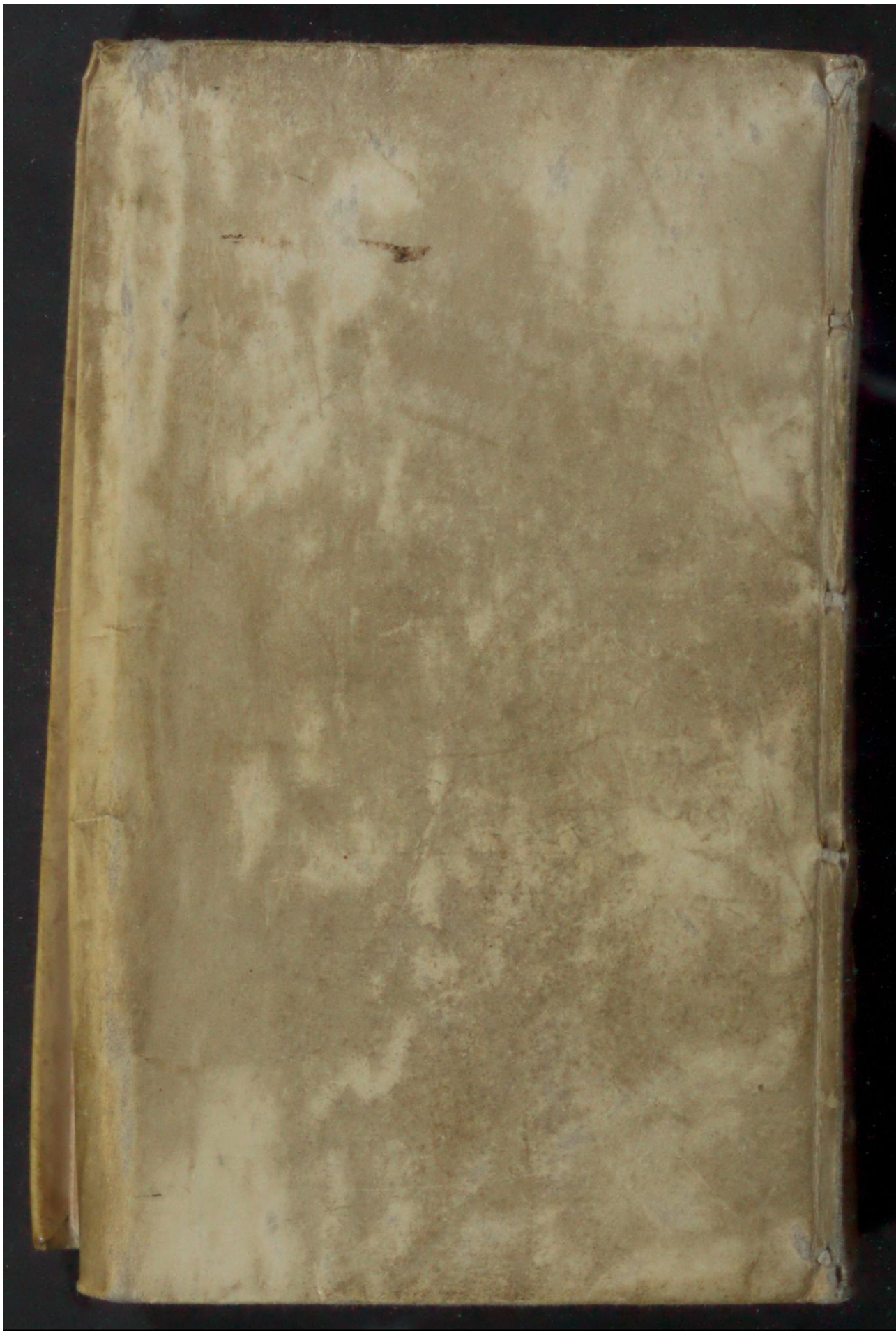

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
13 K 9 [1]

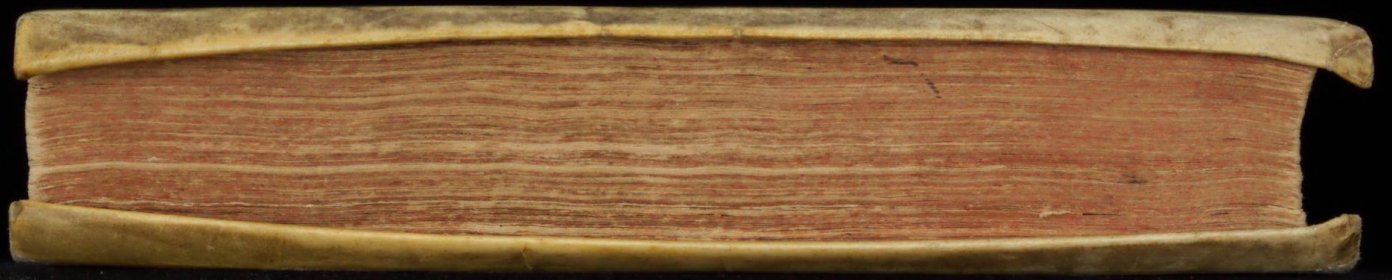

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
13 K 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
13 K 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
13 K 9 [1]

NIET UITLEENEN

1685
Poet 1685

Zeldzaam. Wone
de Liedekans

13 K 9

A^o 1632. In Julij. F^o 14te

Wouter Jacobsz
Scharp

Castelain.

839 D19

De konst

van

RETHORIKEN,

allen Kenkommers ende Beminders der
zelver/een zonderlingh Exemplaer/ende leerende
Doozbeelt/niet alleen in allen soorten ende sneden van
dichten/maer oock in alles dat der edelder
Konst van Poësie aenkleeft.

Item de Baladen van Dooznijcke/ende
de Historie van Pyramus ende Thisbe:alles in dichte
ghestelt by wylem H. Matthijs de Castelen/Priester
ende excellent Poete moderne.

Hier achter zijn noch by gheboecht alle de Liedekens/
by den zelven Aetheur op Noten ghestelt.

TOT ROTTERDAM,

By Jan Van Waesberghe de Jonghe/
Op't Steygher aende Koren-Merck
Anno 1616.

G V I L L A M E van **H A V W E G H E M**
ten love ende prijse der wercken van
C A S T E L E Y N .

Neemt danckelick ghy Rethorijsche Gheesten
Minste metten meesten, dit playsant juweel:
Ghy Ionghers amoureux, koopt menighdyt volkeesten,
Blyft niet als beesten, smaect hier de keesten
Van der Liefde-seesten, in dit groen prieel.
De konste is hier gheheel, in dit Tanneel:
Maect eenen honpeel, van bloemen in dit vaste pleyn.
Gaet besoeft Rethoricam in haer Kasteel,
De poorte is u gheopent by de Casteleyn.

Antiquo more.

Dan Hautweghem.

Graf-schrift.

Hier licht begraven vaste greyn,, ras,
Notaris, Poete en Rethoricien,, sijn:
Priestere, **MATTHYS CASTELBYN,,** was,
Hy verschiet als April kond' vijfmaeltien,, zijn.

Godts gave is Hemelsck,
Maerrett Haelf-wr.

**Den Drucker / aen allen Neder-
lantſchen Poeten ende Beminders
van Poëſten / ghezept Rethorica.**

Het is een gemeen opinte (eerezame ende goetwillige Leſer) onder den merderren deel van den Poeten / ofte Rethoriciennen van hedens dachs / aengaende alle wercken van Rethoriken / hoe goet / ſchoon ende elegant die weſen moghen / dat ſp die blameren / zoo wanheer de ſelbe in prente ghekomen zijn : Dat meer is / ſij berachten oock ende verſinaden alzulcken Doctre / die ſyne wercken in prenten laet kommen / ſpecialigcken binnen ſynen lebenden tijde taperende hem van ambirien ende glorifoukene. Inde welke zaken (behoudens haerlieder reberentie / ende goet iugement) ſp ons duncken grooteligcken verdoolt ende buten weghe zijnde : want indien alle Kuntgeurs van zulcken zinne ende opinie ghewoeft hadden : laten de haerlieder wercken niet wt kommen vooz naer de doot / zoo waren ons / onder twijffel / alnoch vele / ſchoon fraeye ende excellentie wercken verborgghen ende onbekent / ende moghelijck onder eeuwichheit zouden blijven : alzoo wel van Philoſophen ende Orateurs / als Poeten ende ander Schrijvers / te weten / Moderne. Daude Schrijvers zijn dan of licht ghenouch te excuſerene / midts cauſe dat ſp de konſt vander Druckerijen haerlieder tijde niet ghehadt en hebben / tweeck ſchade was. Niettemin daerom en hebben ſp niet gelaten haerlieder wercker te dibulgherrne gheduerende den tijdt haerlieder lebens : zoomen daer of ghenouch beſchreiben vint.

Ende banden ghenen die t' onſen tijde gheſchrieben hebben / latende tzelbe konnen in prente binnen haerlieder lebene / dan of zijnder onder de Latijneſche Schrijvers / in allen konſten zonder ghetal / ende daghelijck nieuwoe : zoo allen Studieuſe Gheefſten / henlieden in die tale verſtaende / wel kennelijck is. Onder de Franſoſen hebben wp oock om tzelbe t' approbe

Epistel vanden Drucker.

ten ende alle in Poesien by namen Molinet, le Maire, Habert, Konfart, du Bellay, Charon, de Magny, Fontaine Collet, Muret, Graget, ende la Marguerite des Princesses, die wel d'eerste plaetse van desen behoorde t'handene: met noch ontel-
lighe vele andere dan of al den meerderen deel noch leven ende
diens werken wy al hebben. Oock zelfs onder de Neder-
landsche hoewel weynich maer groepende: als te weten Jan
vanden Dale, Jan vanden Berghe, Andries vander Meulen/
Cornelis van Ghistele / Cornelis Manlius / Marcus van
Daermetoyck / ende onsen teghenwoordighen Casteleyn / alzo
by zelve belydt in dese pagie 154 / bal. 212 / metgaders oock sy-
ne Liedekens boeck / syn Historie van Pyramus ende Thisbe /
ende syn Saladen van Dooznycke / zoo ons immer wel keu-
nelijck is. Al welcke voornoemde Autheurs / ende dysent an-
dere (den elaten pzenten ende ghemeen maken van haerlieder
werken) hantieden eenen eeuwigghen / ende ontsterffelijcken na-
me verkregghen hebben: boven den lof / prijs / fame / ende eere die
hentieden ende haerlieder werken met allen rechte / t'allen tij-
den wel toebehoort.

Wy laten ons doch daghelijck een ghemeen spreekwoorde
ontblieghen / welcke lydte aldus : Doren ghewesen / is naer
gheleert. Ditte ghemerckt dan / wat moghen wy Nederlan-
ders meer verbeuren / ons lieder tale berijckende ende vertie-
rende / dan al ander wlandtsche Natien / die noch daghelijck
daer toe tenderen. Dus niemandt en late dan om dusdani-
ghe opinie / ofte byesse van versmademissen / syne werken in
licht te byinghene voor syn doot / op dat den rechtsinnighen
Poete ende Oypheiste / teghen den Straetdichter / ende Midas
muselcere mach werden bekent. Want alzulcke Straetdich-
ters (zoo wy ons beduchten) zijn meest de ghene van der booz-
ghenoopte opinie : dewelcke / qualijck ghenouch haerlieders
moeders tale te recht kunnen spellen ende lesen / na den
aerdt ende Etimologie van diere : den welcken ick
hope dat ghy u schamen zult na te volghen
ende imiteren : met welcken (beminde
Leser) ick u den Heere
bevels.

**Tafel van den in-haudere van desen
Bouck/gheselt by A/ B/ C/ waer van tCijffer-
ghetal bereeckent de pagie oft zijde / ende het stimpel
ghetal de Baladen ofte Clausels van diere.**

A.

A cht reghels dichts.	pag. 59 / pa. 63 / pa. 64 / pa. 83
Achtien reghels dichts.	pa. 152
Adagie oft Proverbien / verciereu dicht / bal. CCxij.	pa. 87
Menschijn bestrijcken met ghiste / bal. Clix.	pa. 47
Al dicht oft van woort te woortde.	pa. 52 en pa. 180
Al eenwande dicht / ziet Simpletten.	
Ambagē / oft dicht dat tweesins te verstante is / va. Cxvij.	pa. 47
Arclepiadeum Carmen.	pa. 177
Aspiratie / oft H / en is gheen letter / bal. Cxxij.	pa. 34
Aspiratie schijnt letters kracht te toogē / bal. Cxxij.	pa. 34 / en 35
Aud. dobbel Rondeel.	pa. 183
Aub. vjemt Rondeel.	pa. 180

B.

Baguenaude / wat dicht datte is / bal. CCxix. ende bal. CCxx.	pag. 179.
Balade eerst ende audste snede van achten.	pa. 63
Balade ende Refereyn in een dicht.	pa. 78
Balade ghekrupst ende overslegghen.	pa. 64
Balade met den steerte hoe te maken / bal. Ccxix.	pa. 93
Balade met de steerte / zeer gepresen bā Castieleyu / bal. Ccxvij.	pag. 93.
Balade met bullē steerte / oft van negenē / bal. CCj.	pa. 93 en 94
Balade oft Clausule is een / bal. Clix.	pa. 47
Balade op den paeps.	pa. 59
Balade op de Penne.	pa. 86
Balade op smenschen bal.	pa. 89
Balade op zulcke Medicijns.	pa. 71
Balade van achten 59 / alzdomen die nu u'eert / ende waer toe dienende / oft tot wat materien / bal. Ccxvij.	pa. 63
Balade van den Chyrurgiens.	pa. 84
Balade van den Wale / heeten wy Refereynen / bal. Cxvij.	
pag. 43 en 44.	
Balade van zebenen.	pa. 56
Balade van zomnighe levende ende doot.	pa. 66

(.i.) 3

Ba

De Tafel.

Walade wat dicht datte is.	pa. 44
Wanck-dicht/ bal. Clvij.	pa. 56
Wanck-Referepn.	pa. 149 en 153
Wanck-Rondeel.	pa. 52 en 53 dyp by een.
Wchoufte tot der konst van Poëfien / balade lb/ Elij en Clj.	
pag. 15 en 42.	
Weghin van Spelen.	pa. 181
Wenedictie van Castelepn.	pa. 182
Werspers fraft Castelepn.	pa. 193 tot den hende.
Wi-dicht oft naer-dicht/ en zalmen niet wegheben/ bal. lxxvij.	
pag. 24.	
Wuefeldicht/ oft Cocarullen/ bal. Cxxiiij.	pa. 183
C.	
Wastelepn heeft meer dichtes ghecomponeert/ dan iemant doot of lebende/ bal. xij/ pag. 4. bal. Cxxiiij/ pag. 49. bal. Cxxvij/	
pag. 63. bal. Cxxv/ pag. 82. bal. Cxxvij/ pag. 92. bal. Cxxij/	
pag. 171. bal. Cxxvij.	pa. 196
Wastelepns Concluse / Excuse/ ende generale Doorhandinghe van desen spnen gheheelen wercke.	pa. 193
Warte/ dooz Quaerte/ bal. Cxx.	pa. 34
Warten exemple/ bal. i.	pa. 56 en 83
Warten onderwijs van makere/ bal. Cxxv.	pa. 58
Wysippus doornen/ ende Aristoteles strecken/ bal. liij.	pa. 15
Wleen vitie/ kleen hindere/ bal. lxx.	pa. 20
Wocarullen oft Wuefeldicht/ bal. Cxxiiij.	pa. 183 en 189
Wommedien inhaude/ bal. Clvij.	pa. 47
Womparatien zalmen allegieren weerdelle/ bal. Cxxij.	pa. 184
Wconceptien oft inventien by bzinghen is te prijsene / bal. lxxj.	
pag. 17.	
Wonsonanten/ bal. lxxix.	pa. 25
Wrepeel dichten/ bal. lxxvij.	pa. 8
D.	
Wachbedinghe.	pa. 143
Wefiance/ oft Linse.	pa. 180
Wetrien reghels dichtes.	pa. 122
Wicht dat nauwelijck Rethorike gherekent en is/ bal. xi en xij.	
pag. 11 en 12.	
Wicht dat bitteus is / ende niet bitteus / leest	pag. 34 en 41
Wichten terminerende op een/ of gelijck/ dichten van ghelijcker maten/ bal. lxxv.	pa. 24
	Dichte

De Tafel.

Dicht faelt/pyhs faelt/als waert goeden jin/bal. Cij. pa. 30

Dicht / hoe te kiezen en te stellen / bal. lxxij/ pag. 23. bal. xxiij.
pag. 26.

Dicht van een/ twee/ ende dyp syllaben. pa. 52 en 53

Differentie is kleene/tusschen den Poete ende Orat. bal. xxxij/
pag. 10.

Distichon heroicum. pa. 177

Diversche consonante booz de vocale / maect goet dichte/
bal. Cxxx. pa. 36

Diversche gratien onder de Rethorisiens/ bal. xcix. pa. 28

Dobbel audt Rondeel. pa. 181

Dobbel dicht zalmen schulden noch zoeken/bal. Cb. pa. 29

Dobbel dieht heeft syllaben d'avantage/ bal. Cij. pa. 29

Dobbel dicht tweleke valsch is/ bal. Cxxij. pa. 35

Dobbel steerten. pa. 174

Doblet/ of dicht met twee Stockreghels. pa. 179

Dobletten oft dicht van twee termen/bal. Cxxij. pa. 178
ziet pag. 189.

Dyp reghels dicht s/in zes halve. pa. 51

Droomen dichten/bal. Cxxij/ pa. 190/ende bal. xi. pag. 3

Dubel machmen wel noemen in dicht/bal. Cxv en Cxvi. pa. 32

E.

Eedt diemen doet op Parobobis kamer t' Audenaerde. pa. 188

Eenen reghel dichts. pa. 51

En ghelycke syllabe tweemaal in dicht is redyt/bal. xc. pa. 25

En ghelycke terme en zalmen niet dickwils stellen / bal. lviij.
pag. 16.

Elf reghels dichts/ bal. j. pa. 105

Epigrammen zyn der Baladen ghelyck/bal. Cij. pa. 47 en 48

Epithaphium van Casteleyn. pa. 187

Epithaphium/ wat datte is/ bal. Cxxij. pa. 189

Equivoquen zyn rediten/bal. lxxij/ pa. 25. bal. Cxxij. pa. 34

Equivoquen die toeghelaten zyn/bal. xc. pa. 25

Ethimologie / den Dichter van noodt gheweten / bal. xcviij.
pag. 27.

F.

Facteurs/ ofe Rethorisiens/ heeten Poeten/bal. lxxij. pa. 20

Faubisage den Rethorisiens verboden/ende van wien gebou-
den/bal. Cxvi. pa. 47

Feminine dichten by den Wals/ bal. Cx. pa. 31

(.?) 4

Ghe

De Tafel.

G.

- Ghekrupft oft oberfleghen dicht/bal. C. pa. 63 en 64
Ghelyck dicht en mach maer eens kommen in een Refereyn/
maer wei ander dierghelijcke/bal. xxb. pa. 27
Ghelijc dicht en mach niet staen in hondert reghels/ bal. xciiij.
pag. 26.
Ghelycken Accent/ bal. Cxxix. pa. 36
Gheraetfele. pa. 188
Giacchus een excellent bertoooghere/bal. Cxxb. pa. 49
Gzatie van Casteleyn. pa. 182

H.

- Half reghels/hoemen daer mei leven zal/bal. lxxxiij. pag. 23/en
bal. Ciiij. pag. 101.
Half reghels van neghen syllaben stelt Casteleyn inden steert/
page 83 / Ende binnen der Clausule van ghelycken/ bal. ij.
pag. 97.
Half reghels van wien ghebonden/bal. Cxiij. pa. 45
Hauten dicht/wat datte is/bal. lx. pa. 17
Hendelbeers/wat dicht datte is. pa. 185
Hende oft sleutelen van spelen. pa. 182

I.

- Iambicum trimetrium. pa. 177
Idelen klap/ oft verloren redenen zalmen schutwen/ bal. lxxxiij.
pag. 23.
Incarnatien/bal. ij. pa. 51 en 139
Inhaut van desen wercke/bal. lxxxiij. pa. 25
Interrogatie oft vraghe. pa. 187
Intricate baladen. pa. 173 en 174
Intricate baladen hoe te verftane/bal. Cxxiiij. pa. 188
Indenteur van Rethoriken/ bal. xciiij. pa. 9
Indentie is van noode booz richten/bal. C. j. pa. 28

K.

- Ketendicht/waeromme alzo gheheeten/ bal. Cxi. pa. 45
Ketendicht/ waer tot ende van wien ghenomen / bal. Cxv. pa. 46.
Ketendichts exemplaar. pa. 174
Kinderdach Lecture/bal. j. pa. 106 en 109

L.

- Lands mare / is in Wabandt van neghen syllaben tot der
tiene: ende in Vlaendren (na ghemeene usantie) van tiene
toe

De Tafel.

tot byfcienen : Hoewel Casteleyn maer en zeght van neghen en twaelve/ende consenteert oock niet min tot vyftiene. Ziet van desen/bal. Cij. Cijj. Cijj/ooch Cij. pa. 29
Leeren en mach hem niemant schamen bal. lxxij. pa. 19
Leden int dicht zijn zeste/bal. xcijj. pa. 26
Licentie Poetijcke / wat ende wie die vermoghen / bal. Cxxj. pag. 48.
Liedekens maect men meest in kurte reghels/bal. Cxxij. pa. 46
hoemen die maken zal/bal. Cxxijj. pa. 49
Linie/ oft deffiance. pa. 180
Lingde van regulen/ bal. Cij/ iij/ iijj/ en Cij. pa. 29
Lof/ exemplaer van diere/bal. j. pa. 102 en 128

M.

Masculine dictien byden wale/ bal Cx. pa. 35
Mate van syllaben inden reghel/ bal. Cij/ Cijj/ Cijj/ooch Cij. pag. 29.
Materie dienende tot den Baladen overlegen oft ghekrunst/ bal. Cxxij. pag. 82
Ende tot die met den steerte/bal. CC. pag. 93
Memorie van zommighen lebende ende doot/bal. j. pa. 66
Minnebyefs exemplaer/bal. j. pa. 94
Monosyllaben en dienen niet veel by een/bal. Cvi. pa. 30
Monosyllaben en dienen niet vele ghedicht/bal. Cxv. pa. 40
Monosyllaben waer tote ende van wien genomen/ bal. Cxxij. pag. 46.
Moede zijnde/zalmen weder rusten/ bal. lxxij. pa. 19

N.

Neghen reghels dichts/ is al tleer-dicht / boozts ander exem- plaer van neghen/ is pa. 94
Neghentien reghels dichts. pa. 164
Remmermeer blockiersels ghenouch/ bal. lxxij. pa. 8
Niemant en is zonder ditte gheboeren/ bal. lxxj. pa. 20
Niemant en zalmen noemen in oneeren/ bal. lxxij. pa. 22
Nieu sneden te maken/ontraet Casteleyn/ bal. xcij. pa. 27
N. wel pronuncieren / behouft den vertooghers / bal. Cxxj. pag. 50.

Oden/ is een soorte van dichte/ bal. Cxxij. pa. 45
Onderwijs van spelen te maken/ bal. Cxxij en Cxxij. pa. 48
Onderwijs booz den Jonghers / bal. xli / xlij / etc. pag. 12.

De Tafel.

Oock bal. Cj/ Cxxij/ en Cxlx.	pa. 48
Oyctographie oft Spellinghe/ ende dies aengaende/ bal. Cxix.	
pag. 33/ 34/ en 35/ etc.	
Overfloghen dicht/ ziet Ghekrupst.	
P.	
Parabole/ hoe r'alligieren/ bal. C Cxxj.	pa. 183 en 184
Personagien oft Vertooghers.	pa. 49 en 50
Phaleucium Carmen.	pa. 176
Poeten/ wie sy zijn/ ende haer werck/ bal. lxxij.	pa. 20
Poesie oft Poetrie/ bal. C Cxxb.	pa. 189
Prijs noch lof en heeft Casteleyn niet ghezocht / bal. Cxlx.	
pag. 42.	
Ppologhe/ oft Beghin van spelen.	pa. 188
Ppoverbie oft Adagie/ bal. C Cxxij.	pa. 187
Q.	
Quaet dicht deur strepen en verbeterer/ bal. lxxb.	pa. 21
Qualijck spellen maect erreur/ bal. Cxxb.	pa. 35
Quade tale en machmen met stellen/ bal. xciiij.	pa. 26
Ende bal. Cxxvj.	pa. 35
R.	
Rammel- zammeldicht/ wat datte is/ bal. C Cxliij.	pa. 189
Referepn by den Blamingh / waerom al;oo gheheeten / bal.	
Clix.	pa. 44
Referepn by den Wale/ is onsen Stocreghe/ bal. Clvij.	pa. 44
Referepn maectmen van zeven / achte / en neghen reghels/	
bal. C Cij.	pa. 95
Referepn machmen maken tot twintich regels/ bal. xcb/ pa. 27/	
maect hoogher niet/ bal. xcbij.	pa. 27
Referepns kinglyde rijst wt den Epigrammen.	Idem
Referepn/ waer wt/ ende van wien/ bal. Cxliij.	pa. 46
Regheldicht/ wat datte is.	pa. 184
Reghels mate/ bal. lxxvij/ pa. 24. Oock bal. Cij/ iij/ iij.	pa. 29
Rethorica draecht selie en tswert/ bal. xxxvj.	pa. 10
Rhetorica/ wat sy is/ bal. xxxij/ pa. 9. bal. xlvij.	pa. 13
ende waer wt sy rijst/ int selbe/ bal. xlvij.	
Rhetoriciens zijn Poeten/ bal. lxxij.	pa. 20
Rhetorike extraordinaire/ bal. C Cxvj en C Cxvij.	pa. 173
Rhetorike Retrogade/ van wien/ etc. bal. Cxvij.	pa. 47
Riquerake / wat dicht dat is / ende exemplae van dien / bal.	
C Cxix.	pa. 179
	Ron

De Tafel.

- Rondeelen van alle soorten. pa. 52 en 53
 Rondelen/ waer wt 300 genaemt en genomen/ bal. cix en cixj.
 pag. 45.
- Rondeel/ hoe om makene/ bal. clxxvij. pa. 55
- D.
- Sapphicum Carmen. pa. 177
 Schadywe vander konst hebben/ bal. lx. pa. 17
 Schacberdts exemplae/ hoe te makene/ bal. cexxij. pag. 178
 en pag. 189.
 Schoon termen en schoon sneden bettere edicht/ bal. lx. pa. 17.
 ziet oock Schuytm.
 Schimp en vilonie en behoortmen niet te stellen / bal. xxi.
 pag. 25 en 26.
 Schuytm machmen wel stellen/ en becciert het dicht / bal. cxj/
 cxij/ en cxij/ pag. 31. Oock bal. clxxij. pa. 48
 Sermoen van sinte Keyn- wt. pa. 190
 Syllaben/ hoe veel in eenen reghel/ ziet Lantsmate/ bal. cii/ ciiij/
 ciiij/ oock cix. pa. 29
 Simpletten/ oft al tenderande dicht. pa. 178
 Ende wat datte is/ bal. cxxv. pa. 189
 Sneden onderwijs/ bal. lxxvij en lxxvij. pa. 23
 bal. xxi/ pag. 27. bal. cxx. pa. 171
 Snede zonder hende of te wille. pa. 169
 Spelen/ hoemen die maken zal/ bal. clxxij en clxxij. pa. 48
 waer wt ghenomen/ bal. clxxvij. pa. 47
 Spellen/ ziet Orthographieren.
 Drake op een mespele. pa. 185
 Stocregel by ons/ heet by de Wale Keferen/ bal. clxij. pa. 44
 Stocreghel machmen veranderen/ bal. clxv. pa. 46
 Stocreghel/ waer wt ghenomen/ bal. clxxij. pa. 46
 Stock te wille nemen/ bal. lxxvij. pa. 24
 Straet-dichters/ wie die zijn/ bal. xxix. pa. 8
 Straet-dicht/ hoedanich datte is/ bal. cxxix. pa. 39
 Superfludicht/ of te vergheefs/ bal. cxxij. pa. 183 en 184
- E.
- Tafelspelen/ hoe te maken/ bal. clxxij. pa. 48
 Tale en machmen niet bederben om sdichts wille / bal. cxxvj.
 pag. 35.
 Toaghelijc Sermoen doen/ is te verachten/ bal. lxxvj. pa. 19
 Termen daer men hem hoor/ wachten moet/ bal. cxx. pa. 33

De Tafel.

Tetraſtichon elegidion.	pa. 176
Tert bedichten en anders niet / is een kleen eere / bal. xcj.	pa. 25
Tien reghels dichts.	pa. 96 en 97
Tragedien inhauden / en van wien bondē / bal. Cxvij en Cxix	
pag. 47.	
Tjaeckdicht / hoedanich datte is / bal. Cxix.	pa. 179
Twalef reghels dichts.	pa. 111 / etc.
Twee ghelycke dichtten in beghin / bal. lxxxiij.	pa. 24
Ende bal. Cx.	pa. 171
Tweerande dicht / oft dobbletten.	pa. 178
Twee reghels dichts.	pa. 51
Twintich reghels dichts.	pa. 165
D.	
Deerfen in dicte.	pa. 176
Deertien reghels dichts.	pa. 134
Dele lefen dient den Dichters / bal. xlij. pag. 12 en 26. bal. xcj.	
en bal. Cxiiij. pag. 82.	
Verloren redenen zalmen ſchutwen / ende hoedanich die zijn /	
bal. lxxxiij. pag. 23.	
Vertooghers ende haerlieder konſt.	pa. 50 en 51
Vier reghels dichts.	pa. 52
Vijf reghels dichts.	pa. 52
Vijftien reghels dichts.	pa. 143
Vilonie / noch ſchimp / zalmen niet ſtellen / bal. xcj.	pa. 26
Vlamjingh gheralteert int dicht / bal. Cxxv.	pa. 38
Vocabelen die in vocale beghinnen oft henden / en dienen niet	
bele by een / bal. Cbj.	pa. 30
Vocabelen / daermē hem booz wachtē moet int dicht / bal. Cxix.	
pag. 33.	
Vocabelen / oft naem-woorden / verbangē alle dicht / bal. Cxvij.	
pa. 33. En zommighe andere niet / bal. Cxvij.	pa. 33.
Vocalen / bal. lxxix. pa. 25 / en dienen niet bele by een / bal. Cbj.	
pag. 30.	
Vocalen verkurten de mate by den Walen / bal. Cix ende Cx.	
pag. 30 en 31.	
Vraghe oft Interrogatie.	pa. 187
Vreint audt rondeel.	pa. 180
Vreemde ſnede.	pag. 175 en 176 / etc.
M.	
Wt ghenouchten eist al goet / bal. Cxlvj.	pa. 41
	137

De Tafel.

Welantsche termen/ ziet Schuytm.

Wtroup.

pa. 99 en 126

Walsch dicht en Dichters/ bal. Cxxvij en Cxxvij. pa. 33 en 43.

bal. Clvj/ Clvij/ en Clvij.

pa. 44

Z.

Zes Baladen in eene.

pa. 173

Zes reghels dichtes.

pa. 52 en 175

Zestien reghels dichtes.

pa. 156

Zeven reghels dichtes.

pa. 56

Zeventien reghels dichtes.

pa. 160

Zine wercken langhe by hem hautwen/ bal. lxx.

pa. 20

Zuesters en Broeders/ zijn reghels van eenen dichte/ bal. lxxv.

pag. 24.

Zuber Rethorike stellen/ bal. lxxvij.

pa. 23

F I N I S.

*De Regulen vande Refereynen, int
Amoureux, vroet en zot.*

DRaecht goe Druyven, vvildy ick laet in u stacn.
pagie 69.

Wat mocht ick u meer doen?

pag. 97

Komt zinght, springht, volbringht nu des Musijcken
aerdt.

pag. 100

Die den korts verjaecht.

pag. 102

Vrou *Venus* heeft vele diversche krachten.

pag. 105

Komt alle ter spinninghe.

pag. 109

Ick wilt door u lijden, ghy zijdes my weert.

pag. 111

Haer byzijn prijs ick voor alle zaken.

pag. 113

Wie datse bemint, mint synen verrare.

pag. 115

Dus is hy den waerachtigen Wijngaert bekend.

pag. 116

Wie hertelijck mint, moet dickwils treuren.

pag. 120

Wient spijt oft benijt, dit zal eeuwich dueren

pag. 121

Alst Godt belieft, dan zalt anders zijn.

pag. 123

Zulck

Regulen vande Refereynen.

Zulck volck toocht inde weerelt de meefte zotheydt.

pag. 124.

Komt vry int gulde.

pag. 126

O Mensehe my verwondert I dat ghy my niet en kent.

pag. 131.

Oorlof schoon Lief, ghy waert eens myne.

pag. 135

Wat zuldy daer aen winné, myn hertelijc Lief?

pag. 137

Kloeckelijck vind'ick my nu ghevaen.

pag. 139

My al heeft vergheten.

pag. 141

Den tijdt is prijfelijck voor alle dinghen.

pag. 144

Die u bemint, Lief, weest hem ghenadich.

pag. 146

Tis noch goet, maer ick en weet waert draeyen zal.

pag. 147.

Want men heeft gedroncké van ouden tijden.

pag. 149

Maer noch was *Nestors* kop duyftmael triumphantere.

pag. 153.

Zulc ghepeyns Lief, doet de penseen groeyen.

pag. 156

Daeromme heet sy der Minne Goddijne.

pag. 158

Hy is gloedich als quame hy wt *Vulcanus* smesse

pa. 160

Mits patientie verwinsterigge der swaerheyt.

pag. 162

Van Edinghen der stadt.

pag. 166

F I N I S.

HENRICK vanden KEERE,
van Ghent, Beminder van Poëſien,
vraecht ende antwoordt den Berespers.

*Wat heeft den Casteleyn doch ghemoveert,
Als hy dit fraey werck heeft ghecomponceert?
Wilt hier op dincken, ghy ſchamphighe Gheesten.
Waſt prijs of eere?*

*Neent emmer: Want, zoo hy zelve citeert,
Hy wilde der weerelt zyn ghepasseert
Eermen van dit Stuck zou maken veel feesten,
Of kanten breere.*

*Waſt dan profijt, dat hy zocht zoo zere?
Of ghewin te doene?*

*Neent oock: want zulcken labeur (te gheewen keere)
En pleeght iemandt te goene.*

*Wat mocht hy dan meenen, met synen ſermoene,
V t'inſtruerene?*

*Dat waer te vergheefs: Want ghy kent u zoo koone
Hem te blamerene,*

Wat mocht hem roeren dan, dit t'ordonnerene?

*Twas ſynder natueren goet-jonſtighe daec
Die hy hadde om Rethorica te decorerene,
Dewelcke hy meſhandelt zagh, half deſolaet.*

*G Du, indien hy hier gegeven heeft den rechten raet,
Zoo volghet ſyn advyſen:*

*Of ghy meught ons (indien ghy't u bet verſtaet)
Eenen beteren wyſen.*

Aenſiet t'hende
vanden
KEERE.

Leest hier om sdrucks beswijcken,
 Als der Arten raste greyn,
 De Konst van Rethorijcken,
 (Int Andenaerts vaste pleyn)
 Ghemaect byden Casteleyn.

M.D.C.P.

1. **L**elius ende Scipio/ twee Prinsen groot/
 Machtich zonder genoot/ en wyjs van rade/
 Vieten ons exemple by menich exploit
 Om traechteit te schuwene/ als zonde smoot/
 Want sy is moedere van allen quade:
 Wiese hantiert bindt hem in de schade/
 Onmoghelic waert dat syn herte bredich stonde:
 Veel lieber ick myns zelfs zin verlade/
 Van datmen my op zornighen tijt ledich bonde.

2. By zulckē gh'eten hebbende eens vader noene
 Met lustigen saysoene / twaer quaet dat ickt swege/
 De veldē vil blommen staende/ en de bosschē groene/
 Ghelijck dat den Heere jaerlicks pleecht te doene/
 Stondt ick op bander tasele/ vol alder zeghe/
 Naer den Edelaert Bosch steld' ick my te weghe
 Om wandelen langhs den groenen pleine/
 Deur t'Wolf-gat track ick naer d'aude pleghe/
 Naer den Slanghenbrouck de schoone Fonteyne.

3. Dit sprutende water zeer wel gheraecht
 Twelck menighen smaecht deliciaeselick/
 Niet by artificien ommestaecht/
 Maer by rechter Natueren toeghemaeckt/
 Elcks herte verblijdende couraueselick
 Ghelijckt wel Creusis de Fonteyne pompeuselick
 Int waut vā Ida/ daer bzeint gedierte binnen lach/
 Daer Paris niet Denone zat amoureuuselick/
 Ende daer hy de naeckte drie Goddinnen zach.

4. Tzelbe watere twelck hier nu wert verklaert
 Zoete inden aert/ tot eeuwigher spacie/
 Es rondomme met eenen beergh bewaert/
 Ant' Weste veel schoone vallepen vermaert/
 Pira ins Fonteyne en waerts gheen comparatie
 Ene boom kromt ende hoge/ byder Godts gratie/
 A Be

DE KONST

2
Beschaut van desen zoeten boze de baudegaer de/
Inde wortels van dien haudt hy syn stacie/
Ontrent twee skalē boeghschutten van Audenaerde.

5. Klaer als een zelver is hy van coleure/
Zubere van geure/ staende al int schauwe/
Den grondt hier af ziet men al den putte deure/
Zonder iemands toe-doen/ by van laboure/
Thelpt hem diet ziet/ tzu man of vrawe:
Hier band ick my langhs des schoonder landauwe/
Als die hem tot dichtene woude al versch bitten/
Mijn schaelge reecte ick/ byz vranck van rauwe/
En ghyngh onder den gecostumeerden versch zitten.

6. Hier was ic abstract van menschen en beesten/
Om sbrueghs bolleesten/ los alder quale/
De volghelkens zonghen alle ten zeeften/
Mincken metten meesten/ maecten beel seesten/
Binnen den forreeften/ alle teenemale/
Den Cockuit/ den Meeriaen/ den Nachtegale/
Berheughdē: de Dawen zach ic henliedē byz doopē/
De Mollekens woedten in tgenerale/
De Conjunks zaggh ick tot ontrent my loopen.

7. Hier nam ick brengh in/ als die contempleert/
Hoet hem al gouberneert/ ende elck in t syne/
Ende met dien wart ick gheperturbeert/
Denzende om Themistocles/ diere vele moberert/
Met zyn wtghesochte discipline:
Thirruut van ander lieden/ dede hem pyne/
Als by haer saict aenzach gulden bepeerelt/
Ende hem zelven besinet met traeghepts venine/
Vallende/ daer ander resen in de weerelt.

8. Die wilt zeyde hy/ in hem zelven zeer gram/
Wilt te passe quam/ deur zulcken thoren/
Dat hem Melchitades syn slapen benam Als

Als syn edel weerck in syn herte klain/
 Ende hy hem looz bant/ zonder konst gheboren:
 Alzulck fier ghepeyns hadde ick doen verkoren/
 Benidende inwendich in myn ghedachten
 Datmen iemants konst booz de myne zou horen/
 Oft anders weerck prisen/ en tynne verachten.

9. In alzulck ghepeins coraseus ende fier
 Dus zittende hier/ in t'schoon dal beneden/
 Te wplen dat ick reeckte myn papier
 Zal te mywaert kommen zulck mannelijck dier
 Dat therte verschrickt ende alle mijn leden/
 Nooit en zaeghdy man zo gent besneden/
 Tot zulck een anschau/ nooit vzoet noch zot p'fnde/
 Dulmaecktere en zach nooit man van zeden/
 Ten scheen geen meinsche/ maer bet een God zijnde.

10. Dast quam hy te mywaert recht toe recht an
 Droom als een man/ met zeer koelen bloede/
 Juppiter was den vader die hem wan/
 Het was Mercurius/ die de konst wel kan/
 Diemen niet en koopt niet ghelt ofte goede/
 My verlanghde zeere/ met zinne met moede/
 Als een/ die naer troost/ gheluck/ oft v'aine v'raeght/
 By my zijnde/ soech my met syn voede/
 Daer hy Caducifer af den name v'raecht.

11. Als hy my ghenoopt hadde metter handt/
 Verloos ick t'berstant/ deur syn imperie/
 Ende viel in slape/ langhs neder in t'zant
 Dul swaerder droomen an elcken kant
 Noit meinsche en hoorde v'zender misterie:
 Daer ick dus lagh in i' drooms miserie
 Onder sette hy hem t'synder assistentie bloot.
 Als hadde hu booz Juppiter ghehouden ferie/
 Ende sprack my toe/ met eloquentie groot.

12. Vrient zeyde hy (alzo my slapende dochte)
 Ghy zyt dien ick zochte booz al ander lieden/
 Deur u komme ick buten eertschen krochte/
 Ende hebbe gheleest dat ick oock plochte
 Zulck's als ick van u nu zie gheschieden/
 Waer by de Poeten meest deel ghebieden (wen
 My God te heetene/ die dweert mijnder leerē schau-
 Schoon sprake en mochte my nooit ontblieden
 Ende hulp ooit dees konst in grooter eeren hauwen.

13. Nu kommick tot u ongheseffert
 Als daer in ghestileert: wiedz u behaten/
 Ghy hebt meer dichts ghecomponeert
 Dan eenich lebende oft gheerpireert/
 En dees konst en zult ghy nemmermeer laten:
 Een dijnghe begheer ick tot mijnder baten
 Dat moet ghy gheloben/ eer ghy dees ghifte stryckt:
 Tes quaet versterken der Goden mandaten
 Alzoot klaer byder Poeten gheschryfte blyckt.

14. Daer zijnder vele doot niet te verpisene
 Noch boozby te wysene/ dats klaer en waer/
 Maer die hem int dicht poeghde te verholisene/
 Den Hooper es booz al te prisene
 Zonder dat an syn Rethorike was een maer/
 T defect dat ick an hem weet laet ick daer
 Ende swijght/ hoewel dat in hem versterben koefte/
 Zonder dat/ den Laurier verbolghde hem naer/
 Dat was de cause dat hyen verben moeste.

15. Molinet die dees konste zeer berlichte/
 Hoewel hyse dichte vrendelick bekuert/
 Om dat hy dit weerck in prosen beslichte/
 Ende mijn edel konst daer niet ontstichte/
 Heeft hy dit zelbe groensel verbuert:
 Dees konst en mach niet zyn ghecontroluert/

Maer

VAN RETHORIKEN.

5

Maer op dicht ghestelt naect en perfect/
 Wie anders doet/weet dat hyse versmeurt/
 Want het is een repugnatie int adject.

16. Hier af moetty ghy den arbeyt anbeerden
 Met die nooit ontbeerden zulcke diligentie/
 Als ghy my gheloest hebt dit stick van weerden/
 Treckick wedere inden krocht der eerden
 Onder de doode hauwen residentie,
 Als ick verstaen hadde syn intentie/
 Weerde icks my zeere als snoot en vertozden/
 Versaeght eens deels midts syn hooghe presentie/
 En sprack tot hem dees volghende worden.

17. O God Mercuri/weet dat ghy hier raemt
 Dat my niet en betaeint : verschyct en bezeest
 Mijn zinnemens teer/maect ghy al beschaemt/
 Beter waert dat ghy eenen anderen naemt/
 Idoendere/ tot alzuick een swaer tempeest;
 Men bindt zo menighen fraven gheest/
 Den Westkant zietmē bul zulcke ionstenaers groepē
 In de schoon stadt van Ghent noch aldermeest
 Daer wter Fonteynē di beersche kōstenaers bloeyē.

18. Mercurius/ by dat ick koeste bemeercken/
 Ontfynck een sneercken/ als ick hem dus outpaeide
 Syn gramschap besief ick an syn gheweercken/
 Den hoet warp hy wegh/ hy schudde syn vleecken/
 Hy verclouch synen ghetsack/ synen hane kraeyde/
 Met doncker Sonneschyn hy my ommeraeide/
 Het hudtste al omtrent my/ deur tghehoort cas/
 Syn coleur nuteerde/ synen mantel belaeide
 Ende sprack dees woorden/ als die ghestoort was.

19. Wien waent ghi booz hāt hebbē/ wilt dat ver
 Ick mochte v benoogen in bel manieren (toogen/
A ij
Ver

Verflough ick niet Argum met syn hondert ooghen/
 Wilde den God Mars niet mijn hulpe ghedooghen:
 Ghy en weet de kracht niet van mynen dieren/
 Moestick Prometheus niet ten beerghe stieren/
 Waer schudick Blissem niet voor Circes bequellen/
 Met des peertse die elck mensche moet bieren
 Zedick en halick de zielen buter hellen.

20. Om u wijs te makene/ en langh zo broedere/
 Als dijn behoedere/ mits mijnen wijzen speur
 Komnick van Apollo/ minen lieben broedere/
 Duten beerch Barnaso/ daer hy als boedere
 Van allen den Pymphen is gouberneur/
 Daer haeldick consent/ midts mijn swaer labeur/
 Om kurts te makene de gheheerde/
 Daer pluetick desen houpel/ als van boomē den fleur
 Wandē zelvē Laurier daer hy Daphnē in verkeerde.

21. Desen edelen Laurier al Goddelick bestoben
 Mach niemant bulloben/ als al bul secreten/
 Meytboom ende Glijfboom gaet hy te boben/
 Dies plantmen hem in alle groote Hoben/
 Men verbinter thoost met banden Poeten/
 Op paeps ende triumphe/ is hy verbleten/
 Elck moet hem om dees konstis verbullen achten/
 Men verchierter de haerpe met zo elck mach weten/
 Tot Dausen en Keysers moet hy de zullen wachten.

22. Hier met zal ick uwen Versch behanghen/
 Dreeft gheen verstranghen/ aerbeidt noch pijn/
 Du werdt verchierdt/ thoost metten wanghen/
 Maer mijn begheerte moet ghy verbanghen/
 Cleken zals verlanghen/ met blijden schijne:
 Dichtt ghy int uwe/ ende een ander int sijne/
 Qua tongen en zullen u weerck niet versmaken ziet/
 Den Laurier is by van allen benijne/

Dondet

Sonder ende blixem en misgheuen ghenaken niet.

23. Zulcke/efi ander woordē/als ic klaer verstonc
 Dit sinen hoesschen mont/naer mijn sichte ghevoen:
 Dreefe verbijnght my/in mijns herten grout/
 Dies abouweerdick also elcken is kont
 Dies hy begheerde/op tzelve saetsoen.
 Gens deels my dochte ickē zoudt wel doen/
 Ten anderen/om dat hy sprack also ontpast gram/
 Ontsiende syn dreegijnghe ende straf sermoen/
 Dachte my in dzoome dat ict dlast nam.

24. Also zaen/als hy hoorde mits mijn verlagen
 Tconsent ghewaghen/ende hem dat was blijckende
 Verblooch hy van my/over bosch ende haghen/
 Ende ick wardt wackere zonder traghen
 Hefsende thoost op/naer den hoirpel kijckende:
 Ick zach den droom was my beswijckende/
 Duer lauwerier/hijnghe veel aertvelt den Hersch be-
 Dien wart ick byden Laurier gelijkende/ (neben
 Ende volghende den droom hebbick dit gheschreven.

25. Ghy jongers weerdiger dan tgaut dat elc eert
 Zo Tibilius leert/elcken man ghemeene/
 Die lustich zijt/kluchtsinnich ende appeert/
 Jonstich tot konst/alle konsten vermeert/
 En te dien verkeert/onder groot ende kleene:
 Niet beminders vander konst alleene/
 Maer wilt an de konst/met zin ende moet kleben/
 D biedick een groeten/met herten veene/
 Ende Godt wil u totter konst jonstigen sport geben.

26. Niemants scientie en is gheertimeert
 Zo Persius doceert/als goet artiste/
 Indien elckerlijcke syn konst ignoreert:
 Ende oock de keerffe en wardt niet gheuseert

A iij

Per

Verborghen/ onder muepkin oft kiste/
 Leert anderen/ niemant den tijt en quiste
 Al zou hyt int dichten zomtijt met zorgen schryfboec
 Want also klaer tughyt de Evangeliste
 Den Talent en mach niet verborghen blijfben.

27. Dus ben ick gheneghen rechts nu ter spatie
 Des konst's fundatie/ met datter ankleest
 Ter lucht te brijnghene/ Godt gheefs my gratie
 Tot u-lieder alder contemplatie
 Die danckelick nemen datmen u gheeft:
 Ick zie/ de konst heeft langhe ghesneeft
 Ghetsuckelt/ ghedooft/ te diuersche plecken/
 Vuet elcken/ die debotie daer toe heeft/
 En buer zulck dat leeft/ zal ickse ontdecken.

28. D' mes hadelē s kost/ doet my beswojckē d'blort
 Zoot daghelicks blijcken moet/ hier ende ghindere/
 Waeghdy welcke konst/ men beel onghelijcken doet?
 Het is de edel konst/ van Rethoriken zoet/
 Die van beel Facteurs krijght schade en indere.
 Crepel dichten/ stelt bee meerder ende mindere:
 Deur equibocquen ende rediten su ind gries sneeft/
 Dies werd' ick der konsten een ontbindere
 Tot elcks proficte diese jonstelick lief heeft.

29. Sedel Rethorike bul wpsen verstanden/
 Wat doetmen u schanden rein vrawwe bul eeren/
 Also wel in Vlaenderen/ als in ander landen:
 Idioten met onghewasschen handen
 Scheuren u uwe kostelicke kleeren/
 Daghelicks hoor ick uwen last vermeerren/
 Van straet-dichters zoomen te menigher ste ziet/
 Sy en kuēnen niet/ noch en willen niet leeren/
 Nochtans en kennen sy/ een A. hoor een B. niet.

VAN RETHORIKEN. 9

30. Hoe weerdichlick hoorick urwen lof verklaren
Oer dupsent jaren/ ende al wer tyden/
Als de Orateurs in saeisoene waren:
Hoe zoete kloncken Herodotus snaren/
Hoe subtilick/ wilde u Thucidides beliden/
Wat scheerpicheyt useerde Phylistus in tscryden
Mer woorden: niemant en koesten controleuren/
Cicero/ertolteerde u van allen zyden/
Want hy was den Prince van den Orateurs.

31. Theopompus ende Ephorus vul excellencien
Expert in scientien/ van uwer zake/
Int argueren harer causen/ wat bonde sy inbentien
Ende dan Thimeus ornate sententien
Vul eloquentien/ zeere zoete van smake:
Xenophon en Callisthenes Hoefsche sprake
Zullen eeuwich blijben in der lieden memorien,
Als de Poeten thuwaert hilden scheerpe wake
Schreben die te wilen schoone historien.

32. Nestor ende Blissus subtil inden gront
Vonden menighen bondt/ by beel sprekens kracht/
Dwoort bloeyde als huentich wt haerlieder mont/
Alsoot in Homero blijft te menigher stont:
Die wel redent/ gheeft spne woorden macht/
De wijse zal waken dagh ende nacht
Om dees konst/ die niemant en staet te verstekene:
Want Rethorica/ alsmer wel op acht/
Es een konste van zeere wel te sprekene.

33. Van deser konst was inbenteur mignoot
In tswereelts contoort/ naer Flaccus narreren/
Mercurius den nebe/ van Athlas groot/
Dies draecht hy/ tghetwonghen serpent al bloot/
Om datmen idicht schalckelick zal deduceren,
Rethorica/ moetmen dese konst denommeren

In Griesche: niet slaende t'vocabel swijcke/
 Ende als eist dat wy vele Orateurs allegeren/
 Wy spreken by ghelijcke/van ghemeen Rethorike,

34. By ghelijcke zeggheick/ghetwoert alle excess/
 Hoord mijn woort erpres/zonder eenigh benijw/
 Als schijntere different/daer gheen en es
 Tusschen den Orateurs ende dit profes/
 Oft tusschen Rethorike blaemisch ende latijn/
 Nochtans tenderen sy tot eenen sijn:
 Een precept/moet deens en danders beleedē scheidē/
 Dus accorderen sy tsamen als broot ende wijn/
 Wāt schoōsprake moet de wortel vā hē beedē kleadē.

35. Hier zijdy ghy vrouwe af/ende Patronesse
 Edel Princesse/met alder konst bestoben/
 Van wel redenen zijdy de Akeestresse/
 Boven alle klercken/zo wijse klergesse/
 Dat ghyt al passeert ende gaet te boben:
 Ghy zijt opghetrocken in allen boben/
 In alle Balieusen maect ghy u wienijnghen/
 Deur u eloquentie moeten u loben
 Dausen/alle Dorsten/kepsers en Cuenijnghen.

36. In dijn rechte handt handt ghy de Lelie zoet
 In teecken der woorden goet/zoete boben schreben/
 Ghy volght den paeps/en paeps volght spoet/
 Ja dypsent zoete vreughden bulle bloet/
 Die deur oorloghe/dickwils zijn achter bleben/
 In de lijncke hant/handt hy t'woert verheben/
 Want als ghy Rethorica/hebt exercitie
 (Zo ont ghesien hebben/en noch zien die leben)
 Begneren loopen ende rechte justitie.

37. In tyde van paense onder dees Sucadekins
 Zaitmen Demus zadekins zonder eenich ghewelt/
 Eick

Elck magh vercliten syn ppropere ghewadeking/
 Men steldt in dichte amoreuse Baladeking/
 Die broet wil wesen/ bergaert dan ghelt;
 Ghy zijt dan ter hooghster eeren ghestelt/
 Op gauden pilaren zietmen dijn tomme staen/
 Tes al met bijben datmen thuwent telt/
 Ende al dit kan subijt den god Mars omme staen.

38. Tgater al verloren daermen schelt oft strydt/
 Behaet of benijt/ te lande of in steden/
 Wat esser dat den meinsche meer verblift
 Van een schoon redene die ter mondt wt lydt
 Wel ghetouchiert met bullen leden/
 Ghelijck Isocrates en Plucrates deden/
 Die de redenen modereerden weerende confusie:
 Praper dijnghe en weetick op den dagh van heden
 Van wel ghepackte tale met goeder conclusie.

39. Alsulcke oratie weert droufve ghedachten/
 Sy paepstert tberachten naer dwel betamen/
 Sy inciteert de loore/ tgramme kan sy zachten/
 Sy troost d'onstichte/ sy weert alle klachten/
 Sy haudt bul raets alle dijnghen tzamen/
 Sy blufft veel scrupels ende veel mesquamen/
 Sy dect hem die schandelick naect ende bloot lagh/
 Sy maect van niet/ mannen van grooter famen/
 Sy belet fortse/ keertkeoof ende dootlagh.

40. Hier by zeggheick om dijns gheests verlichten/
 Ghy jonghe wichten/ hoorz by utwer gratie/
 Het is kleen zake treferepen beslichten/
 Liedekins maken/ of Baladen dichten/
 An de spelen lept de kracht ende de efficitie:
 Als is oock goet dicht/ al dijn collatie/
 Clijncken de woorden niet/ wy berstekent.
 Tmoet wel gheredent zyn/ t'elcker spatie.

Des

Tes dicht/maer nauwelick Rethorike gherekent.

41. Lustighe Rethorike plaisant ende schoone/
 Ghedaelt tot t' Hemels throone/rein zuber gheerde/
 Al ditte/ procedeert van uwen persoone:
 Dien ghy dy bulmaecktelick jont te loone
 Is wel gheluckich hier op d'eerde/
 Gheen meinsche/en bulsprake dijn weerde/
 Dus swijghick boozdan van u te prijsene:
 Tes tijt dat ick mijn eerste propoost anbeerde/
 Om de jonghers dijn edel konst t'onderwijsene.

42. Dus dan ghy gaudweerdighe baroenen
 Hooft mijn sermoenen corajeus ende blie/
 Wilt ghy u tot deser konst verkoenen/
 Weet/waer ghy tpoint met meught versoenen/
 Al horen en draeght gheen kuenstenaers inbye/
 En schaemt u niet te vraghene t'allen tye/
 Leest historien/ende wilt daer in gheuseert terden/
 Oberloopt Vlaemsche gesten/studeert poetrpe/
 Hier by zuldij al ghesautsommeert werden.

43. Int redenen/zouct elck u beste zoetheyt/
 Patueren spoetheyt/en mach niet beswijcken:
 Isocrates zochte d'aldermeeste zoetheyt/
 Eschines hertooghde der soonen goetheyt/
 Dats dwelluwen/in des redens berrijcken/
 Subtylheynt hier in/debe Lusias blijcken/
 Hyperides de scheerphent met ripen verstande/
 Demosthenes wraecht/bul krachtigher practijcken:
 De materie der redenen is menigherande.

44. Africanus zochte der oracien swaerheyt/
 Cicero de klaerheyt die nooit verfoetende/
 Lelius de lichticheyt ende de waerheyt/
 Galba de strafheyt ende de stareit/

Terbo

Terbo maecte syn redenen bloeyende:
 Ghy/ dien dees konst niet en is beruoeyende/
 Dit al hoorende/ maect u zinnen heughelick/
 Verlanght ende haect/ met herten gloeyende/
 Neemt hier exemple an/ eist u meughelick.

45. Dit waren alle mannen int leben statelick/
 Der konsten batelick/ die decorerende/
 Die de redenen wotten steerck ende matelick/
 Verchierende haer woorzen/ elegant ornatelick/
 Haer propositien propzelick illustrerende/
 Daer wy dese konst/ wt zyn extenderende
 Diemen Rethorike naemt plaisantelick:
 Want al dat haer is competerende
 Moet beleet zyn/ fraey ende elegantelick.

46. Generande eloquentie bindt ghy in bigeure
 Al de weerelt deure/ zo Cicero schryft/
 Ende heet een groote deucht wel thaerder keure/
 Welcke/ d'aude Griecken met wijsen speure
 De wijsheyt heeten/ daert al by beklijft/
 En kracht van zegghe/ diet al deurdijft.
 Alle dijnghe verstyft/ zo an haer definitie kleeft/
 Boben alle kuensten sy in estresse blijft/
 Want in alle zaken/ sy exercitie gheeft.

47. Geet propoost en zal schijne zoder syn steercke
 Ailerande sijn vleercken wpsen dat op niet:
 Neemt van allen ambachten/ onder dijn vleercken/
 Tapijts make/ schilderē/ belde snide/ schijnweerckē/
 Ende boort wies kuenstich op d'eerde gheschiet/
 Tzijn alle stomme konsten naer trechte bediet/
 Die onder tpeuple hebben een beghebende weunste:
 Maer Rethorike alsment wel oberstet
 Spreekt eloquentelick/ ende is een lebende kuenste.

48. Wat

48. Wat is Rhetorike dan zulcke eloquentie/
 Naer Fabius mentie/ ende syn narreringhe/
 Dees konst/ daer op rust al onse intentie/
 Rijst deur arbeit ende diligentie/
 Deur groote experientie/ ende studeringhe/
 Dele exercitien/ groote tracteringhe:
 Dijn woorden moetp wijselick en by rade binden/
 Met evolutionen ende recolerijnghe/
 Die dit niet en doet/ zal dees konst spade binden.

49. Want God dē geest zent om elckē te bredene/
 Pooght den tijt te bestedene ter minster pine/
 Zucht dijn oratie also te smedene
 Dat beghinsel metter volghender redene
 Maer een gheheel lichame en schine:
 En steldt niet verghheefs in u doctrine/
 Dalt oock niet te kurt/ schijnt zulcke verflaptinghe/
 Componeert zo de woorden ende te dien sine/
 Datter suffocatie en zu/ noch gapijnghe.

50. Dreeft u booz Isocrates obermoedicheyt/
 Dulkwijser broedicheyt ende konsten deurgoten
 Om streminen syns byents groote oberbloedicheyt/
 Dseerde hy eenen byvel tot syn behoedicheyt/
 Oste syn materie hadde hem ontschoten:
 Andere die tyzopoost niet en lieten bloten
 Koste hy om tboorzagē/ met scherpe spore dwijngē/
 Een redene dient wel van passe ghesloten/
 Dus en berkrimpt noch en stelt geen verlore dingē.

51. Thucidides meester van grooten name
 Hielt ditte booz blame/ naer Tullius beschee.
 Van syn compositie loopt alsulcke fame/
 Dat hy syn woorden sloot zoo bequame/
 Datter niemant t'onder scheedene en weet
 Of de worden metren zin of metter reden dbleet

Der

VAN RETHORIKEN. 15

Verchiert was. Als hy hem tsulcker inbentis pynde
 Op wist zo te packene verre ende breet/
 Dat eick woort schein een vulle sententie zynde.

52. D'ongheleerde bolck bul ignorante blecken/
 Is quaet om verwecken tot zulck incident:
 De konste van Artiken/ en Plautus vertrecken/
 Chrysippus dooznen/ en Aristoteles strecken
 Zyn hemlien (gelijck den blinden troleur) onbekent:
 By wit compareren sy d'atrament/
 Dat ruut en meest hoeps is zullen sy pypen/
 Tquaetste extollereren sy tot inden hent/
 Dat goet is zullen sy met den bynghers wijzen.

53. Ghelijck dat hy peinst/ die wijs is en broet:
 Zijn deur groote bloet de byngghen gheinfractiert/
 Dat hy elders passeren en wech zoucken moet.
 Staet oock de deure van den huus inden gloet
 Ende de blamine den wtgangh occupeert/
 Twardt noot dat ghy deur de beinster passeert
 Om tschirwen tperikels/ wele elc moet te tyde laten:
 Tot remedie van dien zyn gheordineert
 Subterfugien/ omneganghen ende zide straten.

54. Tgelijcs eist oot om dees konstis verstercken
 Die hier up wilt weercken wat eeren hy behaelt/
 Als ware hy meester boven alle kleecken/
 Remmermeer en zal hy te vullen obermeercken
 Al tgheent dat deser edeler konstien faelt:
 Want daghelicks wat nieuws in den meinsche daelt/
 Dus als zepdijcs ghy meer dā hier wart oberlept sijcs
 Ende als pooghens vele meer andere onghedzaelt/
 Remmeemeer en zalt al in dees konst vudsept zyn.

55. Hier salen tot deser konstis officien
 Crozdien/ Posstien/ Divisien/ Racratien/

Argus

Argumenten/ Egressien/ Teekenen/ Partitien/
 Dynatien/ Exempelen/ t'schuwen der Dinten/
 Coubere van woorzen/ Amplificarien/
 Schoon Sententien/ Conclusien/ Imitatien/
 Dele Altercatien zijn hier t'allegerene/
 Dit moet ghy al zoucken midts Imaginatien/
 Ghelijck ghy wech zouckt om t'perijckel t'ebaderene.

56. Wies ghy begriypt maket al duerluchtich/
 Niet droebe maer kluchtich/ gheweert alle smerten/
 Den wijfen man haude van dzucke bluchtich
 Syn zinnen/ want zo wie hem bindt zuchtich/
 Zeer zelden dicht hy vropelicke pertien.
 De booznoemde boozsiet al nietter herten/
 Met auctoriteyt zal hy syn dicht roboreren:
 Hy en gaet te rade Marcolphum noch Berten/
 Met schoon woorzen zal hy syn reden persuaderen.

57. Gelijck sy die t'wozstelen oft wapen hantieren
 Niet alleene en bieren oft gade en daen
 Hoe sy haren contremen zullen bestieren/
 Syn slaghen schuwen ende hem schoffieren:
 Maer pepusen oock hoe sy eerijck zullen staen/
 Hoe sy hem gent roeren zullen / marchieren of gaen:
 Ghelijck scherimers hauwen haer continantie/
 Zo condecentelick moettyt zijn belaeen/
 Om vropelick te dichtene dyn remonstrantie.

58. Doort bermene ick u jonghe ghezellen
 Die in dees konstequellen/ byna metten blenden/
 Een terme wilt niet te dickwils stellen
 Als eust bukten dicht/ dit vicia moettyt bellen
 Met distinctien/ of dweerck zal leelick belenden.
 Zaken oock die ghelijck vallen oft henden/
 Oft eenen mond voen t'eenzher spactien/
 Subijt moettyt die keeren ter emenden

Die

Die modererende met reftrication,

59. Veel facteurs/elck om t'fins verlichten
 Maken diverse dichten/ volghende een ghespin,
 Mpro/ Policletus/ Lysippus/ fraeye wichten
 In de oratorie/ hebben t'volck willen stichten
 Diverse weerckende volghende eenen zin:
 Zeuris/ Aglaphoon/ Appelles meer noch min/
 Wiene in schilderijen d' Anders wel ghebeedt p'esen/
 Hoe diverse/ een nature/ haen haer wercken in/
 Also moet dees konst diverse berkleedt wesen.

60. Ghelyck in hupsen oft in tempelen excellent
 Gheerne zijn omtrent schoon boghen en poortalen/
 Also moet ghy ballen zeer diligent
 Dat u veel schoon termen werden bekent/
 Ende veel schoon sneden waer ghyse zoudt halen:
 Anders heetict hantten dicht. En wy die dus dwaalen
 En meughen deser aert ghedraghen gheen jonste:
 Als steken sy den kinne op/ van dien sy falen/
 Sy en hebben maer een schaurwe vander konste.

61. Gheenrande meesters/ wiese zijn oft waer
 En achtmen niet een haer/ hoewel sy by zinghen
 Die niet en bedichten dan haer texten klaer
 Volghende Historien oft Legende eerbaer/
 My ware leedt zaghick zulck last op my springhen/
 Ick p'use hemlien die conceptien by bringhen/
 Zouckt zulcke materie oft iet bequamer el/
 Van zulcke zaken wilt u-lien ghy d'winghen:
 Want sy tgemack nomen van tghemeen kamerspel.

62. Dat elc in den zin heeft hant hy goet en effect/
 Elc herte treckt tot s'ns zelfs nature/
 Nochtans zietmen dat men niet de zulck gheet
 Wt causen/ sy zijn te gheluwe bedect

B

On

Onwijs van Mercurius diuersche partuere/
 Ten zomere ziet ghy te belde figure/
 An diuersche blommekens diet al verfraepen dar/
 Contrarie van coleure op elke huere/
 Wel hem/die sijn dicht also bezaepeu kan.

63. Wat zoume u bzeughdelicker boozt gestieren/
 Oft keunen vertieren/ ghesegghen oft ghehuten/
 Van eenen boomgaert bul riekender blooieren/
 Bul A. ollen/ Leuen/ Doolieren/
 In een dal daer veel schoon fonteynen spzuten
 Met planteit van alle vruchten en fruen/
 Ende daer met op u mochte Cresus schat dalen/
 Dzal dijncken dat ghyt al hebt in u conduten/
 Nochtans mit oberpeinsen zal u alijt wat falen.

64. Zo eist van dees konst weerachtich en taep/
 D'ingien zeer fraep/ t'allen tide spade ende brough/
 Werdt gheerereert zonder eenich delaep
 Tot dese scientie/ net ende gaep
 Met schoonder materien daer therte toe brough:
 Ghy zoucht/keert ende wendt naer u ghebouch
 Delicate substantie die u mach blijcken inees/
 Remmermeer en hebt ghy blockiersels ghenouch/
 Ende hier af es cause der Bethoriken gheest.

65. Want Cicero seit tot diere satisfactie/
 Dat des Orateurs actie/ bul excellentien/
 Niet gheleghen en is/ in de redactie/
 In de handeljinghe/ noch in de contractie/
 Der rechter konst/ oft vander scientien:
 Maer in de opinien ende de inbentien
 Vanden componiste/ naer dat hem best greit/
 In de redenen ghemaect met diligentien
 Dient magnificentie ende solenniteit.

Daer

VAN RETHORIKEN. 19

66. Daerom zeit Fabius van deser konste kracht
 Dat Cullius bedacht/ t' onser baten batelick/
 Niet met scheerpe/ maer blijckende wapen bacht:
 Dat is te zegghe/ metter woorden macht
 Gheillusteert ende verchiert boben maten matelick,
 Dus verheft dijn redenen bul staten statelick/
 Wilt naet schoon bocabelen op elck sœpsoen spoen/
 Men ziet se verachten ende haten hatelick/
 Die alle haer redenen niet daghelicks sermoen boen.

67. Ghelijck de bueghels onder haerlieder natien
 Te dibeersche spaten/ zeer neerstich haken/
 Sin te vullkominene haer procreaten/
 Haerlieder broedsele ende generatien/
 Met grooter neersticheyt haer nesten maken/
 Ende moe zynde/ rusten hem van zulcke zaken/
 Dlieghende langhs den watere op ende nedere/
 Alsoo moetmen vierigh tot dees konste waken/
 Ende als wy moede zyn/ ons rusten wedere.

68. Escherp ingien vā Socrates wijs en eerbaer
 Moetmen volghen naer/ om dees konst te eereue/
 Dewelcke aud zynde met syn grijs haer/
 Volghde diligentelick alle konst eenpaer/
 En hoe aud hy was/ en schaemde hem niet te leerene
 Met Aspasia twijf stont hem te verkeerene/
 Die hem de konst leerde van dees Rethorijcke goet/
 Ende om syn bzuecht bulmaecter te vermeerene/
 Onderwees hem t'snaerspel metter musike zoet.

69. In gheender manieren en handt u ledich/
 Weest den tijdt bestedich/ in arbepts herden:
 Met t'gheent dat Horatius zept/ valt vzedich/
 Sanghers en Poeten ghemanniert en zedich
 Dur en wel t'begriyp alder konst anbeerden:
 Wie's in bedroomen oft iet begheerden/

Sy durrent bestaen staut op elcke huere:
 Onder zonderd als sy sticken maken van weerden/
 Dat tsoete niet en discozdeert niet t suere.

70. Niet goet eist nochtas dat hem iemad verrast/
 Noteert dit al vast zonder eenich traghen/
 Maer steerckte dijn der zimen moettu nemen last/
 Den soldere failgierd diemen obertast/
 Laeddt u naer dat u schauwers inuegghen draghen:
 Dijn werck oberhandelt menighe daghen/
 Daer niet zal dijn groot last ghemeenlick minderen:
 Om een kleen bitie en wilt niet verfsaghen/
 Een kleen smette en mach maer kleenelick inderen.

71. Want ghy moet weten ende klaetlick horen
 Mijn Jonghers verkoren/sonder jeghen kijfven/
 Datter niemant zonder bitie en is gheboren/
 Also ons Horatius leert te boren/
 Ter woerelt zint alle ghebzeckighe lijfven/
 Anders en durren wy ons niet toe schryfven:
 Want elck weet wel wy en zint gheen Inghelen/
 Maer de beste Meesters zullen sy blijfven/
 Die tsoete metten profittighen minghelen.

72. Rhetorisinen/Facteurs/soo elck mach weten
 Heeten Doeten/als die iet excogiteren/
 Wiens principael boortstel ende bermeten
 Is/properlick ende eerlick den tijt bergheten/
 Der meinschen profijt zoucken ende commederen:
 Want die iet schryft hy moet doceren/
 Verbliden en inoberen synen Auditeur:
 Cleven vander meinsche mach hy schaers taxeren/
 Als hy ditte doet en klaeght hy gheen laeur.

73. Sy weten haer stilen ende haer manniere
 Maer Homerus scholieren wies sy ons leere/
 Doe

Hoe sy Commedien zullen fabriquieren/
 Hoe sy Tragedien moeten hanthieren/
 Of Gesten verchieren van grooten Heeren/
 Met wat beersen iemants lof vermeeren/
 Minoreus heyt ontdecken/of schandige zonden blent/
 Willen sy iemant verheffen oft oock berzeeren/
 Sic met syn propere snede zuldij dit vermondē gent.

74. Ghulien insghelijcks om behautden bzedē
 Volght dees zede int sweerefts ghespan/
 Als ghy dicht waer ofte wat stede
 Vseert in elck propoost syn propere snede/
 Zo ghy dit bet verklaert bindt achter an:
 Elck ga wel gade zo hy best kan/
 Dat hy d'een propoost met d'ander niet en schende/
 Ende dat wel accorde int gheendt dat hy began/
 Theginsel met d'middel / en d'middel met d'hende.

75. Een wijs en goet man die wat heeft geschepē
 Zal ga gaen de nepen van allen weghen/
 Liefber dan hy van iemant worde begrepen
 Met pennen zal hy tquaet dicht deur strepen/
 Principalick daer gheen konst in en is ghelegghen:
 Dat niet net en is/maer ruudt bedegghen
 Zal hy veranderen naer dat magh an t'icht kleben:
 Ober dat twiseltigh is/zal hy tzelve pleghen/
 Ende t'gheent dat doncker staet zal hy licht gheben.

76. Onderbzaeght u iemant int bzoē of int sichte
 Van synen dichte oft goet is oft quaet/
 De waerheyt zuldij hem berechten lichte/
 En spaert daer in niemant/ Neve noch Richte/
 Doet zo Aristarchus dede van ghelijcke daet/
 En mijdt vriendt noch viant/ dats inpen raet:
 Loestucerie in dy zelven t'allen tijden stilt/
 Ende stelt ghy materien delicaet/

Dalt kozt in al tghceent dat ghy beliden wilt.

77. Dat ooc moet ber swegen zyn/wilt dat decke/
Met blours overtrecken/ het en werdt gheen hitis/
Men moet zomtijts miden de quade becken/
Ghy moght oock fumpel onwoosel ontwecken/
Ghebende bee/ quade exempelen/en suspitie:
Qualick meughdy oock allerande conditie
Plattelick wtsegghen/ midt volcks allendicheyt/
Iemande zou te naer gaen dijn compositie:
Roemt niemant/ useert subtile behendicheyt.

78. Zo Appelles dede onder Schilders excellent/
Den meester bekent/ naer dat Fabius vermaende/
Als hy Antigonem (in de eene ooghe blent)
Wilde conterfaecten/binnen t sweerelts convent/
Maecte hem keunstich ober d'een zide staende/
Om dat niemant en zou wesen gade staende
Syn blentheit/die elc mocht hede of mozge schauwen/
Also moet den Facteur hier te weercke gaende
Zomtijt wat verwimpelen oft verborzen hantwen.

79. Tē magh niet al gesept zyn noch wtgesprokē
Dat leyt ghedoken an d'een zue:
Dit heeft Tymantes an syn maght ghebzoken
Als hy in schilderien heeft ontploken
Den rauwe om de doot van Iphigenie/
Calchas/maecte hy dzoufve te dien tpe/
Wissein noch dzoubere konst wel ghehynghen hy:
Menelars behoorde dzouft t syne/ midt melancolpe/
Dwelc den Schilder met wei en konst gebzyngē by.

80. Als hy aldus zaggh syn schoon weerck gefaelt/
Ghelijck een die dwaelt/ op zommich saepsoen/
Cenen truck viel hem in rasch onghedzaelt/
Hy hebet op een ander ploeye ghemaelt

De

Beckende Menelaus hooft met eenen rappzoen/
 Dus liet hy eicken peinsen ende ghebzoen
 In hem zelven/ Menelaus rauwighe zaken/
 Ditte was hem noot/hy moest also doen/
 Hy en koefte den rauwe niet anders ghemaken.

81. Aldus moet ghy oock doen naet die behoorze/
 Dreeft gheen ghestoorze wies ghy onderwint/
 Als ghy gheen dicht en bindt t'uwon confoorze/
 Procedeert subcilick op een ander sooze
 Ghy moet het pack zoucken tot dat ghyt bindt,
 Hoe eenen boom alderbest is ghejndt/
 Hoe hy bet groepen zal ende ghebendere:
 Hoe ghy dijn redenen bet packt ende bundt/
 Hoe de Rethorike werdt te lebendere.

82. Int dichten useert zeer schaleke practijcke/
 Stelt zuber Rethorijcke/ zo ick hier wte:
 Te veel idel klaps moet ghy slaen wijcke.
 Schuut verloren redenen gheijck deser of elijcke:
 Hoort wies ick ontbinde: Vaet wat ick ontslute:
 Mynen buuck is idel ghelijek eender Lute:
 Dbier neemt de fute, Wilt tverstant ghetemen.
 Veel zulcke redenen zijn kleen van virtute/
 Want sy en gheben/ noch oock en nemen.

83. Edicht stelt zeer net ooc/ dat niemant en wete
 Tlot banden secrete van dies dy quelt/
 Zo dat elck tghesochte dicht verghete
 Ende niet en gherake te sinen bermete/
 Welck dicht/ eerst oft laestmael was ghestelt:
 Maect oock gheen half reghels deur konst ghewelt
 In middē van eē clause/ dit moetty eenpaer somme/
 Of daer en zy contre-reghel jeghen ghestelt:
 In een Balade en laet gheen dicht te naer kommen.

84. Stelt ghy twee gelijcke dichtē in d'ijn begin/
 Volght der wpsen zin/ doet zo d'Anders deden/
 Maer u derde dicht/ tot des konsten ghewin/
 Steltēre twee op d'eerste/ zonder meer of min/
 Elck dicht zouckt zyn correspondent als heden:
 Maer als ghy voren een dicht wilt besteden/
 Op dat selbe mach dan een of twee wandelen/
 Maer u snede bought alle d'ander leden/
 Zo zult ghy dees konste bp beschee handelen.

85. Alle dichtē om zeer kurt resolveren
 Die op een termineren als van eender mine
 Meughdy van eender langden accozderen:
 Als en ziedt in niet allomme zoo sozteren/
 Ontfanght ghy ditte booz een discipline/
 Wplieden en meughen niet dese pine/
 Maer bought u ghy om also te stellene:
 Tes in ghenough ghebick de doctrine/
 Susters en Broeders zyn in te langh te tellene.

86. Als inde Chartē staet tot s'Princen bate:
 Haut reghels mate. Weerckt niet jolite/
 Volght ghetal der syllaben brough en late:
 Stater: Stock te wille. Ter ander date/
 Zo meughdy stock kiesē t'uwē appetite.
 En leght oock geen Chartē wte/ tot iemants spite/
 In Wpdicht oft Paerdicht/ zoo men doet te lande/
 Oft ghy hautt dees konst van kleenen profite/
 Ende doet alle Konstenaers groote schande.

87. Middelmate/ laett alle d'ijn redenen bloeien/
 Den gheest zal verbroeien om langh zo meer/
 Wilt ghy u neerstich deser konsten moeien/
 Dijnckt in u zelven den boom moet bloeien
 Ter de vruchten groeien/ zoot blyckt wilen eer:
 Als bindt ghy oock menighen harten weer/

Die dijn songhe kinderkins dijnckt onberduwelick/
Weest manachtich en klaeght gheen simpel zeer/
Want naer veel refusys ghebeurt wel huwelick.

88. Ghy zult hier binden zonder eenich labeuren/
Ghemaeckt u te beuren om dijn verzaden
Patroons/ Exempelen/ Sneden/ Coleuren/
Waer by ghy berstout zult meughen speuren
Te dichtene/ welck menigh niet en zal versmaden/
Van allen/ Rondeelen/ Beserepen/ Baladen/
Liedekins ende spelen/ trop ende hoe:
Amoureux/ Wijs/ Zot/ van allen daden/
Van een/ twee/ drie reghels tot twintighen toe.

89. Veel simpel dijnghen mochtick verhalen/
Maer met kurter talen weerick die van my/
Ghy weet wat consonanten zijn en vocalen/
Ende als useren meest deel alle Walen
Equiboquen ende rediten/ berspuwtse ghy/
Als slanghen benijn weert die twee van dy/
Ghy en meught u niet helpen met die substantie/
Gheen meerder bitie beur ons ick zeght u by/
Nochtans eist den walen eene elegantie.

90. Als ee syllabe of meer/ twee weer sbe komme
Wooz redijt meughdy domme/ zome leest in boucke/
Van equiboquen meughdy u berommen
Als een woozt/ twee verstanden magh sommen:
Reemt dit by Blommen, om een berkloucken:
Van Blommen baktmen wafels ende koucken/
En Blommen riecken wel/ wilt dit ghesticht smaken:
Beur redijt meughdy Flaut en Verflaut besoucken:
De console wooz de vocale moet tdicht maken.

91. Ghy moet u hande van onrepe ne sijcke dwaes
En naer Rethorike staen/ zuber zonder sneercken/

B u

Schijmp

Schimp en bilonpe moet ghy allomme swijcke naef:
 Wilt u eerlick metter konsten practijcke laen/
 Leest ende oberleest gheerne ander lieden weercken/
 Als en dijnctet u niet banden besten kleecken/
 Tot elcks maecksel wilt u zinnen boughen al/
 Als ghyt diligentelick wilt obermeercken/
 Ghy zultter altoos wat binden dat u ghenougen zal,

92. Niet en bindt ghy teerder/noch zo flexible/
 Noch zo redimibele als eene oratie/
 Ghelijck van wasse alle d'ingh is factible
 Also is een redene corrigible/
 Ghy meughtse leeden naer u contemplatie:
 Op schoon propoosten stelt u fundatie/
 Weerpt u snootste termen eerst verloreu/
 Hebt u laetste dicht vast in u reserbatie
 Al eer ghy u eerste dicht hebt herkoren,

93. Naer dat eene oratie haer effect moet maken
 Wt woorden en zaken weder sterck weder slicht/
 Zo meughdy den rechten keest wel swaken/
 Dat d'woort rot gheenen stant en kan gheraken
 Ontrecket ghy haer het boedtsel in u dicht:
 Ontneet ghy haer de woort & ooc zo verliest sy dlicht/
 Ghy bloot haer verstant van achter tot seuren/
 In woorden in zaken leidt al haer plicht/
 Zo Tullius t'uyght fleur banden Orateuren.

94. Daer zijn drie Leden om edichts bestieren
 Die de reden berchieren zeer excellentelick:
 Wat ghy dicht/waer/ende in wat manieren,
 Boozt moet uker noch drie allegieren:
 Doorpeinst/disponeert: orneert dat eloquentelick,
 Weest oock vaste in d'jn herte pzentelick/
 Dat ghy qua tale schuut ende al by zyden doet/
 Ende boozt aberterick u hter pzentelick/

Ere

Ter ght ek dicht weder stelt dat by hōdert lpdē moet.

95. Met redenen moet ghy u hier toe dwyngen/
 Deserein meughdu zynge/ en vā twintich cōponere/
 Nochtans in vier twintigen om tskonsts gehyngen/
 Een terme en meught ghy maer eens by bynghen/
 Nocht een ghelyck dicht maer eens narreren:
 Maer int zelve muighdu wel denommeren
 Ander ghelycke/ wantt hem zelven wijst zo plat/
 Men en maght booz bitie niet inculperen:
 Werckt om best/ want elcke mispryft noo dat.

96. Met tgeent dat bonden es handt u te byden/
 Maectt gheen nieu sneden/ onthaudt dit last/
 Al doen de zommighe anders op den dach van heden
 Doet ghy ghelycker wijs dat u beurders deden/
 Op de bulle leden van deser konsten past:
 Maer u een of twee reghels/ noteert dit vast/
 Steldt een diberssch dicht/ ende gheen twee/
 Op u eerste dicht dan ghelycke dichtent tast/
 Zo tracteert ghy dees konste by beschee.

97. Angaende de regulen van een desereite/
 Weet dat certein/ ghy jonghe ghesellen/
 Martiael dat poetelick edel grein
 In syn Epigrammen wijst ons den trein
 Tot twintich regulen meught ghy wel stellen/
 Niet hoogher en meught ghy met rechten tellen/
 Oft u en verlichten tsgheests nieuwe blammen
 De rechte waerheit zal ick u-lien spellen/
 tDesereins langhde ryft wten Epigrammen.

98. An dees konst komt lichtelick menich man/
 En menich komter an met grooter pijnen/
 Maer die wel Latijn ende ander talen kan
 Heeft vijftien horen in elck ghespan.

Ende

Ende zal obtineren banden sinen/
 De ethimologie niet om verfinen
 En kan niet haest inder leecken eers wallen/
 Ignorantie van dien maectt veel ruinen/
 Ende hier by zietmen veel dichten diueers vallen.

99. Elck scheidt syn materie die dit attenteeers/
 Ende elck proposeert in syn propzieteit:
 Den eenen is int wopse ghemagistreeert/
 D'andere is int zotte gheauthoriseert/
 Diet al heeft is oppermeester gheseit.
 Naer dat elck syn zinnen heeft gheleit
 Daer naer hem tberstant en gheeft verlichten zal/
 Elck neemt een propoost d'welck hem best greit/
 Ende dat elcken in valt zal hy best dichten al.

100. Ghelijck syn p'tractien haude de schildere/
 Maectt dijn reden stildere danse wel mocht loopen/
 Niet verkrompen/maer lieber wat mildere/
 Ziet toe oock datse u niet en ontwildere/
 Ende wilt dijn woorddekens wel onder knoopen:
 Als mocht ghy dichten packen met hoopen/
 Vermijnckt uwe zin niet/ schuut zulcke transgressie:
 Cis konste een oratie wel konnen doopen/
 Zydy's machtich/ steeckt u in die possessie.

101. Naer dat dees konst om des konsts besueren
 Gijst uter natueren/ van auden tyde/
 Zo en meught ghy op dit point niet sueren/
 Maectt dat sy nu ende t'euwigher hueren
 De nature mobere ende oock verblude:
 Ger oock eenich dicht urwen mont onthude
 Hebt al u blocquiersel ende u inbentte teest/
 Packt nauwe/ stelt net/ an cleke syde:
 Int pacien der ooren/lett de scientie meest.

102. Angaende vā langdē/ end der metrē berfāt/
 Dat blyckt vooz de handt/ zoo elck mach weten:
 Reghene en twalebe useertmen hier int lant/
 Niet min/ elcke kamere heeft haer verbant/
 Waer ghy dicht/ dat en zult ghy niet vergheten:
 Wy leeren nochtans uten Poeten/
 (Wiens compositie ick ooit bul weerden zagh)
 Dat een reghel duert/ onghetelt/ onghemeten/
 Also langhe alst eenen aeffeme heerden magh.

103. Zo wie dobbel dicht int dichten verkoos/
 Die heeft altoos spillebe d'abantage:
 Maect dijn redene sterck/ niet slap noch broos
 Ghelijck Lysias/ die daer by prijs verloos.
 Wert ghy konstenare/ doet de konst hommage:
 Doet u doek een spillebe/ oft twee quellage/
 Laet liden/ en maect daer gheen verdeelen in/
 Want ick adbertere u/ in dit passage/
 Een spillabe bedeerft eenen gheheelen zin.

104. Vlaetic/ die in dees konst zijt worden grīs/
 Maer u makick wijs ghy jonghe ingienen:
 Als ghy dicht/ wt ghenouchten/ niet om prijs/
 Laedt u ghesegghen/ volghet mijn advijs/
 Stelt van uwen sulleben tot bystienen/
 Veel schoon sententien zullen u dienen
 Die u zonder dat/ zoen ballen fautelick:
 Ons Nuwers/ die in dees konst kroone spienen
 Hebbent dus gheuseert/ dus volghet stautelick.

105. Wilt ghy dobbel dicht in dijn weert verklare/
 En willes niet sparen/ maer en zouckt dat niet:
 En doet gheen talent om zulck vergaren/
 Presenteret hem zelven niet/ latet baren/
 Want het bedeerft gheheel zin en bediet:
 Maer werdt ghy daer meester af zoot wel gheschiet/
 En

En u dincckt dat ghy daer in wel gheffileert gaet/
 Wseret bypelick/ wie dat u nooit ontriet/
 Want dees konst daer gheheel op ghesondeert staet.

106. Te vele vocalen ober een hoop/
 Maken quaden koop/ want sy wijt doen gaperen/
 Als oock Monosyllaben/ in zulck ghedooop
 (Dat zijn woorden van een syllabe) hebben den loop
 Fabius en koester nooit breucht tot rapen:
 Der redenen hart hebt zâmen daer betrapen/
 Welck den Rethoristen schuut met allen zinnen:
 Te vele vocabelen moet ghy oock verflapen/
 Die in vocale fineren end daer met beghinnen.

107. Nu bintmer sommige vâ audē grîjs bleben/
 Die zot als wijs sneben/ zonder zin of practijcke/
 Want sy contrarie alder Charten adbijs leben/
 Ende om tgoede zins wille/ dickwils prijs gheben/
 Daer bul coruptien is de Rethorijcke:
 Dees konst is een konst zonder ghelijcke/
 Philosophie is haer moeder/ by dat de wipse talen:
 Die van dichte dwaelt ende hem bindt in versijcke/
 Gheenen zin en helpt/ hy moet van pruse falen.

108. Oft hebt ghy tberstandt zo vast deur brosen/
 Bul baster nosen in dijns herten gront/
 Dat ghy noch text en ghelooft noch glosen/
 Zo leght u Charten u te in prosen/
 Ende gheeft uwe prisen daer ghyse jont/
 Ghy en meught dit niet doen/ ick zeghe goet ront/
 Oft en wilt dees edel konst niet meer quellen dan:
 Den zin zonder diche weghick min dan een pont/
 Hy is den besten dichtere die best stellen kan.

109. Dees konst accordeert qualic metten Dale/
 Want elke tale heest haer enargie/

Hier

Hier nochtans ick van hem niet en fale
 Wanneer een dicke handt in vocale/
 Ende de volghende oock ten zelven tie/
 De eerste vocale blijft an d'een zie
 Gheabsumert en geniedt volghet dees secreten naer:
 Zu luudt met de laetste in d'ortographie/
 Ende en maect maer eene t'lijct u ten Doeten klaer.

110. Noch hebben de Dalen een schijn zonder zinn
 Dooz hemlien sterck en fijn/hoewel wout ignoreren/
 Perfecte dictien/heeten sy masculijn/
 Ende de imperfecte feminijn/
 Die de perfecte in een syllabe passeren:
 Wies sy in dat cas willen sustineren/
 Ende te diez rousen met den subtilen kyben/
 Ick en ziet den Diamynghen niet obserberen:
 Glick landt zal by syn aude stilen blyben.

111. Schuum meught ghy wel stelle/wiet repro
 Want het is gheuseert ober langhe spatie: (beert/
 Gheijck de Sonne den schoonen dach illustreert/
 Ende de Mane den nacht illumineert/
 Also verlicht schupm een schoone oratie.
 Dat ghy formieren zoudt dijn allegatie/
 Zegghende: dat t'schupm staet te verdijnghene/
 Volck en verstaet gheen zulcke prolatie/
 Ende men en behoort niet meus op te brijnghene.

112. Dat syt leeren verstaen wijs wel bedocht/
 Wt Placcus wusen krocht is t'berstant gheresen:
 Hadden de aude Grieken noyt ondersocht
 Nieuwicheyt/ende t'onser kennisse brocht/
 Wat zoudt ter weereit nu aude kommen wesen?
 Ofte wat zoudt nu de Jonghers lesen?
 Niet a s heels by dat ick hier verkenne:
 Al dat wy hebben alsoot blyckt by desen/

Comt

komt ons vander autheyt byder penne,

113. Want zo wy Horatium hooren verklaren/
 Also des booms blaren vallen en groepen/
 Ghelijcx de termen ryfen end berharen/
 D'aude en d'nieuwe kan qualick tsamen paren/
 Als d'een opkomt zietmen d'ander verbzoepen,
 Aldus die u dichtens wilt ondermoepen/
 Wilt byuelick schuyen in dijn ordinantie strycken/
 Al eist niet gheuseert/laett u dies niet vernoeuen/
 Tmoet eens geuseert zyn/zoudt in d'usancie blycke.

114. De maniere van sprekene zo de zelve zeit/
 In de usancie leit/dit wel zeker zyt,
 Tis menigh vocabel d'welck u nu greit
 Gheuseert en van grooter authoriteit/
 D'welckmen zal zien vallen eens metter tyt,
 Ghelijck den Schepper verandert thabijt/
 En t'fatsoen van dien/zoo ghy meught ghetemen al/
 Also hebben alle zaken eenen lydt/
 Den tydt eist diet al gheben en nemen zal.

115. Van zinder Meesters die wel konne pzeken
 Gock bul ghebzeken/zoo ickt tooghe specialick/
 Ende byngghen boort met subtilen treken
 Datmen den dubel en mach nommen noch spzeken/
 Ende als ghy om prijs dicht principalick;
 Also my dijnet/su verstaen dat qualick/
 Want daer hy Christum leedt inder woestinen hol/
 Is hy bierwerfben ghenoemt verbalick/
 En boben dien Satan/der Doortscher kockinē dzol.

116. Noemten d'Evangelle zo ick klaer meercke/
 Zoo stijf op tsteert se/daer en t'ander plecken/
 En wy van hem daghelic zyn then inde keercke/
 By wat docteurs/ofte by wat kl ercke/

En

En zouden wy hem in ons dicht niet vertrecken?
 Dit zijn opinien daer de lieden met ghecken/
 Dus noemtene by u en zal gheen oultrage naken,
 Waeromme zoumen hem by namen niet woeken/
 Op mach om prijs wel een personage maken.

117. Ander soozte issere ende doock vil fictien/
 Staende ter debictien/hoe hooghe gheklommen/
 Dewelcke makende syn restrictien
 Op de namen ende propze dictien/
 Die en meughen int vocabel niet kommen/
 De cause zoen sy my moeten sommen
 Waeromme men de lieden aldus ontstichten zach?
 Ick zegghe ende wille my dies herommen/
 Tvocabelen verbanght al datmen dichten mach.

118. Nu will' wy ons zaken metten notabelen
 Voughen ten vocabelen/of sy goet zijn of slicht:
 Zommighe rekenmen metten probabelen/
 Als haudtmense banden reprochabelen/
 Want sy quaet Vlaemisch zijn en bederben tdicht:
 Niet min elck Facteur stelt op syn plicht/
 Zulck als sy waent antwoorzen half confus/
 Ende weert der redenen haer blyncckende licht/
 Wanende usance hauwen ende tes abus.

119. Gelyck dees termen/haudtse wt uwen becks
 Biedt hemlien vertreck/wilten niet naer vraghen:
 Maescip, bonnespaeis, altoos, tes gheck,
 Vastelavent, esse, wijn, watere, hau seck,
 Mellecanderen, keermesse, voerbough, kordewaghen,
 Averecht, watse lief, met meer ander zaghen
 Diemen abuseert als eist ons moeders tale:
 Een goet orthographiste zal zulck dijnggh wanhagen/
 Dus wi tse verjaghen alle teene male,

E

120. Zeght

DE KONST

34

120. Zeght weeckschoe veur weescoe met luttel de
 Bedent wat fraeys/ eer u schande oberpesse: (laeys
 Charte booz quaerte, zonder heel ghekraeys/
 Maerdschip, voerboergh, altijd, behauwens paey:
 Vastenavond, ghewijt water, wats u lief, keremesse,
 Voor averecht (onthaude dit booz een lesse)
 Contrarie, of omme, booz au seck, zeght hau secht,
 Eick anderen, kurte waghen, es sy booz esse,
 Booz gheck, tis gheckinghe wte leght.

121. Pu zijnder termen en om sichts hermeeters
 Die menigh man met eeren neemt inden mont/
 Ende diemen in twee manieren mach keeren/
 Zoo ghy hier int verbolgh meught leeren:
 Beladen, belaeen, light, leyt, stoet booz stont,
 Ontfaen ende ontfanghen, zoo elcken is kont/
 Moedere ende moere, plach ende plochte,
 Sneeuwen en snuwen, iand ende jondt,
 Klanck ende klonck, ghedachte ende ghedochte.

122. Met desen en meer gelijcke/ als ghy coponeert
 Dijn profijt useert/ en stelt langhs zo neettere/
 Ziet dat ghy zulcke termen wijsselick usurpeert/
 Menich gheleerde isser by ghefraudeert/
 Als dijnet by hem int dicht een schoon boozsettere:
 In eere ende heere, schuutwt tbiens ettere:
 Hebben ende ebben, hopene ende opene,
 Denck dat aspiratie en is gheen lettere/
 En yind u die in u dicht met te nopene.

123. Eenem roebias heet een aspiratie
 Daer d'ouwe fundatie/ booz kleen metten meesten/
 Onder de letters heeftse zelden statie/
 Nochtans schijnt sy lettere te zommigher spatie/
 Ghelijck in dees termen geesten en gheesten,
 De pronunsiatie maecht de tempersten/

Ende

Ende t's goet dicht zoo wy klaerlick wten:
 Koeste de D/ niet/ letters krocht vulleesten/
 Deur tredijt het dicht en zou niet sluten.

124. Meshandé en messanden en meughdy niet stels
 Als wilt ghyse spellen dibeer schint element:
 Abuus; thuus en huus, met haer metghezellen
 En meughen u oock in u dicht niet quellen/
 Die dus tellen zijn ziende blent/
 Prompt ende kompt, zijn alzulck bekent/
 Gheijck princee, ontghintse, jonste ende ronste,
 Tes al rurael dicht al dijncket den Boeren gent/
 Latet baren en volght de rechte konste.

125. Gelycke/ als die dichtē/ zonder vele bedriegē
 Laetse u by ontblieghen/ dats grootelick mijn be:
 Kinders mochtens hem schamen in haer wieghen/
 Qualick spellen (dat en mach niet lieghen)
 Maect zulck erreur op blant ende in ste:
 In d'een van twee faelt een D/ oft een T/
 Wilt dit in dy zelven als die staute pachten/
 Zomtijt faelter een B/ ofte oock een P/
 Letter iemant kan hem booz zulcke faute wachten.

126. Ghy moght my zeggen/ ghy ziet te nauwoe:
 Ick en doe op trauwe/ dees konst heeft dit in.
 Wilt ghy dobbel dichten/ Dooz quaet ick hauwe/
 Plaisantste kerffauwe, elegantste vrouwe:
 Want in d'een dicht is een syllabe min,
 Ghenomen en komen, doet wt uwen zin:
 Reghel ende speghel, wilt van u te male wenden
 Caremen, bescharemen, beneimen t's konsts ghetwin/
 Om dijns dichs wille en meughdy geē tale schendē.

127. Als spelt ghyse gelijc/ de Rethorike is quaet/
 Want ghyse keert ter daet zulck als u best braemt/
 C ij Dp

By dat in de Oratore gheschreven staet
 Rhimers (dat is trefhoricienlick zaet)
 Zijn Musicien en Poëten ghenaeemt/
 Nu leert ons Timagenes alsoot betaemt/
 Dat van allen studien d'audtste is musike:
 Es sy booz d'alder audtste konst ghesaemt/
 Zoo schijnt sy macht hebbende ober trefhorike.

128. Weest sy daer macht ober zo hy zept booz waer
 Sy adhereren eenpaer als man niet wijfve/
 Ghelijck twee ghesusters regnerende eerbaer/
 De jeught vander eene volght d'ander naer/
 Ende zuyghen elckanderen tmaerch wten lijfve:
 Eist zoo? ergo dan by desen dedzifve
 Appeert, gheleert: complexie, subjectie:
 Zot, God; raet, ghelaet; vive ende schrijfve
 Zijn goet: want dees konst is onder haer pzeterte.

129. Ten ware d'alianche die blyckt booz oghen/
 Zulck dicht en zou niet voghen/ deur spellins quale:
 Dies/om dat goet te maken willick poghen/
 Want al dat ghelijcken accent kan toghen
 Als dibeersehe consonante gaet booz de vocale/
 Zulck dicht moet goet zyn al te male
 Booz hemdien die dees konst geheel ende al swolgen:
 Maer spelt ghelijck/ op d'eerste/ met kurten verhale/
 Zo zuldij de konst gheheel ende al volghen.

130. Als is nochtang de consone/ zuver en net/
 Diweersch altemet int schrifte berklaren/
 Daer is corruptie in ende oock belet
 Van goeden dichte/ als mocht ghy niet bet/
 Ghy moetet vander konsten weghe laten baren.
 Sijn ende medicijn dat zelve openbaren: (schauwen
 Als spelen sy diweersch zoo ghy meught int acquijt
 Men vindtere diese int dicht niet en zoen sparen/
 Maer

Maer ghy zult zulcke termen booz redijt hauwen.

131. Alexander op ander; pinchoen op zoen,
Blant wt u sermoen/ghelyck zeel op pinceel.
De Harmonie doet u datte gheboen
Als spellen sy onghelyck/alleene om dat sy boen
Een accent/verschuurworse/handt an dit appeel:
Op ghelt, ghewisselt, tzu zulck zom oft gheheel
Laet baren wildy van dees konst ober nuut spraken:
Verdijnghe, op gherijnghe, schuut in elck tenneel
Want die booz syllabe wilt haer te stijf wtsteken.

132. Dat tghelyck accent goet dicht kan maken/
Blijckt an vele zaken van auden tpe/
Neemt exemple an diuersche spraken:
Want te gheenen dichte en zaudy gheraken
An dees termen die ick hier belpē/
Ghelyck/hooveerdie, Phiiosophie,
Bliē op Mariē: bonum, donum, oberdweers/
D'accent maect dit goet end de symphonie
Als halt de vocale inde quantiteyt diuers.

133. Alder principaelst blijckt dit an de Walen/
Die tgoet dicht mochten halen an d'accent zeer zoet/
In meest deel haer Rethorike zoen sy falen/
Ten ware dat de enargie van haerlieder talen
Dit excuseerde/meer dant ons sien doet:
Dees volghende dichten zyn met hemlien goet/
Repaire op prospere; calumne op couronne,
Arbre op candelabre; ende elck is wel hzoet/
Ghy en hoozt niet absurders onder de Sonne.

134. Gy mochte pepsen die dees konst ont weckte/
Datmer met gheckte/hoewel ick en doe niet:
Ghelyck/temps op pretens; iette op deledē,
Paistre op champestre, dwelck int imperfecte

E ij

Spelt

Speldt ende leuidt al soo elck hoort en ziet/
 De meesters nochtans van t Walsche liet
 Sustineren dit alle elck als prijs verbeperere/
 Van Wille bresme en Danton is ditte gheschiet/
 Jehan de Paris/ Digne/ Marot/ end den Meperere.

135. Als spellen sy onghelijck te menigher spatie
 Inde elementatie die booz al spant kroone/
 Dit beteren sy metter pronuntiatio/
 Sy wotent ghelijck tot t dicht fundatio/
 Ende accentuerent met ghelijcken soone,
 Den Vlaming nauwer ziende/ met kranckē loone/
 Zegghick/ wiere jegens wilt simpel oft loos kyben/
 Dat hy van dichtes wegen onder t hemels thzoone
 Den meester is/ en zal meester altoos blyben.

136. Dan esser van volcke een ander sozteesle/
 De d'ozdonneersele van hem zelven waghen/
 Spcauseren alleenlick het deduceersele/
 Zegghende/ deur haerlieder bremt mobeersele/
 Dat de termen moeten zyn van eender laghen/
 Ghelijck lagh, dagh, zagh, gaen wte op een aghen/
 Ghevragh op vraghen, ende andere ontellelick:
 Maer ick ghebe hemlieden ongelyck zonder tragen/
 Of sy zullen lettelt dichtes binden stellelick.

137. Bont, ront, ghetont, vermaen ende ontfaen.
 Zullen sint dicht niet staen/ op die maniere:
 Kinders, Spinders; verraen ende zaen,
 Sprack, track; groot, noot; belae, ghevaen,
 Pleit, seit; schat, vat, ick hier toe siere:
 Kust ende lusk, ick hoort allegiere/
 Twelck al goet dicht is ter bulder instructie/
 Ende dupsentich andere menighertiere/
 Daer niet een af en heeft ghelijcke deductie.

138. **D**e zulckē annexēert/menich dichtē niet lī ac
 Om tot synen danck/tpropoost te verstybene/
 Stellende ganck, verlanck, ontfanck, op stanck,
 Banck, fanck, hanck, en meer andere/ op dranck,
 Als behoortmen ontfangh en verlangh te schrybene/
 Ionck ende tronck, staen dese by te blybene/
 Nochtans zuldu Ionghen int element schautwen/
 Hooght hier u profijt met te bedrybene/
 Sy zyn goet/en dat kan den gelyckē accent bzauwē.

139. **D**oozt/of dies en vlies, op verlies zyn probabele
 Goet ende stabele/bzaecht menich om weten:
 Van lust, bluft, en kufft, hautwen sy oock fabele/
 Om datmen driesch en bluscht schryft int vocabele:
 Den accent neemt dit al in syn secreten.
 Oft ledich, helich, besich, naer pemandē vermeten
 Goet zyn: bzaeghdu welc bā dien int verwaet licht:
 Tghelyck spellen en haudt d'eerste niet verbeteren/
 Maer claetste wijst dees konst booz straetdicht.

140. **N**u zjndere syllabijcsche adjectien/
 Commende ter protectien banden facteur/
 Dewelcke (als staen sy ter correctien/
 Ghebende int dicht zeer luttel affectien)
 De menighe insereert in syn labeur:
 Ghelijck/ goet zyn, moet zyn, weerende den geur
 Des konsts/ als redenen die gheaboleert gaen/
 Geleit hebben, geleit hebben, volghen oock dien speur/
 Nochtans vindick dat sy gheauthoriseert staen.

141. **H**artman ende zwartman, met ander vele/
 Diemen leest ten spele van esbarementerjen/
 Zo ick/ in dit/ mijn propoost niet en hele/
 En zullen niet vele lyden mijnder kele/
 Want ick maghse der sven van allen zjen:
 Als hebbickt zomtijt ghestelt t'ander tijen/

E u

Nu

An boort an/ willick met menighen pachter hater/
 Ghy Jonghers/ wiles u-lien sock beringen/
 Keert en wendt t' dicht/ ghy zullet wel achter laten.

142. Maer eē terme die boortjts wel in erbe lagh
 Ende ickse versterben zach/ en willick niet haken:
 Al eist datmen tselbe boortjts verwerben plach/
 Wat wiltmen bezighen datmen wel derben magh?
 Obeste is wel zeggghen met kurten spraken,
 Wat wiltmer anders dan redijt af maken?
 Draghet meesters daer ick de zin an eenpaer legghē/
 Als sy overdyngen willen alle zaken/
 Sy zullen bevinden dat ick waer zegghe.

143. Wt ja/ ende neen/ rpsen heel de viciē/
 Nochtans van fictien en willick niet rompen
 Alleenelick/ sprakick in dees restrictien
 Van goede significatibe dictien/
 Oft syllaben die verstant meughen sommen:
 Die niet en beteeckenen/ meugher wel kommen/
 Alsoot daghelicks blyct in Mercurius krocht sijn:
 Wie dat hier jegen is ic en wille hem niet dommen/
 Maer dees kost en mach niet te wel ondersocht sijn.

144. Datmen wel der sven mach alsulck pleic
 Als van gheen auctoriteit/ blyckt hier booz oghen/
 Booz gheseyt hebben, zeght/ hebben gheseyt,
 Booz overleit hebben, hebben overleit,
 Booz bedroghen sijn, zeght/ sijn bedroghen,
 Oft steltse dobbele/ waer by my togghen
 Dat sy lettē/ oft niet/ deser konst sermoen stichten:
 Zynder lebende die dit niet deer sven en mogghen/
 De naercomers (hopic) zullen op dit fautsoē dichten.

145. Wilt ghi ēmers dees kost nē dienē getrauwelic
 Maer dichtē slauwelic (zoo men dagelics plegen ziet)
 In

In monospilleben? Dseert ditte lauruelick/
 Zeer zelden/zeer schaers/ende datte nauwelick/
 Ende kuendy/en zyt daee toe gheneghen niet:
 Al heeftmen d'Auders zomtijt berdzegghen iet
 Van zulcken ende andere/booꝝ wat behaeghlicks/
 En volghes niet biddick/wie ooit hier seghen riet/
 Want dees edel konste versubtylt daghelicks.

146. Als ghy propere name vint (zoot wel gebeurt)
 Eist ghewillekeurt/daer meught ghyt ontbinden:
 Niet min/wanneer ghy tot zulck dicht spreut/
 Van zommighe werdet ghetontrolleurt/
 Ick hebt ghehoort blammeren en verblinden:
 Rochtans en zult ghy gheen dichten binden
 Op Moyses ende Rhodes, by dat wop huten/
 Hoe sy hem der zaken willen onderwinden/
 Voois es, en/ bode es, moeten daer op sluten.

147. Costumen ongheuseert van groot en kleene/
 (Als dyncket u ghemeene) ghebruict zeer schaers:
 Ghelijck dees vocabelen/corrupt/onreene/
 Trest, gloest, als neemtse menich te leene:
 En al useertmen/hueren en treuren, met lettel vaers/
 Persone, ghewone, kommet oock eens tshaers/
 Fonteyne, en kleine, ick maecks u groot en smal vzoet:
 Dese en stelt niet (zoo ick u doe verklaers)
 Om prijs: Maer tot ghenouchten eist al goet.

148. Dusent zulcke termen zuldy bulleesten
 Minste metten meesten/die ick supersedere:
 Inden westkant haerwen veel fine gheesten
 Memorie, vorie, goet/queesten en feesten
 Ick niet: Maer elcks tale ick consentere,
 Al eist oock dat ick u-lien instruere
 Met zeker bevelen/vol der correption/
 Overdijck/men en vint van op van nere

E h

Ghaen

Gheen reghel zo vast/ sp en lijdt exceptien.

149. Dat ick hier met dus quelle mijn zinnen
Inwendich bidden zo ghy langhe besiet/
Wemst/ het moeste iemant dit eerst beghinnen:
Magh icker danckbaerheit an ghe winnen/
Zo hebick tot minnen/ mijn concept bebieft/
Dien oock dit niet te lesene en belieft/
Ende dit mijn labeur niet en magh sonen noot stelpf
Macht laten: glorieus ben ick niet ghegriest/
Prijs noch lof en magh mi naer mijn doot helpen.

150. Weet nochtans/ en beseft verstandelijnghe
Hier an mijn handelinghe/ eert u verdziedt/
Dat mi dit ghekost heeft menighe wandelijnghe/
Ghelijck of ick zakeloos achter lande ghijnghe
Dul fantasien/ nochtans meest deurwiedt.
Duustinael hier gheslegghen/ veel keerffen gheniedt:
En hier met wilt u tot exemple slicht dwijnghen/
Als ghy met u ynckel dicht niet toe en schiedt
Op u laetste terme meughdyu dobbel dicht bijnghen.

151. Paer dlaetste dicht moet ditte gheschien/
Wberterick u-lien/ ghy meughes mi dancken:
Ende dat by goeder rousen/ mids dien/
Ghelijck men useert ende noyt is ghesien/
Men mach een reden stercken ende niet krancken.
Nu willen wy ons keeren tot ander rancken
Die dees konst aenkleben en zyn by blijvende sijn/
Want sy an haer heeft/ botten/ blommen/ brancken/
Daer de bruchten langs zo meer af beklpbende zyn.

152. Int zoucken der termen als of ickt u bade
Slaet nauwe gade/ end du zelben quele/
Procedeert altoos de oprechtte trade
Van lettere te lettere/ van grade te grade;
Op sulcke termene als men ute stelt

Deerckte

Meerckte wat consonante daer best met spelt
 Tzu ynckele of dobbelē/ t' uwer officien/
 Coniunctien moet ghy nemen in d'yn ghewelt/
 Mids prepositien ende compositiē.

153. Als ghy zoo verre zyt mids d'yn diligentie
 Dat u de influentie van dees rein konst bespzoet/
 En ghy in Barnasus bergh neemt residentie/
 Tot stellen des dichtes best d'yn intem te/
 Dats trecken dat Mercurius in u bloeit:
 Metten eersten en laet u niet zyn vernoeit
 Met kleenen te begunnere/ ic moet int bloote somme
 Zoo voorziet is als dees konst bloeit/ sy groeit/
 Volgedē de t'proberbie/ naer tkleē zal t'groote komme.

154. Beghint dan eerstwerf te baladerene
 Rondeelkens te recolerene/ als jonghe schoolerking/
 Met Gefeveinkens de janckers te stofferene
 Hier ende daer/ thartking te componerene/
 Goetsels te userene in Venus papierking/
 Daer naer/ peinst om dees schoon kamerierking/
 Die onderhauwen zullen d'yn jonghe zinneking/
 Dicht en zent liedeking in haer bergierking/
 Sy zullen u dancken de eertsche Goddinneking.

155. Als ghy dit al vast hebt zoo ghy hier hoorz/
 D'yn zinnen dan stoozt met diet steercker pasten:
 Ghelijck den taphytchier beghint an den boort/
 Gaet ghy met een tafel-speeikin boort/
 Van meughdy naer es batementking tasten:
 Met die hem tot spele van sinne rasten/
 Dought u dan als zaut thooft met wee betreuren
 Wie eerstweerf anbeerden te groote lasten
 Zullen met Icarus alle int Zee versmeuren.

156. Mits dat wy hā Baladē/ Gefeveinē/ Gedeelē
 Halbe

Halbe metten gheheelen dees konst bestreckende
 Spreken/metgaders veel andere parcheelen/
 Willen wy wat zegghen van dees juweelen/
 Wren jonghen gheest daer met verweckende:
 Wy dat ons Molinet is bertreckende/
 Wolghende de stilen vander Walscher prouinche/
 Balade heeft referen in/met dzy clausse haer dekke de
 Ende boven dien heeft sy Kenbop van prouinche.

157. tReferen by dat de zelve Molinet taelt
 Is blaetste datter faelt an de clausulen viere/
 Daer gheheel de Balade tboetsel an haelt
 Ghelijck den schicht naer tdoels witte daelt/
 Wy heeten stock-reghel naer ons maniere:
 Op den Wale hier/en passen wy niet een siere/
 Want wy ons zinnen tot riper verstanden keeren/
 Dies ick by causen dit qualifere/
 Ende zal u de opinie van desen landen leeren.

158. Men vintere lebende int tsworeelts schijn
 Gheleert ende fijn in dees konst principalick/
 Die een Balade heeten op desen termijn/
 Allerande dichten hoedanich sy zyn/
 Ende hauwent ober name generalick:
 Weder sy dit wel sustineren of qualick/
 Weder stricktelick ofte weder ruinelick/
 Ick hauwe Balade name specialick/
 Van zeven/achte/negene/ zoomen haudt costumelick.

159. Een Referen heet anders te deser spatie
 Naer mijn limitatie ghemagineert:
 Want wy hauwen in de Vlaemsche natie
 Dat vanden clausulen de gheheele aggregatie
 Met prouinche/tReferen is ghedenomineert/
 Wy causen om dat den stock wordt ghereferent/
 Ende

Ende altoos verhaelt ter laetster linie:
 Hoe ghyt ghy-lien anders calculeert/
 Ick haudt zoo/ en dit is mijn opinie.

160. Van refererene/heetet een Referein/
 Niet een Refrein/dwelck is te verachtene/
 De etymologie haudt dat in certein:
 Ost/om dat de booz-clausen ende tghesheel plein
 Totten stoc verhaelt wert/ met den zin te wachtene:
 Nu komt t'Kondeel/ong te oberdachtene/
 Om datt ghedziepzigkelt is als een pot isere/
 Ende tdielt ront gaet/ staett dien zijn te pachtene
 De etymologie/ maect den zot wisere.

161. Tketen dicht in de oore zoete en bequame/
 Sorteert synen name vander ketene/
 Het ketent hem zelven tot synder bzame:
 Hoozt mi ghy Jonghers beminde eersame/
 (Die op dees konst werdt die verbletene)
 Wat ick u-lieden zal doen/ te wetene
 Van dies boozseit is/ende sneden dibeerse:
 Nide Auteurs en staen ons niet te verghetene/
 Want al dit halen wy uter Poëten eers.

162. Martialis ende Horatius in syne oden
 Gheben ons gheboden van dibeerschen sneden/
 Daer wy tsecret deser konst wt roden
 Van dibeerschen beerse/kommen tot ons gebloden
 Dibeersche Rethoriken op den dagh van heden/
 De Kondeelen byjngghen hare bulle leden
 Wt Poëten/committerende tgetal van drien boozt/
 Die komt een reghele drie wets/ naer d'aude zeden/
 Alsmen tKondeel schryft of alsment belven hoozt.

163. De halbe regels of steertē na menighs vermō-
 Beest Adonis bondē onder de metrē verstyfsē (dē:
 De

De gheheele by ons gheuseert t'allen sonden
 Kan ons Heroicum carmen oerconden/
 Daer de Poëten/gheesten niet beschryfven:
 De middelbaer reghels onder wien bekljfsen
 Liedekins ende sulck weerck van kurten paden/
 Leeren wy wt Boetius ende ander mussyfsen/
 Hoe kan dan iemant de Poëten versmaden.

164. De Befereynen dats t'reghels repittie
 Rijst ons ter monitte van Marco zo ick meene/
 In syn achtste eglogue blijkt dees conditie
 Wt twee beersen (daer) nemen wy suspicie/
 Die daer verhaelt staen onder groot ende kleene/
 Incipe Menalios, is besceven de eene:
 Ducite ab urbe domum, moet d'ander betalen.
 Den gheleerden gebe ick t'berstant hier af gemeene/
 Die gheen Latijn en kan zal hier af salen.

165. Booz stockreghels staen sy ende booz majeur
 Gheljk int labeur des Befereins gheweughen/
 Ende om dat hy (vanden Poëten den fleur)
 Int veranderen der regulen ons biet sabeur/
 Blijcket dat wy stockreghels veranderen meughen/
 T'veranderen bindt ghy daer ter vleughen/
 Besiet/zo zegghick dat ghy mijn jonste swalght:
 Niet nu int veranderen wilt niet verheughen/
 Hoe ghy stoc bet handt hoe ghy bet de konste volght.

166. Clieten-dicht daer ick subtylick naer poghs
 Komt byden bertoghe van Marco zeer wijs
 In spne achtste boozghenoemde eglogue/
 Daer hy vander liefden spreekte zeer hoghe
 Int beers Crudelis mater ghenoopt p'opys:
 Ende wt Ausonius distreest advijs/
 Zyn monosyllaben van ons over dweers ghemint/
 Die in dat tag wat frangher stecke naer prijs/
 Daer

Daer hy Res hominum fragiles, tveers beghint.

167. Rethorike diemen van achterre keert
Zeere gheheert/ghelyck dees reghel vul listen
Alchimisten zijn wijs niet onghelert.
Zeght de reden dus/ ende haer schande vermeert:
Onghelert, niet wijs zijn Alchimisten.
Alsulcke ambagen/ dobbel vul twisten/
Den zin verdoept hebbende meest deel int quade/
Leerde ons eerst Sotades een vanden Sophisten/
Ende heet Rethorike Retrograde.

168. Omaken vanden spele om ons behoetssele
Dooz een versoetssele/ op ons ghedaut/
Hebben wy oock vanden Doetschen broetssele/
Vergilius ende andere gheben ons tboetssele/
Seneca/ Terentius/ metgaders Plaut:
Wie dese overleest/ tzu jongh oft aut/
Windt altoos blyden wtgangh in de Comedien,
Onghelyck ende bloetsturtjnghe menighbaut
Zullen altoos blycken in de Tragedien.

169. Thespis vande der Tragedien poetrie/
Te synen tye/ ober syn partage/
Ende als men doen speelde tzu droube of blye/
Met ghist streken sy d'aenschijn an elcke zye/
Ende maecten also haer personage.
Hier naer vande Eschylus t'fau bisage/
Dwelck de kamer speelders an d'lyf zeer sijn dutwen/
Maer als deden sy dees konst / doen zulcke outrage/
Den oprechten aert moet dit als benijn schutwen.

170. De Balade/welc clausen zijn net en eerbaer/
Wijst ons al klaer Martiael onsen kock/
Vanden Epigrammen hebben wy dat boozwaer/
Ghelyck een Balade den zin sluut in haer/

Is d'Epigramme ghekleet metten zelven frock:
 Dus gheben ons Poëten in de handt den stock
 Om springhen/ober onberwinnelicke grachten/
 Onghereffeert moeten sy sleepen den block/
 Die ons meesters de Poëten zo zeere berachten.

171. Wt hemlien ende wt haerlieder inventie
 Spruut een sententie t'onswaert niet blient/
 Dat meesters/ deur haer pzeeminentie
 Ghebruick meughen poetelicke licentie
 Corrumperende twocabel in een element:
 In religio, en reliquia, is dit bekent/
 Met andere die sy stellen om ons bescheermen:
 Deur vri ende lichni, int zelbe incident
 Blijckt dat sy stellen meughen worlantsche teermen.

172. Hier naer en meughdy ghy Jagers niet hake/
 Schute zulcke zaken d'edel konst aenklebende:
 In allerande dicht meught ghy spelen maken/
 Of wat dicht dat zy/ maer wilt neerstich waken
 Tot dlast daer ghy u zyt toe ghebende,
 Blocquiert zeer stranghe weest arbeit besnebende/
 Beinst langhe ende vele an dijn conclusie/
 Besicht wel u personagien / tzy doot oft lebende/
 Die ditte wel doet krijgght zelden confusie.

173. Wanneer ghy tafel-spel maect t'uwē wille/
 Tzy met eenen brille/ oft van jaren jonck/
 Ziet toe ende zurght bee lude en stille
 Dat ghy u niet en bindt in gheschille
 Om u personagen/ en balt dies niet blonck:
 Een costume eist onder Mercurius tronck/
 Dat den laetsten per soon is d'eerste ordineersele/
 Wt die schept ghy d'andere zond. v langhen pronck/
 Van de laetste neemt tghhebel spel syn sundersele.

VAN RETHORIKEN. 49

174. Nu zynder liedekings booz de jonge wichten/
 Wilt ghy die beslichten/pact de woorden stranghe:
 Een clause zonder meer moet ghy eerst waerf dichtē/
 Ende als ghy die hebt om dijns zins verlichten/
 Maect den boops daer op terstont metten ganghe/
 Dan maect d'ander clausen met dien zanghe/
 En vulkomt dit/ zo ghy nu ordineren ziet/
 Leest mijn liedekings boucxkin vele ende langhe/
 Of musike en woorden/en zullen accorderen met?

175. Dan eist een konste/hem kommen benooghen
 Om tdichts vertooghen zonder infractie/
 Veel behendichepts moet den lichame dooghen
 Met tranen/met zuchten/met bopse/met ooghen/
 Dibeersche personagen maken dibeersche actie:
 In al dit hadde de bulle satisfactie
 Gracchus/wien geen speelders nooit verbeit koeftē/
 Zoo intentelick dede hy hem tot speis redactie/
 Dat de bianden diet hoorzen schreyen moesten.

176. Een redē moet gehuut zijn thaver intentien/
 Met excellentien flap oft corajeus:
 D'eene tale voert haer met diligentien/
 D'ander ober schietende/met fraeter inventien/
 Zomtijts moet een sprake ballen amoreus/
 Dan beleet mense weder orguilleus
 Fel br'erthiere/tot t'pels hebouchten/
 Zomtijt/soudameelick met woorden preus/
 Met breefe/kracht/gramschap/of met genouchten.

177. Dit al moet gedaen zijn te meniger spatien/
 Niet met demonstratien oft zulcke mesprisijnghe/
 Maer met Hoesscher significatien/
 Met vertoogh des boops vil declaratien:
 Dan komtere de arem ophes en rijnghe/
 Principalick op eenighs persoons verprisijnghe:

Ⓟ

Stant

Stampijnghe van boeten/ zoo Cullius blve streef/
 En van als moet de ooghe doen de wijnghe/
 Daer Dioscius meester af tsynen tpe bleef.

178. Een leere aenneemt booz dijn berknapijnghe/
 Int spel schuut slapinghe/ ende veel ghetreurs/
 Dat u niet en taste looreits betrapijnghe:
 Metter mondt en maectt gheen te wide gapijnghe/
 Dats een leelick dijngh booz de spectateurs:
 Veel differentien essere ende veel vullikenis
 Weder heere of knape spzeectt leelick of schoone:
 Aut of jongh/ of gendaerme vil fureurs/
 Koopman/ of rustier/ jonghe maeght of matroone.

179. Zulck als tspel in heeft zulck maect u bereet
 Voighende tbescheet van mijnder fabele:
 Hector moet hem tooghen fier ende wzeet/
 Arion wantrauwich in sijn beleet/
 Achilles imbur sich inexecutable/
 Leert dit by exemple jonghers notable/
 Naer tspels wtwijsen moet ghy mentigē vout leeren
 Naer de ghelegghenthept maectt u hable/
 Naer u personage moettu urwen mondt keeren.

180. Booz al/ onthaudt wel ghy jonge scholieren
 Als ghy zult agieren/ wilt ga t' uwer baten slaen
 Dat ghy de R/ wel keunt pronunchieren/
 By exemple wil ickt u qualifieren
 Ghyelijck in heden kominen/ en achter straten gaen/
 Die dit vers wijnen/ weet dat sy ber waten staen
 In dese konst/ ende moeten vil qualen dwalen
 Van anderen/ insgelijcx moettu dees mandatē baen
 Wilt oock perfectelick alie u vocalen talen.

181. Wies vorē ges it is als jongers vil trauwē
 Moet ghy onderhauwen hier in dees landen/

By

VAN RETHORIKEN.

SE

Bp conclusien/welcke wy in Flacco schauwen/
Die te gheenen daghe en mach verflauwen/
Zegghende aldus met rijpen verstanden:
In allerande zaken zijn zeker banden
En maniere van doene als vaste tribuut/
Daer niemant butē en magh ten ware niet schandē/
Want mate en maniere is rtschoonste virtuu.

182. Dit al leerick u lien/ ghy corajeuſe gheesten/
Want alle fumeuſe leeſten wij ick hoorby:
Ghy zult hier binden bele amoreuſe gheesten/
Doet deſer konſt veel pompeuſe feeſten/
Su eiſt wel weerdich ick zeght u byn,
Tot tꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ van boren keerick nu in:
Van eene tot twintich reghels wardt ghy gherieſt:
Exemple van allen ſueden leberick dy/
Beghindt ghy te leſene alſt u belieſt.

Van eenen Regule. Incarnatie.

CaroLVs aL fILLe, naM doornIICke In tInen
WILLE.

Van twee Regulen. Incarnatie.

BII PaVIën daer dI VerſChen priIs LaCh,
FLaVde de LeLIë, op Sente MatthIIs daCh.

Van drie Regulen.

Naer dat ick beſeffe ende klaer aenſchauwe,
Zoo en iſſer in des weerelts landauwe
Niet importuundere dan een preuſſiſche vrouwe.

Van dꝛꝛꝛꝛꝛ in zes halve Regulen.

Den God Mars doet ſnéven,
Veel zuchten en béven,
Als diet al niert en weert:
Maer den paeyſ doet léven,

D ij

Ende

DICHTKENS.

Ende kant al ghéven
Dat d'Oorloghe verteert.

Van vieren.

Die op een vrouwe moet bemudst ghenooft blaken
Ende haer noyt en sprack, die hem vul nooden eerft:
Die zonder confoort altijt moet naer trooft haken,
Peinst of hy Maertelaren duyfent dooden steerft?

Van vyfven.

Schoon Venus hertekin, als is de ghifte kleene,
Dinct, Ionst gaf van deser zaken tbevel goet,
Dat mach v blijcken by mynen gheschifte reene:
Dies als ghy hebt tot eenighrande spel spoet,
Peinst om my, en ziet dat ghy altoos wel doet.

Van zessen.

Hoort wat ons-lieden Higinius leert
Wien ick Fabulifte en Poëte hauwe:
Als Iuppiter hem hadde in een zwane verkeert
Veranderde haer vrou Venus in eenen Arent appeert
Ende jaeghde dus Iuppiter als hem ghetrauwe
Inden schoot van Nemefis de schoone vrouwe.

Hier naer volghen Rondeelen
van alle soorten.

Van een.

Drijnct
Iet.
Schijnct.
Drinct.
Mijnct
Niet.
Drijnct
Iet.

Van twee.

Brijncht my
Nu iet.
Sprijncht by.
Brijncht my.
Zijncht ghy
V iet.
Brijncht my
Nu iet.

Van drie syllaben.

Wacht my dat.
Ick zalt doen.
Hacht vry t'nat.
Wacht my dat.
Lacht dy zat.
Tstick valt koen.
Wacht my dat.
Ick zalt doen.

Gotts

Rondeel/ zesse in een.

Vreest den Heere in tyen: Loefd God altoos,
 Schuud tvermaledyde vier, Op elck saeysoen.
 Wilt niemand bestryen, Ghy menschen broos,
 Vreest den Heere in tyen: Loefd God al oos.
 Laet achterklap lyen: En valt niet loos,
 Weest groots noch fier, In dijn sermoen.
 Vreest den Heere in tyen: Loefd God altoos,
 Schuud tvermaledyde vier, Op elck saeysoen.

Ander simpele/ wt mijn inbinden. †

Zuud-west brijnght alle dijng in Vlaendere,
 Noord-oost drijft alle zaken van hier:
 Niemand en zy van dien meswaendere,
 Zuud-west brijnght alle dijng in Vlaendere.
 Tis quaet vander merct konnen met idelen paendere
 Tis goet ghestoffeert zijn van brood en bier.
 Zuud-west brijnght alle dijng in Vlaendere:
 Noord-oost drijft alle zaken van hier.

Andere/ wt een mijn Tafel-spielen.

Aey my vrou Venus wat doet ghy my plagen!
 Ick en kan verdragen mijn lyden groot,
 Och Anteros wilt dees liefde verjaghen!
 Aey my vrou Venus wat doet ghy my plagen!
 Des hende ick helaes mijn jonghe daghen,
 In droufven in klaghen tot inde doot.
 Aey my vrou Venus wat doet ghy my plagen!
 Ick en kan verdragen mijn liiden groot.

Andere Banck-Rondeel.

Mijn vriendt u moet ick eenen dronck brijnghen,
 Om dat ghy zeere wel in mijn gratie staet.
 Wilt inden pot eenen fraeyen spronck sprijnghen:

D ij

Mijn

34 VAN ALLE SOORTEN

Mijn vrient ick moet u eenen dronck brijnghen,
Tot tselve zal ick my als aerdich jonck dwingen
Als de ghene die ter blyder collatie gaet.
Mijn vriend u moet ick eenen dronck brijngen,
Om dat ghy zeere wel in mijn gratie staet.

Anderhalf/ simpele.

Den dronck wachtick gheerne,
Met heerte met zinne:
Zonder iet r'ontbeerne,
Den dronck wachtick gheerne.
Voughen wy ons te teerne,
Met paey's ende minne:
Den dronck wachtick gheerne,
Met heerte met zinne.

Ander dobbel wt mijn Bieters legende : oberhande
te zeggghen/ d'een de a/ d'ander de b.

- a. Oorlof alle tsamen,
- b. Bee mans ende vrouwen,
- a. Die hoordet ons spel
- b. Te deser spatie.
- a. Twas t'uer vramen,
- b. Zou elck mocht schaumen.
- a. Oorlof alle tsamen,
- b. Bee mans ende vrouwen.
- a. Dat wy hier quamen
- b. Is ons niet berauwen:
- a. Ionst gaf tbevel
- b. Van dees collatie.
- a. Oorlof alle tsamen,
- b. Bee mans ende vrouwen,
- a. Die hoordet ons spel
- b. Te deser spatie.

Ander

**Under dobbel/wt mijn Bloedstortinghe
oock te zegghen oberhandt.**

- a. Wildier niet uut ghuut?
 b. Ick hauwe noch den nest best.
 a. Dijnct u dat goet bloet?
 b. En trauwen jaet maet.
 a. Valt u Plutoots tribuut raut?
 b. An my tragaerts conquest vest.
 a. Wildier niet uut ghuut?
 b. Ick hauwe noch den nest best.
 a. Tschijnt ghy tspels beduut schuut.
 b. Mijn herte puer verklest pest.
 a. Neemt in dijn behoet moet.
 b. Ick ligghe int fel verwaet quaet.
 a. Wildier niet uut ghuut?
 b. Ick hauwe noch den nest best.
 a. Dijnct u dat goet bloet?
 b. En trauwen jaet maet.

183. Met dese Bondeelen diuersch van sneden
 Zult ghy zijn te vreden/ghelijck wpt lieten:
 Also useertmen op den dach van heden/
 Wacht derde en zeste reghel zo d'Anders deden/
 Ende en wilt van gheen aerbept verschieten:
 Andere tsgelijcx zult ghy van zelfs gieten:
 De konst zal in u li en na de behoorten rypen.
 Totten Baladen keere ick my zonder verdzieten
 Van zebenen/ende zal u van alle soorten wpsen.

184. Onder zult als volge zal om tskonsts beklpbe
 Bindt ghy in mijn schryben/net ende eerbaer/
 Charten/Loben/wtroupen Venus missiben/
 Incarnatien en mochten niet achter blyben/
 Want sy zyn boren ghepasseert al klaer:

•••••
 D iij

Als

Als ghy al tzelvbe wilt volghen naer/
 Obserbeert strickteli k ende volght tynne/
 Gheen dijngh en mach u ghebailen te swaer/
 Ghy zult obtineren banden uwen zonder punne.

Baladen van zebenen.   Banck-dicht.

Wt jonsten moet ick u een vulle glas schincken,
 Ende dan willet wte, naer uwen pas drincken
 Haer ter eeren, dien ghy moet u bevel helen.
 Laetse met u neder int groene gras zincken,
 Of wiltse boven by u op den tas wincken:
 Doet Venus harnasch klincké, tmocht iemant el stelen
 Ende wilt met haer der minnen spel spelen.

Ander suede van zebenen.   Chartre.

Ʒ.
 Zouct nu nieu concepten, verscherpt u verstanden
 Ghy die ons Keyfers landen met herten bemindt:
 Sla t opwaert u ooghen, leght te gare u handen,
 Ghebenedijt en lofd' Marien kindt,
 Twee machtichste der weerelt zijn zo ghesindt
 Dat tusschen hemlien God paeys te deser spatie sloop,
 Ende al by tshelichs Gheest inspiratie groot.

ƷƷ.
 Ons edel Keyser Carolus, noyt iemants ghelijcke,
 Quintus in d Imperie, elck weet dat naect,
 Ende den edelen Koninck vanden Vrancischen rijcke
 Hebben by willekuere nu paeys ghemaect:
 Dits den dach daer elck naer heeft ghehaect,
 Dies moet hem elck pooghen tot vreucht te spoene:
 Goede vrucht is altijt in laeysoene.

ƷƷƷ.
 Hoort wies Heere ende wet zijn ordinerende:
 Wie in woensdaghe de schoenste dialogue zal lesen
 Tusschen tween en dryen den paeys recommenderende
 Dien

Dien extollerende voor al best ghepresen,
 Zesse kannen wijns werden hem toeghewesen,
 Daer na viere, dan twee op die zelve huere,
 Maer furnierd Rethorike met Schriftuere.

III.

Noch breeder moet elck tverstant ghehinghen al,
 Tfavonts ten zevenen werdt druck ghebannen:
 Wie d'alder-beste nieuwe hed sijnghen zal
 Aengaende desen paeyt tzy vrouwen of mannen,
 Voor hooft-prijs werden hem geschoncken zes kannen,
 Voor tweeden prijs 4. 2 zalmer en drie schijncken,
 Dicht vroyelick en laett de harmonie klijncken.

D.

Ten derden moeten wy oock publiceren
 Zulck als mijn Heeren Schepenen doen verstaen:
 Wie woensdaghe tsavonts alder-schoonste zal vieren
 Cierlick, minst ghesien, na d'aut vermaen,
 Zal twaelf kannen wijns voor hooft-prijs ontfacen,
 Thiene, achte, zesse, viere, en twee ten lesten:
 Gode ter eeren leert alle dijnghen ten besten.

DJ.

Vanden Vieraers, wie tsanderdaeghs ten drien
 Synen prijs zal halen couragieus mignoot,
 Schoonst, boerdelick, ende minst ghesien,
 En zal oock van pryse niet vallen bloot:
 Neemt mans, vrouwen, maeghden in u conroot,
 Wilt u triumphantelick van goeden belee maken,
 V zullen zesse kannen wijns, viere en twee naken.

DJJ.

Den xj. deser maent, laet u vervelen,
 Na noene zal elck ter maerct kommen moghen:
 Men zalder een spel van zinne spelen,
 Sorterende op den Goddelicken paeyt voor oghen,

D v

Wie

Wie tsavonts esbatement zal vertooghen
Boerdelict, minst ghehoort, om elcx verjolysea
Zesse, viere en twee kannen warden de prylen.

V J J J.

Hoort wien men roupt door den paey's vol minnen,
Eerst de Paxvobianen ende Kerffauwieren,
De bloeyende jeucht, voort van buyten en binnen
Straten en wijcken, moghen hem herwaert stieren
Gheselschappen en zullen hier niet faeilgieren,
Maer blydelick by kommen in eeren in deuchden,
Want paey's is den oorspronck van allen vreuchden.

J J.

In woensdaghe ten viij. om tsvreuchds vervullen
Komt loten, brijnghd blafoen, naer Weerck laet copie
Ter plaetsen die wy u ordineren zullen:
Trommeld stijf om breken elcks fantasie,
Volghd tcours der konsten schuud schimp vilonie
Ende niemand en behelpe hem met adpeepe
Want wy referverent ten tenneele. 1544.

185. Hier behoort ghy jonghers wel te wakene/
Zonder te tsakene/ in dijn prolatie/
Booghd u dees Charten also te makene/
Artikelen en poincten zo wel te gherakene/
Datter faute niebers en krighe statie:
Huere/ plaetse/ prisen/ naer de imaginatie
Dan den boozdsteider noept mer lipder kele:
Dan ais doet alzulcke specificatie/
Datter en ghebreke noch en zy te vele.

186. Ten anderen overdijuckt in mijn labeuren
Ghy en zyd docteuuren noch meesters ghenaeind/
Dies brijnghick u simpel dichten beuren/
Om dat ghy dy zelven niet en zaudt bekeuren/
Want

Want songh ingien is bullick beschaemd:
 Ick doe zo mijn concept van bueren betaemd/
 Erst willick u lien simpelick onder wisen:
 Ghelijck een messenierken simpelick traemd/
 Moeten leerlinghen pap hebben t'eender spisen.

187. Geet meesters en leerre/maer ulien uut minne
 Die simpelick moet beghinnen an zom of d'een hile
 Zo en zuld ghy niet traubigieren u zinnen/
 Den aerbeid en zal u niet haest verwinne/
 Daer ghy niet toe en keunt bliues ghestilt:
 Op is zot die boben syn macht iet wilt/
 Ghy moedt eest tsimpel om tsing versachten leeren
 Te wilen ghy dus doet of dadt lettet schilt/
 Willick my totten Baladen van achten keeren.

Baladen van achten. Op den Paris. 44.

I.

Verheugh u Vlaenderland edel Gravinne,
 Gods weerde vriendinne alfoot blijft by beschee:
 Als hebd ghy ghestroeyd gheweest van zinne,
 Nu hebby verworffen paeis ende minne,
 En zijt quijte, van een abuselick wee.
 Van al de weereld de machtichste twee,
 Ons edel Keyser Carolus die als leeu triumphheere,
 End den Vrancschen Kueningh zijn veraccordeerd.

II.

Paeis eist tusschen beede de vroemste lijfven
 Daermen af mocht schrijfven ofte ghewaghen.
 Paeis eist ende paeis zalt hopick blijfven,
 Dies moeten vervroy en mannen en wijfven,
 Want sy nooit vrueghdelicker tijt en zaghen.
 Nooit en ghebeden wy blyder daghen,
 Den gheest tooght ons syne insp ratie bloot,
 Ende al dit duer Gods heyliche gratie groot.

Die

60 GHEMEENE BALADEN

III.

Dit is d'edel Keyfer ende Prince verkoren
 Also wy klaer horen wt David vroed,
 In wiens daghen zonder eenigh verftoren
 Rechte justitie wy zullen oerboren,
 Mids paey's regnerende al vulle vloed.
 Iohels prophetie vald hier oock ind ghemoed
 Hutende, om dat ons niet en zo vernoeien,
 Wt berghen zullen melck ende heunich vloeien.

IIII.

Als hebben wy ghesneeft duer onse zonden
 Den paey's es vonden, mids provisie des Heeren
 Die onser ontfaermd te deser stonden,
 Zo wy den Prophete Amos hooren vermonden,
 Zegghende tot hemlien die syn weggen leeren:
 Myn vanghenisse willick van hemlien keeren (weten
 Laetse metsen, weunen, planten, en van gheen versucht en
 Haerlieder wijn drincken ende haerlier vruchten eten.

V.

Den Heere weerd nu des slapers vedere
 Van op van nedere, ende ontweeft tyvolck al:
 De gauden eeuwe keerd nu wedere.
 Elck zy in god sins tijds besfedere,
 Hy eist die de syne niet laten en zal.
 Eerd God, deeld den aermen van groot en smal,
 Van dies hy verleend zonder eenigh sluere,
 Zo krijghdy vulle wijnperssen en vulle schuere.

VI.

D'oerloghe es wegh, twist is ghesust,
 Die ware ontrufft zullen nu verblyden:
 Iustitie ende paey's hebben onderkufft.
 Die om maligneren stelden haren lust
 Zullen hemlien voord an moeten vermyden:

Brand-

Brandstichten, fortce, tgheweldighe stryden
 Cefferen nu ten tyden dwelck elck ter trauwen hacht:
 Niet meer en zal ghebeuren roof noch vrouwen kracht.

¶

By dat ons Ezechiël wild verbreedē,
 Magher beesten zalmē leeden ende disponeren
 In vruchtbaer landen, op vette weiden,
 Langhs der groenen meerſchen sulzy hem ſpreeden
 Dat verloren was zal den Heere reduceren:
 Dat zieck was zal hy conſolideren,
 Dat abject was zal hy weder verklaren ſnel,
 Dat vet ende ſteerck was zal hy bewaren wel.

¶

God zal anhooren ſynder Hemelen ſchijn
 Naer Ozeas latijn ende ſyn bedieden,
 Den Hemel zal d'eerde hooren op dien termijn,
 Ende de eerde, de taerwe, olie ende wijn,
 Ende die zullen voord anhooren de lieden:
 Wie zal den volcke dan couvre verbieden,
 Hebzi melck, boter, heunich met die voirnoemt ſtaen,
 Zy zullen vul vruēghden ende wel ghevroend gaen.

¶

Tkomd al metten paeſe naer ons begheerijnghe,
 Leeftocht ende teerijnghe, zoo de wyſe ſprack:
 Goen tijd, ſolaes, vruēght, droufh its weeringhe,
 Koopmanſchap, welluſt, eere ende neeringhe,
 Zoete ende zachte, onderhauwen tghemack.
 Elck weere van hem nu dmeſtrooſtich pack:
 Verblijd metten paeis, edel metten ghemeenen man,
 Ende danct den Heere diēdt aldus verleenen kan.

¶

Vreeſt gheen dangier, druck, anxt, noch ſchande,
 Zulck menigherande es hier al vervremd:

De

62 GHEMEENE BALADEN

De duve heeft den olivetack brocht te lande,
Tes al ontsloten dat was binnen bande,
Tperikel van brande es nu ghetemd.
Hieremias gheschreyffel is oock ghestremd
Als koestent beletten die mochten en wilden,
Zo zal Davidts tour staen metten duysent schilden.

¶ ¶.

Den Arend zal metten Salamandre stallen,
Dbloed vuertijts verwalen es nu gheseten:
De verraders zietmen hem zelve vergalen,
De Aerche des testamendts en zal niet vallen,
Moyfes roede zal haer rechte vermeten,
Gedeons trompette, vul vromer secreten,
Zal perfecten soon gheven midts tspeis hantieren:
Melchisedechs sacrificie en zal niet faelgieren.

¶ ¶ ¶.

Wat wild, of waend ghy dan meer vrueghs betrapen,
Ofte vuerdeels rapen te lande oft in stede,
Vind u gheruft tzy meesters oft knapen,
T'apetite mueghdy opstaen en gaen slapen,
Niet en gaet ter weereld vuer paeis en vrede:
Dus laet God anroupen met neerstigher bede,
Dancken en loven met wyser beradicheyd,
Van dies hy ons toefendt duer syn ghenadicheyd.

¶ ¶ ¶ ¶.

O Alpha ende O, up wiene al ons verlaet staet!
O Wijsheyd ghy wild ons twists een slaken maken!
O wortel van Iesse weerende Mars verwaet quaet!
O sleutel van David ghy gaest tot deser daet raet!
O Koninc der heydenen ghy wildet in ons zaken waken!
O Emanuel die thuwaert doet duer thaken snaken!
O God wiens hulpe wy propijs naturich schauwen!
Wy bidden wilt ons desen paeis gheduerich hauwen.

188. Dit

188. Dit zijn Baladen diemen nu useerd/
 Langhe gheralculeert en van grooter haben/
 Daer men geste wijs mede componeerd
 Al dat groote meesters competeed/
 Ghelijck Pausen/Keysers/Kuenijngen en Graven/
 Met gaders amoreus heyd van Venus haben?
 Veel Cronjcken oock maect mer moop en fris me,
 Met de selve snede om des jonghers laben/
 Dichte ick mijnen bouck van Piraem ende Thisbe,

189. Wy willen ons keeren te desen termine
 Tot ander discipline ghelijck de Auders deden;
 Het en es niet goet versted te zue/
 Ofte langhe blijfben op een doctrine/
 Want van achten zijnder noch ander sneden/
 Al schoonkins willen wy den tijd besteden/
 Sy en zijn de wijste niet die eenpaer rommen/
 Als gaet hier wat licht af weest te vreden/
 Es waerste zal tijds ghenouch achter naer kommen,

190. Eē Facteur moet werckē ter minster schade
 By wijsen rade/daer ick toe wille poghen/
 En stellen eerst de snede van d'audste Balade/
 Die eerst was bonden ind sweerelds trade/
 Daermen noch boucken af bind en prologhen:
 Da. i willick eene ander snede toghen/
 Waer af tberstand van u werd verkregghen licht/
 Ick hebse uut aude Facteurs ghesoghen/
 Ende heet ghekruust oft oberlegghen dicht.

Audste snede van achten.

By dat de Poëten ons lieden verhalen,
 Als Saturnus besat syne hoogste palen
 Leefde den meinsche zoete ende zachte,
 Men zagh Iustitien uten hemel dalen,

Trauwe

Trauwe en mochte doen nieuwers falen.
 Deerde droech goe dertierlick t'menschen gheslachte,
 Men en wist van oerloghen noch van pachte,
 'Twas al even rijcke en ghelijck van machte.

Ander ghelijcke.

In de natuerlickheyt bevinden wy meest,
 By dat Bonaventura tuught inden gheest,
 Dat den Arend de zwalwe zeer ontfiet,
 Dat den Oliphant t'kleen muskein vreeft,
 Dat den Leeu, vervaerd vuer gheen tempeest,
 Vuer den hane metten witten pennen vliet,
 Dat den Wulf vreeft des steens verdriet,
 Nochtans en mueghen syt wegghen niet.

Balade ghekruiust ofte overlegghen.

¶

Onlanghs wandelende na wandelaers manieren,
 Om niemare ghesonden van onsen Bisschop mignoot,
 Menich wild wautlidende, menighe riviere,
 Menighe duwiere, menigh heyland groot,
 Vonden ons in dhende ind Italiaensche conroot:
 Van daer in Colchos, dies ons rees verlies an,
 Daer t'afon hier vuertijds dede schoon exploit
 Als hy met Hercules t'guldm vliet wan.

¶¶

Van daer vertrecker de eens deels beschaemd
 Vonden onsgheblaemd, met kleenen ghewinne
 An een groot heyland Aea ghenaed,
 Daer Circe in wuend nooit schoonder Goddinne:
 Wel wetende dat zu met tooverger minne
 Vlyffes ghesellen verkeerde in swynen,
 Wy daer arriverende worden van dien zinne
 Of zu ons oock brijnghen zou tot zulcker pynen.

¶¶¶

Vuer hare pallays kommende met fier en d'ineerfele

Hoor-

Hoordense zijghen noit dier ghelijcke,
 Zoo zoete dat duende thofs paveersele,
 En trocken binnen daert kostelick was en rijcke,
 Beduch tende ons vuer haer loose practijcke
 Ende vaer hebbende vuer Vlysses loon,
 Dat zu ons alsoo mochte brijghen te versijcke,
 Daer zu sat in haren vergulden throon.

III.

De kostelickheit van gaude ende dierbaer steenen
 En zo niemend ghehuten, vroed noch dwaes,
 Zu dede ons spysse ende dranck verleenen,
 Wijn, huenich, meel, ende daer toe kaes:
 Eer wyt half ghenutt hadden by naes
 Worden wy verkeerd zo ghy mueght anschauwen,
 Als veranderese ons allen om haer solaes,
 Veel meer dijngs es in de macht van den vrouwen.

D.

Zu heeft ons allen dus willen bestieren
 Met een zelveren peertse die zu hadde in dhand,
 In allerande beesten diversche dieren,
 Hoewel wy behauwen hebben zin en verstand:
 Haer puseen bracht ons in desen brand,
 Dus zijn wy t'onfen Bisschop weder ghekeerd
 Duer menighe stede en menich land,
 Maer emmers zijn wy ontschepen onteerd.

DJ.

Hoord naer tverstand van onser fabele
 De Poëten notabele zijghen in haer liet,
 Dat om mans te verkeerene de vrouwen zijn habele,
 Haren teuf oft schoon-sprake tuughd dit bediet:
 Naer dat sy den mans jonst tooghen of doen verdriet
 Daer naer zijn de mans meest deel goet of quaet:
 Aldus eist met ons lieden oock gheschiet,
 Wy zijn verkeerd en bedwellemd duer haer ghelaet.

E.

De

D E E.

De liefde van vrouwen bedriechter meer dan zom
 En verkeerdt de mans in steenen duer Venus treken,
 Want deur liefde (ghelijck den steene) staen sy stom,
 End en keunen een ijnckel woort niet spreken:
 Quade vrouwen dwijngghen den man om wreken,
 Dies heeten sy tvolck keerende in wolven fel:
 Een ombredende vrouwe zal tsmans courage breken,
 Dus maecktere eenen ezel af oft iet el.

D E E.

Zo verkeerende vrouwen de mans ind beraden
 Ter baten of ter schaden zonder t'ontbeerne:
 Tfy hemlien dan die de Poëten versmaden,
 Onder harte schale schuuldt de zoete keerne:
 Tverstand des bloots texts staet u te weerne,
 Soucket onder tscurffe zo hebt ghyt ghekregghen.
 Neemt dit van ons danckelick, want wy doet gheerne,
 Ende gaen onsen Bisschop bet voort ghewegghen.

Item memorie der zomigher.

E. Helpe wat horribel der misterien
 bevindmen daghe'icx in de eerd'sche banen,
 Den mensche toekommen zoo veel miserien,
 Nemmermeer en zaudt een ankommer wanen:
 Te rechte heedt de weerd een dal vul tranen,
 In wiens ketivicheyt elck verheend,
 Men tighet Planeten der Sonnen of Manen,
 Maer elck moet hebben dat God verleendt.

E E.

Aldus overpeinsdick in minen zin
 Ter weerd, der menschen groote allende,
 Hoe dat zu heeft alle droufheit in,
 En nemmermeer en es des droufheits hende:
 Mijn vrienden die ick veurtydts kende
 Ligghen my daghelicx in min memorie,
 Hier vuertyts was ick van haerlieder bende,
 Maer nu hopick zijn sy in Gods glorie.

VAN

Niet el
 Duer tge
 Dan dge
 Als me
 Diemer
 Schuul
 Adams
 Was me
 ons

Heden
 Wy er
 Tver
 There
 Heden
 Wy ban
 Swy
 De doo
 es

Tere
 Also
 Ick he
 Die min
 Wre
 Dage
 En my
 Golv

Zijn
 Zal ick
 De eer
 i syn

III.

Niet el en vinde ick tſweerelds ſtatie
 Duer tgulfigh inbyt van d'eerdsche fruur,
 Dan daghelicks een nieuwe tribulatie
 Als men waend nemen beſt ſyn deduut:
 Die meerſſchen zijn groene, maer laes int kruut
 Schuuld een ſerpent, zeit de Poëte:
 Adams lecker imbyt met ſynder bruut
 Was vuer ons meinſchen een aerne bête.

III.

Heden zijn wy gavere dan eenigh blicck,
 Wy en weten wat maken van weelden groot,
 Tveranderdt, laes! morghen zijn wy zieck,
 Therte is ons ſwaerder dan eenich loot:
 Heden zijn wy vroeyelick in elck conroot,
 Wy bancketeren, wy dichten, wy zynghen,
 Subyt het verkeerd wy zijn morghen doot,
 De doot es dleſte van alle dynghen.

D.

Te rechte mach ick de wareid ſpellen:
 Alſo jongh als ick ben van dertich jaren,
 Ick hebt bevonden an myn ghezellen,
 Die mine alderlieſte vrienden waren.
 Wy leefden tzamen als ſinguliere charen.
 Die dagelics met elc anderen eten end dryncken,
 En zijn my, d'een vueren d'ander naer ontvaren:
 God wille harer alder zielen ghedyncken.

VI.

Zylien, van wiene ick roere myn tale,
 Zal ick nomen, als ligghen ſy in de kiſte.
 De eerſte was Heinderick in de kale,
 In ſynen tyd een aerdich mercuriſte:

Ind zotte, ind vroe, met simpelheyt, met lifte,
 En ontspeelde hem niemend syn personage:
 Daer toe was hy goet ortographifte:
 Nooit man en zach hem oultrage.

¶¶¶.

De doot bespranck hem jongh over dweers,
 In den flu. r syns jonckhoits, het docht my schade,
 Ick zelve las hem syn eindende veers,
 Dies willick hem laten in Gods ghenade.
 Pieter de Pape al vry van quade,
 Die liever wat vroedts speelde dan wat sots
 Was begraven metter zelve spade:
 Dies latick hem oock in de handen Gods.

¶¶¶.

Gave God dat ick dat upperste leen kreghe
 Met hemlien wiens namen ick ben bescrevere,
 Metten ghenouchlicken heer Ian Steenweghe
 Ende den wel dichtenden heer Ian vanden Vivere.
 Den langhen Moenin des vrueghs bedrivere,
 Was naer Gods hemelen oock een reysere.
 Meester Willem del meere en was gheen blivere:
 Noch onsen Buczclare den blauwen Keyfere.

¶¶.

Vele mocht icker stellen in myn papier,
 Quamen sy my te vueren metter spoet:
 Meester Gillis Lammins track oock van hier,
 Metten componifte Loeyken voet.
 Heer Arend kaen, den goedwillighen bloedt
 Moest oock, helaes naer den zelve leg here:
 Hen en hilpen instrumenten noch musike soet.
 Ende kurts daer naer volghde heer Zeghere.

¶.

Meester Toos de Pape myn goede vrient,
 (Inden zangh expert ende ind latyn)

Was

Was oock
 Cheen be
 Heer Jan
 Volghde
 Meester
 Ende den

 Zanghe
 Deoos over
 Myen byca
 Ghetuere
 Ian Iems, d
 Meester, i
 Den hoghe
 Byen van

 Om noc
 Wiens d
 In hant
 Ende vry
 O Groo
 Mynen
 Wilt des
 Ghedyn

 Hellaes
 Ende de
 Dier d
 Die Gro
 Dus rime
 Derven
 O Groo
 Meester

VAN ACHTEN.

69

Was oock van de wreede doot ghediend:
Gheen beter drinckebroere en mochte zijn.
Heer Ian marroten, zonder galle oft venijn,
Volghde, en liet dleven, daer hyt best vant.
Meeſter loos dede over d'Zee ſynen ſijn,
Ende heer Ian, by Blanckenberghe in den weſtkant.

¶ ¶.

Zommighe andere, en hulp uutſtel noch appeel,
De doot overvielfe met ſcherpen plaghen:
Mynen ſpecialen vriend Adriaen maſſeel,
Ghetrauweren en hantierde ick myn daghen.
Ian Remes, die de lieden konſte behaghen
Met kluten, bleef ind zelve ongheval:
Den hooghſten Meſſyas leid zulcke laghen,
Hy en zal niet op hauwen hy en hevet al.

¶ ¶ ¶.

Om noch eenen, hellaes, moet ick verſuchten,
Wiene ick beminde vuer dicht mynder ooghen:
In Brabant moeſte ſyn ziele vluchten,
Ende ſyn jongh lichame verdrooghen.
O God der hemelen hoe wildet ghy benooghen
Mynen vriend in ſyn jongde met zoo ſcherpe ſtraelkins
Wilt doch dyne ontfaermighe gratie tooghen,
Ghedynckende de ziele van heer Ian Waelkins.

¶ ¶ ¶ ¶.

Hellaes waer is den tijd ontſpronghen,
Ende de konſt daerhy hem in gheneerde,
Dat hy (die ghelyck een inghel heeft gheſonghen)
Duer Gods wille leit vort onder d'eerde.
Dus zijn myn vrienden alle harer veerde,
Daer ick in ontruſt ben, end therte ſmertigh leidt:
O God, niet naer verdiente oft weerde,
Maer gheeft elcken naer dyn barmherticheyt.

E iij

Met

BALADEN

¶ IIII.

Met alle dees voornoemde gheseyd al naect,
 Hebbick van jonghs mynen tijdt versleten:
 Den wyn ghedroncken en goet chier ghemaect,
 Also mijn medeghezellen wel weten:
 Nu zijn sy, laes, vander doot verbeten,
 Onder d'eerde ligghende groot metten kleenen:
 Haer vleesch es vanden wormen gheten,
 Ende tkeerckhof tooght lijcteecken metten beenen.

¶ D.

Hadt Atropos nu zoo verre ghekasselt,
 Dat zu my onthield hadde zomighe lien,
 Te wetene meester Ian van Asselt,
 En meester Ian vanden Vivere den chyrurgien.
 Iacob Robins die de kroone in my spien:
 En men my metten wijfen en niet metten dwafen telde,
 Naer troost en darf ick niet meer wte zien,
 Verlies ick Ian Pillins, en Ian vanden Hazen velde.

¶ IIII.

O dood weet dat ick u tot ghen roere,
 Want om al te krichene zidy ghemoedt:
 Ick bidde God spaert noch M. Hermes qua moere,
 Die zoo menich mans passie heeft versoet,
 Eerlick ghecureerd, haer pynen gheboedt.
 Weder gheld of gheen an hem en was gheen salijnghe
 Wat inwendich lyden sy hebben ghebroedt,
 Van Priesters en wilde hy nooit betalijnghe.

¶ IIII.

Daer zijnder noch twee die wy goed rond meenen,
 Wiens ghezelschap ick gheerne antiere:
 Want sy ter tafelen vijnghere ende mond leenen,
 En maken zonder swaerheit gheerne goe chiere:
 Niet met Ceres dranck oft metten biere,
 Want Bacchus wijngaert noit tharer scha ghing.

Vraeghdy

Vraeghdy wie sy zijn, die ick aldus viere?
Het is Iaques Heindrics ende Denijs Vlamijngh.

¶ D I I I.

Dese leven d'ander zyn leden tpassage,
Die God alle brijnghe ten eeuwighen levene:
Als klaghick al omme tgroote dommage,
Aldermeest d'eed my van dees voorschrevene.
In bedijnghen en staen sy niet te beghevene,
Maer zijn in myn memento als ware elck myn broedere,
Op datse God vryde vanden helschen snevene,
Stellickse altijd naest vader en moedere.

¶ I I I.

By dien betrauwick dat sy te zamen
Oock vuer my bidden in mijn verdriet:
Nooit en dedick messe twas thaerlieder vramen,
Charitate dwynghd my alsoomen ziet:
Tfgheliicks en ontsegghick vuer my zelve niet,
Wilt my dat iement int weerelts vaste plein schyncken
Als den kamp tusschen my ende de doot wert gheschiet
Wild (doch) op den overleden Casteleyn dyncken.

¶ ¶.

Spiegheld u an tzelve, neemd hier an meerck,
Die met elck anderen te zamen gauderen,
Het moet al sterfven tzy leeck oft kleeck:
Ieghen de doot en is gheen appelleren.
Also langhe als wy tzamen bancketeren,
Eeren wy elcanderen vrienschap anklevende,
Alst ghestorven is laet vrienschap niet cefferen:
Vriend behoort vriend te eere doot en levende.

Item Baladen oberlegghen / Op zulcke Medicijns.

I. Ghy ostentateurs, Oppiaensche lieden,
Dat zidy ghilien die de konst pallieerd,
Wys wanende zy mueghdy bleeck bedieden,

E iij

Vroed

Vroed maect den volcke dat ghy u bleeck studeerdt,
 Martiael desen Oppiaen induceerdt,
 Die wijs waende zijn, midts syn bleeck beschodt,
 Ghelyck ghylien, die de lieden vermuseleerdt:
 Maer alfulcke wysheit maect eenen zot.

III.

Als roerict, en draecht my gheene invidie,
 Wie u dit antreect zyt zonder verstoricheit,
 Valt diligent, schuud zulcke desidie,
 Al tvolck wordt moede van uwer looricheyt.
 Neemt u exemple naer de behooricheyt
 An beesten onredelick als peerden en swynen,
 Die den meinsche leeren zonder wederspooricheyt,
 Principalick in Chirurgien ende Medicynen.

IIII.

Plinius en Pius schryven ons tbediet
 Van Hippodatamus twilde peert,
 Hoe dat hem zelve hurdt in een riet
 Daer t'bloets superfluiteyt begheert:
 Daer naer het weder de wonde smeert
 Met slijcke ghenefelick t'nyder baten,
 By welcken het hem weder fraey gheneert,
 Waeruit de Churgienen eerst leerden tlaten.

IIIIII.

Ibis den voghele, te vol van drecke
 (Zoo dat de natuerlicke klaer betoghen)
 Purgiert hem van achtere met synen becke,
 Waer wy de clysterien wt nemen moghen.
 Swalewen als haer jonghen blintheyt doghen
 Nemen celidonie, profitich den lichte,
 En strijcken daermet harer jonghen oghen:
 Ons wysfende dat sy goet is den ghesichte.

D.

Den Hert doorschoten met eenen pyle

(Daer

(Daer alle
 Met kryn
 Vry vanden
 Den Min
 Voorlezen
 Onroep
 D'gout
 De boez
 Orlisch
 Ghele
 Ende de
 Als d'p
 Nemet
 Ende is
 Scrobbet
 De D
 (Dwelc
 Medic
 Ghele
 Wan
 Des ver
 Eedt sy
 Die sy
 Den O
 t'Can
 Gomet
 Weren
 Waneer
 Ruyg
 Met
 is paf

(Daer allerande dieren af zijn vertsaeght)
 Met tkruyt Dictamus loft hy de vyle:
 Vry vander scheute ende ongheplaeght.
 Den Muushont als hy ferpente jaeght,
 Voorfiet hem van Ruten als waerschu der tormenten
 Ons tooghende zo wie dat kruut met hem draeght,
 Dat goet is jeghen veninighe ferpente.

¶

De Baren by dat ick beschreven vinde,
 Onlustich zijnde int swaer ghequel,
 Ghenesen haer ziecke met Wiede-winde:
 Ende de Kranen met biesen zonder iet el.
 Als tSerpent wilt quijte zijn syn oude vel,
 Nemet tlop van vijnckele na syns zelfs goom:
 Ende is tvcl verrot ofte scholet niet wel,
 Scrobbet metten doornen vanden geneverboom.

¶

De Drake vol zoods walghende om spuwen,
 (Dwelck om haer is een quellende veruoeyenthey)
 Medicineert haer met wilder Lactuwen,
 Ghelijck de Panthère, met smenschen overgroeyenthey
 Wanneer sy beset eenighe vermoeyenthey
 Des verghefs int lijf, of datter iet af wesen zal,
 Eedt sy der lieden overvloeyenthey,
 Die sy zeer begheert ende is ghesesen al.

¶

Den Oliphant wanneer hy gulsich verflint,
 tCameleon, welck dier inde locht regneert,
 Ghemeret datmen gheen argher venijn en vindt
 Metten wilden Olijfboom hy hem salveert.
 Wanneer tvernoey der rivieren opprimeert
 Rynghelduven, Coolins, Pertricen en Meerlen,
 Met bladriche zaken
 En braders des Lauriers werd sy ghecureert:
 Is passeert der beesten wijshet gout ende peerlen.

E v

Neeme

¶.

Neemt dan exemple ghy loore gheesten,
 Merckende diligentelick op elck faetoen,
 Hoe Medicyns en Chirurghien aen beesten
 Veel konsten gheleert hebben ende noch doen,
 Om dat wy van desen maken ons sermoen,
 En zommighe konst ryft wt wilde serpente,
 Hoort toe ick zal u-lien doen ghevroen
 Wie eerstwerfen vonden de medicamenten.

¶.

Diodorus schryft ons in syn labeur,
 Angaende der Medicinen edel cas,
 Dat Mercurius was d'eerste inventeur,
 Ander zegghen dat Apis van Egypten was,
 Macrobius nochtans op een ander pas,
 Zeght, dat Apollo was d'eerste vindere,
 Ende Esculapius syn sone by dat ick las
 Was int vermeerren d'eerste onderwindere.

¶.

Polydorus beschrijft ons vry zonder ducht,
 Dat Hippocrates levende te synen tyen,
 Eerst de doode konste bracht ter lucht,
 Wiene volghden Avicenna ende Galyen.
 Angaende de inventie der Chyrurgien,
 Chiron den Centaure was daer eerst in vroet,
 En ghenas met Centaurea om syn bevryen
 Herculem, vanden schicht die hem viel inden voet.

¶.

Iacob de Patriarche naer Egypten landt
 Ioseph synen sone tot synen deele
 Aldereerst d'vngnent van balseme zandt
 Moyse van t'calaem ende t'canneele,
 Dwelck hy pulveriseerde int gheheele,
 Met olie van Olive tot t'menschen vromen:

Luer

Welcker
 De oude H

Doen v
 De med
 Sy ghy
 Naer de
 Hem
 In Mar
 Doet noch
 Wel hem

Togius
 Nare kon
 Alle de
 Ghyck v
 Sluende
 Darnen
 Menende
 Wel een

Wenen
 Wt can
 Maer gh
 Enger a
 Soudert
 Naest den
 Sijgheit
 Sprake

3. De
 In d're
 En by

Wt welcker contusien, als van goeden juweele,
De oude Hebreusche eerst de konste nomen.

¶ F F F.

Doen was de konste net en zuvere
De meesters expert, het bleeck al bloot
Sy gavens vele om eenen dobbelen stuvere,
Maer nu eist al roode penninghen noot.
Hermocrates dier vele bracht ter doot,
In Martiaels eeuwe door syne imperitie,
Doet noch ter weerelt menich exploit,
Wel hem diet wel doet syne officie.

¶ F F F F.

Tongilius zieck zijnde, lagh eens ghelyck een stomme,
Nauwe konnende spreken doer de pyne:
Alle de meesters stonder rondomme
Ghelyck veerckins en pusten van den wine,
Slutende (naer d'uitgheven van syn urine)
Datmen hem wel wasschen zou, jeghen de bulfsicheit:
Meenende dart kurts was, O slichte medicine!
Wel eten deedt hem, ten was niet dan gulfsicheit.

¶ D.

Men en vindt nu gheene die zoo jugieren,
Wt causen sy studeren vrough ende late:
Maer ghylien die de papierkins hantieren,
En gaet al lesende voor tvolck op strate,
Studeert in u kamere dat werdt u bate:
Maeft den hipocrite niet, noch contenantie,
Spieghelt u an den beesten, haudt reghel ende mate,
Sy en begheerens rom noch jactantie.

Baladen overlegghen. Op den Baetis.

F. De Romeinen hier voortijts lieten ons exemple
In diveersche zaken, wel gheexperimenteert,
En by zulcken stichte Numa Janus temple,

Daer

Daer Titus Livius af mentioneert:
 Van dier tijdt was stricteelick gheobserveert,
 Wanneer syn venijn Mars hadde gheschoten,
 Ende de oerloghe was gheproclameert,
 Stont desen tempel opene ende niet ghesloten.

III.

Langhe stondt hy opene deur Mars bedrijfven,
 Nu is hy ghesloten als payfivel pant:
 Ende zal (hopick) langhe ghesloten blijfven,
 Want hier is goede nieumare int lant.
 Als den Vranckschen Koningh verstont d'bestant,
 Van thien jaren wel tot sinen weinsche,
 Verheughde zoo inwendich mids vierighen brant
 Dat hy (ghelijck Saul) waert een alder mensche.

III.

T'onfen Keyser hadde hy groote affectie
 Dat hy hem met ooghen wilde aensien,
 Dies vouchde hy hem gheheel onder syn protectie,
 En stelde hem ter voyagen kort naer dien.
 Ons edel Keyser met sinen lien
 Lagh een mile van daer ter vulder armeie.
 Alfoot gheproponeert was moest gheschien,
 Den Koninck vant hem in s'Keyfers galeie.

III.

Hier was minne, vrientschap ende accoort,
 Sy embrasseerden elckanderen dickwils vaste:
 Onder hem beeden sproken sy menich woort
 Tot dat de huere van scheidene paste.
 T'fanderdacchs vant hem de Keyser te gaste
 Teyghersmorte by Koningh ende Koninghinne,
 Daer tooghen sy elckanderen by naturen laste
 Dusentich vaut vrientschap ende minne.

D.

Summa, verblijt u ghy Vlaenders pallaey
 Den xv. Iulij der maendt voorleden

Nace

Nier no
 Daer alle
 Hoort w
 Elck daer
 In teeden
 Staten fra
 Dus schij
 Penit boe
 Delen pui
 Noor vren
 Gelijk S
 Ten temp
 Tigelijcs
 Om Ca
 Defen
 Groote a
 Labouer
 Maer d
 De Ga
 Verdu
 Van Li
 Hy ma
 Inma
 Met die
 Die l
 Maer
 Defen
 Waz

Naer noene, was ghesloten den paeys,
 Daer alle dese landen door kommen in vreden,
 Hoort wat dese machtichste Princhen deden,
 Elck daer van anderen een juweel ontfijng
 In teecken van broederschap inder eewicheden
 Staken sy aen de handen elckanders rijng.

¶¶.

Dus schieden sy met minnen eerlic en tamelic:
 Peinst hoe hier Gods gratie in heeft ghewrocht,
 Defen paeis is gesloten onderlinge minfamelick,
 Nooit vrent man en wasser toe verfocht,
 Ghelijck Symeon inden gheest wardt ghebrocht
 Ten tempel, om Christū in syn aermē te hauwene
 Tsgelijcs wart den Koninck in den geest bedocht,
 Om Caerlen onsen edelen Keyser te schauwene.

¶¶¶.

Defen paeis passeert alle paeisen int beleen,
 Groote affectie, was cause vander diligentie.
 Laban ende Jacob sloeghen paeis op eenen steen,
 Maer daer was van woorden groote contentie,
 De Gabaoniten met looser inventie
 Verdulden Iosue, die veel steden wan.
 Van Lifias makick oock kleen mentie,
 Hy maecte paeis met Iudas als verwonnen man.

¶¶¶¶.

Ionathas minde David, ghelijck synen vadere
 Met vierigher herten, them waert bevaen,
 Die sloeghen sy paeis oock, beede te gadere,
 Maer twas ter subtijlder causen ghedaen.
 Defen paeis rijft wt een jonstich vermaen,
 Wāt hier heeft gewrocht sgeests inspiratie bloot:

Alsmca

Alsmen den gront hier af wel wilt verstaen,
Cause efficiente, spruut uut Gods gratie groot.

¶

By zulcken, laet ons employeren ons zinnen
Ende doen, ghelijck dat ons Salamon raedt:
Al voren den Heere vreesen en minnen,
En deelen den aermen die zijn beschaedt.
Dinen even Kersten meinsche niet en versmacdt,
Bemint uwen viand, t'allen termijne,
Zo wert u schuere vulhandich en verzaedt:
En u perffen overvloedigh vanden wijne.

¶

Den edelen paeis, daer wy af spreken,
Zal elcken synen wille laten ghebeuren,
Niet in de weerelt en zal ons ghebreken:
Indien wy naer Gods liefde speuren,
Alle dijnghe zal kommen t'onser keuren
Zeer abundantelick, zoot goet is te wetene,
God heeft ons ontsloten des Hemels deuren,
Het zal Hemels broot reinen om eicken te etene.

¶

Elck werdt nu weldich en van qualen ghenesen:
Want Gods paeis, dats desen, diet al vermagh,
Saturnus gauden eeuwe werdt nu verresen,
Niemant en zy vervaert voor hant-gheslach.
Lof, zegghen wy u Heere, zeven waerf elcken dagh,
Lof mochten wy toe schrijven u aldermeest,
Lof paeis Paeysmaker diet aldus versagh,
Lof Vadere, Lof Zone, Lof Heylich Gheest.

Item Baladen/ Ghesere in/ de neghen 99.

¶ O Wijsheyt, uten hoochsten mont ghesproten!
Vervanghende alle zaken van hende thende:
Sterckelick disponerende, wieffer is besloten
Onder den Hemel, en bluscht elcks allende,

Wy

Wy aerme zondaers als ziende blende
 Bidden om dyn hulpe ter laetster noot,
 Verleent ons wijsheyt, t'onser zonden emende,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot,

III.

O Adonay heere blussicher des thorens!
 Ende leersman vanden huse van Israel,
 Die u Moyfi vertoochde in die vlammen des dorens
 Ende op den berch van Syna gaest dwettich bevel:
 Komt met openen aermen, verlost ons snel
 Van den viant, die op doet menich exploit,
 Leedt ons t' alder deught, blussichende ons ghequel,
 Ende wilt ons bystaen inde heure der doot.

III.

O Wortel van Iesse, trauwe aldaer trauwen!
 Die staet in een teecken van allen perfoonen,
 Op wiene alle menschen haren mont zullen hauwen,
 Wien de Heydenen bidden zullen zonder jegen kroone.
 Ghy zijt die goet ende quaet zult loonen:
 Wortelt ons in deuchden, ons zonden zijn groot.
 Pooght om ons misdadichs cas verschoonen,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

IIII.

O sleutel van David, onser alder behoet!
 Sceptere des huus van Israel, ende ontganghenisse,
 Die ontdoet dat niemant slutt, en sluutt dat niemant ont-
 Wy hebben naer u zoo groote verlanghenisse: (doet
 Komt lost de ghebondene, uter vanghenisse,
 Wiens zondich herte is veel swaerdere dan loot,
 Ontsluut ons die zitten in t'kaerckers verstranghenisse,
 Ende wilt ons bystaen in die heure der doot.

D.

O Oost ende schijnsele der eeuwigher lucht!
 Sonne van Iustitien, die nemmermeer zult vergaen,
 Komt

Komt beneemt ons der hellen anxt ende ducht,
 Verlicht ons die in deernsternissen sitt en belacn:
 De schauwe des doots haudt ons ghevaen.
 Al ons hope is t' uwaert wy kennent bloot:
 Dies bidden wy dat ghy ons helpt beraen,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

¶.

O Koningh der Heydenen ende haerl. begheerde,
 Ghy zijt den hoecksteen die de twee maect een:
 Komt loft die ghy gheschepen hebt van eerde,
 Den Schepper mach qualick van syn schepfel scheens
 Wy zijn dine ondersaten, wilt ons zoo beleen,
 Dat wy niet en breken dat Moyses gheboot:
 Vergheeft onse zonden als des hoecks rechten steen,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

¶.

O Emanuël! die ons wet gaest en ghebodt,
 Verbeidinghe der Heydenen ende haer Salvateur,
 Komt ons behauwen ghy zijt ons Heere, ons God
 Noode laet den Vader syn kinders int ghetreur.
 Wy zoucken dyn barmherticheit en gheen rigeur,
 Ghy zijt die noit gratie buter deure en sloot.
 Wy bidden u slaect ons delictuers erreur,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

¶.

O twijffelige Thoma! Gods vrient verkoren
 Wien wy alle eeren eeuwelick als heden,
 Deur Christum die ghy handelen, zien mocht en hore
 Wies wy vermeughen met innigher beden,
 Supplieren dat ghy onsen God ter hooghster steden
 Voor ons bidt, dat wy schuwen den heischen klood,
 Om elck anderen hier boven te vindene met vreden,
 Ende wilt ons bystaen in de heure der doot.

¶.

O Macght Princeffe boven alle maghden rijcke,

Ghy

Ghy gaet
 Anzuver
 O Doct
 Dmstere
 Mijns
 Wy bidde
 Wilt ons
 190. Ghy
 191. An
 Ghy gaet
 Deur
 Deu
 Ende
 Des
 Mo
 Als
 D
 192. De
 Ghy
 De
 Em
 Em
 Em

Ghy gaet Christum baersen, hoe is dit gheschiet?
In zuverheit en vantmen nooit dijns ghelijcke.

O Dochters van Hierusalem en verwondert u niet,
Omisterie is Goddelijck dat ghy ziet,
Mijns kints diepe gratie hier tusschen schoot.
Wy bidden u Maria, die nooit zondaer en liet,
Wilt ons vane draghen inde heure der doot.

190. Ghy jongers die in dees nieuwe kost bermuust
Hier werdt u ghehuudt by exemple eidentelick
Dat ghy wel ga slaet hoe dees snede luudt
Hoe elck dicht beghindt/ ende hoe dat sluudt/
Al d'een wt d'andere experimentelick:
Als fraepaerts wilt dit volghen gentelick/
Hebdu goet herte u zal goede jonst leeren.
Ghy hebt uwen formulier booz u presentelick/
Doet naer ende wilt u neerstich ter konst keeren,

191. Nu zuldu den goeden kinders gheslachten
Ghy jonghe dachten ende weten my danck/
Dat ick Balade wijs om dijns lasts versachten
Vertooght hebbe die beersehe sneden van achten/
Ende daer af verklaert cours ende ganck:
Dees Baladen dichtmen op de banck
Also wel als elders zonder vele te rouckene/
Als wort ghy behanghen met Bacchus drauck/
Der men en zijn niet verre te zouckene,

192. Vele deser Baladen stellick wijts en zijts/
Niet min bul profijts/ profijgher dan tghelt:
Om dat ghulien hebben zaudt veel berijts/
Vele occupatien ende vele jolijts/
Om volghen de exenpelen beuren ghestelt:
Om dat ghy hebben zaudt een spacieuus belt/
En vinden hier een sumpel/ en daer een strange lesse:

¶

Met

Met elders te zouckene en werdt ghy niet ghequelt/
Hier meughdy bluffchen al u verlanghenesse.

193. Meesters die dees konst ees deels verbijngē/
Be waeren haer dijnghen ghekoffert/ ghestopt:
Langh waert eer de Jonghers iet ont fyinghen/
Want sy en laten hemlien niet ont springhen/
Ende en geben niet / hoemē rontomme henliē tropt,
Haren boesem is zoo vaste toe gheknopt/
Dat sy niemant en willen haer doctrinen doceren,
Sy en hooten niet watmer buuscht of klopt/
Daerom willick u-lien metten mijnen stofferen.

194. Nieuers met en meugē de Jongers het leerē/
Dan dat sy hen keeren tot elcks compositie:
Veel lesen zal hemlien de konst vermeeren/
Dies moeten sy alle facteurs wel eeren/
Ende en draghen niemant sinistre suspitie,
Dus ghebick u-lien Jonghers t'waer offitie/
Godmoedich te zine/ dwelck elcks adbijs greie/
Want den leerare tuught om schuwē dit bitie/
In oobeerdighe ziele en quam nooit wijsheit.

195. Also dan ghy leerslingen/ opsprutende wichten/
Wilt ghy u hier in sichten/ int vroe niet lachelick/
Ghy en hebt gheenderhande ghereeder dichten/
Noch die utwen aerbeit meer verlichten
Dan dese/ want sy hen boeghen packelick,
Een wel ghevrocht deegh is altoos backelick/
Voorz qualick ghevrochte / om tswyfs verbzoopen:
Vu dien/ om dat icht bandt zoo ghemackelick
Dichte ick t'us t'omisse / van Paris van Troopen.

196. Ep dees snede meught ghy ten wille maken
Allerande zaken (maer neemt in dijn beghin raet)
Opalogen/ wt roupen/ Charten/ spraken/

Doort

Doozt aldaer volcks herte naer magh haken:
 Twerdt goet als tijn booztstel aldus ingaet,
 Om dat mijn concept ende mijnen zin staet
 Te volghene zomighe goe mannen begheerte/
 En fortune altoos naer der Jonghers ghewin staet/
 Willick tooghjen de Baladen metten steerte.

Baladen metten steerte. *Charte.*

3.

Alle loore gheesten weest nu verheught,
 Antiert goede vreught, als vrient met vriendinnen,
 Hoort wat u den Koninck vander bloeyender jeught
 Ontbiedt, ende bidt wt jonstigher minnen,
 Ryckelicke prysen tfinen tennede binnen,
 Zult ghy ghewinnen, wilt hem niet swyckelick falen,
 Eerbaerlick meughdy excerceren dyn zinnen,
 Ende om dat ghy niet en zaudt baerblikelick dwalen.
 Wilt rethorikelick talen.

33.

Twintichsten in Sporckel, meughdy tftic vry sommen
 Voor ons tennede ende jeughdelick convent:
 Wilt onsen Koninck dan vroeyelick by kommen.
 Ende leght om wel doen subtyl talent.
 Wie ten drien naer noene spelen zal esbatement,
 Audst vertooght, boerdelick, zodst naer d'aude zeen,
 Zal ij. stoop potten hebben, ghewrocht fraey en gent,
 Daer naer ij. vierendeelen, twee pinten, dan zyt te vreen,
 Ende al sijn lingshels teen.

333.

Wie in vastenavont uut goe vreught werdt ghesien,
 Om elcks verblien vroeyelick boven schreven,
 Om sinen prys komme achter noene ten drien,
 Een verdichst, vrentst, sotst, zule als daer mach anklevan
 Een half vat vlegghel most zal hy belevan,

F ij

Mits

Mits potten en dranck mach hy dan mannielic drincken
 T'aterdaeghs loot, ten viij. wilt blasoen overgheven
 Voor noene, om copie laeten wilt oock fierlick dincken,
 Ende u jonst ons chierlick schincken.

III.

Befoect ons al voren ghy Paxvobianen,
 Wilt swaerheit sparen, t'vreughts vanen ontpluuct,
 Kerfflauwieren komt oock vreught vermanen:
 Kamers van buten goe jonst in u belnuuct,
 Ghezelschappen, en wijcken oock, die zit en duuct
 Vul melancolien met die des droufheits zin voen,
 Komt met trommelen en volck zeer wel ghestruuct,
 Wanneer ghylien zult naer alsulck ghewin spoen,
 Wy en zullen u niet min doen.

D.

Niemant en wille buten sine officie gaen,
 Noch sinistere suspicie laen, naer twel betamen:
 Alle dijngghen laet in ons dispositie staen,
 Haudt de huere ghesedt die wy voren namen:
 Dees konste schuud tot harer vramen,
 Schimp en vilonye, als alomme gheblameert sel,
 Wachtes u het ware deser konst ter blamen:
 Alle faveuren hebben wy ghepostponeert snel,
 Ende appeel ghereferveert wel.

Andere gheijckte Baladen. Vanden Chyrgiens.

I. Spieghelt an myn dicht ghy Chyrgiennen,
 Die elcken dienen om God oft om ghelt:
 Een zake moet ick u-lien vercombienen,
 Daer menich meester met is ghequelt.
 Een meester Chyrgien zo hier werdt ghespelt
 Heeft viere aensichten, ghedaenten oft figueren,
 Fleck aensichte di veersch zoo hier wert vertelt:
 Dus steect hy hem zelve als doet hy schoon kueren
 In vele aventueren.

Syn

Syn eerste
 Een Chyrg
 Wanneer
 Daer in
 Alhoewel
 Dijnen
 Misdar
 Zee en
 Verden
 Syn weste
 Alhoewel
 De gheg
 Als ghe
 Gods v
 Veer een
 Hy befe
 En vint
 Van des
 T der
 Ontrent
 Hy vint
 Thuis na
 Wy eer
 Veer hem
 Hye ope
 Nemen
 Draque
 Trien
 Dea pa

III.

Syn eerste aensichte is Gods ghelijcke:

Een Churgien zonder swijcke is als God bekend
 Wanneer de ghequetste waent kommen te versijcke
 Duer smerten synder wonden ende swaer torment,
 Also zaen als den meester hem komt ontrent
 Dijnst hem God kommende uter hooghster zalen,
 Mids dat van hem ghesonde wacht den patient,
 Zoo en mochte hem God niet bequamer ghedalen
 Vten hemelschen palen.

III.

Syn tweede aenschijn is Iinghels ghesichte

Also ghy in dichte hier hoort ghewaghen,
 De ghegriefde beseft syn ghelontheyt lichte
 Als ghepasseert zijn het hoe veel daghen.
 Gods vidimus is duere, als stremmen syn plaghen,
 Veur een Iinghel ziet hy dan tChurgiens preientie,
 Hy beseft dat syn wonden zoetelick draghen,
 En vindt hem vry midts tmeesters diligentie,
 Van des doods sententie.

III.

Tderde ghesichte is d'aenschijn van den meinsche

Ontrent syn wonden en beseft hy niet stuers:
 Hy vindt hem ghenesen wel tsynen weinsche,
 Thuus nauwe ghesittende een derde huers:
 Hy eet ende drinct wat zoets wat zuers,
 Niet is hem verboden van dan voort an:
 Hy gaet op en nedere met syn ghebuers,
 Niet meer op hem passende, daer hy gesontheyt by wan,
 Dan op eenen anderen man.

D.

Tvierde aensichte is troeigne vanden duuele;
 Den patient is ghenesen van al sinen toren.

F. iij

Heen

88 BALADEN VAN VIII.

Hem en rouct hoe eerft bedorfvē was tſuyele
Tſtaet tſynent al klaer ghelijck te voren,
Synen meester en mach hy zien noch horen,
Waer hy komt hy ſchuint hem den wech eenpaerlick:
Vreeſe van ghelt gheven weert danckbaerheit verloren,
Vuer hem zaghe hy liefver kommen vervaerlick,
Den viant baerlick.

DJ.

Dus konſtighe Chirurgenen edel van daden,
Tooght alle ghenaden, laet dueght u ancleven,
De ziecke ghequetſte wilt wel beraden,
Baert, tooght, ontdeft de keunſte verheven,
Vwe excellentie doet de zulcke leven:
Maer lett op dwoort van veuren wijts en zijds
Valt eenich zulck patient u beneven
Draeght in tijts zurghe ſchuint veel verwijts,
En neemt arras in tijts.

Andere ghelijcke. Op de Penne.

J.

Studieuſe gheesten principael jonghe kinders,
Der letteren beminders en quist gheenen tijt,
Hoort van ſchriftueren d'alder eerſte vinders,
Den heurbeur vander pennen ende oock tprofijt.
Te wylen ghy jongh ende luſtigh zijt,
Wilt dinen aerbeit alzoo verſtijven
Dat ghys in dijn audde en krijcht gheen verwijt,
Wilt ghy onder heeren met eeren blijfven,
Leert leſen en ſchrijfven.

JJ.

Wie leſen en ſchrijfven kan bee te zamen,
Wert man van famen tſynder grooter glorien
Veur niemand ter weerelt en darf hy hem ſchamen,
Maer wert man van namen t'eeuwigher memorien.
Bible, alle wetten, diuerſche hitorien,

Mach

METTEN STEERTE. 87

Mach hy verhalen als de ghepresene,
Tis al vast binnen synder herten ciborien:
Ende dit verkreegh hy als de gheresene
Met schrivene met lesene.

III.

Die dit niet en kan moet stupen en nighen,
Duucken en swyghen daer andere spreken,
De voorsprake en mach hy niet ghekrighen,
Elekerlick zal hem metten voeten steken:
Dus Ionghers loft u uut dees ghebreken,
Leert de konst van schrivene met diese eerst begonsten:
Alle konsten hebben ooit dees konst besweken.
Dees konste die wy pryfen met reinder jonsten
Passeert alle konsten.

IIII.

Zonder dees konste van ons hier verheven
Ware geen gedincken bleve des auds tijts tempeefich:
Hadden ons lien ons veurders niet beschreven
Sobre ware ons leven ende oock niet gheestich.
Als zijn wy meinschen ons leven ware beestich
Bot onbesneden ruud en zonder raet,
Aud gheschripte maect ons goets raet vulleefich
Met lesene schoon materien delicaet,
Leert elck goet en quaet.

D.

Ons auwers hebben dees keunste vonden
Over langhe stonden en menich hondert jaer:
Mercurius Quintus naer Diodorus vermonden
Vant eerst de letteren in Ægipten, dats waer,
Cadmus drouchere zefthiene daer naer
In Griecken, die hy zelve fantaseerde.
Melicus vanter viere toe alsoot bleeck al klaer,
Ende daer toe Palamedes als men Trooyen destrueerde
Noch viere ordinaerde.

F iij

Her-

D J.

Hermippus vand eerst de grammarie;
 D'edel Poetrie en slough Orpheus gheen swijcke;
 Tubal vandt eerst waerven de Harmonie;
 Philosophie hief Socrates uten slijcke;
 Mercurius vandt eerst de Rethorike;
 Musike vandt Amphion niet om verhabelen;
 Apollo vandt der medicinen practike;
 Hesiodus vandt de intricate Parabelen,
 En Homerus de fabelen.

D J J.

Chyron vandt eerst de Chyrurgie van verren,
 Lycurgus zonder merren de Politie vant;
 Abraham vandt tkijken in de Sterren;
 Moyses zang eerst der metren verstant:
 Alle dese schreven ditte metter hant,
 Met letteren ghefingiert om ons behoedsele,
 By diveerschen quam diveerschelick dees konst int lant:
 Wies nu gheleert is al Adams broedsele,
 De penne gaf tvoetsele.

D J J J.

Anaxagoras zoo Polidorus doet besouck,
 Schreef den eersten bouck metter hant diligent;
 Ind Duutschlant eenen Pieter corajcus en klouck,
 Vandt eerst de Prente ende datrament:
 Deur al dit zijn ons veel zaken bekent,
 Principael de zeven Konsten diemen leert in Scholen;
 Hadt tgheschrifte nooit geweest ons verstant waer blent,
 Ende dusentich dijngghen zijn ons nu bevolen,
 Die waren verholen.

J J.

Dus Ionghers en quist uwen tijt niet te zeere,
 Doet de Penne eere zonder eenigh traghien,
 Leert lesen en schryven volght dese leere,

Ghy

METTEN STEERTE.

29

Ghy zult er groote eere met bejaghen.
Men feidt de konste is goet om draghen,
Vindt u met alder neersticheit bestoven,
Diligenteert, zo zuldy op korte daghen
Zo leeren midts hulpen van God hier boven,
Ghy zuller u beloven.

Ander ghelijcke. Van sinenschen val.

3. Hoort ghy Gods schepsele tot nwen weinsche
Al myn enarratie werdt vul van deughden;
Adam onse vadere ende eerste meinsche
Weunde indt Paradijs t'prieel van vreughden,
Daer hem dusentrande zaken verheughden,
Van ghebreck of druck en wasser gheen questie:
Sine hooghe personage vul bloeyender jueghden
En mochte belet doen gheenrande molestie
Dan tviands suggestie.

33.

Edelick gheschepen subtiyl ghenatureert,
Rijckelick was hy met Gods gaven verschoont,
Excellent boven alle mannen ghecreert,
Met alle welriekende blomkins gheloont
Met glorien ende alder eeren ghekroont,
Verciert met vruchten int lustich velt,
Vulmaect noit schoonder man nieuers inghehoont,
Ende boven syn Scheppers wercken met ghewelt
Weerdighlick ghestelt.

333.

Dus was hy verciert door Gods zeer rycke lesse
Overvloedichlick van allen ter zelve spatie,
Te meer door syns edels Scheppers ghelijkenesse,
Metten lingshelen was syn conversatie,
Met t'hemels heerkracht hadde hy recreatie,
Hem dochte dat nemmermeer en zou verkeeren t'kas,

E v

Maes

90 BALADEN VAN VIII.

Maer hooverdie verjouch dees contemplatie,
Den bloet en verfont niet om syn verzeeren ras,
Dat hy in eeren was.

III.

• Tserpent benam hem zin en memorie,
Door de brooscheyt vā Eva zo elc mach weten:
Hy verkeerde dese onsprekelicke Gods glorie
In ghelijcke van een kalf datmen hoy ziet eten.
Gods ghenoot te werdene was syn vermeten
Duer de inspiratie t'nidich serpent,
Op syn schoon huusvrauwe was hy zo vervleten
Dat hy duer d'accoort van syn zelfs consent
Was ziende blent.

D.

By dien ick in Bernhardo ghelesen hebbe,
Dat tbroodt der Iinghelen voor alle spyse goet
Gheworden es hooy gheleit in de krebbe,
Ons voren ghestelt ghelycmen kalveren doet,
Wāt twort is vlees wordē door tsgheests ootmoet
Ende alle vleesch is hoy zo de Prophete tooght.
Och Adā eerste vader verständig, wys, noch vroet
Ghy die voor allen mannen waert verhooght,
Hebt ons allen zeer benooght.

DJ.

By dese transgressie ons te wel ghebleken,
Daert al om moet sterven dat weet elck plat,
Zydy ghy te rechte by den meinsche gheleken
Die in de roovers viel ghewont moe en mat:
Dees meinsche reisde van Hierusalem de stat,
Daer tvisioen van paeyse by is te verstante,
Dats uten Paradise ende themels ghewat
In Hiericho, welck woort wy in tweerelds bane,
Interpreteren de mane.

DIII.

De mane ghebrekigh, beteekent ghebreck en dangier,
 Also by haer eclipfen klaer is beseven,
 Also zidy ghy ghekommen hier
 In miserien en tghebreck van dit aerme leven:
 Gods contemplatien hebt ghy begheven,
 En ruste die u toe gheleit was int Paradijs,
 De hemelsche zalicheyt was u toe gheschreven,
 Ende koerdt de aertsche weelde veur dijn advijs,
 Ghy en waert doen niet wijs.

DIII.

By uwen schulden bedroeft ghy ons allen,
 Simpelick verleet ende qualick bedacht,
 Ende zijt rampzalich inde roovers ghevallen,
 Dats tzegghene inder helschen gheeste macht:
 Veur d'eeuwich licht koerdy den donckeren nacht,
 V stekende onder der tentatien tempeeste,
 Veur eeuwich begheerdet ghy lydende pacht:
 Veur blyschap wildet ghy droefheit vulleesten
 Onder de boose gheesten.

III.

Dese hebben u berooft by dyns zelfs inventien,
 Mids hooverdie in u vast beklifvende,
 Tkleet van onsteerfelickheit en van innocentien,
 By fraudulentien dat van u verdrijfvende,
 Welck kleet, ofte eerste stoole wech blijfvende
 Bekende dat ghy naeft waert als u bederfelickheit,
 Tserpent hild u zinnkens onderkijfvende,
 Ende voor de glorie van eeuwiger erfelickheit,
 Koerdt d'eeuwighe sterfelickheyt.

I.

In teecken van dien om onser alder bequellen,
 Veur d'onsteerfelick kleedt duer tviants pieren
 Staect ghy an u lichaem een habijt van vellen
 Dwelck men als noch vlaedt van doode dieren:

Ghy

92 **BALADEN VAN VIII.**

Ghy die dit hoort wildt u hier by scholieren,
 Ghy moet met Adam sterfven als diet van hem heeft,
 In alle dyne zaken wilt God obedieren.
 Hadde hy tgebodt niet ghebroken en daer af ghesneef,
 Hy hadde eeuwich gheleest.

¶ ¶.

Zidy ontrufft ofte maect ghy onvrede,
 Oft mach u twyffelighen anxt gheraken,
 Om dat ghy begruten moet dat Adam mesdede,
 Men zal u den rechten keest doen smaken:
 Adam was figure van toekommende zaken,
 Duer hem de doot op ons alle zonder ghenam quam:
 Ghelijckmen inden winter alle fruct ziet waken
 In syn wortele dwelck syn bloeissel spa nam,
 Also waren wy in Adam.

¶ ¶ ¶.

Dus wilt in deughdē op vā in tswereelts spruut groeien
 Hoe edel, hoe rycke, hoe lustigh, hoe schoone,
 Al eens, ghelyck een bloeme, zult ghy uut bloeien
 Verde leven en sterven hoe ghy u maect te noone,
 Den tyt die u gaf God vanden throone
 Zond: r meer en nauwelick mueghdy vul cheinsen:
 Hoe machtich, hoe weeldigh, hoe gent van persoone
 Vander doot en mueghdy appelleren noch deinsen,
 Wilt hier omme alle peinsen.

197. Dit zyn u Patroonen om u wel beraden
 Van gheskeertte Baladen/niet zeere gheuseert:
 Doet naer/ende volghet dees selbe paden/
 Trein der rechter konst zal ick u-lien raden/
 En neemt in ghenaden hem die u instrueert,
 Dees snede hebbick eerst gheeralteert
 Als hier af vermeerder/ick mijn debooz strycke,
 In dees snede mijn herte berjubileert/

Hier

Hier in dichte ick mijn Baladen van Doornijcke.

198. Dees snede vol vzeugdē hee ft zeer menichvaut
 Mijn herte bedaut/ dooz haer fraey bedrijf:
 Ick prijse booz paerlen of booz Cipers gaut/
 Ja by comparatien heb ickse ghetraut
 Inder konsten ghelijck een man syn wijf.
 Dees snede verheught mijn ziele ende lijf/
 Ende maectt te niment haer reyne woenste binnen:
 Ick prijse booz d'alder beste confortatijf/
 Wie eist hy en zou zulcke edel konste minnen.

199. Baladen oberflegghen zoo wy boren zagghen
 Mogghen steert verdragghen/ d'ander zelden of niet.
 Hier op moet ick u-lien een last ghewagghen/
 Wilt ghy dees snede dichten om u behagghen:
 Bacht wel dyn slagghen/ gheenen aerbeit en bliedt.
 Maectt dat den steert tboozgaende bediet
 Furniere/ of ick zal u dichte booz een kaf slaen:
 Want als een hende syn premissen ansiet/
 Dan zal een Rethorike altoos wel af gaen.

200. Tot deser snede niet om bergenten/
 Leght blude talenten/ met grooter affectien:
 Hier in dicht by edel kroonementen/
 Aventuren/ fabelen/ incidenten/
 Triumphen/ toznoyen/ loben/ electien/
 Sublimatien kommen oock onder dees protectien/
 Metgaders intrepē ende zulck sozteesle:
 Hooghe wercken boughen hem hier in subjectien/
 Maer wies ghy dichte hebt goet fundeersele.

201. In den steert van dees Baladen boozschreber
 Meught ghy anders leven/ indient u zoo smaectt/
 Den bullen swier moeghdy hemlien gheben/
 Laett den steert bulle reghel aenkleben/

Zo

Zo hebt ghy van negenen Balade vultmaect.
 Dees suede van negenen daer ic om hebbe ghewaert
 Also wel als vā achtē meughdy mits practike leeren
 Referein wijs oft anders/ mits dat ghyer naer haert
 Willick my tot alsulcke Gethorike keeren.

Baladen van ix. Minnebrief.

I.

Blommen boven alle blommen mignoot,
 Weertste, excellentste, int herte binnen,
 Mijn liefde is t'waert zoo wtneimende groot
 Datt niet en is tusschen my en de doot,
 Zoo vast haudt ghy bedwellemt mijn zinnen:
 Ick en weet wat laten ofte beghinnen
 Deur t'swaer pack van minnen, in t'swerelts erven,
 Dics wildick wel mijn liefste, om t'svreughts ghewinnen
 Eeuwlick wech met u leven en sterven.

II.

Ick hebbe u ghevolght zeer langhe stonde
 In deught in eeren, om dijn schoonheynt uutghelesen,
 Menich woort ghesproken metten monde,
 Zo dat my Cupido gaf zulcke wonde
 Dat icks binnen langhen niet en zal ghenesen:
 Zo inwendich is my tvier gheresen
 Door dyn liefde onvolpresen, om myn bederven,
 Dat ick wel wilde schoon herte by desen
 Eeuwlick wegh met u leven en sterven.

III.

Schoonder ende rijcker en begheerick gheene,
 Als mocht ick behuwen gheheel Cresus schar,
 De weerelt te wille hebben, groot ende kleene,
 Mijn herte staet op uwen persoone alleene,
 Dijn wesen reene prifick voor al dat,
 Desen brief heescht antwoorde, weder-schrijft ons wat
 Rein

VAN NEGHENEN.

95

Rein maeghdelick vat, laet trooft verweerven:
Want deur liefde wildick wel, ghefeit al plat,
Eeuwelick wegh met u leven en sterven.

III.

Princede passerende alle rieckende gommen
Daer mijn welvaert aen hangt door de trooft zeer kranc,
Na dat ghy my behaecht boven alle blommen,
Ghy weet wel tmoet eens teenen hende kommen,
Eens seins oft anderseins, ende dat eer lanck:
Dies biddick om kurtijnghe schoon aenschijn blanck,
Wilt minen druck minderen en verkerfven,
Want voor al wildick wel waert uwen danck,
Eeuwelick wech met u leven en sterfven.

202. In luttel reghels besluttmen kleen verstant
Het blyckt aen den bandt van dien als heden/
Nochtans heetent hier Ghesereinen int lanc
Van zeven/achte/neghene/ghemaecte voorz dhant/
Daer men stock refereert naer Ghesereins zederi,
Van negheneen bindt hier ander sneden/
Wilt volghen mghnder Baladen treinen:
Allerande Baladen zijn nu oberleden/
Nu volghen van thienen Clausen en Ghesereinen.

203. Luttel Ghesereinen ooc maectmē van thienou
Zoo ghy hoozt vercombienen/waer een certeinigh/
Want sy ter materien niet wel en dienen
Om te exerceere subryle ingienen/
Ghelijck voren verhangen sy den zin zeer wepnigh:
Als krijghdy materie delicaet en reynigh/
Sy en meugen redene/berstant/noch causen doogen
Zeidicker nochtans niet af dat waer bileinigh/
Dies willic u sneden/referereinen/ en clausen toogen.
Dier

REFEREINEN.

Hier naer volghen diverse soorten ende
smeden van Gheferreinen/ ende eerst
van thien regulen.
I. God spreekt.

Wijngaert, dy plant hier Gods heylighe hant.
Waer af Ezayas zeght breeder verstandt
Int vijfste capittel synder prophetien,
Duer mynen mont schrivende:
Hier stellick u int vetste der Oliven lant
Op den vruchtbaersten kant dien ick ieuers vant,
Myn herte zuldy vrueghdelick verblien
Zidy wel beklivende.
Tverstant der weerelt al, makick hier blyvende,
Ghi weerelt zijt de wyngaert die ic plante recht nu zaem
Draeght goe draven wildy ick laet in u staen.

III.

Wijngaert ick plante dy begheerlick en schone
Om myn liefste kindt t alder dueght ghewone,
Metgaders inspiratie des Heylighs Gheest,
Die met ons haudt ghebot,
Wy zyn drie, al een ten hoochsten throne,
Alle drie nochtans diverse van persone,
Ende alle drie te eere in een vulleest:
Want een warachtich God
Dus plantick u hier als weerelt vuer een slot:
Ziet dat ghy niet en moet int helsch ghespu baen,
Draeght goe draven wildy ick laet u staen.

III.

Wijngaert ghy zijt de Israelsche natie,
Ende van Iuda de hoghe generatie,
Iongh ende aud naer Ezayas schreve
Zijn de spruten lude en stille,
Dus sprutende bloesfeme, in midden deser statie
Stichtick eenen toore, dats vaste gratie,

Tuzen

Tquet te wederstane, hoe wel ick u-lien gheve
Vwen vryen wille.

Eenen thuun vlichtick, vry van gheschille,
Dies u te min mach den helschen gru slaen:
Draecht goe druen wildy ick laet in u staen.

III.

Wyngaert dy ouffenick metten verheughden,
Wt dy kiefick steenen, dat zyn alle d. ughden,
V plantick weerdighlick als sweerelts huus,
Want u exalterick.

Hier makick een perffe vul hemelscher jeughden,
Daer wy in perffen zullen vervult met vreughden,
Contemplatuelick dat zoete verjuus,
Hier omme laborerick.

V minnick ter doot toe, u accollerick,
Mint ghy my niet zo zal dy thelsche schu vaen:
Draecht goe druen wildy ick laet in staen.

Hier na volghen Resereimen van Thienen,
Resereimen van thienen. Ander snede,
Christus spreeckt.

I.

Myn volck wat hebbick jeghen u mesdaen?
Hoe haddick dyns meughen meer gade slaen,
Dan ick ghedaen hebbe (zo tugen de transcripten)
Totten dach van heden?

Int huus van servitute waert ghy ghevaen,
Daer u Pharao derlick hilt belaan:

Ende ick u God leedde u wt Egpten

Int lant vul vreden.

Daer moestick dy naer myn Goddesicke zeden

Mids zeer nauwen keer voen:

Ick hebbe u beschermt lijf, ledt ende leden,

Wat mochtick u meer doen?

G

Veer

33.

Veertich jaer leedde ick u duer de wofine,
 Dyn kleeders en versleten niet midts hulpe Divines
 Ick hilt u-lien vry veur elck beweenen,
 Ende en d'edts niet noode.
 V murmureren dede my groote pyne,
 Hoewel Moses u voorbidder pooch tzyne,
 Fonteynen dede hy u-lien spruten uut steenen
 By mynen gh' bode.
 Ick hebbe u ghespijst metten hemelschen brodes
 Thuwaert wildick zeer spoen
 Noit en was u ontfet de hulpe van Gode,
 Wat mochtick u meer doe ?

333.

Wat mocht ick u doen dwelck ick heb ghelaten,
 O wijngaert ! ick plante dy uut charitaten,
 Hopende dat ghy draghen zaut excellente vruchten,
 Dies wachtick goen ontfanck:
 Bitterder dan galle vindick dy verwaten,
 Dijn druven (al aloë niet als mulcaten)
 Stincken zo datse me mandt en kan gheluchten:
 Is ditte mynen danck ?
 Ghy hebt my ghelast met azine wranck,
 Ende en wildet noyt eer vroen.
 Mijn herte lietick doofsteken met een glavie lanck,
 Wat mochtick u meer doen ?

3333.

Wat hebbick al leden om dyne zonden?
 Gh'pynicht gheweest zo menighe stonden,
 Hoe troocken de loden mijn hair met klauwen
 Twelck hemlien kleen verschoont.
 Deur u ontfinghick duist en meer wonden,
 Zo dat mynlyden niet en is om gronden:
 Myn aenichijn hebben sy vileynelck bespauwen,

Es

Enny m
 Door u b
 Dat alle
 Met den
 Wat mach
 Wiecht
 Heerij d
 Was my ghe
 Ten is my cue
 Myns wils en
 In reconpen
 Niet el dan d
 Voor myns
 Niet langhe
 Den roedle
 Om dy te
 Wat mach
 Ande
 Ghelyck
 Onder die
 Als den l
 Haer jon
 Sy ppe
 Gheenra
 Zakk is d
 Alwie na
 Met hem de
 Verinva
 3. W
 Phocan

En my met triet ghehoont,
 Door u hebben sy my ghegheeffelt, ghekroont,
 Dat alle myn leden teer bloen,
 Met deuchden hebick al u quaet gheloont,
 Wat mach ick u meer doen?

D.

Wies ick door u hebbe ghedoleert,
 Hoe my de Ioden hebben ghetormenteert,
 Wies my gheschiet is hoe swaer verstranghen;
 Ten is my niet leet:
 Myns wils ende gherne hebbict ghesustineert,
 In recompensen ghy doch van zonden cesse ert
 Niet el dan danckbaerheit en wil ick ontfanghen
 Voor myns loons beheet.
 Niet langher voortaan en wilt in dyn bescheet
 Den zondighen weer broen.
 Om dy t'ontfane hangh ick met openen aermen bereet,
 Wat mach ick u metr doen?

Ander snede van thienen. Een clause.

Ghelyck de Tortele druckich lamenteert
 Onder des Populiers koel beschauwen,
 Als den Landtman vreuchdelick ghemoveert
 Haer joncxkens ontroofst ende waentse ophauwen,
 Sy pypt, si klaeght, den zangh is vol rauwen,
 Gheenrande vreucht en machse vermaken:
 Zulck is d'amoureuus in tverlies finder vrouwen
 Als hyse niet ghelauwen en kan ter spraken,
 Met hem door sijn waken, ende lievelick haken:
 Verlies van lieve passeert alle zaken.

**Hier volghet een Besereim ende wttrouw/
 Van ander snede.**

F. Waer af zidy ghi Nymphen, Melpomene, Clio,
 Phoemone, Micalc de gheexalteerde,
 G ij Terpsie-

Tperfichore, Canens ende daer toe Spio.
 Die oyt verheuchdet int vroyelick woort Io,
 Voor wiene Tubal Musike institueerde:
 Ghy Circe oock de gherecommandeerde,
 Die metter kelen lustighe practiken baert,
 Die zonghd dat tpaveersel refoneerde,
 En lett gheen van al, als die hem doleerde,
 Komt z ngt, springt, volbringt nu der Musiken aert.

III.

Waer blijft Chorebus, en Linus nu ten tye,
 Phoemius, Pithagoras, ende Hiagius stranghe,
 Licaon, Prophrastus, ende Estracus blye,
 En Terpander met syn nieuwe harmonie
 Die eerst de choorden onderhielt met zanghe:
 Terdt an, Apollois over langh te ganghe,
 Als die hem in Parnaso metter Rethoriken paert,
 Ghy ien wien ick zeer jonstich bevanghe,
 Spoedt u alle herwaert en beidt niet langhe,
 Komt zingt, springt, volbringt nu der Musiken aere.

III.

Amphion, tis noot dat ghy oock int verhael zijt,
 Met gaders Iopas ghebaert int gryse:
 Den welcken (doende den nyders principael spijt)
 Op de Harpe zanck in Didoets maelrijt,
 Ghelijck Demodocus dé, op Alcinous spyse.
 Ghy Orpheu die de voghels loctet vanden ryse,
 Ende int wel zinghen by niemand te ghelyken waert,
 Iaghy alle Musicienen groot van pryse
 Wilt ghy mynen raet doen doet als de wyse,
 Komt zingt, springt, vulbringt nu der Musiken aert.

III.

Thalassius, en S lenus mannen van namen
 De boerderlickste twee die nooyt moeder droech,
 Mids Amyras ende Arion mochtens hem wel schamen

Op

Op dat
 Sykeer
 Alle ind
 Zier dat
 Ghy r
 Op ro
 Komt zing

Maer al
 Ind, oock,
 In princip
 Iobus den
 Dard N
 Ghy en do
 Die lever
 Wan ghy
 Ingh is,
 Komt zing

104. B
 Groot
 Dat v
 Zo ghy
 Maer a
 Door a
 Tot een
 heerrin
 De ghy

105. B
 Als ghy
 En ghy
 Weer da
 Darter
 Ghy

Op dat sy hier ten tennēe niet en quamen,
 Sy keerdent ter blame, spade ende vrough.
 Alle andere zanghers helpt hier trecken den plough,
 Ziet dat ghy dijn eere zonder verkijcken klaert:
 Ghy vindt hier van alle Liedekens ghenough
 Op noten ghefelt naer u-lier ghevough,
 Komt zinght, springht, volbringht nu der musiken aert.

D.

Maect u alle herwaert zonder lanck gheschal,
 Aud, jonck, groot, smal, ghy zult kommen ick waens,
 En principalick dien ick weinsche goet gheval,
 Robbius den konstenare boven al,
 Daer de Nymphen af hebben veelghedaens.
 Ghy en dorft nist vraghen wat isser gaens?
 Die liever onder zanghers daer langhe pycken vaert,
 Want ghy van allen zingt, Vlaenders, Duutsch, Spaens,
 Ingh ls, François ende italiaens,
 Komt zingt, springt, vulbringt nu der musiken aert.

204. Hier moet ghy weten Jonghers ghemeene.
 Groot ende kleene om des aerbeids verblinden/
 Dat twee halfve reghels bulmaken eene/
 Zoo ghy zien mueghyt niet hier voren alleene/
 Maer achter naer noch dick wilt zult binden.
 Doozt aen willen wy ons onderwinden
 Tot een andere/ende met diligentie spoen:
 Besereinen van elleben wil ick on binden/
 Wilt ghylien de konst eere en reberentie doen.

205. Doozt die op dees konste zijt bekuert/
 Als ghy labuert/ rzu slicht weerck oft swaer/
 En ghy naer men snede van thienen spuert/
 Weet dat/onder half reghels wel ghebuert/
 Datter steert balde en snide wel eenpaer:
 Exemple bindt ghy int Beserein hier naer/

G ij

Dseert

Wseert dit ick raedt booz een goe solutie/
 Ghy zultet smaect in binden weet ick boozwaer/
 Van leeft van elleven ons prosecutie.

Van thienen metten steerte, Een Lof,

3.

Onlanx my vindende inder kortsen allende,
 Ten tyde als ick dichte dijns vaders legende
 Petronella schoon kerfauwe.
 Ghebeurdet dat ick eerst dijn virtuten kende,
 Hoe ghy vanden kortse gheeft boete en emende,
 Als maerschalck en vrouwe,
 Het stontd my zeer nauwe,
 Dies ick in rauwe
 Riep op u, myn trauwe,
 Metten kortse belaecht,
 Ghy hebt my ghenesen midts den Goddelicken dauwe,
 Dies zeggick dy lof te menigher vauwe,
 Pieters dochter, Petronelle schoon maeght,
 Die den kortse verjaecht.

33.

Pieter d'Apostel schoon maeghdelicke adere
 Was hier op dese weerelt u vadere,
 Ghelijckmen klaer aensiet.
 Oyt quelde dy den kortse, dijn lyfs versmadere,
 Dies vraeghde Titus voor d'Apostels algadere,
 Dynen vader tbediet,
 Van dieffer gheschiet,
 En hachte Pieter niet,
 Maer slaecte dyn verdriet
 Elck discipel zaeght:
 Daer naer hy dy weder den kortse te hebben niet,
 Ghy bleef patient, dies lovick u in mijn liet,
 Pieters dochter, Petronelle schoon maeght,
 Die den kortse verjaecht,

Een

III.

Een schoon maecht zydy hier boven verheven,
 Dus is u de gauden kroone ghegheven
 Door dijn fier exploit:
 Metten vijf vroede maechden zydy gheschreven
 Ghelijck meer andere die reinelick leven
 Zullen naer haer doot,
 O blomme mignoot,
 Schoon roose root,
 Vwe zebaerheit groot,
 Dijn reynicheyt ghewaecht.
 Byder witter Lelien die haer ontfloot,
 Onbeveelt metter Sonnen compareertmen u bloot
 Pieters dochter, Petronelle schoon maecht,
 Die den korts verjaeght.

IIII.

De maechden zyn Gods bruwen en Christus dednut,
 Altoos zyn sy bruwen, ende altoos onghehuut,
 Door haerliedder zuver daet.
 Boven tsmenschen natuere wast haren spruut,
 Ciprianus zeyt: sy zijn der kercken virtuuut,
 Simpel zonder quaet.
 Och maechdelicken staet!
 Dijn reinelick ghelaet
 Alle staten te boven gaet,
 Alsmen Gilberto vraccht:
 Ia zelve Gods Inghels naer Ambrosius raet.
 Enghy zyt van dien schoon vrouwelick zaet
 Pieters dochtere Petronelle schoon maecht,
 Die den korts verjaeght.

D.

Het is veel vruchtbaerder int vleesch triumpheren,
 Ende dleven der Inghelen imiteren
 Zeght zent Augustijn,

G iij

Dii

Dan uut tvleesch ter weerelt genereren,
 Ende helpen tsteervelicke ghetal augeren
 Int huwelick divijn.

O maeghdelick schijn!

Gheenrande ghepijn,

En mach thuwaert zijn

Daer alle vreucht op daeght:

Dijn kinders zyn vol blyfchap op elcken termijn,

Wel u dan die zuver waert tot inden fijn!

Pieters dochter, Petronelle schoon maeght,

Die den korts verjaecht.

¶

Den maeghdelicken staet heeft God uutverkoren
 Voor alle ander staten, zoo elck magh horen,
 Met volmaecten crye:

Want van eender maeght wilde hy zyn gheboren,

Waer by ghebluscht is al tsmeyntchen torren,

Dats de maeght Marye.

Dus maeghdelicke partye

Weest alle zeer blye,

Dat vander maeghden zye

De weerelt wart ontplaeght:

Diam Gods gaet voren volghet alle ghye,

Ende ghy oock mede reyne Gods amye.

Pieters dochter, Petronelle schoon maeght,

Die den korts verjaecht.

¶

Princeffe bidt doch den hemelschen Castelein,
 Dats Pieter dijn vader, in deuchden het raste grein

Dwelck Andriescn bestoet,

Dat hy ons door Iesum late int vaste plein,

Daer de maeghden regneren van bevloeten laste rein.

Zoo ghy ende ander doet.

Ogh maeghdekin zoet,

Ghy

Ghy waer
 Voor der
 Die men
 Wie God
 Ick heb
 Pieters
 Die den

¶

¶ Vaeght
 Als die ver
 Venus, by d
 In u turen
 De den r
 Verden
 Gheen vo
 Den groot
 Wien pr
 Vleete ko
 Vra Venus

Haver
 An dnyf
 Harer kr
 An de sch
 Hercules
 Frinbae d
 Venus C
 Duige o
 Pissamen
 Biblo zch
 Vra Ve

Hipp

Ghy waert in mijn behoet,
 Voor der kortsen gloet,
 Die menich luttel klaeght.
 Wie God te passe dient verliest syn teghenspoet,
 Ick hebt gheproeft dies lacht myn zin en ghemoet,
 Pieters dochter, Petronelle schoon naeght,
 Die den korts verjaeght.

Beferen van elleben. Int Amoureux.

¶ Vraeght niemant wat Venus is, of wat sy bedrijft
 Als die verteeren doet tgroene metten rypen.
 Venus, by dat d een en d'ander beschrijft,
 Is een furie in des menschen pypen.
 Die elcx zin zo versuffen kan, persen en nypen,
 Verduvelt, verhoedt, en versott kan maken,
 Gheen so groot Poete die oyt konst begrypen
 Den gront des wonders van al haer zaken:
 Wie noyt van deser materien spraken
 Vielen te kort: want in wercken oft ghedachten
 Vrou Venus heeft vele diverse krachten.

¶¶

Haer krachten zijn ghebleken in d'aude Cronijcken
 An duysent duyst auw rs, diverse minders:
 Haer krachten diverscheyt zietmen oock blijcken,
 An de schoon Medea die verberrende haer kinders,
 Hercules span, Danae zat vul hinders,
 Pasiphae dede haer sluyten in eenen stier;
 Venus en Cupido sin zulcke verslinders
 Dat syere ontellick bringhen in dangier;
 Piraem en Thisbe storven door dit vier;
 Biblis zachmen by haren broeder vernachten;
 Vrou Venus heeft vele diverse krachten.

¶¶¶

Hippolitus door Phedram starf te peerd steerte.

G v

Eurea.

Eurealus droech sacken ghelijck eenen knecht;
 Aminthas verdwijnde door Dianem begheert;
 Semiramis verliefde op haer kindt jeghen trecht;
 Phillis verhingh haer; Troylus starf int ghevecht;
 Virgilius hingh by daghe confuys inde mande;
 Orpheus zochte syn wijf in d' Helle zomen zeghe,
 Wie zoude volspreken Belle ophons schande?
 Isiphile verdranck haer; Didō sterf te brande;
 Leander doorfswam al swaters drachten,
 Vrau Venus heeft veel diverse krachten.

III.

PRINCE.

Waerom allegierick aldus r' uwer kuere,
 Exemplen die voortijts de Chronijcke ontfinck?
 Noch vindtmer die duust waerven t'sdaeghs duere
 Haers Liefs versoecken en kussen den rinck.
 Saudict al verhalen dat quam ende ghinck,
 Alder weereit pennen worden eer versleten,
 Want noyt en ghebuerder wonderlicker dinck,
 Dant nu doet, ghy moghet by u zelve weten,
 Ber blijven verholen alfulcke secreten,
 Wantse niemant verhalen zou van voren tot bachten,
 Vrau Venus heeft vele diverse krachten.

Ander snede van ellebenen.
 Kinderdach/ Lecture.

I. Noyt gheeft zo swaer te gheenen tyden,
 Hy en weert de droefheyte wel bizyden,
 Wanneer dat de edel natuere begheert
 Vol courajeusheden.
 Noyt herte en zachmen zo veel druck lyden,
 Met eender nieuwicheyte zalt verblyden,
 Tblyt aen onsen Bisschhop die hem vreuchdich geneert
 Vol alder joyeusheden.

Langhe

Langhe heeft hy gheseten vol fumeusheden,
 Thuus in syn pelsse veel droef heyts handelende:
 Nu rijst hem den gheest van orgueilleusheden,
 Ende maect hem zelven te velde wandelende.

III.

Volcx heeft hy vergadert een volle dozine,
 Die alle leven met grooter pine,
 Sy maken hem zelven te vele te doene
 Int ruters anklevē,
 Als hadden sy dusent pont groote int scrine,
 Sy en hilden een mite niet ten sine:
 Dies zoeken sy behendicheyt te desen saeisoene
 Om moghen leven.
 Den pilote van sente Reinuut heeft gheschreyen
 An onsen Bisschop, dat syn groote galeyē
 Vter haven van Bijstiervelt wert ghedreven,
 Ten alder lancksten, nu kommende alf Meye.

III.

Dies is hy ghepurrent van broots hende
 Om schuwen des armoeds groote allende:
 Dees nieumare en stont hem niet langher te swighene
 By gheenen keere.
 Niet vele en zach iemand beroider bende,
 Dies waren sy gheerne inder piloten spende,
 Vaer hebbende van qualick plaetse te krichene:
 Elck zorgt om sine eere.
 Wy zullen u, der personagen, vroet maken breere
 Ende gheven tplat verstant van deser zaken:
 Hemlien en roect hoe vol dat sy zijn van zeere,
 Moghen sy int schip van sente Reinuut gheraken.

IIII.

Eerst isser den Prelaet die God niet en ontsiet,
 Ende den Prochiepape die syn keercke vliet,
 Den Lantheere die vreck is ende onghenadich,
 Selden zoeect hy vrede.

Een

Een Ridder die syn lant verkoopt en faelt hier niet,
 Noch den audé kintschen man, klein achtmé syn bediet
 Dan issere de schoon vrouwe onghestadich,
 Van onprofit gher zede.
 Den Rechtere die lieght is hier oock mede,
 Ende den Iuge die trecht met loofen zinnen keert,
 Den Muenick die gheerne uut rijt, haudt hier ooc stede
 Ende d'aerme Kleerck die tylicke minnen leert.

D.

Voort isser d'aerme man die den wijn gherne koopt,
 Ende djongh wijf die te mattenen loopt,
 Al vindt sy ghemoet van haren zoeten smul
 Sy is kleene gheturbeert.
 Dese vinden hem alle verfaemt ghehoopt
 Ghelijck ghekoppelde schapen tzamen gheknoopt;
 Dus heefter ons Bisschop een dozine al vul,
 Die zelden profiteert.
 Moghen sy int schip zo ist wel ghecalculeert,
 Zy vindere van allen twijnders, wevers, blauwers,
 Van diverse sche neerijnghen eister ghestoffeert,
 Procureurs, Tapitchiers, Babriers, en Brauwers.

D.F.

Nieuers af en vindtmen daer ghebreck,
 Aldus die met ons willen mae u beispreck,
 Wy zyn eenen boot die tgroot schip gaen pachten
 In tijts dat wy niet en falen.
 Al zyn wy berooit, elck stoppe sinen beck,
 Diement minst betraut nemen eerst vertreck,
 Daer zalder vele volghen die wy lettelt wachten:
 Dus lijdt met onsen qualen.
 Ten jare wilt God, zonder langher dralen,
 Zal tgroote schip vloten, dus wilt naer uwen zin waghen:
 De baerke zal zonder faute dan verpalen,
 Elck make hem gherect wy zullent al in daghen.

Ander

Under sneede. **O**ock kinder lecture,

I. Rascht u alle herwaert met bliden talente
 Die met diversche quellinghe zijt beswaert,
 Ghymueght hier vanden ten parlemence,
 Tcapittel vanden spinrocke gheheel vergaert:
 Ionghe dochters, oft in huwelicke ghepaert,
 Komt vry alle te hove zonder cesserren,
 Twifeldy ieuers in, tverstandt werdt u verklaert,
 Men zal u spinrocks scrupel gheheel resolveren:
 Tcapittel waert staet zalmen u narreren,
 Hier krijght ghys rechte inninghe.
 Ons tenneel staet opene dus zonder langhe sleren,
 Komt alle ter spinninghe.

III.

Veuren ende al vueren zonder langhe morael,
 Sitt daer als Boerghmeester vrouwe Isigrine,
 Die is hier President ende Official,
 Het plach zo hebbe ick een vrouwe tsine:
 Nu doen haer d'aude daghen groote pyne,
 Haer ooghen zyn al hol, den mont wijt en groot,
 Vijf mans heeft zu ghehad, en brocht te ruine
 Zonder die zu ondertusschen besigde ter noot.
 In Nigromantiën doet zu menich exploit,
 Duer haer konst krijght elck groote winninghe,
 Dits oock cause dat zu elcken hier ontboot,
 Komt alle ter spinninghe.

III.

Nu als zu audt is vry van zulcken inderen
 Haudt zu jonghe wichten op om haer verblien;
 Als zu jongh was hilt zu op groote kinderen,
 Ende noch wel zou mocht haer gheschien,
 Te bet zal zu elcken syn kas bedien.
 Mids haer doctoreffen, weerende doleurschap:
 Yrau Marrooie is zeghelerisse nu ten tyden,

End

Ende vrou Beerte, bedient het promoteurschap
 A bonde en Pernette bedienen tprocureurschap
 Dus staect vry dyn ontsinninghe:
 Vrau Xandrine is hier ooc int gouverneurschap

IIII.

Ghy ghehude vroukins en weest niet confuus
 Smijten u u mans, of doen sy u onghévouch,
 Of kommen sy te dickwilt droncken thus,
 Of dobbelen sy tsnachs tot tsmorghens vrouch,
 Ofte gheven sy u-lien niet ghelts ghenouch,
 Weder ghyt qualic employeert of wilt verlecken
 Hier zalmen u-lien zegghen wat swaerder plouch
 Vwe mans daer omme zullen moeten trecken:
 Willen sy haer liefde ooc buten huus ontdecken
 Of tooghen sy u gheen minninghe,
 Vrauwe Isegrine zalse wel verghecken,
 Komt alle ter spinninghe.

D.

Ghy jôge meiskins ooc, vreeft anxt noch druc
 Hebby huwelick voren neemt korten raet:
 Hier weetmen u gheluck, oft ongheluck,
 Weder u man goet zal zijn oft quaet,
 Weder ghy een knechtkin oft meiskin ontfaet,
 Zullen wy u voorzegghen de rechte inventie:
 Vrauwe Isegrine hier zittende in haren staet,
 Zal u van alfulcken tooghen de experientie,
 Haer propositie ende der glosen sententie
 Gaet blijcken der beghinninghe:
 Wilt ghy tverstandt hebben doot diligentie,
 Komt alle ter spinninghe.

Con

Gen Clause van elleven/ Andere snede.

Wonderlick wonder heeft God ghewrocht,
 Als hy om tswereelts scheppen was bedocht,
 Om al te veldoene wel ende eersamelick:
 Eer hyt ter effecien al heeft ghebrocht
 Heeft zeere subtilick de nature besocht,
 Van al dat zienlick is en lichamelick.

In d'elementale lichamen heeft hy bequamelick
 Secrete zadelkins Goddelick ghestrooit,
 Daert al af groeien zal, redelick en tamelick,
 Totten hende: dies wy u dancken nu als ooeit
 God Heere, want ghy en begaest ons nooit.

DE KONST.

206. Alle dijng is verwinnelick tot elcks keere
 Met grooten labeure/ mit zotte oft mit boe.
 Metter snede van twaleben van zoeten geure
 Willen wy hoorst an al effen deure/
 Zonder tusschen schyben tot twintighen toe.
 Ghy Jonghers neemt danckelick dat ick doe/
 Ende laet doch mit goe altoos mijn reden binden:
 Arbeit ghelijck ick en ghelaett u niet moe/
 Ghy zult van twaleben di beersehe snede binden.

Dier naer volghen Besereinen van twaleben.

Beserein van twaleben/ Simpele.

J. Myn liefste, myn schoonste, myn triumphantste,
 Dien ick nooit zach ter weerelt binnen:
 D alder zedebaerste, reinste, elegantste,
 Wien ick uut jonken moet eeuwich minnen:
 Och hoe bedwelmt haudt ghy myn zinnen!
 Dat ick niet kan verwinnen dit swaer verdriet.
 Waer mocht dese liefde eerst risen oft beghinnen?
 Ick verwonders my! Cupido en weet zelve niet,

O valsck

III.

Myn schoon Princeſſe, die my haudt in weene,
 Beweert doch myn anxtelick drouvich beven:
 Hebbick u iet miſveerght alleene
 Weetty wat ick meene? willet my vergheven!
 Goede eerbaer liefde dat is dijn leven,
 Dies hebt ghy boven ſchreven en wijs beſtier:
 Zulcke ruicheit en wert niet meer bedreven
 Van my tuwaert, want daer in leit dangier.
 Verdoolde zotte jonckheit bracht my hier,
 Ghelijck dat hem menich ſchieloos gheneert:
 Als verbrandick heymelick in vrouwe Venus vier,
 Ick wilt door u lijden ghy zides my weert.

Beferein van twaleven. Amoureux.

I. Wat eist van vrou Venus diet al perturbieert,
 Ende onder haren ſtandaert niet en laet verloren?
 Sy eist die elcken op ſyn Lief inflammeert,
 Al oft ghehecchent ware duuſt jaer te voren:
 Ick hebbe een ſchoon herte inden zin verkoren,
 Ghelijck myn ziele binnen minen lichame:
 Schoonder en was nooit van moeder gheboren,
 (Alſo my liefde tuught) Godt gheve haer vrame.
 Alle haer conditien zyn my bequame.
 An haer en ledt my niet dan d'abſentich haken
 Dat pijncht my, dies als is ſy zonder blame,
 Haer by-zyn priſick voor alle zaken.

III.

Al en vindick gheen lachter an haer ſchoon wanghen,
 Al ghenoecht ſy my bet dan zelve of gaut,
 Al hebbick naer haer thien duyſent verlanghen,
 Al ſchrive ick haer brieven menighvaut,
 Al minnick met boden op haer wel ſtaut,
 Al is my haren trooſt by zulcken verſchienen,
 Wat hebbick, laes! keert ſy my gheenen kaut:
 Zulcke ſolaſen dijcken my al krancken leven,

H

Den

Den levenden vooyt draecht vriendschap heren,
 Ieghenwordighen troost doet therte snaken,
 D'absentie verdriet my en by zulcke renen,
 Haer by-zijn prisick voor alle zaken.

III.

Ick prise haer manieren zonder aelwaricheit,
 Ick prise dat sy hooghelick is ghemoet,
 Ick prise menichvuldich haer zedebaricheit,
 Ick prise dat sy absent myn liden versoet,
 Ick prise dat sy rijcke is ende ghegoet,
 Ick prise haer wesen corajues ende eerbaer,
 Ick prise dat sy my zomtijt met iemant groet,
 Ick prise haer roode lieren ende haer ghelu haer,
 Ick prise dat sy my draecht goe jonst cenpaer,
 Ick prise dat sy zomtijt om my wilt waken,
 Ick prise al tghent dat haer ancleeft: maer
 Haer by-zijn prisick voor alle zaken.

IIII. PRINCE.

Prince al sprekick haer van op van nedere,
 Naer myn appetijt twee of drie huere,
 Wech zynde, verghete ick tghesichte wedere:
 Dat doet vierigh haken der natueren.
 In keetcken noch opt strate en kan ick ghedueren,
 Altoos rijst tghedijncken myns amyen.
 Ick moet my vinden bider schoonder figueren,
 Of therte is ontruff tot allen tien,
 Absent haer en kan ick nieuers verblien,
 Alleene haer presentie mach myn droefheit snaken:
 Als d'er proeft weet ickt, door zulcker fantasien
 Prisick haer by-zijn voor alle ander zaken.

Referen van xij. In versmadenisse der weerelt.

I. Al hadt ghi Cresus rijckdom, of Matthusalem's pacht,
 Salomoens wijsheit, ende Neroets wreet leven,
 Al hadt hy Octavianus excessive macht,

Al

Al hadt le
 Al hadde
 De schoo
 Wat help
 Ende dyn
 Twy min
 Daer si d
 Wilde lie
 Wie dat be

 Als waer
 Verdacht
 Al hadt ghy
 De wech
 Al droeg
 Al hadt ghy
 Al hadt ghy
 Was zait
 God wil sy
 Dus daer
 Dus daer
 Wie dat

 Als w
 In ghelij
 Al hadt ghy
 Al werd
 Al werd
 Al hadt ghy
 Nochtan
 D'yn gh
 De we
 Een val
 Ende sy
 Wie dat

VAN TWALEVEN.

115

Al had le u God Azahels snelheit ghegheven,
 Al hadde de konst van Virgilius verheven,
 De schoonheit van Absalon fier van opstelle,
 Wat helper als dijn vleesch den wormen wert bleven,
 Ende dyn ziele metten duvels in d'helle.
 Twy mint ghy de weerelt dan, vol van ghequelle!
 Daer sy dus verleedt den verdoolden fondare.
 Wiltse liever haten, want zoo ick vertelle
 Wie datse bemindt, mindt sinen verrare.

III.

Als waert ghy ghelijck Mercurius elegant,
 Mordadich als Iesabelle spitich van zinne,
 Al had ghy vanden zeven vroeden tveritant,
 De vreckheit van Midas t'uwen ghewinne,
 Al droeghen u alle vrawkins minne,
 Al hadt ghy Mythridates memorie groot,
 Al haddy de subtijlheit van Pallas de Goddinne,
 Wat zalt u profiteren ter laetster noot?
 God wil syn ziele ghedencken, hy is doot,
 Dats daetste woort zo elck weet int klare:
 Dus bedriecht u de weerelt, dies zegghick bloot,
 Wie datse bemindt, mindt sinen verrare.

III.

Als ware ghelijck Alexander Magnus u weerde,
 Enghelijck Mars u victorie t'allen stryde,
 Al hadt ghy Nicanors groote hooveerde,
 Al waerdy ghelijck Venus altoos blyde,
 Al waerdy ghelijck Sathan vol van nyde,
 Al hadt ghy zo menighe proprieteit,
 Nochtans moetty steerven ten laetsten tyde,
 Dyn fier ghesmyde werdt dan al pleit,
 De weerelt dy altijt voor ooghen leit
 Een valsch wanen leven, al vol van vare,
 Ende sy bedriecht u, dies eist volseit,
 Wie datse bemindt, mindt sinen verrare.

H ij

Kor:

Kort is t'weerelts vreucht tmoet al zyn ghestorven,
 Aut. jonck, steerck, kranck, naer Atropos late:
 Subijt, hoe livich, tmoet al zyn bedorven,
 Ter doot en heeft niemant apeel noch bate.
 Eist aerne oft rijke, zom vrouch, zom late,
 Lustich, ofte zieck, ten heeft niemant gratis.
 Eist wel ghemeten, verwacht goe mate,
 Int hende ghekrijchdy Gods jubilatie.
 Niemant en belooft hem van sweerelts recreatie.
 Haer faussamblant bedrieghet al te gare:
 Dies slutick als voren ter eester spatie,
 Wie de weerelt bemint, mint sinen verrare.

Ander suede/ van t'walcken.

J. Ontstee t met charitaten inwendich binnen,
 Ende en weest niet verwondert ghy notabel zinnen,
 Die deucht beminnen, hoopt op Gods gratie,
 Staet af van zonden.
 Alziet ghy thoof vanden Seraphinen
 Ghelijck druyen persen en daer wijn af winnen,
 En ma. ct int herte dies gheen turbatie
 Als nu ter stonden:
 Christus met syn vijf bloedighe wonden,
 Ee nich kindt vanden Vader omnipotent,
 Is den Wijngaert; hy den Landtman bevonden,
 Also wy Ioannem klaer hoor n vermonden,
 Dus is hy den waerachtighen Wijngaert bekennt.

III.

Christum willick biden wijngaert compareren,
 Ende de nature des wijngaerts doceren,
 La r elcks meinschen herte by wert ghespijst,
 Zalicht boven mate.
 Int opgroeien zal den wijngaert best profiteren

Daer

Dochtern
 Ende dat
 Hier by
 Zuver goe
 Daerick
 Welcke
 Zoo elck
 Dus is by

Maerck
 Hooft bicht
 Inge den
 Inne ghe
 Inne obli
 Compren
 Voort gro
 Dats die
 Den win
 Des Gods
 Alle des de
 Dactonen
 Dus is by

Meer
 In appli
 Was ghe
 In zver
 Ghevooc
 In loes ve
 Also w
 Ende in
 Wijnend
 Zietmen
 Dats rem

Daer hem den schoonen dach mach illustreren,
 Ende daer her wederfchijn der Sonnen r. jst,
 Hier by legghick charitaten.
 Zuver goede lucht komt hem oock ter baten,
 Daer ick zuver consciencie legghen ontrent.
 Welcke dijnghen, Christum, niet en mueghen laten,
 Zoo elck mach uut dees comparatien vaten:
 Dus is hy den warachtighen wijngaert bekenar.

III.

Marteriael wijngaerden, zijn hier by, zonder weerde
 Afsoot blijet: ende in d'alder zoetste eerde
 Brijngt den wijngaert d alder schoonste vrucht:
 Ontsinne gheen verfeeren:
 Gheene obstinaetheit, zonder hooveerde,
 Comparerick by dese oodmoedighe gheerde.
 Voort groeit den wijngaert hooghe inde lucht,
 Dats de gratic ons Heeren.
 Den wijngaert vought hem oock om bughen om keeren,
 Dits Gods goedertierheyte verstekende torment.
 Alle dees deuchden, om Gods lofs vermeerden,
 Machmen an Christum duechdelick leeren,
 Dus is hy den warachtighen wijngaert bekent.

IIII.

Meer proprieteyten des wijngaerts krachtich,
 Syn applicabile an Christum God almachtich,
 Want ghelijck syn bladers alle wonden mundifieren,
 Zoo zuverde hy tsweerels dal,
 Gelyck oock tswijngaerds blommen, virtucus indachtich
 Tpusoen verkranken, en tvenijn manslachtich,
 Also wilde God ons an tkruce purgieren,
 Ende in gratien nemen zal.
 Wijn ende watere beede naer tgeval
 Zietmen dat by tyden uten wijngaert rent,
 Dats remis van zonden, en de sacramenten als

Dwelck al van Christo komt groot en smal:
Dus is hy den warachtighen wijngaert bekend.

D.

In Genesi staet hier affiguere:

Voor my zagh ick staen op zommighe huere
Eenen wijngaert met brancken, botten, en blommen,
Ripende achternaer.

De drie brancken, zyn des drivuldicheits natuere.

Voorts warer drie zaken van grooter kuere,
Botten, blommen, en druven schoon boven sommen,
Zo den wijngaert draeght eenpaer.

Dees drie beteeckenden drie substantien klaer,
De Godheit, de ziele, ende tvleesch zonder ent,
Die in Christo zyn, en zyn zullen eenpaer,
Eeuwelick zonder nemmermeer saeiigieren daer:
Dus is hy den warachtighen wijngaert bekend.

D.F.

Biden botten daer dees druven uut spruten,
Is de Godheit beteeckent naer der Leeraers uten,
Want hy is tbeghinsel die hier telcks vrame
Tooght zeer drouve aenschijn.

Biden blommen zalmen Christus Ziele ontsluten,
Den reuke van haer passeert alle fruten,
Biden druven, comparerick Christus Lichame,
Zoetende ons venyn.

Dese druve dede compasselicken sijn
In de persse des krucen voor de Ioden blent,
Syn scoole heeft Christus ghewasschen inden wyn,
En int bloet des druven den mantel zyn.
Dus is hy den warachtighen wijngaert bekend.

D.F.F.

D'Apoffels dees druven te sniden begonnen:

Pieter wilde se ons te terdene jonnen,
Met synder leeringhe te Roome ende elders,
Als Gods weerde post.

De vier P
D'Evangel
Mebene v
Voor den d
Thooche w
Meftins b
Komt drist
Hy ghef
Dus is hy v

De Godhe
Iose voor alle
Fargende h
Touga lre
Dwater w
In ablaten
Ende dhoer
Onvian d
Kien wige
Ende v
Wilt u an
Christus b
Dus is hy c

Befre

O Go

Dy ouzwe

Wat trid

Volmim

Dierwer

W oemy d

Wangre

De

De vier Pilaren hebben desen wyn willen tonnen:
 D'Evangelisten blinckende als dlicht der Sonnen
 Hebbene virtueuselick ghevoert ten keldere,
 Voor den alderbesten most.
 Thoozhe weerlicke, dwelck rgheestelick verlost
 Meestene binnen besteedt voor dranck excellent.
 Komt drinct met tranen desen wyn wt Christus bost,
 Hy gheestene u allen zonder ghelt of kost:
 Dus is hy den warachtighen wyngaert bekent.

DE III.

PRINCE.

Als God ghelyck een krappe an tkruce hinck,
 Ende voor alle meinschen de doot ontsinck,
 Purgierde hy ons allen in des druven bloet,
 Taught Lyra vol trauwen.
 Dwater wt syn goetwilighe zyde ghinck
 In ablutien, om zuveren tswereelts rinck,
 Ende tbloet uut syn herte, door syn ootmoet,
 Om tviandts verslauwen.
 Hier magh elck den wyn van compunctien schauwen
 Ende Iohels overvloedighe perffe present.
 Wilt u an Hieremias dronckenschap hauwen:
 Christus schynēt desen dranck bee mans en vrouwen,
 Dus is hy den warachtighen wijngaert bekent.

Beferen van derthienen. Int Antourens.

3. O Goddinne, vander minne, die Venus heedt,
 Hoe queldy, ende veldy, al myn ghemack?
 Dyn ontrauwe, door rauwe, my therte verleedt:
 Want druckigh, ongheluckigh, ben ick ghebeedt,
 Volanxt in my ghespreedt, op der minnen tack:
 Dieswerdick puer lack, noit swaerder pack.
 Weemy datse ontsack myn zinnen vive,
 Wantesweet my autbrack, als ickse lest sprack,

H iij

Wee

Wee dat icks my an track, ick duchticker blives;
 Drinckick, ofte schijnckick, oft wies ick bedrive
 Weder ick slape, of Ichrive, ick stae ter luere.
 Int overlegghen, mach ick zegghen, met ghekiye,
 Wie hertelick mint, moet dickwils trueren.

III.

Veel truerens, te suerens, lidick alleene,
 Grootte smerte an therte, doet my den stoot.
 Ick bederve, ende sterve, in druck, in weene,
 Int raden, vul onghenaden, slacht u den steene,
 Haren troost is kleene, als hebbicks noot.
 Ick kent al bloot, haer wanghskins root,
 Brynghen my ter doot ende niemant el:
 Zichtent dat zugoot, haer liefde zo groot
 In myns herten schoot, zo en voer ick wel.
 Druck, rauwe, ghequel, duer Cupidoets bevel,
 Vallen my te fel, wel tharer kuere:
 Dies zegghick snel, duer liefde zeer rebel,
 Wie hertelick mint, moet dickwils trueren.

III.

Ick veurweet expres, dat Hercules, die duer liefde span
 Noit en leet, grief of wreet, noch zulck verdriet
 Als icke, zo iet schicke: Noit drouver man,
 Want groot grief, ongherief, tkomt my al an
 Sichtent dat ick began, te minnens iet,
 Ick klaghe tbediet, twelck my gheschiet
 Als sy my ziet, si gaet t'ander plecken,
 Van my sy vliet, si en acht myns niet;
 Tfy Venus dietriet, vol looser kecken.
 Door pyn, ick verdwyne, als swinters flecken,
 Als ick zie ghecken, ende my verseuren,
 Dies moet ick ontdekken, myn eerste vertrecken,
 Wie hertelick mint, moet dickwils treuren.

PRINCE.

Prin-

III.

Princesse myn hertelickheit doet my ghenooft leven,
Mids dat ick u minne, vol gratiose geuren zoet:
Wilt my doch eens ghenadighen troost gheven
Naer dat my dijn strafheit dus scherp ghedueren moet,
Veur al dat ghy my dus dickwils trueren doet.

Ander dicht van derthienen. Int Amoureux.

I.

Eene alleene, gheene zo fier leeft,
Maect my, onvry, van minen zinnen vive.
De Godinne, vander minne, my tvlammich vier gheeft,
Dat myn herte, duer smerte, in zulck dangier sneeft,
Alzo dat, ick mat, van buten en binnen kive,
Nochtan, voort an, ick my tharer minnen schrive,
Gheen pine, ten sine, zu my te naer jant.
Dits stick, dat ick, by mynder vriendinnen blive,
Duer de vruecht, der juecht, die ick in haer vant,
Myn goet, ende bloet, is om d'aenschijn klaer: want
Haer liefde, wient griede, moet ick besueren.
Op d'eerde, is haer weerde, my een eerbaer pant:
Wient spyt of benydt, dit zal eeuwich dueren.

II.

Zu dien ick dus hebbe verkoren, voren,
Eist, duer wien ick den hettighen gloet, loet,
Als moest ick duer haer alder weereit toren, horen,
Ofte my metter goddinnen Auroren, sporen,
Ick voughe my zelve in haer behoet, soet.
Als eist dat zu my menich hart ghemoet, doet,
Ghelyck Eureka die gheheel Venus torment, kent,
Ick en hachtes wat zy, hebbick den spoet, goet:
Maer zal wagen duer myn Lief excellent, gent.
Als word' ick ghelyck Anchises inden ent blent
Duerschoten als Nessus, oft ander syn ghebueren,

H v

Goe

122 REFEREINEN

Goe jonst altijt to haer duer d'accident, rent,
Wient spijt, of benijt, dit zal eeuwich dueren.

III.

Als moestick verwerven Medeats schande,
Vten lande, ghelijck Bellerophon vlien,
Ghesien, ghelijck Virgilius zyn in de mande,
Te brande, met Dido dlyf stellen te pande,
Allerande druck, ghelijck Nictimene lien,
Ontvrien, myn leven met Laodomien
Tharen tyen, als moest my dit al ankleven:
Bekeven, als Agamemnon zyn, mits invien,
Oft in strien, als Troylus laten dleven,
Vergheven, ghelyck Claudius duer dwijf verheven,
Besneven, de doot, ghelyck Aetheon te dier hueren
Niet slueren, en zal ick lof wert haer toegheschreven:
Wient spijt, of benijt, dit zal eeuwich dueren.

IIII.

PRINCE.

Ghelooft my vrielick edel Princeesse,
Myn zinnen ick messe, duer dyn fier bedrijf:
Dies blijft ghy eeuwelick myn cleergesse,
Myn duwagiere myn dominatresse,
Wiens vroylicke lesse, steeret my al myn lijf.
Ter weerelt en vant ick noyt liever wijf,
Noch van wien ick my liever zou laten leeren:
Ondanck alder niders sel corrosijf,
Zal ick u lief hebben in dueghden in eeren.
Nemmermeer en zal ick den zin van u keeren,
Lijf en goet wil ick om u avontueren,
Ende ick belove u ontsiende gheen verzeeren,
Wient spijt, of benijt, dit zal eeuwich dueren.

Ander suede van rij. Ant broede.

3. Waer is nu Saturnus gulden weerelt?
Wie isser met deuch ten nu bespeerekt?

Waer

Waer is Tu
Wie is me
Minne en
Waer is n
Tmeinfel
Tkindt we
Deen broe
Alfoor blij
Allerzede va
Kerwes me
Alf God bel

Ter weere
Al-jonckhe
Schietre
Elck roed
Voor lieft
Elck prijft
Niet meet
Elck zoekt
Vou teek
De minne
De leder
Maer wi
Alf God

Den kin
De minne
Elck is toe
Den man
Elck ghe
Gheboer
Goeder
Men en

VAN DERTHIENEN. 133

Waer is Iupiters zelveren Landauwe?
Wie is met charitaten nu bepeerelt?
Minne ende vriendschap zyn al verkeereft.
Waer is nu bekentheit? waer is trauwe?
Tfmeinschen quaet verwint de weereft van gauwe,
Tkindt werdt vanden vader nu ghetrompeert:
D'een broeder en eert den anderen nauwe,
Alfoot blijft: want d'iseren eeuwe regneert.
Allerande valscheit wert dobbele gheuseert.
Maer wies men erreert op desen termijn,
Alst God belieft dan zalt anders zijn.

III.

Ter weereft regneert nu alle quadye,
Af-jontficheit rijft an elcke zye,
Schaemte is verdreven, ende oock de waerheit,
Elck zoekt d'eertsch rijckdom nu ten tye,
Voor liefde beklijft haet ende invye,
Elck prijft de deemsterheit voor de klaerheit,
Niet meer en loopt den teerlingh quareit,
Elck zoekt bedroch vol valscher laghen,
Voor eendracht maect elck twistighe swaerheit,
De minste menichte kent vrienden en maghen,
De leden en willen thoost niet verdraghen:
Maer wies wy klagen des weerefts ghepyn,
Alst God belieft dan zalt anders zyn.

III.

Den knape is nu meest rint weerefts ghespan,
De minste wilt vooren zitten nu voort an.
Elck is tot sinen vollen wille gheneghen,
Den man sweert tswijfs doot, ende twijf vanden man,
Elck quelt sinen naesten daer hy kan:
Ghebuers ziet men om ghebuers schade pleghen,
Goedertierheit is doot: Accoert is versleghen,
Men en acht rechtveerdicheit noch ghenade,

Van niemant en werdt een woort verdreghen,
 Want der compassien en slaet niemant gade.
 Niet min al is elck vol van quade,
 Als jont elck valsch van rade sinen vrient venijn,
 Als Gode beliest dan zalt anders zijn.

IIII.

PRINCE.

Prince die dus leven, zijn qualick bedocht,
 Het ware veel beter Gods liefde besocht,
 Want het al verganckelick is in dit leven.
 De Troysche Helene, excellent ghewrocht,
 Heeft ons van dien exemple ontknocht,
 Als zu drie ontschaken hadde beseven,
 Ende d'autheyt haer heeft den cheins ghegheven,
 Inden spiegel verandert ziende haer schoon voerme.
 Begonste te weenene, zeer boven schreven,
 Verwonderende haer zulck een veruntselt woerme.
 Dus eist met ons lien zondaers enoerme,
 Wiens quaetheit roupt storme, vuer thoogste aenschijn,
 Maer alst God beliest dan zalt anders zijn.

D'aude snede van rij. Int zotte.

I. Idelheyt der idelheyt, aude idelheyt al,
 Dat is de weerelt, als nu ten tye:
 Men heeft ooit zotten vonden ende eeuwelick zal,
 Vele zotheyt, tooghen zotten zonder ghetal,
 Vuer God, is alle wijsheyt zotternie.
 Den eenen zot is gram, den anderen blye,
 Den derden hoeverdich, den vierden innocent,
 Den vijftten ontrufft, midts syn melancolie.
 D'een swijghet, d'ander is een hollaert bekent:
 Maer die tghelt potten onder tshemels firmament,
 Rau waermoes etende, als tswijn dat int kot leyt,
 Ende d'lichaem frauderen gierich zonder ent,
 Zulck volck tooght inde weerelt de meeste zotheyt.

Die

Die
 Die de
 Die syn
 Die ven
 Die pro
 De met
 Die ogh
 Die 77
 Want sy
 Metly de
 Goe chie
 Niet eheb
 Zulck volc
 Als la
 Ghelijc
 Nieman
 Maer die
 Ende niet
 Doen niet
 De hie
 Zeer li
 Ander
 Lucas
 Om da
 Waer by
 Zulck vo
 Prin
 Desda
 Maer f
 Tghelt
 Zulck

III.

Die syn goet ofte ghelt int ongheree draeght,
 Die de sterren tellen an tshemels Paradijs,
 Die syn fortune zonder cause of wee klaecht,
 Die vergheefs ende om niet syn lijf ter Zee waecht,
 Die proces int enteren zonder rijp advijs,
 Die metsen ende temmeren zonder ghelt propijs,
 Die ongheroupen hem met anderen paren,
 Dese zyn pulker zot, ende een niet wys:
 Want sy groote zotheyt tooghen en baren,
 Maer sy die tghelt de koffer bewaren,
 Goe chiere estimerende veur een bot pleit.
 Niet ghebruickende tzelve, maer den live ontsparen,
 Zulck volck toocht inde weerelt de mgeste zotheit.

III.

Als laet zommich tot zotheit op hem welven
 Ghelijck veel zotten doen in tsweerelts bevanck,
 Niemant en doen sy eenich quaet dan hem zelven:
 Maer die haerlieder ghelt in d'eerde delven,
 Ende niet en prijsen dan tafel-gheklanck,
 Doen naer haer doot haken, haer lijf is te lanck.
 De hoirs peinsen sy zullen veel goets uut brijnghen
 Zeer schelden int steef-huus wert tharen danck,
 Anders en zalmer niet lesen noch zinghen,
 Lucas wiltse alle ter hellen doen springhen,
 Om dat hemlien zo vast des giericheits lot greit,
 Waer by ick zegghe dat by zulcke dinghen,
 Zulck volck toocht inde weerelt de meeste zotheit.

IIII.

P R I N C E.

Prince, zoen wy elcks sots zin doceren,
 Den dagh ende tijt sloeghen ons eerst swike:
 Maer sy die hem zelven verkarkeren,
 Tghelt op legghen ende den buuck fauderen,
 Zulcke zotheyt en is gheen zotheyts ghelijcke,

Alleen-

Alleenlick om haer kinders te maken rijcke,
 Gaet haerlieder giericheyt boven schreven,
 Om hoopen zoecken sy alder weerelt practijcke,
 Noit quam drueppel wijns haer kele beneven.
 Sy zullen wel ontfanghen, maer niet vele gheven,
 Niet achtende dat hemlien elck blame en spot zeit,
 Veel zotten laetmen liden maer deur dit leven,
 Zulck volck toocht in de weerelt de meeste zotheit.

Zunder snede/ te zeggghen oberhant/ Wttrouw.

A.

A. Welan met vreuchden neemt ripen raet
 Ghy daer de oorloghe niet effene en staet,
 Alle die mishuut zyt in Venus verstranghen.
 Gommaert met syn wijf van felder daet,
 Haudt nu syn feeste mids ons Bisschops afaet:
 Degulde is opene om elcx verlanghen.
 Zo wie verwyft zyt, men zal u ontfanghen,
 Vander gulden te vollen informerende:
 Veel schoone artikelen met veenende wanghen
 Zullen wy u wesen declarerende.
 Terdt an maect u herwaerts arriverende,
 Hier werdt ghy gheschufft,

B.

Puerals de verdulde.

A.

Hebby qualick varens lust,

B.

Komt vry inde gulde.

A.

A. Voren ende al voren zonder veel fammaeys
 Wie in dees gulde komt zonder veel delaeys
 Moet lydsaem vallen, ten helpt smeeckfel noch bede.
 Qua woorden moet hy hooren ende veel ghekraeys,

Nem-

VAN DERTHIENEN. 127

Nimmermeer verwachtende ruste noch paeys,

Dit is Gommaerts patientighe zede:

Daucken en swyghen moet hy oock mede.

Ghy alle die u zulck kendt dient ons zeer wel,

Twyf moetty laten in haren vrede,

Als doortauwt sy u zomwylen u vel,

Neemt de Patientie keeret voort spel,

Als valt sy zeer ontruff,

B.
Ghelyck die u vermulde,

A.
Hebt ghy qualick varens lust,

B.
Komt vry in de gulde,

A.
III. An u moet ghy trecken des huus geheel bestier,

Walcht ghy de schotelen, blaest zelve tvier,

Laet de joufere haer zoete ghemack verwerven,

Vaeght den vloer, dect de tafele, schyndt ghy tbier,

Stelt ditte daer, ende brinct datte hier,

Ghy en meucht den pap niet laten bederven,

Den pot moetty heeten, en dwaermoes scherven,

Willekomt u huufvrauwe vanden fermoene:

Breect ghy een kanne, ghy zullet besterven,

Ende krijcht klinckanten, indien ghy eet vuer noene,

Indien u dit niet en verleet te doene,

Terdt an en blijft ghetuff,

B.
Hoe zu met u drulde.

A.
Hebby qualick varens lust,

B.
Komt vry inde gulde.

Tsondaeghs en messedaeghs, om een ghestillekin,
 Gheeft haer haren drevele, tzy Claes of Gillekin,
 Laetse al haer begheerte doen zo ick ghevoele.
 Wies zu u vueren leght vulkomt haer willekin,
 Laet haer d'overhandt zyn, oft u naec gheschillekin,
 Ende zal u thoofst kemmen met eenen stoele.
 Eet ghy kaud waermoes, met kauden matroele,
 Gommaert deedt, neemdt van al de pacientie,
 Weunt bachten, daermen thaut tast met bot uut roele,
 Gommaerds wyf wyfet u met een sententie.
 Men vindter vele van dies wy maken mentie,
 Indien u quaedts biers dust,

B.

Wy zyn al in u hulde,

A.

Hebby qualick varens lust,

B.

Komt vry inde gulde.

Ander van der thienen/ snede als boren. Lof,

3. Ter eeren Maria der zuver kerisauwen,
 Wiens gratieus bedauwen al te boven gaet.
 Zu is ghebenedijt onder ander vrouwen,
 Dics moet ick myn plomp verstant benauwen,
 Om haer te lovene trein maechdelick zaet.
 Lof heilighe Maria, ons troost, ons raet,
 Die om ons lijf outfaet, ende wert gheboren,
 Blusschende al Adams ende Evaets mesdaet,
 Tot smeinschen zalicheit die was verloren.
 Lof, u die uut Abrahams zaet zijt ghekoren,
 Wt tgheslachte van Iuda, vry onverfaecht,
 Wt Davids lineage ghelyck elck mach horen,
 Lof, hemels Koninghinne Gods moeder en maecht.

Lof,

Lof, Br
 Al had ick
 Ghy blif
 Want al o
 Heeft ons d
 Lof u die
 In A g, ver
 Wierou da
 Dye heliche
 Ghy hebt on
 Dien Eva toe
 Dies zyn u th
 Lof, Hemels

Lof, moe
 By Moyles
 Lof, vrucht
 Wint de ho
 Lof, Gods
 Lof, veer
 Lof, chro
 Lof, Indu
 Lof, Aze
 Lof, riech
 Lof, wagh
 Lof, berne
 Lof, Hemels

Lof, h
 Heliche
 Gny zig
 Schone
 Afgelikt

III.

Lof, Bruut die niet om vulloven en zijt,
 Al had ick Inghels tonghen oft duysent monden,
 Ghy blijft onvulpresen tot eeuwigher tijt,
 Want al ons welvaert, vruecht en jolijt,
 Heeft ons dyn conceptie toe ghesonden.
 Lof u, die dwoort Eva quaet bevonden,
 In Ave, verkeert hebt, mids Gabriels hutten:
 Wie zou dan vulspreken ofte ghegronden
 Dyn heilicheit, dyn krachten, ende dyn virtutene
 Ghy hebt ons den Hemel willen ontsluten,
 Dien Eva toefloot, van tserpent belaecht:
 Dies zeit u therte inwendich, en den mont van buters
 Lof, Hemels Koninghinne Gods moeder en maecht,

III.

Lof, moeder ende maecht ghefigureert,
 By Moyfes doren, vierich zonder smette.
 Lof, vruchtbaren wijngaert ghedenomineert:
 Want de hoochste druve Christus uut u descendeert,
 Lof, Gods tabernakel oodmoedighe violette,
 Lof, zuverlicke Lelie rein van opsette,
 Lof, charitative Roose van Iubilatiën,
 Lof, Iudich die ons lost uut tsviants nette,
 Lof, Aarons trijs, bloeinde telcker spatien,
 Lof, rieckende Olive, vul zoeter natien,
 Lof, waghene die Heliam ten Hemel draecht.
 Lof, bernende lampte, vul alder gratien,
 Lof, Hemels Koninghinne Gods moeder en maecht,

IIII.

Lof, hoochste verkorente excellenste int wesen,
 Heilichste uutghelesen, wyse eerbare,
 Ghy zijt ghelijck den nuchterstont opgheresen,
 Schoone als de Mane, ghelijck d'Sonne ghepresen,
 Afgrifelick, ghelijck eene oorloochsche schare,

I

Dye

Dyn gheboorte verlost ons allen te gare,
 Wt de helsche bare daer wy hilden stede,
 Lof, goetwillighe Abigail, Lof neerstighe Sare,
 Lof, Hester, Micol, Ruth, Berzabede,
 Lof, wyse Delbora duer dy heb wy vrede,
 Ende bliven vniuersalick ongheplaecht,
 Lof, Noets aerche, en zyn torter mede,
 Lof, Hemels Koninghinne Gods moeder en maecht.

D.

Lof Koninghinne, wiens lof ick vermeere,
 Dat zidy Octavianus beelde mignoot,
 Lof, Moyses aerche, Lof Jacobs leere,
 Lof, vlies van Gedeon den grooten heere,
 Lof, koucke van Helias, hongherich bikans doot,
 Lof, cedre, palme, myrrhe, van machte groot,
 Lof, precieus altaer, van goddelick Lam,
 Lof, David's harpe, Lof heilich Hemels broot,
 Lof, Salamons temple, Lof Abrahams ram,
 Lof, u, die al zuvere ter weerelt quam,
 Zonder eerszonde, daer elck meinsche an knaecht,
 Ghy alleene zijt daer God exceptie in nam,
 Lof, Hemels Koninghinne Gods moeder en maecht.

D J.

Koninglijke Princeesse wter hoochster celle,
 Anhoort ons meinschen, die vul zonden kielen,
 Salveert (deur dijn kindt) ons vuer de Helle,
 Treck my (uwen dienare) uten ghequelle,
 Eer my de overfelle gheesten vernielen,
 Licht op, die wylien in zonden vervielen,
 Lof, u, wien mids God die macht is bleven,
 Aenveert het aerme last mynder zielen,
 Regeert voortan myn kerivich leven,
 Ick roupe ghenade op dijn Kindt verheven:
 V hulpe wilt gheven, ende niet en traecht,

So

VAN DERTHIENEN. 131

So zal ick u zegghen zoe staet veurschreven:
Lof, hemels Koninghinne Gods moeder en maecht.

Wnder snede van rij. Int broede.

I. O verdoolde meinsche wat hebt ghy voren,
By dyns zelfs schulden gaet ghy verloren,
Ick klaghe u want ghy zyt myn creatuere,
Alsoot blijft al naect.

Ghelijck den vader tkindt hebbick u verkoren,
Ende ghy laes ! en muecht my zien noch horen,
Gheschepen en gheboren naer myn figure,
Zeer wel gheraect.

Ick ben dyn zalicheyt die thuwaert waect,
Als die u noit en liet.

Het is al myne wies ick hebbe ghemaect,
Dwelck ooghe iewers ziet:

Nochtans en heescht ghy my gheentijt niet,
Als ben ick boven al omnipotent.

O meinsche, my wondert dat ghy my niet en kent

II.

Van als wiesmen met monde ghewaecht,
Eerde, lucht, watere, ende vier, onvertsaecht,
Hebbick gheschepen om dmeinschelick ghemeente,
Met myn kracht divine.

Wies den Hemel bevanght, wies d'eerde draecht,
Voort al tgheent daer den dach op daecht:

Peerels, gaut, zilvere, hoe dierbaer ghesteente,
Het is al mine.

Alleenlick om d'eertsch goet te krijghen in tschrine
Zidy vrekich bedocht.

Ende ick die ben de eeuwighe Medicine,
En ben niet versocht.

Zonder ghelt haddick gheerne al uutverkocht:

Maer ghy en heescht my niet als ziende blent.

I ij

O meinsche

O meinsche, my wondert dat ghi my niet en kent!

III.

Ick ben d'alder schoonste en beste man,
 Nochtans myn schoonheit en staet niemant an,
 Van myn edelheit en zyt ghy oock niet bekuert,
 Dwelck my gheeft zeer vry?
 Van d'alder meeste gheslachte ben ick nochtan:
 Want myn Vader is God int Hemels ghespan,
 En myn Moeder maecht, welck niet en ghebuert,
 Tkomt my sterelick by.
 Zaut ghy my dienen ghylien schames dy,
 Ick hebt langhe beseven.
 Ick ben rycke van goede: waeromme en beet ghy my?
 Ick macht al gheven.
 Ick ben den wech, de waerheit, en dieven:
 Ghy en ghelooft noch en volght my niet ontrent.
 O meinsche, my wondert dat ghy my niet en kent!

IIII.

Ick ben dlicht myns Vaders in t' Hemels graet,
 Hoewel ghy dijn ooghen op my niet en staet:
 Ick ben Gods Suene die elcken propijs greit,
 Blusfchende elckes benauwen.
 Ick ben goet Raetsman: niemant vraecht my raet.
 Goet Leetsman: niemant mynen wech en gaet.
 Ick ben myns Goddelicks vaders wijsheyt:
 Ghy en hebt gheen betrauwen.
 Ick ben de Regule die elck moet hauwen:
 Maer tdijnt u al swaerheyt.
 Ick verlichte op d'eerde, boe mans en vrouwen:
 En ghy s'huut myn klaerheyt.
 Ick ben ghemaniert: ghy schuut myn zedebaeheit.
 Ick magh roeren end doen staen t'firmament,
 O meinsche, my wondert dat ghy my niet en kent!

Zonde

D.

Zonder my en is gheen vrucht waerachtich:
 Waerom zydy my te versmadene indachtich?
 Ick ben den Pacis elcks moeds: rust dan van zoerghen,
 In my, dijn vyf zinnen.
 Van als, ben ick alleene ter weerels machtich,
 Nochtans maectick de Ioden myns manslachtich.
 Als mocht myn Hemelsch Vader verboerghen,
 Ick leedt uut minnen.
 Wilde dieren, vrientschap met vrientschap innen,
 Het blyct zoo gheschienft.
 Doet den Leeu duecht ghy zult duecht an hem winnen:
 Den Hondt draeght goen dienst,
 Deet ghy van ghelycken, het ware u zienft.
 Maer neen ghy: als ben ick der Hemelen Regent.
 O meinsche my wondert dat ghy my niet en kent!

DJ.

O wagh! het blyct wel an u manieren,
 Ghy zyt veel wreeder dan wilde dieren,
 Niet om verbuter thieren en is dyn spel quaet,
 Ick beseft lanck zo breere.
 Duer u quam ick in dit eerdsh dal logieren,
 Latende myn edel lyf totter doot schoffieren:
 Ende ghy ondancckaer en ghedynct niet der weldaet..
 Laes! dit klaghick zeere.
 Den Offe bekent toch sinen huesschen Heere,
 Die hem opqweect ende voet.
 Al ben ick Gods Suene ghy versmaet myn leere,
 Hooveerdich ghemoet.
 Niemand van u-lien my en beet noch een groet,
 Ende ben dyn makere inder Inghelen convent.
 O meinsche my wondert dat ghy my niet en kent!

DJJ.

Hoe kuent ende muecht ghy my dus verstekene

I iij

Ick

Ick ben barmhertich koest ghy schoon spreken
 Bekeert u in tijts wilt op dees zaken waken,
 Twert alleene u bate
 Want ick ben straf Iuge niet om verbreken,
 Ende zalt ten laetsten daghe al wreken.
 Zo mach ick vinden, u zal thelsch blaken naken,
 Als vergrammick my late.
 Ick ben de gherechtighe charitate,
 Tot dijnder hulden.
 Wat mach icks komt ghy ter helscher zate
 By dynen schulden
 Ick bent, wiens Woort de Propheten vervulden,
 Dat ick al jugieren zal int sweereelts ent.
 O meinsche, my wondert dat ghy my niet en kent!

DIII.

Prince, hoochste God, goederthiere bevonden,
 Nu, ende ooit, van dien ghy my hebt ghesonden,
 Om beteren Adams schult als dyn eenich kint
 Int schoone eertsche dal:
 Daer ick bespauwen was, ghegheeffelt, ghebonden,
 Ghekroont, ghekruyst, met dijs vul wonden,
 Vanden loedschen honden, van my nochtans bemint.
 Dit leet ick groot en smal.
 Hellaes, ghy ende icke duer dit gheval,
 Niet el en begheeren,
 Dan danckbaerheit alleene, die mocht loonen al:
 Maer sy willens hem weeren.
 O meinsche! betert dyn zondighe affeeren,
 Ick mach u bevriden vuer thelich serpent:
 My wondert zeere dat ghy my niet en kent?

Hier naer volgen de Referencien van beertthienen,
 Suede van ruy. Int Amoureux.

3. Helpt kracht van liefden vol selheits doorknocht!

Hoe

V
 Hoedij
 Ick klaeg
 Dat ick die
 Tloacs by
 Hebbick
 Zichtent
 Niet meer
 O Lief
 Als myn
 Maer na als
 Zo eil al
 Veertys
 In my
 Necht
 Ooit
 Ghy wa
 Mids da
 Als wy on
 Lee vuen
 Dicht
 Spade
 Dijn hem
 My zeer
 Och u
 Van live
 Als heer
 Dat wo
 Zonder
 Maer die
 Hoe wa
 Ooit

VAN VEERTHIENEN. 139

Hoe zidy my dus wreed te tracteren bedocht?
 Ick klaeghs u Cupido als God van minnen,
 Dat ick dus moet ontfinnen.
 Tfolacs by u vuertijts my toeghebrocht,
 Hebbick met dusentich tranen bekocht,
 Zichtent ick den troest der reinder Goddinnen
 Niet meer en mocht ghewinnen.
 O Lief! ick beminde u ghelijck de Seraphinnen,
 Als myns herten bloet.
 Maer nu als qua tonghen haer weerck beghinnen,
 Zo cist al jeghenspoet.
 Vuertyts waerdy goet, en keerdet d'aenschijn zoet
 Tot my: laes! dat huenich is worden brine!
 Niecheeft ons ghescheeden dies ick an u nemen moet
 Oorlof, schoon Lief ghy waert eens mine.

III.

Ghy waert eens mine reyn vrouwelick adere,
 Midts dat wy waren elckanders beradere:
 Als wy ondersproken bee t'onser vramen
 Zeer vriendelick tzamen
 Dlast mynder liefden was ick dy een ontladere,
 Spade ende vrouch waren wy te gadere.
 Dijn hertelicke woorden, naer dijns persoons betamen
 My zeer wel bequamen.
 Och uutverkorenste! al vry van blamen,
 Van live bleeft ghy ghy:
 Als heetick u mine, tis behauwen uwer famen,
 Dat woort komt anders by,
 Zonder der nidere cry, ons cas stont al vry:
 Maer die worpent omme met haren venine.
 Hoedt was, laes! tis dus, dies nemick an dy,
 Oorlof, schoon Lief ghy waert eens mine.

III.

Eens, mach ick veel zegghen duert swaer benoghen,
 I iij Wane

Want vuertijts haddick d'opsien dijnder oghen,
De sprake dijnder tonghe, naer myn beheet,
Was my oock ghereet.

Als ick peirse om dijn solafelick vertoghen,
Om dijn zedebaerheit die ghy hebt gheploghen,
Ende om dijnder woordekins amoureux beleet,
Roert my bloet en sweet.

Als ick in my zelven overdijncke tbescheet
Van onser beeden staet,
Hoe ghy my vertroofftet verre ende breet,
Ende nu valt obstinaet.

Naer dat oock by niders daet, en quader tonghen zae
Tusschen ons lien al verkeert is dat plach te zine,
Moet ick an u nemen alf desperaet,
Oorlof, schoon Lief, ghy waert eens mine.

III.

Princelickste Princeffe blomme vul eeren,
Hoe mach een zake dus zaen verkeerren?
Ick en kans verwonderen als nu ter tijt,
Hoedt komt dus subijt!

Als ick met u waende best vruecht vermeeren,
Vindick my in een onbewist verzeeren:
Ende niemant en doet ons desen felleu spijt,
Dan haet ende nijt.

Onderlijnghe hilden wy vroeyelick berijt,
Zonder molestatie.

Nu is verleent vuer alzulck jolijt,
Druck en tribulatie,
Tfy valsche natie, die onse recreatie
Niedt, ende uut vruechden steect in de pine:
By welcken ick nemen moet te deser spatie
Oorlof, schoon Lief ghy waert eens mine.

Ander sneede van xiiij. Ant Amoureux.

O bla

3.

O blakende liefde! hoe quelt ghy myn zinnen,
 Inwendich van binnen, met gloeiender minnen?
 Help, Venus Goddinnen, staect druck gheresen,
 Laet troost verweerven,
 O schoone ghelijck t' Hemels Seraphinnen!
 Ick zie wel mach icks gheen succoers ghewinnen,
 Nemmermeer en kan ick des brants ghenesen,
 Ick moet besterven.
 O bloeiende blomme wilt my bederven,
 Ende laten ontwuecht?
 Ghy mueght my met dusent ghenouchten erven
 Wt druck in vreucht.
 Valt doch niet troosteloos, toecht my dyn duecht,
 Of ick zal verdwinen door t'saudeinnelick grief:
 Duust dooden zal ick sterven laetty my onthuecht,
 Wat zuldy daer an winnen myn hertelick Lief?

33.

O myn edel Lief! ghelijck ick oit plach,
 Biddick, maect myns lidens een verdrach,
 Bluscht minen o wach! ghy vermeucht veel meen,
 Volkomt my dees zake.
 Ghy zijt d'alderlieffste dien ick noit zach,
 Door u en hebbick ruste nacht noch dach,
 Tis t'onfent al gheklach, ende onsprekelick zeer,
 Weder ick slape of wake.
 Dat wy dus ghestolen moeten kommen ter sprake,
 Is my swaer vergruwen.
 O God Cupido! hoewel waer ick te ghemake,
 Moest ghy my niet schuwen,
 Dyn vader en wilt dy noch niet huwen,
 Dies sterve ick meer dooden dan nooit iemant besief:
 Moet ick dlijf laten doer dyns vaders qua vuwen,
 Wat zuldy daer an winnen myn hertelick Lief?

I v

O Lief,

III.

Of Lief, wat wint ghy al myn ghequel?
 Waeromme en troost ghy my niet also wel,
 Als ghy my door u, laet sterven by naes,
 Te desen termine?
 Dijnder na.ueren valt ghy al willens rebel,
 Verliensende dyn ghenouchte, tijt, vrucht en spel.
 Want der bloeinder jonckheit dient best solaes,
 En Venus discipline.
 Hoedt komt emmers blivick in de pine,
 Zonder vreught oft glorie.
 Maer, naer dat u belieft aldus te zine,
 Haudt my in u memorie.
 Voor druck verleent my int hende victorie,
 Of therte versmacht ghelijck tuught desen brief:
 Laetty my dus sterven, myn weertste ciborie,
 Wat zuldy daer an winnen myn hertelick Lief?

IIII.

Princeffe, wien ick minne boven alle vrouwen,
 Ick bid u bluscht doch myn benauwen.
 Tot dyn vader van zinne wert anders bedocht:
 My langht naer dien tijt,
 Laet ons, ons minne bedect onderhauwen.
 Hebt my lief ick zal u dienen ter trauwen,
 Mochtick solaes van u krighen my en rocht
 Wiets haet hadde of nijt.
 O Clara! weet dat ghy klaerder zyt
 Dan Sonne of Planeten.
 Wel hebdu uwen name klaer wit als kryt,
 Icken kan uus niet vergheten:
 Herte zin en moet zyn op u vervleten,
 Doet my tzelve, biddick, of ick sterf duer d'ongherief.
 Beswijct ghy my, vander doot werd' ick haest verbeten,
 Wat zuldy daer an winnen myn hertelick Lief?

Andas

Tfy valt
 Hoe ipitel
 Dat ick die
 My dus ver
 Als ick een
 We myn
 Gheclort g
 En nu laet g
 Dewyle over
 Wert ghy na
 Ghehel myn
 En nu volc
 Als ick die
 Waende
 Maer hoe
 Klouckelijc

 O waer
 Lezger da
 Myn van
 Voor Pa
 Dit voor
 Brocht g
 Dit de de
 Le Marou
 Geweldic
 Toelck da
 Des leter
 Ope h
 Minen
 Is verha
 Want h

Ander sneede van ruij.

J.

Tfy valsch wantrauwich der aventuren rat,
 Hoe spitelick ondraeidy my als d'onbekende?
 Dat ick die vrueghdich by myn ghebueren zat,
 My dus verfteken vinde in de allende,
 Als ick eerst purremde met mynder bende,
 Wt myn Vrancksche rycke
 Gheloefdyt ghy my voorspoet zonder hende,
 En nu slaet ghy myns swijcke.
 Dewylen overwilligh was zonder ghelijcke
 Werpt ghy zaen t'ondere.
 Gheheel myn opset brijnght ghy zo te versijcke,
 En myn volck bysondere,
 Als oft ict gheniet ware van Iupiters dondere,
 Wanende minen viant veel drucks beraen:
 Maer hoewel ick meende te brauwen wondere,
 Klouckelick vindick my nu ghevaen.

J.J.

O wantrauwich rat! vul quader pitsen,
 Eergher dan een stijfmoeder op eens anders kint:
 Myn avangaerder was zes duysent Switsen,
 Voor Pavien, om oorloghen wel ghesint:
 Dit voorhoede met dyn behendich bewins
 Brocht ghy in vare.
 Dit dede ons (als die ons lettel bemint)
 Le Marquis de Piscare.
 Gheweldich doorbrack hy de vaste schare,
 Zoo elck daer d'advijz zagh:
 Drees Refereins stock zeght de date int klare,
 Op d'Apostel Matthijs dagh.
 Minen roup die te wesen op sinte Denijs plagh,
 Is verflaut dwelck dyn stranghicheit heeft ghedaen:
 Want hoe ick doen hoepte dat daer minen prijs lagh,

Kloutc

Klouckelick vindick my nu ghevaen.

III.

Myn Lelien worden daer ongherecht snoot,
 Dies wart ick ontsinnich ende zecre ontstelt,
 Zoo rudelick overviel my ts Keyfers macht groot,
 Dat sy in myn heer broken met grooter ghewelt,
 Straffelick heeft Fortune haer op my verselt,
 Dat icks my moet s'hamen.
 By fortschen wert daer mynen standaert ghevelt
 Tot eeuwigher blamen.
 Een en veertich Princen groot van namen
 Daer ghevanghen bleven.
 Nemmermeer en kommick tot mynder eerster famen:
 Acht Princen lietent dleven.
 O ! là Trimoelge, edel vassael verheven!
 Daer moest ick van u scheeden door s'doots vermaen:
 Ende als vacht ick doen vroom boven schreven,
 Klouckelick vindick my nu ghevaen.

IIII.

Prince wien wytick dit, dan Fortunen principael,
 Die daer al myn armeye bracht ter doot,
 Ende my dede slaen jeghen eenen vassael,
 Ghesait la Mote tot mynder schanden groot.
 Haddick doch strijt ghehadt jeghen myns ghenoot
 Naer eens Vrancks Koninghs zeden,
 En verslegghen bleven in Mars sel exploit,
 Ick waerts bet te vreden.
 Zoo overlanghe vochten wy ende streden
 Zonder eenich bestant,
 Dat ick door de moetheit van mynen leden
 Ghijngh in ghevangher hande.
 Dies spreektmen my schande an den Borbomschen kant,
 Hoewel ick als een Leeu vroom was bestaen,
 Nochtans en eist my gheen schande: want

Klouck-

Klouckelick vindick my nu ghevaen.

Van ruij. Met eenen steerte.

I. Och herte bedruet, beklaccht den dach,
Dit ghy gheboren waert, o wy lo wach!
Maeft hant-gheslach, leeft nu onrustelick,
Noit drouver gheene!

Waer is den tijt die my verbliden placht
Lacen hy is deure, dies ick wel mach
Voort an gaen laten, myn leven lustelick,
En steerven in weene.

Och Lief waer zydy? hebby therte van steene,
Hart als den Dyamant?

Hoe plach my te vermakene dijn wesen reene,
En dijn woorden plaifant?

Waer zal ick hem zoucken an welcken kant,
Die my myn blifchap al heeft ghemeten?

Wie zal my wijs maken en gheven tverstant,
Of hy die aldus myn vrucht heeft versleten,
My al heeft vergheten?

II.

In dusent manieren wy twee verhueghden,
Gheen tonghe en volsproke al onse vrueghden,
Voortijts voorleden ter volder perfectie,
Kleene tot mynder baten.

Ick meende dat syn liefde was vol van dueghden.

Ende als hy uutgezogen hadde dmaerg mynder juegden
Fausfamlantich my brynghende onder syn subjectie,
Zo gaet hy my laten.

Waer zal ick hem zoucken, of ter wat straten,
Stede, Durp, of Guchten?

Tscheen hy en mochte deur liefde groot boven maten
Gheene ander gheluchten.

Nu moet ick mistroostich kaermen ende zuchten,

Duer

Duer hem die hem qualick te mywaert heeft ghequeten
 Och, wie zal my zegghen om stemmen myn duchten,
 Of hy, die aldus myn vruecht heeft versleten,
 My al heeft vergheten?

III.

O lacer, hoe is nu verkeert de kanche?
 Alsick met hem vuertijts hadde allianche,
 Ende hy my toe boot zo menighen smeeck
 Loos en valsch inden gront,
 Alomme was ick een, ten avontspele, ten danche,
 Vullivich en vet, na der maechden vsanche:
 Nu ben ick maghere onghedaen en bleeck,
 Also elcken is kont,
 Myn schoon borstkins stonden al appelront
 Naer Venus manieren.
 Myn wanghkins bleusden, vermeil was den mont,
 Bloet-root haddick de lieren.
 Ick was eene van Dianen kamerieren.
 Maer dits wech, welckmen my dickwils heeft verweten.
 Och! wie leeft nu die my zal certifieren,
 Of hy die aldus myn vruecht heeft versleten,
 My al heeft vergheten?

IIII.

O vruecht, hoe hebby my aidus begheven?
 Waer zidy my met mynen boele ontbleven?
 Waer zal ick hem zoucken t'eenigher province,
 Die my ditte doet?
 Nu aldereerst hebbick wel beseven,
 Dat verlies van lieve doet druckich leven,
 Tes onverdient dies klaghick den hooghsten Prince
 Met tranen vulle vloet.
 Och! hoe gheerne vant ick my in syn ghemoet,
 Om te solacerene!
 Doen ter tijt haddick teouragie goet

Te

V
 Tedanche
 Nolaes
 Zohy
 Iem
 Of hy
 My al
 E
 Och
 Eeuw
 Die on
 Ghebro
 Toeten
 Niet d
 Maer
 Wy bid
 Dat ghy
 Zodat
 Laet w
 Dit w
 Wilt on
 Wang
 Als w
 Hoewel
 Vinden
 Duden
 Wylsen
 Duden
 Hiltore
 Want
 Den tij
 Ende

Te danchene, te overene:
 Nu laes ! hebbick cause van dolerene,
 Zo hy hier af int herte weet de secreten,
 Iemant doch, pooghe my te declarerene:
 Of hy, die aldus myn vreucht heeft versleten,
 My al heeft vergheten?

Clause van rijj. Dagghedijnghe.

Och ! heilich Heere almachtich Vadere,
 Eenwich God wien ick myn ziele op draghe,
 Die ons lien uwe creaturen all' gadere
 Ghebrocht hebt als Vaderlicke adere
 Totten beghinsele van desen daghe,
 Niet duer ons verdiente zoo ick ghewaghe,
 Maer by gratien die ghy t'onwaerr wilt verklaren.
 Wy bidden u als ons beschat vuer plaghe,
 Dat ghy ons desen dach wilt bewaren,
 Zo dat ons gheen dootzonden en beswaren:
 Laet wedersloot en perikel ons niet ankleven,
 Dat wy u vul rechtveerdicheit moghen naren.
 Wilt onsen wercken deuchdighen voorspoet gheven,
 Want ghy zyt den wech, de waerheit, en dleven.

Besereinen van xv.

3.

Als wy de waerheit wel ondersoecken staerlick,
 Hoewel wy tzelve zien by experientien
 Vinden wy in diverse boecken klaerlick,
 Dat den tyt ketelick is vol excellentien.
 Wy lesen naer Augustins sententien
 Dat den tyt met de weerelt was gheordineert.
 Historie maect van dien veel mentien:
 Want Cicero, haer styts gherughe describeert,
 Den tijt allerande dijnghen produceert:
 Ende niet alle zaken, zoo elck heeft de wets:

Hy

Hy en staet niet stille ongherepareert,
 Zoo ons demonstreert menich fracy Poete:
 Van als ghebeurtere publicq, int secreete.
 Hy ghedooght ende kant al ghehijghen.
 Den tijt is priselick voor alle dijnghen.

III.

Den meinsche gheboren van synder moedere,
 Lettel tyts levende ghebreckich en quaet
 Al vul miserien zoo elck is vroedere
 Spruut ghelijck een blomme op lustich en delicaet:
 Hy verslijt, verwelckert ende vergaet,
 Ende vliet als een schauwe, hoor ick Iob vermonden:
 Op eenen dach zeit David hendt hy sinen staet:
 Dus elck betere in den tijt syn stijnckende zonden,
 Den aermen deelt dijn substantien by ponden,
 Mint uwen naesten eer ghy int verwijt sneeft,
 In gheenrande dootvlecken en zijt bevonnden,
 Bezicht tijt te wilen dat pas ende tijt gheeft,
 Twilt ghedaen zyn te wylen ghy int jolijt leeft,
 Waer by ick my moet te zegghen bedwijnghen,
 Den tyt is prijelick voor alle dijnghen.

III.

Lucas vermaende ons in alle syn zaken vroet,
 Zoo ons oock zijn ander Evangelisten radelick,
 Dat den meinsche tot allen tyden waecken moet:
 Want hy periculues is vol twisten smadelick,
 Perveers ende vul zondigher misten schadelick,
 Ons lien verleedende, als wiene s meinschen doot greit,
 Eer wy ons onder de helsche tourbisten bradelick
 Vinden, laet ons beteren onse snoothet.
 Te wylen wy leven, de verdiente zeer groot leit
 Zeit Ecclesiasticus: beit heure noch dagh,
 By datmen ons, Ioannis nono, bloot zeit.
 Hier maeghen wy boeten onser zielen gheklagh,

Om

V
 Om dat elck
 Moet ick z
 Den tijt is p
 Prince
 Lustich ende
 Want in den
 Her bleek
 Dat was op
 Dien wy alle
 Paulus ten
 Wuent de ver
 Den tijt was
 Ende ootter
 Thits vervul
 Als God sine
 Den Heere
 Daerom ma
 Den tijt is p
 Schreij
 O schoo
 Moest ghy
 Zo ware
 Dan zand
 Wies ick
 Ghy zand
 Natruon
 Valgriev
 Ma soet lo
 Naer kan
 Och Lieb
 Vreugh
 Vloedich

Om dat elck inden tijt, dit, ter weereit vermach,
 Moet ick zulck als voren tzelve Liedt zijnghe,
 Den tijt is prijselick voor alle dijnghe.

III.

Prince, den tijt is nu uatverkoren sijn,
 Luffich ende schoone vol edeler fundatien:
 Want in den tijt, wilde God gheboren zyn,
 Het bleeck ten tide synder incarnatien.
 Dat was tijt, van vervultheit der gratien,
 Dien wy alle ontfaen hebben met lettelt ghepijns.
 Paulus zeit, dat in Christo t'eicker spatien
 Wuent de vervultheit des Goddelicks schijns:
 Den tijt was kommen hy ghedochte syns,
 Ende ontfaermede Sions, zo wy in Davidt horen,
 Tstijts vervultheit werde ons veel helsehe venijns,
 Als God finen Sone zant in de maecht verkoren.
 Den Heere des tijts was in den tijt gheboren:
 Daerom moet my dwoort noch eens ontsprjnghe,
 Den tijt is pryselick voor alle dijnghe.

Geserein van xv. Ander suede. Amoureux.

I.

O. schoonne ! daer den dach op mach daghen,
 Moest ghy my helpen myn swaer liden draghen,
 Zo ware myn meshaghen my wat ontsloopen:
 Dan zaudt ghy klaer weten dlast mynder plaghen,
 Wies ick om uwen wille moet waghē:
 Ghy zaudt my klagen zaudick emmers hopen,
 Nu zyn u onbekent, myn bitter nopen
 Vul grievelicke treken.
 Met Sent Iooris vischsop vindick my bedropen,
 Nauwe kan ick ghespreken.
 Och Lief ! wat magh u an my ghebreken?
 Vreught heeft my beswēken, myn ooghen leken
 Vloedich als bekennt, om dat ghy myns zyt versmadigh,

K

Dyn

Dyn liefde heeft my myn herte doorsteken:
Overpeinst toch ditte, ende wel beradigh,
Die u bemint, Lief, weest hem ghenadigh.

III.

Ick beminne u, ende zal u eeuwelick minnen:
Deur u deerve ick bykans alle myn zinnen,
Van buten van binnen, kleene ende groot,
Ick exaltere u totten hemelschen tinnen,
Boven alle vrouwen, ja Venus goddinnen,
Gheen Keyserinnen, en hauwick dyns ghenoot.
O Lief! ghy weet toch dit al bloot,
En hebt de experientie.
Hoe zidy dus ondancckaer dan? Ick bliver door,
Of doet my assistentie.
Alle eere biedick u ende reverentie,
Al en is eloquentie, des rijckdoms inventie,
Noch preeminentie, my niet overladigh,
Niemant en hevet al in syn residentie:
Dus loont dueght met dueghden, en valt gheftadigh,
Die u bemint, Lief, weest hem ghenadigh.

III.

Ghenadicheyt dient wel den schoonen vrouwen:
O Lief! op u staet al myn betrauwen,
Bluscht myn benauwen, ende myn verdriet.
Veur myn solaes, zal ick u eeuwelick hauwen
Also langhe als ick u magh anschauwen
Weder ghy laet dauwen dyn gratie of niet.
Wel vare den God die my dees liefde riet,
Hoe my daer therte af sweert.
Dronfheit ende vrueght, is alder minnaers liet,
O Lief! ghy zides my weert.
Veur alle vrouwen heeft u myn herte begheert.
Hoe ghy myn bloet verteert, ic bent diets niet ontbeert,
Ten helpt al noch en deert, troost ghy my onverzadigh.

Van

Van oit,
Hebbick u
Die u bem
Princed
Dyn vrien
Tot myn
Mynsteren
Die oemint
Est
Is hierien
Die oer my
Wiesck ve
Ick maeks
Weet dat
Alle vruegh
Niemant en
Alloer ratur
Met vruegh
Deur al
Al myn p
Ja bec ca
Eenen ieg
Om dob
Vrecht ic
O hoe ick
Tusching
In heb
Als Pater
En bensa
Duer eve
Luzalus

VAN VIIFTHIENEN. 147.

Van ooit, dbeghinsele, tot inden steert,
Hebbick u in weerden ghehadt, valt niet overdadich,
Die u bemint, Lief, weest hem ghenadich.

III.

Princessse, neemt dit om een ghedyncken,
Dyn vriendelicke ooghskens laet op my pyncken,
Tot myns droufheits mincken, en valt niet schadich
Myns herten bloet, willick u couver schyncken:
Die u bemint, Lief, weest hem ghenadich.

Referein van xv. Ander sneede.

3.

Is hier iemant zoo curieus van bestiere,
Die naer myn regiment vraecht, ofte myn maniere
Wies ick versiere, in tsweerels plein?
Ick maecks u expeert.
Weet dat ick delicatelick my zelven aehiere,
Alle vrueght antiere, te wyne te biere,
Niemand en obediere, maer volghe mynen trein,
Alsoot natuere begheert.
Met mynder Weerdinne ben ick lief en weert,
Deur al myn groot ghewelt.
Al myn patrimonie hebbick verre verteert,
La bec cattheil en ghelt.
Eenen ieghelicken leverick dagh en velt,
Om dobbelen, en triumphere, met Venus lacquaeien al.
Vraecht iemāt naer d'uitkommē, hoet met my is gestelt?
Oft hoe ick my ghevoele? het wert u ghespelt.
Tis noch goet, maer ick en weet waert draeien zal.

III.

In sneebal, in appels, in brieven, in blommen,
Als Pacorus, hebbick myn liefde duerdrommen,
En bens al duerkommen, groot ende kleene:
Duer tverhael noch bevick.
Eurcalus veinsteren hebbick alle beklommen:

K ij

Lean-

Leanders procelluesen wateren duerswommen:
 Ghelijck Paris, ghekampt om de Troyfche Heleene,
 En noch niet en fnevick.
 Ieghen d'Evangelie, tgheests wercken beghevick,
 Als de ziende blende,
 Als Cayn dolende, naer tylefch zo levick:
 Van God d'onbekende.
 Ooit was ick van Triphons bedrieghelicke bende,
 Dies vreesick my eens Plutoets taeien stal:
 Maer jonckheit perfuadeert my Mattheus emende.
 Oock sineect my dwiel van fortunen, ende
 Tits noch goet, maer ick en weet waert dracien zal.

III.

Den olive ende fighboom, en hebbick niet gheslacht
 Als den rommighen Baal, hebbick elcken veracht:
 Als Pharao bedacht, ben ick vul exactien:
 Midts Helijs quaet bloet.
 Met Amon hebbick gheheel ftoopen ghewacht:
 Dinen ende Berzabé hebbick verkracht
 Metten Pharizeufen ben ick vul detractien,
 Ende noch eift al goet.
 Hooveerdigh als Nicanor, terdicht al onder voer:
 Vul Neroets wreede zeden:
 Op Abimilechs tronck legghick zin ende moet:
 Als Achab zonder reden.
 Metten vijf zotte maeghden is myn wijfheit leden,
 Dies vallick met Lucefer menighen fraeien val,
 En al hebbic met d'au biblifté, die noit duecht en deden
 Ditte al duerwaeght totten dach van heden,
 Tis noch goet, maer ick en weet waert dracien zal.

IIII.

Prince, God Heere, die al falveert,
 Dufent perikelen hebbe ghesuffineert:
 Dyn ghebod: gherejesteert ende overtorden,

Mae

Met Balac
 Die met m
 Ende ick h
 Met Luce
 En Paulu
 Dies vrees
 Oft Antio
 Van Hellen
 Of Iudith
 Och Heere
 Ende hebb
 Wijn hope
 Gij zult m
 Het is noch

Tijl
 Dier goet
 zoon gh
 Wy
 Daer den
 Goet gh
 Binnen t
 Des vre
 Die goet
 Doet ghe
 Nu een
 In d'ij
 Vult
 Drij
 Het we
 Want

Met Balacs qua doctrine.

Die met my verkeerden zyn doot ende ghepasseert,
Ende ick hebbe in zonden ghepersevereert.

Met Eutichus verslapende dine heilighe worden,
En Paulus discipline.

Dies vreesick Abyrons vervaerlicke ruine,
Oft Antiochus wederstoot.

Van Helizeus beeren verslonden te zine,
Of Isabels quade doot.

Och Heere ! ick kent myn zonden zyn groot,
Ende hebben my ghehauwen int viants delaeien mal.

Myn hope is u, naer Davidts wort bloot,
Ghy zult my ontfanghen als ben ick inden noot,
Het is noch goet, ende ick hope dat wel draeien zal.

Bank-referein / van xv,

3.

Tfy u-lien vileinen die nieuers en dienen,
Daer goet ghezelschap poeght te verjolifene:
Zuupt ghy u rau warm moes metten Diogenicienen,
Wy willen ons hauwen metten Epicurienen,
Daer den wyn int hoeft beghint te risene:
Goet ghezelschap is voor al te prisene,
Binnen tswereelts traden.

Dees vreckzerts behoortmen met vingheren te wifene,
Die goet chiere versmaden.

Doet ghelyck wy Sardanapalum hooren raden,
Voor eene discipline:

Eet, drijnst, speelt (zeyt hy) wilt in vrueghden baden,
Kiest solaes voerpine.

Vult daghelicks u flesschen met Bacchus wine:
Drijnst vryelick ende laet den gheest verbliden,

Het wert den lichame een medicine:

Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

Tdrijncken heeft gheweest, eer meer dan min
 Van de eerste menschen zoot klaer is b. seven,
 Die zachmen zeer drijncken van tswereelts beghin,
 Philosophen en Poeten volghden zulcken zin,
 Midts edel ende onedel die hem hier toe wilden gheven
 Met drijnckene heeft Karel Magnus wonder bedreven
 Rhetus dranck vervaerlick.
 Marcus Antonius, heester boucken af gheschreven
 Phryx pooide zeer staerlick.
 Alcinous ende Acerra droncken cenpaerlick,
 Ende t'eeuwigher tijt.
 Het drijncken regneerde zoo Plinius tuugh: klaerlick,
 Ooit duer de weerelt wijt.
 Waeromme en zouden wy niet zoucken ons acquijt
 Hauwende possessie zonder vermiden?
 Laet ons goed chiere maken zonder respijt?
 Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

Xenophon, Aristoteles, Epicurus, Plato,
 Homerus, ende Ennius van drynckene noit cesserden,
 De Centauren, Sertorius, Alchibiades Catho,
 En met meer andere den pluumstrijcker Gnatho,
 Noit hoe die ghilden den pot tracteerden!
 De Parthen, en Perffen, hier in triumpheerden,
 Mid: de Griecken groot en smal,
 Die zaten nachten overe en pergriecqueerden.
 Cyrus bast hem al,
 Bonofus dranck wynen zonder ghetal,
 Wat baet dat iet hele?
 In niemants sturte en ha den wyn beteren val
 Dan in Bitias kele.
 Cratinus drijncken ghijock al buten spele,
 Nooit man en zach hem den kroes ontgliden:

Dus

Dus laet
 Want me
 Silen
 Ter eeren
 Dranck
 Maer mo
 Tereeden
 Novus r
 Dier hem
 Dranck al
 Hy Trion
 Plurarchu
 Waer hild
 Ende reke
 Is dijst n
 Wy en h
 Of Baec
 Laet ons
 Want mo
 Mar
 Ende h
 Zoo ve
 Dies dr
 Wie ho
 Laet ons
 Dranck
 Duerst
 Druwe
 Deude
 Denvi
 Denvi
 Zonde

Dus laet ons hopelick zyn, dickwils en vele:
Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

III.

Silenus tvoesterkint vanden Musen,
Ter eeren de ix Nymphen end' de drie Gratiën,
Druck xij kroesen in, zonder verslufen:
Maer moetter omme van synen ezel verhusen,
Ter eerden vallende te dier spaciën.
Novellius zittende in diveersche recreation
Daert hem Bacchus riet,
Dranck altoos drie koppen wt: van welcker potaticen
Hy Tricongius hiet.
Plurarchus, en meer andere, en faeldens niet:
Maer hilden oock dien aert.
Ende zeker ten is niet weert datmen ons besiet,
Is dlijf niet bewaert.
Wy en hebben gheenen gheest hoe jonck ghejaert,
Of Bacchus en doet melancolic liden.
Laet ons hier toe zien daer op nemende regaert:
Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

D.

Martiael liet syn liefde op vijf vrouwen dalen,
Ende haen xxiiij letters in, onder hem viven:
Zoo veel kroesen, moesten elcke lettere betalen,
Dies dranck hy viere en twintigh schalen.
Wie hoorde noit van zulcken drijncker schriuen?
Laet ons an Oenophylus sententie blyven,
Drynckende goetront:
Den eersten teughe (zeit hy) doet den smaeck bekliven.
Den tweetsten spoelt den mont.
Den derden conforteert tverhemelsels gront.
Den vierden wilt vechten.
Den vijfften rueghe duersmitet al terstont,
Zonder eenich berechten.

Den zefsten gheeft victorie den knechten.
 Den zeventen triumpheert, hem en rouet wiet beniden,
 Laet ons oock vroeylick zijn en schutterlick beslechten:
 Want men heeft ghedroncken van auden tijden.

III.

Prince der penseen, God gheve u veel vredynghen,
 Paeyls, minne, ruste, solaes en deduut,
 Int dryncken, goe packynghen, en goe bestedijnghen,
 Niet alleene u, maer alle die van Edynghen
 M. Ian huusman, de pensee, en Pier nuut.
 Laet ons altoos drijncken tzy zom of uut:
 Nochtans niet te baut,
 Want om te behaude de corage en virtuuut,
 PENSER Y FAULT.
 Dus biddick valt int dryncken niet te staut:
 Vreest den hoochsten God.
 Wildy u daer af preserveren menichvaut?
 Ziet toe wacht wel tslot.
 Niet min als handelen wy zomtyts den pot,
 Tkomt al eens, wy en vechten noch en striden.
 Dus laet den gheest vermaken alavot:
 Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

Anderen Prince.

III.

Prince laet den vreckaert, vreckelick verrijcken,
 Laet den koopman achter lant syn ware koopen,
 Laet den astronomijn in syn sterren kijcken,
 Laet de seuraers besich met haer practijcken:
 Laet den zemaet visschen vaen met hoopen:
 Laet den amoureux syn liefkin belooppen
 Zeere delicatelick:
 Te wilen zal opt tasse staen den wyn met stoopen,
 Redelick ende matelick,

Ende

Ende wy zullen drijncken niet te hatelick,
 Maer zomtijt met luste:
 Also werdet den lichame batelick,
 Tsmacēt wel met duſte,
 Als vindtmen lieden, vrent van imbuſte,
 Diet liever hanghen zauden an haer gheſniden,
 Men vinter oock diet vertulpen zullen zonder ruſte,
 Want men heeft ghedroncken van auden tiden.

Beſerein van xv. Ander ſnede.

3.

My deert dat de dronckaerts daer toe verkoren zyn,
 Die hem laten drijncken (zonder God vandijnckene)
 Dat ſy tot droncke drijncken gheboren zyn,
 Gheen en hebben om uut te drijnckene.
 De eere vanden koppen en ſtaet my niet te mijnckene
 Voor Bacchus ſcholieren:
 Want daermen de potten beghint te klijncke
 Gaet buten manieren.
 Men ziet daer groote backen hantieren
 Zonder eenich verblaſen.
 Gheen vrueght en zalmer communicieren
 Dan dlijf wel faſen.
 Naer de exquisiſte koppen ſy raſen:
 Weet dat ick de waerheit zegghe als audt cantere.
 Sy maken vele feeſten ende groote ſolaſen
 Met vergulden ſchulpen, ſchalen, kroeſen, glaſen,
 Maer noch was Neſtors kop duuſtmael triumphantere.

33.

Men ziet de dronckaerts audt gheback backen
 Der vrueghden, ſmack ſmacken, inden wyn ſitten ſoppen
 Altoos vul den ſack ſacken, ende pack op pack packen
 Die heden anders dede, men zou met hem ſchoppen.
 Voertijds nochtans wilden ſy hem anders verkroppen,

Din sy doen als heden.
 De Centauren droncken uut kostelicke koppen
 Als sy onderlinghen streden.
 Eens in een ghevecht, Theseus vul onvrede,
 Slough Euritum ter doot
 Met den nap die vuer hem stont, in tiden voorleden,
 Peinst dien kop was groot.
 Apollo ende Neptunus twee Goden mignoot,
 Om dat sy Trooyen stichten zoen te plaefantere,
 Ontfijngnen van Laomedon vuer haer exploit
 Excellente vasseelen, van gaude swaer als loot:
 Maer noch was Nestors kop duustmael triumphantere.

III.

Als Ajax, ende Vlyffes vul labeuren ezamen,
 Om paeis maken, nooit haer daghen swijckelick,
 Met Phoenix tot Achillem als Orateuren quamen,
 Hietse wel-kommen, alsoot was blijckelick,
 Patroclum zandt hy om den kop zeer rijckelick,
 Passerende elcx zinnen:
 Dien droncken sy te zamen uut ghelijckelick,
 Eens met goeder minnen.
 Vlyffes, achter dien, te Phæacien binnen,
 By Alcinoum eerbaer,
 Dede sacrificie, Goden Godinnen,
 Naer costume van aldaer,
 Met eenen schoonen nap, van zelve klaer,
 Gheammilgiert met blommen gheen dinck elegantere,
 Een carbunckel verlichtet daer al eenpaer,
 Den nap stont op menighen precieusen pilaer,
 Maer noch was Nestors kop duustmael triumphantere.

III.

Menalcas kop, daer den wijngaert rijke bloeide,
 Gheammelgiert vul druven, gheestigh, excellent,
 End Dametas nap, daer Orpheus musike vloeide.

Want

Want vog
 Elk weet
 Ghelijck
 Den welc
 Deur der
 Didoers
 Dien Brit
 An gwaer
 Noch
 Dyna
 Gij drycke
 Om da
 Heibicker
 Maer noch

Prince
 Passeert
 Pirithous
 Met ghes
 Twee bou
 Met ver d
 Meest
 Stonden
 Sonne
 Ghenag
 Den Hen
 Wocht el
 Delicht
 Notman
 In vander
 Zonder
 Kieft

VAN VIIFTHIENEN. 155

Want voghels en bosschen volghden hem ontrent,
Elck weet dat dees koppen waren precieus en gent,
Ghelijck den Neroets loiael.

Den welcken hy vertart als van deuchden blent,
Deur der furien srael.

Didoets nap was van peerlen orientael,

Dien Bitias dranck uut vul wijn:

An tgaut en mocht wercken, puseen noch regael,

Noch gheenderande venijn:

Dynct u-lien dat hier backen thuwen wille zyn?

Ghy drynckers, kiest eenen, en drijnt abundantere.

Om dat ick fremmen zou uwelieder ghepijn,

Hebbicker vele ghenoecht op desen termijn:

Maer noch was Nestors kop duustmaelt triumphantere.

D.

Prince, Nestors kop waert wel ondersocht redelick,

Passeert aile koppen, nu en ten auden tie:

Pirithous bruloft stonter inghewrocht edelick,

Met gheheel ende al Iuppiters bouvernie.

Twee boucken, viere handtaven, haddy an elcke zie,

Met vier duven daer beneven:

Meeft Homerus weercken ende Poëtrie

Stonder op gheschreven.

Sonne, Mane, Sterren subtilick verheven,

Ghenaghelt om vast hauwen.

Den Hemel van lafuer gheconterfaiet naer dleven,

Mocht elck daer anschauwen.

De lucht was lijfveerwich, ghemijngelt met blauwen,

Noit man en zach gheen weerck constantere.

Int uut drincken moest hem elck man benauwen

Zonder Nestor, die drancken uut zonder flauwen:

Kiest desen, wildy, nooit kop triumphantere.

Referein van xbf. booz d'hant ghemaect.

J.

Wie

Wie zal my bystaen met medicinen?
 Wie zal my verlossen uut wederstoot?
 Wie zal my quijtmaken dlast mynder pinen?
 Wie zal my ghestremmen Venus fel exploot?
 Och Lief! ick roupe ghenade ter noot,
 Op u als die my meught stellen te vreen.
 Beswyct ghy my, zo sterve ick de bitter doot,
 Niemand en mach my helpen op den dach van heen.
 Als zaudick u een devise vander penseen,
 Het en was gheen wonder noch vremde zake.
 Dyn fierheit, dyn zedebaerheit, en volkommen leen,
 Kommen my te voren weder ick slape of wake.
 Als nu peinsick om dyn wanghen, nu om dyn sprake,
 Nu om dyn ghestichicheit, die my doet verbroeien.
 Dan peinsick om dyn ooghen daer ick op roupe wrake.
 Zulck ghepeins Lief doet de penseen groeien.

III.

Hoe ick meer peinsse, schoon zenschijn zoet,
 Hoe ick meer arpeinsse, met scheerpen sinne,
 Hoe ick rein beelde meer peinsen moet,
 Want d'een ghepeins brijnght d'ander inne.
 Als my te voren komt de vierighe minne
 Die ick u draghen moet wel tot mynder keuren,
 En ick minen troost vinde van kleenen ghewinne,
 Dan wilt myn herte van drucke scheuren.
 Och! peinsick dan, mocht sy my ghebeuren,
 Ende mocht ick goede vreught met haer betrapen
 Wilde sy beweeren myn saudeinich treuren,
 Ende ick met haer mochte, eten, drijncken en slapen,
 Oft waer ick d'alderminste van haren knapen,
 Ende sy my wilde met trooste besproeien:
 Minen gheest kan vreught uut dees ghepeinsen rapen,
 Zulck ghepeins Lief doet de penseen groeien.

Mocht-

Mocht
 Peinsick
 Mochtick
 Mocht ick
 Mochtick
 Ten dach
 O God
 Maer
 Alzucht
 Haer te
 Droughe
 Zo en wa
 Hoe die
 Peinsick
 Dus tro
 Zulck gh

Prince
 Voor alle
 Myn
 Laet m
 Myn fi
 Euwe
 En laet
 In con
 Wilt m
 Ede on
 En l
 Myn Al
 Schij
 Een w
 Indie
 Zo m

III.

Mochtick met haer zyn heymelick al stille,
 Peinfick wedere, en zelve haer myn brieven lesen,
 Mochtick haer ontdekken al minen wille,
 Mocht ickse doen groeten met dien of desen,
 Mochtick noch tavont in haer kamer wesen,
 Ten danche, oft elders daer sy haer vinden zal.
 O God vanden Hemele ! zo waerick ghenesen.
 Maer neen ick, laes ! ick blive int mesval.
 Al zuchtende weinschick my, haer liefste ghetal,
 Haer ter eeren die my tghepeins in zant.
 Droughe sy my jonste, dat weinschick voor al,
 Zo en warer gheen blider meinsche int lant.
 Hoe dierder ghekocht hoe weerder pant,
 Peinfick dan weder om myns zins vermoeien.
 Dus troostick my zelve, en leve hier by : want
 Zulck ghepeins Lief doet de penseen groeien.

IIII.

Princesse, d'alderliefste, toekommende, ende nu
 Voor alle andere vrouwen hebbick u verkoren,
 Myn ghepeinsen beghinnen ende henden an u:
 Laet my doch eenich succoers oerboren.
 Myn simpel bede wilt doch an horen,
 Eeuwelick wil ick u dienstknecht blyven:
 En laet (biddick) minen aerbeit niet verloren,
 In contreliefden, ghy als fluer van wyven,
 Wilt my toch een hopelick wordeken schryven:
 Ende ontpluct dyn barmherticheit tot myn begheeren:
 Een schoon woort mach wel minen druck verdriven,
 Myn Alderliefste, wat magh u datte deeren?
 Schrijft my iet weder om tsvrueghs gheneeren,
 Een woort mach bliffchen al myn vernoeien.
 Indien ghy dus myn melancolie wildet weeren,
 Zo mochten de groeiende penseen bloeien.

stude

REFEREINEN

Under snede van zeshienen.

3.

By dat wy poëtlick vinden beschreven,
 Die voortijts wat wonders hebben bedreven
 Worden goden verheven, midts haer virtueusheit.
 Van Ceres hebben wy eerst tbroot beseven.
 Pallas heeft de oliven eerst uut ghegheven.
 Bacchus vant de wynen, midts syn corajeusheyt.
 Venus vant luxurie, en libidineusheyt,
 Als die haer vast hilt an Priapus pack.
 Cupido rooght al omme syn orguilleusheyt,
 Volghende de substantie syns moeders wrack.
 Sy wart gheboren, ghelijck Hesiodus sprack,
 Van de schume der Zee ten eersten beghinne
 Saturnus ghemachte, daer niet en ghebrack,
 Dies al dat haer an kleeft is luxurieuus en lack,
 Haer elcken presenterende als een goe zottinne,
 Daeromme heet sy der minnen Goddinne.

33.

Al haer veardstel is luxurieuus en lascijf,
 Dies heet sy een segmatijckich wijf:
 Broosch is haer lijf, wat baet dat ict hele?
 Lichtveerdich, manghier, is al haer bedrijf.
 Met Ceston, haren gurdel, bint sy zeer stijf
 Hemlien die sy spel jont van harer vele,
 De duven zyn onder haer tuetele,
 Sy vertiert gheerne, ghelijck een duve die beet,
 Witte Swanen, voerense tot allen spele,
 Want sy tot f hoon mans meest is verweeft,
 Den boom myrthus onder haer baeilge strect,
 Want dien reuck inflammeert tot Venus ghewinne:
 Al haer opset forteert een onrein effect,
 Ende om dat sy al tot luxurien treect,
 Is ende al beveect als veninighe spinne,

Daer

Daeromme heet sy der minnen Goddinne.

☸☸☸.

Sy en de nooit anders te gheender spacie,
 Dan elcken ghelieven by haer gratie,
 Zulck is haer natie, verre ende wijt.
 Venus heet een voluptueuse delectatie,
 Daer al Adams broetsel neemt syn static,
 Veur haer en eist al maer eenen lijst.
 Mercurius maecte om haer den Hermophrodije.
 Iuppiter wan Cupido an haer vierigh blaken.
 Mars maecte Hermionem ter zelve tijt.
 Anchises wan Aeneas vul hoesscher spraken.
 Butes wan Erix, om blusschen haer haken,
 Sy verliefde op Adonis met verhoeden zinne:
 Dees luxurie en zal sy nemmermeer flaken,
 Ende om dat sy cause is van alfulcke zaken,
 Elcken toebiedende haer jonstige minne,
 Daeromme heet sy der minnen Goddinne.

☸☸☸.

Prince, in Cypres, vand sy t'eeuwigher blame,
 Dat de jonghe maeghden worden infame,
 Ende metten lichame, beslaefden tghelt.
 De Agathyrsen, bracht sy in eenen quaen name,
 Honden voere, was die van Trachien bequame,
 De Schyten, waren met ghemeen wyfs ghequeit.
 De Araboisen, bleven met haer maechschap verzele.
 Wijfs parausen, was te Babylonien gheen schande,
 De Indoisen, befoeignierden opt bloote velt.
 In Barbarien, hebben sy wyfs menigherande:
 Dit doet al vrou Venus met haren brande,
 Als een luxurieuse broossche elvinne.
 Ende om dat sy al bint met haren bande,
 Niet daer alleene, maer hier oock binnen lande.
 Ende haer goelick laet tasten onder den kinne,

Daer-

Daeromme heet sy der minnen Goddinne.

Referrein van xvij.

3.

Waeromme besiedy my? om mynen baerts?
 Hebdy schoonderen gesien, dynct u? neen ghy nochtans
 Hoe leelick, ick en bite niemant, zyt niet vervaert:
 Maer neemt op de ghestruuctheit wel regaert,
 Ghy en zaeght nooit bet ghestoffeerde wrans,
 Alsulcke baerden vulmaken schoon mans,
 Daer de vraukens om liden druck met pinen.
 Ons vuerfaten, droughen alle baerden bykans:
 Maer ghy en zaeght nooit schoonderen dan den mynen:
 Desen baert brynght vyf scheersfen ter ruinen,
 Eermen net afghevaeght, en niedt al den bras:
 Maer ghy, trect ten Hove vanden beghinen,
 Sy zullen u af vijfflen met eenen blas.
 Al dbaert dat is ofte dat nooit was,
 En ghelijct den minen niet, onthaudt dees lesse,
 Want zoo ghy klaer mercken mueght op dit pas,
 Hy is gloedich als quame hy uut Vulcanus smesse.

33.

Men heeft wel veel friliche baerden vonden:
 In Mezentius langhen baert, mocht elck vervrociën,
 Saturnus prolixicheyt en was niet om gronden.
 Pelias ende Acestes ghebaerde monden,
 Gheloest als honden, waren niet om vermoien.
 Piræem ende Antenor, midt Calchas van Troien,
 Hadden ghestrecte baerden, grijs als aluyn:
 Maer die zijn van au: heit alle monjoien,
 Ende oock grise en swarte baerden zijn te commuun.
 Iopas baert was ghevlochten ghelijck eenen tuun.
 Mopsus want den finen driewaerfrondomme d'hant.
 Den Entellus was ghespekelt, wit, root, en bruun:

Maec

VAN
 Muden mi
 Ghelijcks
 Albrocht
 Geloedye
 Hy is gloed
 Cynar
 Men en lre
 Salsyn vullen
 Den Cerber
 Butter de dur
 Laanders sp
 To den Neit
 phica kru
 Den Achem
 Vclegon
 Den Phyle
 Charons gh
 Op Vlytes
 Martels b
 Den Neer
 Den myn
 Hy is glo
 Prince
 Ghy mae
 Venen be
 Dronng
 Nicheg
 Ghelick
 Hy can
 Eatin
 Schon
 Nijhel

VAN ZEVENTHIENEN. 161

Maer den minen is eenveerdigh an elcken kant.
Tfghelijcks en is hier nieuwers int lant,
Als brocht ghyer my toe meer dan zesse.
Ghelofdys niet? besiet, ick en lieghe niet: want
Hy is gloedigh als quame hy uut Vulcanus smesse.

III.

Cynarus katten baert was al verrot,
Men en kender gheen coluer an, dwelck hy begheerde
Busyris vlassen baert, was altoos bekrot.
Den Cerberus was zoo vervaerlick besnot,
Datter de duvels af liepen harer veerde.
Euanders spizutren baert sleepte op d'eerde.
Zo den Nestors en Phoenix deen, naer de Poëten.
Iphitus kruunckelbaert, was van kleender weerde.
Den Achemenides, scheen vanden motten gheten.
Vcalegons knijffelbaert itack al vul neten.
Den Phylemons krulde, buter maten diveers.
Charons gheeten baert, was van zuden versleten.
Op Vlyffes wijnaertschen en quam noit scheers.
Martiaels baert scheen een schemijnckels eers.
Den Neptunus scheen ghevilt met eenen roltigen mess.
Den mynen is al anders, besieten lanx en dweers,
Hy is gloedigh als quame hy uut Vulcanus smesse.

IIII.

Prince God, jeghen u en is gheen kakelen,
Ghy maect de baerden vremde, naer elcx ghewin.
Het en helpt jeghensteunen noch pernakelen.
De menighe draecht den baert van mirakelen,
Alle leghweerckers coleuren looper in.
Gheen baerden en stonden in Alexander Magaus zin,
Hy en mochtse niet gheluchten tot sinen kies.
Earinus ende Nero, bee meer ende min.
Schoncken den God Esculapio harer baerden vlies,
Tfghelijcx van minen baert nooit en wies?

L

Niet

Niet ros dat ghyt weet, contrarie willick tooghen.
 En heedt my t'ros Heinken niet, vermijdt u dies:
 Biden sweeten, ick en zauts u niet ghedooghen.
 Als en was hy nooit ghewasschen met looghen,
 Verwerrent, verbustelt, ghelijck een kleffe.
 Ghy en zaeght noit schoonder baert met ooghen.
 Hy is gloedich als quame hy uut Vulcanus smesse.

Deserein van achthienen.

3.

O doloreus herte! bedruet vol allenden,
 Ick v'oucke u Cupido met uwer benden,
 Die my dus onrust vol melancolien.
 O lichaem vol mesquamen! waer zallick henden,
 Wie mach my dit ongebruuck toefenden?
 Eeuwich moet ick treuren, daer ander verblyen.
 Fortune is myn stijfmoeder t'allen tyen.
 Liefs presentie en kan ick niet ghewinnen.
 Ick en weet wy myn vrucht dus mach benyen,
 Ten zy Anteros die my rooft myn zinnen.
 God is hy, altoos contrarie der minnen:
 Elcken despoinctierende, zoo ick wel ben vroet:
 Daer is vast ghesloten in myn herte binnen,
 Eene die my uut drijnt myn roode bloet:
 Hoe wel sy my kleen hacht de blomme zoet,
 Nochtans hopick beters, want sy my zeer naer leit.
 Ick zal noch verbreken haren fieren moet.
 Midts pacientien verwinsterighe der swaerheit.

33.

Lijf ende goet al haer te male obediert:
 Want ghelijck de druve den wijngaert verchiert,
 Ende vele schoon vruchten, de vette landen,
 T'ghelijcks by haer sprake wel ghemanniert,
 Midts dat sy haer zo zedebarigh tiert,

Is sy verfiert boven elcx verstanden,
 Ghelijck Bacchus heeft sy delicate handen,
 Thaer ghelijck Apollo, tcoluer van gauwe,
 Sy heeft Venus ooghen, die my doen verbranden,
 My jammert dat ick deerven moet zulck een vrouwe,
 Ghelijck de roose schoon, bloeit metten dauwe,
 In den blijden nuchterstont, is dese Deesse
 Gloeiende int aenschijn, de zuver Kerffauwe:
 By welcken ick duer haer myn zinnen messe.
 Ick blive haer dienstbo, sy myn meestresse,
 Wiens hooghe presentie my eenpaer greit,
 Ende zal cens obtineren van myn clergesse,
 Midts pacientien, verwinsterigghe der swaerheit.

III.

Lijf ende welvaert, an desen brief kleeft:
 Want minne die my al dit ongherief gheeft,
 Is een begheerte (tuught Gilbertus klaer)
 Voor my principalick die dus int grief sneeft,
 Om te ghebruyckene tgheent datmen lief heeft,
 Welck my verre is, dies blijft myn herte swaer.
 Tgheent datmen mint, waentmen vinden eenpaer,
 Zeit Hyeronimus ende andere dierghelijcke:
 Maer lacen! die redene en vindick niet waer,
 Want haren persoon slaet my al omme swycke.
 Quame ickse int ghemoet eens, zo warick rycke:
 Maer neen ick, hellaes! dat beklaghick hier.
 Iocus verraetschap bringht my te versycke:
 Al swyghende verbrandick in Cupidoets vier.
 Ick duucke ende lide al dit dangier.
 Waer by myn herte, bykans eenpaer schreit:
 Nochtans zallick verneurwen haer herte fier,
 Midts pacientien, verwinsterigghe der swaerheit.

IIII.

Prince, alleene thaken spandt in my de kroone:

L ij

Wans

Want hoe zeere sy haer maect te noone,
 Tehepeins blijft op haer, dat en mach niet falen:
 Ick minse boven al, binnen tshemels throone,
 Nooit verlangde Apollo naer Daphnen schoone,
 Noch Paris naer Heleenen wel ter talen,
 Noch d'Anders die Susannen brochten in qualen,
 Noch Piraem naer Thisbe syns herten kies,
 Noch Isiphile, als Iason was gaen halen,
 Int Heylant van Colchos tshoon gulden vlies,
 Als ick doe, sichtent dat dees liefde wies,
 Den God van minnen wils my doen restoor.
 Al tgoet der weerelt extimeer ick verlies,
 Als sy jeghen my niet en doet haer devoor:
 Nochtans als maeckse my ontrufft en loor,
 By dat my myn herte tuught ende klaer zeit,
 Ick zal van haer int hende krijghen ghehoor
 Midts pacientien, verwinsterighe der swaerheit.

Suede ende Clause van rix.

Als den hane an de hinne bluscht syn verlanghen
 Ende de natuere vulgaet haer ganghen,
 (Zoo wy zulck spel zelden zien vernoeien)
 Beseffen wy dat de hinnen, duer zulck verstranghen
 Eyers van haer zelfs zaet ontfanghen,
 Van welchs natste deel, het witte moet vloeien.
 Van d'eertsche deel, zietmen den door vol groeien:
 Daer wy by experientien schauwen den keest.
 Lettel doeter de hane toe, als moet hys hem moeien,
 Anders dan dat hy verleent den zadelicken gheest,
 De eyers int lijf, en zyn maer vel en zachte meest,
 Dwelck de lucht en tkaude verharte in schalen,
 Tplomtste vanden eye, komt ute alder eest,
 Achter naer zietmen tscheerpste ute dalen.
 Binnen zonder hane, die amoureuheit halen

Met

VAN NEGHE NTHIENEN. 163

Met bekenne, dson kene, ofte met behaghelicx iet,
Legghen onvruchtbaer eyers, die van kicken falen,
In alsulcke eyers, met kurter talen,
Heeten wint-eyers, zoo men daghelicx ziet.

Clausule van xix. Ander snede.

O ghekruuste God? wee my fier en quaet,
Dat ick gheen compassie en hebbe op alle u wonden,
Ick deur wien ghyt leet, blive obstinaet,
In diet niet an en gaet zyn druckigh bevonden.
De Inghelsche scharen, droufden te dien stonden:
Men zach de sterren en planeten dwinen,
De dooden verresen, de eerde is gheschonden,
De Sonne ende Mane lieten haer schinen.
Twas al vul deemsternissen ende bruinen,
Den tempel spleet, en de Dyamanten steenen.
Ende ick! om wien ghy dooghet zo veel pinen,
En kan nauwe eens om myn zonden gheweenen.
O ghebenedide Heere! ghy weet myn meenen,
Laet u myn tranich ghebedt ankleven:
Deur u bloedighe wonden groot metten kleenen,
Wilt my myn stijnckende zonden vergheven.
Voort an willick leeden een deughdelick leven,
Alle boosheyt achtende voor een onverduldich pleit:
Wilt myns ontfaermen goe heylighe Drievuldicheit.

Referein van twintighen/ buer d'hant.

3.

Costume ende zede, eist van desen lande,
Datmen ghenouchte hantiert binnen bestande,
Of alst gheen inlandsche oerloghe en regneert,
Ghelijct nu niet en doet.
Dies ghy, myn Heeren vander Edijngscher warande,
Roert nu tsvreughds vinnen als buyten bands:

L ij

Edel

Edel pensénaers, die sente Annen exalteert,
 Christus groot vrouwe zoet.
 Van alder eeren, gheluck, zeghe ende spoet
 Willen wy u dienen.
 Ooit droucht ghylien jonstigh tot ons den moet,
 Ionstighe Rethoricienen,
 Ghy zyt die de kroone in ons lien spienen
 Van eerst, totten lesten.
 Ionst thuwaert will'n wy oock vercombienen,
 Ende aude vreught vervesten,
 Ghy komt ons besoucken binnen onsen nesten,
 Ende wilt met ons lien als vrienden verkeeren:
 Dies presenteren wy ons tot uwelien besten,
 Ende zullen u den wegh van vreuchden leeren.
 Al omme willen wy uwen lof vermeerren,
 Zoo ghy meucht meercken plat.
 Wy heeten u willekomme, als mannen met eeren,
 Van Edijnghe der stat.

III.

D'absentie van u-lien mach ons wel varen:
 Want het gheleden zijn menichte van jaren,
 Dat ghy ons visiteerder als broeders broederlick,
 Wt jonstigher minnen.
 Wel wetende, goe vruught en mach men niet sparen:
 Want wy en ghy kommen (om trechte verklaren)
 Vten sacunden tronck eens moeders moederlick,
 Rethoriken der Goddinnen:
 Gheen Mercuristen ter weerelt binnea
 En meughen hier teghen.
 Want de konst verheft ghy met al uwen zinnen
 Zelve daer toe gheneghen,
 Dies jonst, d'een tot d'ander wert ghedreghen,
 Ghereghelt en mannicrigh.
 Ghelijck vrienden costuymelick onderpleghen,

Ter

VAN TWINTIGHEN. 167

Ter zelve konst vierigh.

Mier toe zidy den tijt altoos fierigh,

Dics spreekt u-lien lof groot ende kleene,

Ende wylien haecten naer u komste gierigh,

Want ghy ons ghebuers zijt vol jonsten reene,

Favorable t'onswaert zidy ghylien alleene,
Als in vruechden nooit mat.

Hier by, wy u willekomme heeren int ghemoene,
Van Edijnghen de stadt.

III.

Niet en durfwy el zoucken dan de manniere,

Hoe wy u-lien alderbest zullen aehieren,

Als mede broeders, daer ons jonst op daet,

Naer jonsts discipline.

Hoe wy u-lien alder bequaemst zullen feestieren,

Ende gheheel ons jonst tot u multiplicieren,

Volghende u divise, waer op, Penser il faut,

Te desen termine.

Hoewel, vrient festeert vrient, met kleender pine,

Dat doet vrients virtuu,

Vrients besouck, is den vrient een medicine,

Een solaes, en deduut.

Ghelijck den Brudegom verlanght naer syn Bruut:

Zulck was ons verlanck:

Zoo ghy zien mueght, ende hooren overluit,

An onsen hoeflichen ontfanck.

Ghy visiteert ons, met onsen grooten danck,

Want u visitatie is ons zeer bequame.

Lont, en minne, hebben altoos cours en ganck,

D'een vrient en jont sinen vrient niet dan vrane,

Ooit waren wy ghevrienden zoo taught de same

Van Mercurius bat.

Dies wy u willekommen, broeders eersame,

Van Edijnghen der stat.

L iij

Prince

Prince van S. Annen, ghelijck den Leeu ghehert,
 Tot vruughden, wiene onpaeis int herte smert,
 Wy heeten u welkommen, als broeders van pacife,
 Ende Paxvobianen.

Wy weten dat ghy om vreught ons palen betert:
 Ende dat hier, niet dan goede ghenouchte en wert,
 Zijt welkommen, binnen den Audenaertschen pallacife
 Naer ons eerste vermanen.

Ghy met u consoorten, wiit droufheit spanen:
 Laet ons tzamen verheughen.

Ende onderprouven of wy Bacchus edel tranen
 Noch wel vermeughen.

Allerande vreucht rijst uut blijde teughen,
 Elck weet dat klaerlick.

Dies willen wy tot dien den zin gheweughen,
 Ende laven ons chaerlick.

Goede ghenouchte is gheoerloeft eenpaerlick:
 Rhetorike en zouft gheen melancolie.

Wy moeten recreatijf zijn, even staerlick,
 En goe vruught hantieren t'allen tie.

Droufheit wil wy werpen an d'een zie,
 Ende hauwen ons voor tvat.

Prince, ghy zijt wel kommen met uwe compaignie,
 Van Edinghen der stat.

Clause/ende ander snede van xx.

Weet, wat ghy zijt, ghy werde Gods broeder verkore,
 Wilt uzelfen kennen, hoort lobs wifen raet:
 Een meinsche, wiet is van zijnder moeder gheboren,
 Luttel tijts levende, veel miserien ontfaet:
 Hy spruut ghelijck een blomme, lustich delicaet,
 Hy verdelewet, en vergaet, ghelijck een schauwe,
 Ende nemmermeer en blijft hy in eenen staet.

Op

SNEDE ZONDER HENT. 169

Op wiene (dan op God) zal hy stellen syn trouwe?
In syns moeders buuck, en gheleefd' hy nauwe,
Dan van tsnootste haers lichaems zoo elck is vroedigh.
Melck en schume, ick syn beghinsel hauwe,
Dan werdent liniamenten, en die werden bloedigh,
Daer naer werdet vleesch, ende lichaem moedigh:
Ende dat lichame welck men lijf ziet verweerven,
Is van diverse leden, die God alle is voedigh,
Te wetene, venen, arterien, neerven,
Lacerten, ende musculen, en macht niet deerven,
Chartilagen, vleesch, vel en beenen, als stomme heinsen
Metten handen op de braden, komt hy uut om steerven.
Wat wilt ghy zyn dan? wilt doch hier omme peinsen.

Suede oft Clause zonder hende/ of te wille.

Tis al verganghelic datmen hoort oft ziet,
Zonder Gods groote liefde en eist al niet.
Dus moet hem elck meinsche boven al beminnen.
Het buught al voor hem, ghelijck een riet,
Hemel ende eerde, ja het helsche verdriet:
Om hem te lovene en cesserengheen zinnen.
Domination, Potestaten, ende Cherubinnen,
Roupen altoos Sanctus drie werf achter ganck,
Al tshemels heerkracht metten Seraphinnen,
Als creatueren zegghen hem lof en danck:
Nemmermeer en slaept der Archangelen zanck.
Hem ter eeren, die deur ons de doot wilde smaken:
Om hem te lovene valt elck te kranck,
Wee, die hem verswymt in dese zaken,
Daer zyn zeven violen vul wraken,
Ende vul Gods gramschap op elcken termijn:
Om haer leven te beteren, meughen sy wel waken,
Die ondancbaer van Christus passie zyn:
Op zulcke zal hy stroyen der violen venijn,

L v

Tught

Tught d'Apocalips te zomigher spatiens:
 Hy zalse sturten tot haerlieder ghepijn,
 Op Eerde, Zee, ende Fonteinsche natien,
 In de Sonne, in de Lucht, op Eertsche fundatien,
 In de vloet van Euphrates, dwatere verkoren:
 Alomme werden sy afghefneen van gratien.
 Elck leve naer dees woorden ende wils horen,
 Ofte doedy anders ghy wert verloren.

DE KONST.

207. Nu hebbick volkommen met ripen advise
 Mine entrepise tot kleender gage,
 Dalt danckbaer/ghy Jonghers doet als de wijse:
 Ick hebbe u ghegheben tot eender spise
 Sneden tot cwintich ende d'abantage,
 Leest veuren/ende achter/ghy binter rage,
 Quermunstert/berberscht/besouct dees eesters wijt:
 En wies ghy doet/kent u leerlinch en page,
 Laet u hier niet genougen tot dat ghy meesters zyt.

208. Niet boozder en willick my onderwinden/
 Met dit ontbinden/stellick hier af silencie,
 Ghy ziet wel dat wy dese konst beminden/
 Dies zult ghy meer bescheets meughen binden
 In menich boium van deser scientie,
 Als en bint ghy hier niet al uwe intentie/
 Egrosse zal van zelfs naer u advijs naken,
 Eghrent dat ghy hier ziet in u presentie
 Zal u van gheijcken klaer ende wijs maken.

209. Ick rade u-lieden beut d'alder eerbaerste/
 Ende oock booztmaerste/om gheen verballen/
 Die subtyl gheingient zyt/aenbeert het swaerste/
 Die plompe zyt/tsimpelste ende tklaerste/
 Zo en zullen dyn zinnen niet haest verwallen/

Dits

Dits cause dat ick stelle van allen/
 Om dat ghy niet en zaut van buider sommen falen,
 Di beer sch peert/ moet di beer scheick stallen.
 De bie moet haer voetsel an di beer sche blimen hald.

210. Stelt ghy in d' eerste vāder clause twee gelike
 Dseert p̄actike/ als de ghemanteerde/
 Ofc indien ghy kruust uoe Rethorike/
 Zo hebdu twee sneden zonder swike/
 Ghelgck hy die Cillenius obedierde:
 Of stelter twee ghelgck: en tderde/ en tberde
 Onghelgck/ zo volght ghy tlot van minen klappe.
 Naer de patroonen die ick boren versterde.
 Dought dan u termen/ van trappe te trappe.

211. Dicht wel/ leere strange/ dats myn versou
 Valt broem ende klont/ in dijn bedyben.
 Zonder al dichte dat staet in desen bouc/
 Dint ghy myn Rethorike an elcken houc
 By groote niemichten om tskonsts verstyben.
 Om dat hem de zomnuige anders weert toe schyben
 Zaudick om een kleen sake rypne onder zonderen;
 Want ick darf zegghen ende willer by blyben/
 Zaeghdy den hoop ghy zaudes verwonderen.

212. Ick hebbe ghedicht met bliden talenten/
 In Mercurius tenten van minen beghinne/
 Ender beure en naer/ zesse en dertich es batementen.
 Achte en dertich tafel-spielen/ zom in p̄zenten.
 Ende in twaalbe staende spelen van zinne.
 Doort hebick ghemaect (met p̄cis en minne)
 Dertich waghē-spielen/ ick moet vermanen/
 Als ick factuet was te kleenen ghewinne/
 Vanden kerffsauwieren/ ende Dax bobianen.

213. Rechts en meught ghy dijns niet hergete/
 Maer

Maer moet wel weten/ bee vertsaecht en kran/
 Dat ick my metten Ouders wille vermeten:
 Ende niet ghemaect en hebbe alle dees secreten
 Op eenen dach: maer maectter zom jonck zom aut,
 Dus meuchdu oberdincken menichsaut/ (koopen
 Die schoone boomgaert geert/ met menich si heutke
 De konst bloeyt/ ghelijck tsoet heumichmael daut:
 Het en mach niet altoos dooz een goetken loopen.

214. Hier beuren daer wy dees konst verheben
 Wildick u ghelieven/ in myn compositie/
 Van Charren/ Loben/ Wroupen/ Minnebieben:
 Om dat ghy schuwen zaut des aerbeits grieben/
 Als ghy idichten anbeert booz u officie,
 Hier met ghekrught ghy goe exercitie
 In dees edel konst/ waer af ick de keerne boe.
 Onbedwonghen (gebeen nochtans) zonder malitie/
 Tgheent dat ick besta/ weet dat icht gheerne doe.

215. Nu zullen gaen volgen om tslots bulbzijngē/
 Alle vzeinde dijnghen/ intricaet van verstanden,
 Daer met latick dese materie sprijnghen/
 Myn zinnen moeten wat anders ghehijnghen:
 Daer dicke zo isser wat el op handen.
 Herhorike is quae om haerwen in handen/
 Diese mint/ het blyct dat hy an haer ter stont helt.
 Ick en zalse niet lare als ginght my an myn panden
 Also langhe als my botere inden mont smelt.

216 Hier zuldū gaen lesen dan byz zonder swichte/
 Om aerbeids verlichten/ of God macht beletten/
 Intricate Baladen die menighen ontstichten/
 Dobbel steerten/ ende ketendichten/
 Vzeinde sueden schaeckbert byz van smetten
 Drefen in dichte/ Simpleten/ Dobbletten/
 Sicquerackon/ Baguenaerden/ als quis juweelen/
 Act

Met twee stocken/ al dichten en hart om zetten/
Limen/ of Daffianchen/ ende aude Rondeelen.

217. Begin ende hende van zonnigen spelen/
Benedicite zal ick quelen metter Gratiën,
Superflue dicht en zal u niet verbelen/
Parabolen/ Cococullen en mach ick niet helen/
Moralen/ Ghegheldicht/ noch Comparatiën.
Hendelbeers/ Spraken ende Interrogatiën/
Epitaphiën/ Proberbiën/ ick verclare/
Gheraetsels/ ende Ged der Rethorijcscher natiën:
Ende dit herte ick Rethorike extraordinare.

Zesse Baladen/ in zene.

Isy u wijfs en mannen, Die pzeis konnen hauwen
Die d'oorloghe hantieren, Sy zyn alle Gods neven.
Laets alle bannen, Die twist node schauwen.
Die hem qualick regieren, Ick prijste boven schreven.
Die tvolc wil pilieren, Hem weinschick d'ewich leven.
Zy Licifers ghezelle, Die hem vought zyne elcx vrient.
Die niet wil obedieren, Hy wert veur God verheven.
God verleene hem d'helle, Die d'aerme volcxkin dient.

NOTA.

Wilt ghy niet ghesachten den kalbe/
Binde dit in gheheel Baladen en halbe.

Balade intricact.

Hoveerdich bloet-ghier meest bekent
Vwen Goddelick boven al
Le die meesters zyn inden end
En in druckich naer den val
Lende zomtjts in tvianss stal
Knechten fineren sy beneden
Viant zeerlick doeter vele ind dal
In vanderlicker helscher steden.

Om

NOTA.

Den derden/ en laetsten boet/ dobbelt met staden/
Oft ghy en zult dit niet wel gheraden.

Wander Balade intricaet/ sterckere dan
De boozgaende.

Waer zidy Vijnken zeer schoone
Eind dogh myn lief kints duer u
Bestiert myn lastich te loone
Emmermeert vruedichtich nochtans nu
Gheeft troostbaertkrachtich niet scha
Vd meflaetiveghdichten niet mat
Thijs jonstigh ter eeren van u dat.

NOTA.

Als dobbelt ghy de derde/ vierde/ vijfften/ zessen/
Noch en gheradys niet/ vergheet ghy den lesten.

Dobbel steerten.

Eeuwelick moet ghy int ketivigh beven sneven
Ende in Ethnats fel vier, vul wraken blaken.
Met hem, die der roo Zee toe gheschreven bleven,
Wille u Iuppiter een miserabel leven gheven:
Ende nemmermeer dijns verdriets een slaken maken,
Altoos moet ghy naer bedruete zaken haken:
En weet, twy ick u met zulcken excessse pesse,
Om dat ick deur u myn liefste Princesse messe.

Ketendicht.

Wy lesen dat Socrates wijs boven schreven,
Verheven in syn leven ende vul practijcken,
Tkijcken, der Sterren hebbende begheven,
Beneven, den kinders vreucht heeft bedreven,
Ghebleven, met hemlien zonder beswijcken.
Den rijcken, Scipio en Lelius van ghelijcken
Vroemp ijcken, latende zeer hooghe drijnghen,
Ghijnghen, strenkens rapen, danlien en sprijnghen.

Verz

Verklaers der Konst.

318. **Dees Clause zo die recht boren loopt/
Is ketendicht ghedoopt/contrarie molinet.
Ick en weet wat kluchten hy ons verkoopt:
Want tusschen Ghetent/ende Gheknoopt/
En weet ick differentie noch belet/
Nochtans heet hyt zo in syn vermet.
En ketendicht heet hy/ als bykans bedeghen tichte/
Zulck als wy/ met allen rechten/en bet
Deeten ghekruiust of overlegghen dicht.**

Ander byemde snede.

Hypoeriten, die versliten,
Haerlieder viten, zeer obstinaet,
Wiene wilzy witen, haer onprofiten,
Ofte wien macht spiten, dan haer zelfs staet.
Naer dat nu inde weerekt gaet,
Het is al quaet, sack ende zaet.

Ander byemde snede.

Blomme der schoonheit, int tshemels fundatien,
Vul alder gratien:
Schoon Gemme van eeren, zeer excellent,
Met Christo besittende vul jubilatien
De hoochste statien.
Ghebenedijt zydy, boven alle vrouwen bekent,
Ghexti meert, voor ons menschen present,
Advocate excellent,
Om ons te brijnghene in Gods secreten.
Vinden wy ons ondanckbaer, laes! inden hent,
Ofte ziende blent,
En wilt ons voor dijn heilich kint niet vergheten.

Ander byemde snede.

Als hadt ghy ghewedt iemant lijf om lijf,
Int bedde daer een wijf leit sel execrable,

Is al-

Is altoos zonder blijf, gheschil en ghekijf:
 Want al haer bedrijs, is abkominable
 Als nu, is zu instable op de kinders ontstelt,
 Nu is zu, zonder ghelt, of jalours ghequelt,
 Ofte sy rebelt, quaet van inbuste.
 Waert dat haer durste, hoewel hem qualick luste,
 En hy haer min kuste, dan naer d'aude zede,
 Bekijct vry, hoe sy den neuse op schufte:
 Nemmermeer hebby ruste, door smeeck noch bede,
 Welvaert, paeys, noch vrede.

Ander byemde sneede.

Helpe Gods heilige kracht, alder krachtighst,
 Die boven al zyt ghehacht, alder ghehachtighst,
 Bedacht alder bedachtighst, tsmenschen profite bloot,
 Die ons drucks kan een slaken maken.
 Tonser zalicheit God, hebby macht, alder machtighst,
 Ende gheeft den eeuwighen pacht, alder pachtighst:
 Hoe mach ick dus verblyden met sweerechts jolite groot?
 Als die naer idel zaken haken?
 Alleene zaudick wel int Goddelick blaken naken
 Té daen verleeders, die my met haer valsch sermoë voë:
 Als icker in ben, moet ick naer tsaefoen doen.

Deerssen in dichte/Phaleucium carmen.

Myn schoon dochter, glorieus met allen,
 Wilt dyn gratie my subijt toeschrijven.
 Op my vulleke, laet dyn hulpe vallen:
 Want ghy, schood Venus, onder alle wiven
 D'alder liefste zijt, ende zultse bliven.

Tetrastichon elegidion.

Gods maecht, en moeder, myn schoon princeffe verhevē
 Verbit myn sneven, valsch, quaet en illecebreus
 Myn Vreucht, Troost, Ryedō, Consoort, Victorie, Levē,
 Wilt

Wilt my troost gheven, Balseme delicios.

Distichon heroicum.

Wilt my troost bieden, zeer kurts, oodmoedige Blomme
Laet dit gheschieden, terstont duervloedighe gomme.

Iambicum trimetrium.

Elck me insche verwacht Gods benigne gratie,
Anders niet, en naect de hoochste jubiliatie.

Sapphicum carmen.

Weerde Gods Stemme, Precieuse Gemme.

Asclepiadenm.

Wats dees glorie, mooy? zekere, tis al hooy.

Simpletten/al eenderande dicht.

Vraeght ghy, wat alderbest leven doet?
Ick zalt u verklaren metter spoet.
Niet onspaert, maer achterbleven goet,
Vruchtbaer lant, inden heert als altoos gloet
Een middelbaert kleet, half zot half vroet,
Wise simpelheit, onder niemants voet,
Ghesont lichame, natuerelick bloet.
Tafle zonder keunste, ende volle vloet,
Los van zoerghen, eert die u bestoet,
Vrough opstaen, vry van tsnuyders ghebroet,
Wilt dat ghy meught, hebt paeis in dyn behoet.

M

Och

Dobbletten.

Och Moeder ons Heeren ! in tshemels jolijf
 Daer ghy de opperste Konijghinne zijt.
 Wiene Lucas vele der eeren ghewaeght,
 Ghy zijt Gods liefste nu en t'alder tijt:
 Dies ons deur u kommen is d'eeuwich profijt,
 Daer tvvoerboerg zoo langhe naer heeft ghevraeghe
 Boven allen vrouwen zidy ghebenedijt,
 Vul gratien, ende schilt veur tviants strijt:
 Want ghy baersdet Iesum als die hem behaeght,
 Zaligh zyn dyn borsten, die thoochste berijt
 Zoochden, waer uyt rees den helschen nijt:
 Want wy van Lucifer waren belaeght,
 God schiep ual schoone, wit als een krijt,
 Suver zonder smette, tot tviants spijt.
 Lof u, die om ons zalicheit niet en traeght:
 By u is behauwen al de weerelt wijt.
 Ghy maect ons passage int hemels bevrijt:
 Ghy zijt de schoonste daer den dagh op daeght:
 Want veuren ende naer tbaefen, bleeft ghy maecht.

Hier volcht het Schaeckbert.

219. Wat riqueraque is metter Baguenauwen/
 Will'n wy anschauwen ende exponeren
 Dooz een Tsaeckdicht willickse hauwen.
 Wy Blaminghen zullense laten verflauwen/
 Maer willen haer qualiteyt speci fieren.
 Een Riqueraque om trechte resolberen/
 Zot Walsche seyt is eē dicht recht tusschē twee goet/
 Maer gheenen zin en kan sy concluderen/
 Zoo hier volghet/waer by elck daer van schein moet,

• Riqueraque.

Packebier is van veel schulden gherümt,
 Ende heeft hem ghedroncken al buten neste.
 Te wylen Roel pattijn den hane heeft ghepluunt,
 Heeft het vuyl koczken den pot gheschuunt,
 Ende Claeys vander sticchele liep door de veste:
 Marolle dede om volghen haer beste:
 Laboris de Kriekere was den pypere,
 Ende te wylen schooyde de Bruut naer Ypere.

220. Der Baguenauwe moet gy ooc doe swichtige
 Want tis een ontstichtinghe zonder pack oft bant.
 Zonder dicht oft redene/ende gheen verlichtinghe/
 Ghelijckmen beel liedekens en zulcke dichtinghe
 Op syn boersche maect/int stede oft op tlant.
 Als u sereen beel hauten Pacteurs zonder verstant
 Ditte/en wanen zoo metten gedeputeerden waken/
 Ghy en mozhes niet volghen aen eenighen kant:
 Want het zijn alle gherexprobeerde zaken.

• Dobblet/met twee stocken.

O schoon Ionckvrauwe, ghedijnt u niet?
 Myns groot labeurs, ende swaren ganck?
 Myns achter straten reysen, ende myn verdriet?
 Hebby onder u noch dijnder ghiften iet

M ij

My

My daer met voorsiet, biddick eer iet lanck
 Trooft my: als waer ick zieck ende noch zo krank,
 Van liefden zo werdt my zeer wel gheschiedt,
 Ick hebbe zo vele leden, om kryghen uwen danck,
 Ia ghedroncken diverschen drouven dranck,
 En ghedicht zo menigh propre liedt.
 O schoon Ionckvrauwe! ghedynct u niet?

Al dicht/ oft van woordt te woorde.

Voort, zijt, niet, moe: Vilt, mi, saen, verfinnen:
 Hoort, zwijgt, siet, toe: stildt, wy, gaen, beghinnen.

Deffianche/ ofte Lume.

Ghylieden N. hebt my zeere gheblameert,
 Ende niet en cesseert, van dieffer magh ancleven:
 Als ghylieden willen zult dan comparcirt,
 Niet dan wt ghenouchten wert dit ghemoveert,
 Om dat al u voortstel leughen is befeven.
 Gheeft my een regule, ick zal u eene gheven:
 Die laest, ende qualickst doet, blijft in den brant.
 Vten hoofde wert Referein van ons gheschreven.
 Wel hem die wel pact ende stelt plaifant.
 Oft wy zullen dialogue maken veur de hant,
 Men zal ons besuergheñ ons personage:
 Den best-doender zal eere hebben abundant,
 Mercurio, doen syn dienaers hommage.
 Eer ghy u quelt met zulcke oultrage,
 Maect eerst een tafel-spel als de kloucke.
 Ghy kent my wel, als doet ghy my quellage.
 Hier zuldy zien ghylien daer ick kleene oproucke,
 Of ick myn dicht van houcke te houcke
 Ieuers stele of zoucke.

And/ byzind Rondeel.

Myn herte staet vast op een zottinne,
 Om dat sy zo vul goede pradden steect,
 Ick moet al vueren ten beghinne

Haer

Maer also
 Met beza
 Haren te
 Sy dinct
 Myn hert
 Als is sy
 Ick hebbe
 Zonder de
 Myn herte
 Om dat sy
 Ende
 Ome
 Hier op de
 Eick niet v
 In een d
 Puloen v
 Broeder
 Ome
 Eick niet v
 Ghy v
 Ende v
 Tot gh
 Met ha
 Ome
 Hier op
 Eick zie
 laen d
 Ver
 De
 On
 En to
 Die or
 Wode

Maer altoos draghen goede minne:
 Het bevalt my al t'gheent dat sy spreekt,
 Haren troost my gheentijt en ghebreekt,
 Sy dinct my zynde een Keyserinne,
 Myn herte staet op een zottinna.
 Als is sy sobre van ghewinne,
 Ick hebse lief met herten met zinne.
 Zonder begheven wies men my preekt
 Myn herte staet vast op een zotrinne,
 Om dat sy zoo vul goede pradden steekt.

Wnder aud Rondeel/ Dobbele/ uten wale.

O meinsche ! hoe is dyn zonde stijnckende,
 Hier op de weerelt, en voor God almachtich?
 Elck ziet wel, het is klaer en warachtich,
 In een dreupel waters zidy andere verdrijnckende.
 Pusoen voor heunigh, zidy schijnckende?
 Broeder verrzet sinen broeder vuerdachtich.
 O meinsche ! hoe is dyn zonde stijnckende?
 Elck ziet wel, het is klaer en warachtich:
 Ghy verleet d'een den anderen al grijnckende,
 Ende valt mordadich op elck ander klachtich:
 Tot gheender dueght en valt ghy cendrachtich,
 Met haet en nijt zidy elcken versijnckende.
 O meinsche ! hoe is dyn zonde stijnckende?
 Hier op deez weerelt, en vuer God almachtich?
 Elck ziet wel, het is klaer en warachtich,
 In een dreupel waters zidy anderen verdrijnckende?

Beghin van Spelen.

Diet al van niet wrochte,
 Bee Hemel ende Eerde,
 Ons zalicheits bediet zochte,
 En t'onswaert hem gheneerde,
 Die ons alle schiep naer syn edel weerde,
 Ende naer syn figure.

M ij

Met

Metgaders syn moeder de zuver gheerde,
 Ende maghet puere.
 Beware inder eeuwicheyt t' alder huere,
 Onsen Keyser Carolus, veur elcx griveren:
 Dat hy metten finen alle last verduere.
 Inghelycx die de stede hier gouverneren,
 Ende u allen die ons spel komt visiteren.

Ende/of t'sluten van Spelen.

Hoewel wy naer danck haeckten,
 Midts ons goe intentie,
 Als eist dat wyt lanck maeckten,
 Ghy gaest ons silentie.
 Morghen zult ghy hooren een nieuwe inventie
 Vanden viant rebel:
 Wy bidden elck verchiere ons met syn presentie,
 Wy en heesschen niet el.
 De meeste menichte vul zonden fel
 Sal moerghen bekeeren, zonder langher traghen.
 Nooit materie, en ghenoughde u zoo wel:
 Elcke bloetsturinghe zal een doot-zonde uut vaghē:
 Blijft heden meer bevolen, Gods zoet behaghen.

Benedicite.

A. Elck gheve der tafelen eenen hoerck en t'sus.
 Benedicite,
 B. Dominus.
 A. Dat hier is oft kommen zal te desen tyen
 Wille de hooghste God ghebenedyen:
 Zulck als men hem, den weldoender schuldich zeit:
 Inden name der heyligher Drievuldicheit.

Gzatie.

A. Wy dancken u Heere vul alder justitien
 Van uwen lichamelicken beneficien,
 Die ghy verleent hebt tot t'confort onser zinnen:
 Dus spreekt Pater-noster inwendich van binnen.

Pater.

O God
 Weert ten
 B. Ende
 A. Amer
 Inde naer
 Gheest alle
 Want niem
 Laet ons alle
 Doel ons hie
 Sij
 Die wij is
 Ghy en w
 Trieked
 Is teghelij
 Daer wy M
 Goddelick
 Die den Br
 Wan de op
 Zullen ver
 Int helich
 T'ghelij
 Ten her
 Exempla
 Waer
 Krou u
 Dene
 Al v
 Ghy he
 Buuck
 Van ha

Vater-oster.

O God vol minnen! deur u heilighe ghenade,
Weert tentatie van ons.

B. Ende loft ons van quade.

A. Amen. Wilt ons pacis ende vrede gheven,

Ende naer dees weerelt dijn eeuwich leven:

Gheeft alle zielen ruste te deser spatie,

Want niemant en mach iet zonder dyn gratis.

Laet ons alle daer naer zonder ghelycke waken,

Zo zal ons hier naer dyn eeuwich rijcke naken.

Superflue/ J. Dicht te bergheefs.

Die wijs is en darf niet zeere verre gaen,

Oft hy en wilt hem te wandelen beken.

Parabole.

Trijcke der hemelen (voor dier naer vraegden)

Is te ghelijckene by thien maechden,

Daer wy Mattheum af hooren schrijven,

Goddelick boven sommen.

Die den Brudegom ontmoetten metten ghedaechden,

Maer die op de olie in haer lampten traechden,

Zullen ter bruloft moeten buten bliven

Int helsch verdommen.

Tsghelijcx zonder deuchden en zal niemant kommen

Ten hemel binnen, hoe wijs hoe habel;

Exemple an den naelde ende an den kabele.

Coterullen/op alle kinderen dach.

Waer blijft ghy schoon Lief? Kijct utoe tkomt al,

Ick zou u eenen vollaert gheven: maer ick en zal.

Andere.

Datmen u versmaedde, tware emmers bot wat,

Als is dyn ghesichte afgriselick en gruwelick:

Ghy hebt eenen langhen neuse ende een breed snorgat,

Buuck ende den eers, ghelijck eenen pot plat,

Van handelijnghe valdy straf, ende ruwelick:

M iij

Ghy

Ghy wert om daghen een propre huwclick.

Andere.

Zietse my staen kiken de leelicke elckere,
 Sy beghint haer naer den man te rasschene.
 Mach sy niet wel eenen vollaert wachten? Ia sy zekere,
 Haer schotels staen van Kerfdagh noch te wasschene.

Morael.

Als Terpander syn haerpe maecte ghereet,
 Met zeven choerden, naer tghetal der Planeten,
 Over pate, d'eerste nam Iuppiter bescheet,
 Den God Sol, nam over Mese tbeleet,
 Parhipate, was onder Saturnus gheseten.
 Mars Licanos, Trite Luna, magh elck weten,
 Venus hadde van Paramese dbestier,
 Mercurius nam Nete, in syn secreten:
 En dees harpe magh Maria zyn, d'oidmoedigh dier,
 Haer vij choerden waren zoo ick zegghe hier,
 Wyfheit, ende Kracht, jeghens t'viants malitie,
 Hope, Gheloove, en t'Caritativigh vier,
 Ghetempertheit, ende rechtveerdighe Iustitie.
 Den soon, dien dese harpe vuer haer officie
 Wittde? was Iesus Christus, ten zelven tye,
 Gheboren vander heyligher maghet Marie.

221. Weet dat dees rittelen in allen manieren
 Dicht zeer berchieren/ en den zin duer stralen.
 Weereldlick moet ghy de Comparatien hantieren/
 Gheestelick de Parabolen allegieren/
 Ende meest altoos Goddelick de Moralen,
 Hier met illustreert men alle talen:
 Ende en meught negheen coleuren zachter baten,
 Van Superflue dicht/ meughdy wel falen:
 Al dat ober schiet machmen wel achter laten.

Beghel-dicht.

Van als dat de Weeret heeft in haer behaut,

Zelvers

Zelver is z
 Den laspa
 De deught
 Wat passie
 Voor de d
 Dus wy lie
 Laet ons G

 Gheleek d
 De Theia
 Ende zeer val
 Troem ghe
 Alle jonghe
 Duer haer lie
 Zoo wan E
 Sollicne

 O bitter
 Wu hobb
 Ick ghevoel
 My bloem
 Myn ziele
 O God
 Ende vr
 In dinc

 Den op
 Wle am
 Ewens
 Met de
 Ick bin
 Eene ve
 Dewelt
 Godes S

Zelvere is zeer goet, noch betere is tgaut:
 Den Iaspere moetmen voor tgaut wel loven,
 De deught gaet den Iaspere verre te boven.
 Wat passeert de deught? volkomt myn ghebodt,
 Voor de deught en is niet beter dan God:
 Dus wy snoode meinschen tet weerelt binnen,
 Laet ons God boven al beminnen.

Comparatie.

Ghelyck de Centauren, vroem boven schreven,
 De Thessaelische beerghen kommen neder ghedreven,
 Ende zeer vast af ghelooopen met vulder kracht
 Tyroem ghegroeit haut, moet hem plaetse gheven.
 Alle jonghe spruten moeten wycken en sneven,
 Duer haerlieder onsprekelicke groote macht:
 Zoo wan Æneas Italien met vromer vacht,
 Solliciterende, tlynder baten, dagh ende nacht.

Chendelbeers.

O bitter morfeel, wreed boven schreven!
 Wat hebbick bedreven allendigh bloet?
 Ick ghevoel wel ick en mach niet langher leven,
 Myn bloet verkruupt, myn aderen beven,
 Myn ziele ontvliecht my metter spoet.
 O God! die elcken ghenade doet,
 Ende vrijt de ziele veur thelsch tempeest,
 In dinen handen bevelick mynen gheest.

Sprake/ op een Mespele.

Den oppersten Heere diet al doet groeien,
 Wille u met synder gratien besproeien,
 Eerweerdich Keunigh van goedertieren aert,
 Met al dat rontomme u is vergaert.
 Ick bringhe u uut jonsten, gheweert elcx duchten,
 Eene van tvoernoemds Heeren vruchten,
 Dewelcke groeit binnen haren faeisoene,
 Anden Somere als alle dijnck staet groene.

M v

HaeB

Haer figure (om blusschen elcx smerte)
 Is de ghedaente van eender herte.
 Vijf steenen heeft sy in, lustich en schoone,
 En zoo veel tonghen heeft sy t'eender kroone.
 Watt is zal ick u-lien doen bekenet,
 Ziet daer Gods maecksel ende myn present.
 Men zeit een proverbie zontijts te passe,
 Vander mespele vanden nieuwen wasse:
 Maer dese en is van dier productie niet,
 Haer groeissel is inden auden was gheschiet.
 De vijf steenen daer ick eerst af gaepete,
 Zyn sy, die David in de Beke raepete:
 Te wetene naer myn beste onthauwen.
 Hope, Vulstandicheit, Vaste betrauwen.
 Gods vreesse, ende Gods liefde daer an:
 Daer David met ghewapent Goliath verwan,
 Alzoo in primo Regum staet al klaer.
 Ende de vive haer tonghen daer naer
 Zyn de vijf steden, ende tonghen naer myn versant,
 Die den Gods lof sworn in Aegypten-lant,
 Zoo Esaie xix verklaert schriftuere.
 Oock heeft sy van een herte de figure,
 Welck ghy heer Konijnch moet trecken te beene,
 Om dat alle meinschen groot ende kleene,
 Annemende de voorzeide vijf steenen krachtich,
 Bidden zoen den oppersten God almachtich,
 Met vierighen tonghen en devoter herten,
 Dat wy ontgaen meughen tviants perten,
 Syn valsch bedroch ende syn temtatie:
 Ende om moghen hauwen in syn goede gratie,
 Ghelijck David sinen viant verwan, meer noch min.
 Peinst nu wat mysterien een mespel heeft in,
 En wieffer schuult onder hare officie,
Heer Keunijng haud a an dese expositie:

Dient

EXTRAORDINAIRE. 187.

Dient den Heere, eer ghy vergaet als krancke lemen,
Ende wilt ons simple present in dancke nemen.

Interrogatie/oft byaghe.

Of eenigh meinsche klaerlick ghelooft,
Zo Tullius doceert, ende ander klercken,
Dat op den vechtenden Valerius hoofft
Een rave zat, vul abuselicker weercken.
Die Gallum sinen viant koefte versneercken
Vechtende partiellick als die haer krachtigh pynde:
Hem duerslaende mont ende oogen metten vlercken
Zeght my iemant, oft u dynet warachtich zyndot.

Epithaphie.

Niemand de drie sulters verbidden mach,
Sy hauwen haerlieder ghestecten dagh,
Zonder inkrempen, int tsweerels vaste plein,
Tot eeuwighen tiden,
Int jaer duust vijf hondert met hantgheslagh,
As men daer toe tzeftich schryven zach,
O wy! o wagh! bleef heer Matthijs de Castelein,
God wille hem verbliden.
Schreit Nymphen van Helicon! schreit Pieriden!
Schreit Oreaden! schreit Libethriden!
Schreit Pibleyden zonder beswiken!
Schreit Metcuristen! schreit Castaliden!
Beschreit den bemindere van Rethorikent

Proberbie oft Adagie.

222. Om dat wy teenen hende zanden geraken/
Van ons booznoemde zaken/hoozt ghy scholieren/
Zommighe redenen heeten Ghemeene spraken/
Die een kostelicke Rethorike maken/
Ghenaemt Proberbien inder gheleerden papieren,
Ghelijck Corodulsche tranen/Ofte in bieren:
Blender dan een Mol: en zulcke suffragten
Weet dat dese zeer een dicht berchieren

Ende

Ende heeten **W**oherbien oft **A**dagien.

Gheraetsle.

Een gheraetsel, men proponeren hier moet,
Wilt Gordins knoop ten beiten resolveren.
Welck dier is twee-voet, drie-voet, en vier-voet,
Alzoomen dmonstre Spinx hoorde causeren,
Peinst wien ghy hier by zult equipareren.

Get/op **D**ar **D**obis **K**amere.

Bider zotter tsonpen, hier veur ooghen
Sweere ick, dat ick zal voort an ghedooghen,
Ghelijck myn medebroers, eer meer dan min:
Ende zal my voughen tot elcx anders zin,
Legghende rot alle zotternie talenten.
Wise spelen, spelen, faersen, es batementen,
En draghen presenten, oft iet doen bequamere,
Altoos volghende dbert vander Kamere.
En vrouwe zotternien helpen voeden expres,
Bet dan d'autste zot die op de Kamer es.
Als zaudick myn panden daer om belasten,
Als zauden myn wyf ende kinders vasten,
Ende als zou ick met basten binden myn schoen,
Als zoen d'audste zotten daer inne verhoen,
Ende als zoen sy alle in haer snotte versmeuren,
Zal ick d'alder zottste zyn macht my ghebeuren.
Alzo warachtich als ick de waerheit belye,
Zo helpe my dat Sottinneken daer an d'een zye
Over d'ander zye, dBackerkin elck zijts gheloovers,
Ende op de derde zyde Salijn de stoovere:
Dats een triniteyt van zotten versaemt in een,
Daer ick nemmermeer af en zal scheen,
Als zauden myn vrienden daeromme verdotten,
Dat belovick alle tsonpen ende alle marrotten.

DE KONST.

223. **D**e boozgaende baladen moet ic doozwoeten
Om

En sterck
Sall ben
Den dord
Met met
Ropend
Dit ghy
Begijn
Dair darr
24. De
E al noot
Kamme r
Kinnen
Eet is
Simplex
Dobbette
Eprepp
Simple
...
De w
Dit and
Dair is
Ende t
Ghelij
Schoor
Bygere
Adre
...
Loo
Dus
Esi
Dus
Kam

Om tsaerbepts versoeten/nopende d'intricaet:
 Spillen/daer in myn propoost/heetick voeten/
 Den derden ende lesten zuldij dubbelen moeten/
 Met meer andere/ eer ghy verstant ontfaet,
 Nopende t Schaeckbert dat boren staet/
 Wilt ghy tsgelijcx maken/om dijns zins verlichten/
 Beghinc aen tkrupce eerst/ datg mynen raet:
 Want daer af dependeren alle d'ander dichten.

224. De reste banden zelven u-lien doorborelick/
 Is al notorelick/ als ghemeeenen koop.
 Rammel tsamele heerick dicht verkorelick/
 Alsmen Rethorike zoo is versmorelick/
 Dat sy schijnt rammelende al ober hoop.
 Simpletten/ zijn als een dicht maect al den knoop.
 Dobbletten als ghyt wilt met twee verbullen.
 Epitaphien nemen ober doode haren loop.
 Simple Beusel-dicht heedt men cocorullen.

225. D'ander is al klaer/boorzvone dat zy/
 Wy wysent boorzby/ als een simple pleit.
 Bele ander zaken mocht ick ontdecken dy/
 Daer dijn Rethorike met zoudt vertieren ghy.
 Ende twate nootsakelick hier ghesceyt:
 Ghelijck van vele dinghen de proprieteyt/
 Schoon termen/ Poëtrie/zomminghe vocabelen/
 By exempelē worde dat hier goet overlept/
 Midts het nopen int kort van eenighe sabelen.

226. Maer den tijt niet blybende in eenē vigeure
 Loopt altoos deure/ alsoot blyct by desen.
 Mynen bouck wert dicke banden labeure/
 Dies maet ickt kurten/ ick en heb gheen keure/
 Of sy zoudwen my bloecken die ditie lesen:
 Aldus ghy boorzvome de Jonghers ghepzesen/
 Wannachtich/robust/niet teer als krancke lemen/
 Ick

**Ick bid u alle tzaemen indient mach wesen/
Wilt desen mynen aerbept in dancke nemen.**

**227. Ick hebbe u verklaerst om tghheests versteren/
Diversche manieren/exemplen en sneden/
Wilt ghy uwen zin boozder emplotieren/
Ende ghy dzoomen wilt blotquieren/
In beginsel myns boexkens hant ghy de volle ledē/
Met noch een Sermoen zuldū zyn te breden/
Zoo hebt ghy volkomeelick al myn propoost:
Wt tghheent dat hier staet op den dach van heden
Zuldpt al contrefaicten indien ghyer op gloost,**

Sermoen van sēte Reinhuut,

Ipsis bibsis, tantus int schutum.

**Quot ipsis perventus ad sanctus Reinhutum.
Audiatus clutum, ende en zift niet aldus gram,
Verbis hęc habetur capitulos nusquam
In goede latoene noteert des wordekens
Den Sant die wy bringhen op berien op hordekens
Es groot van virtute, die tverstant zo ghenieten,
Hem mocht wel syn ziele van achter ontschieten.
Gheraet doch hoe hy heet zulck gheeft hem tribuut,
Tes myn heere den leghen vader sēte Reinhuut.
Nooit wonderlicker gaūt, onder goe ghezellen:
Syn legende zal ick int kurte vertellen.
Ooit heeft hy mildelick ghekloncken gheschoncken,
Zo dat hy hem al bissier heeft ghedroncken,
Dat hy rein hute quam gent als een peerle,
Dies heet hy S. Reinhuut: sinen besten keerle
Was van dockeblaren, om wien zou ic swyghent
Nooit en koefte hy eenen lakenen ghekryghen
Zo bissier dranck hy hem duerende syn devotie,
Een vierendeel vaetkin was rechts syn potie:
Noch keeck hy omme naer eens anders deel.**

Van

Van d'ijer
Syn oogh
Hy hoelt
Peint da
Eens steld
Wel van
En dranc
Van rolck
Dies en ma
S Reinhuut
Menigh een
Vele onder
Alder eerst
Die hem nu
Zullen alle
Meer t'ad
Thofort
Op datter
Iet, want
Reinhuut
Een ander
Dat zyn
Daghet
Die de
Sy gaen
Men en
Een su
Een verbr
Die vil
Lode he
Als syn
Zuden
Nu kor
Defe d

EXTRAORDINAIRE. 195

Van drijckene haddy dickwils den snureel:
 Syn ooghen puulden hem, hy scheen an elcken houc dul
 Hy hoeftde ende niesde dickwils syn brouc vul.
 Peinst dan wat legher Vader was ditte,
 Eens steld'hy an syn snotgat een groote kitte
 Wel van vier stoppen, om syn zels touven,
 En dranckse rein uut, gent zonder snouven.
 Van zulcke triakelen mochte elck spreken,
 Dies en mach hem desen name niet ghebreken,
 S. Reinhuut heet hy: hy maecte rage.
 Menigh eeuwigh meinsche doet hem hommage,
 Vele onderfaten heeft hy om syn verheughen.
 Alder eerst heeft hy allerande Niet-deughen,
 Die hem nieuers toe en voughen bloot van spoede,
 Zullen alle rein ute kommen van goede,
 Meer t'achter dan te voren in haerlieder spende:
 Thospitael wert harer alder hende,
 Op datter, tsen, eenigh van hemlien gheraect
 Iaet, want ten is om de veerckens niet ghemaect
 Reinhuuts ghezellen moeder in logieren.
 Een ander foorte moet onsen Sant obedieren,
 Dat zyn dees quabeleden die ruusschen buusschen,
 Daghelicx op de banck zitten, dobbelen, tuusschen,
 Die de potten kuusschen, ende hantieren tspel,
 Sy gaen zoo dorre an haerlieder vel,
 Men en darffe beolien noch bepeken,
 Eenen sulpherpriem zauder vijfich ontsteken,
 En verbranden te polvere zo ict wedde.
 Dese zullen alle messe hooren van op haer bedde,
 Ende Reinhuut dienen, van berooider faussen,
 Als sy metten hielen loopen deur haer kaussen,
 Ende moeten thuis potbroen het wert hem zienst.
 Nu kommen de Sanghers tot Reinhuuts dienst,
 Dese Musicienen, Dichters, ende Fluters,

Maer

Haerpenaers, Schalmeyers, Trompetters, Luters,
 Dees Ruters en laten tghelt niet vermossen:
 Sy en moghen niet dan Pertrijfkens schoffen,
 Rentvleesch en Backevleesch moet wter bane,
 Vinden sy Rijnswijn oft goeden Beane,
 Paeillette, noch Petau, en komt in haven balck.
 My ghedijnt wel, dat Reinhuut den spieringh swalck
 Van een douzine Eentvoghels teene male:
 Maer eer sy gheraecten ten principale
 Walghede hem den balck van al den wyne,
 En werp een watergalle deur de pyne
 Hy spauwse eenen anderen, by gans maenschijn,
 Gheraedt waer? julle in syn aenschijn:
 Nooyt en zaeghdy man also te ghereke.
 Zulck eist vanden Moerknechten daer ick afspreke,
 Niet valt hem te kostelick meughzijt vercheinsen:
 Maer hoe zulzy varen meught ghy peinsen?
 Veur de Keerckdeure zitten, op ende nere,
 En gheven vijf miten van een zesken were,
 Zoo zalse Reinhuut hauwen in subjection,
 Nu esser een soerte van ander complexien,
 Dees Venus-janckers dees aerne zotkins.
 Int Liefs volghen rumen sy menighe potkins
 Zoo elck veel parlotkins syns seins ghekreegh.
 D'een kust den rijng, d'ander beklemt den weegh,
 De derde leit vol vaers in koffers ghesloten,
 De vierde wert met eenen pispot begoten,
 De vijfte rijdt op der lieden snatere,
 De zeste wert ghejaeght duer dwatere.
 De zevente waent klemmen hy breeft den hals,
 Dus sterft dit volcx in vul onghevals:
 Als zaunden sy haer schoen met wisslen binden,
 Sy zullen hem by haren Lieve vinden,
 En dienen Reinhuus, zijnde onder syn swaer roede:

Weedy

Weedy
 Van dorre
 Nu hoort
 Dat hy ve
 Ende dat
 Dus man
 Als zaunde
 Vafte, en
 Wilente
 Zo raldy the
 Dis we, Ge

Hier vol
 mede sy
 tan

118. C
 On scher
 Ende die
 Jodow
 Dellen
 Als sp
 Bete sp
 Spude
 Perme

119. A
 Jone
 Zoude
 Jamb
 En me
 Daar
 Zegge
 Duzen

CONCLUSIE.

193

Weetdy waer hy maerschalck af is vander aermode,
Van dorre ende berooit te sine an elcken kant.
Nu hoort ghy wel van desen ledighen fant,
Dat hy veel ledighe dienaers heeft,
Ende datter groot religioen ancleeft:
Dus mannen en vrouwen kleene ende groot,
Als zauden thuis u kinders zitten zonder broot
Vasten, en van hongher zijn verbolghen,
Wilt sente Reinhuuts voetstappen naervolghen,
Zo zuldij thenden jare int Gasthuus stallen,
Dits ute, Gods gratie beware ons allen.

Hier volght Casteleins Conclusie / doocks
mede syn Excuse/ende generale boorzhaudinghe
van synen gheheelen boorzgaenden wercke.

228. T'uwelsteder eerē/en tot niemands schandens
Om scherpen dijn berstanden/hebbick dit bestaen:
Ende als hebbick den jonghers dit willen gelanden/
Indien mynen boeck valt in kruesselighe handen/
Willen dien blidelick zonder wzempe ontsaen.
Als sy dus bele hebben ghemaect en ghedaen/
Berespen my dan/indien syt kommen bet scheen:
Snydic niet/ic zal doen snyden/dooz mijn vermaen/
Reemt dan/dat ick gheslachte den wetsteen.

229. Al ist dat wy alle de Wutheurs niet en citeren
In ons narreren/nochtans volghicker een deel.
By dat wy Tullium hooren allegeren/
Men bindtere die van hemzelven doceren/
En niet min obtineren in elck parcheel.
Macrobius furniert dees redene gheheel/
Zegghende/hoe snoot hy is/oft hoe vertozden/
Hy zeit wel wa. gaets/ende zonder appeel:

R

Ware

Want eē waermoes plucker spreekt wel fraey woordē.

230. Exemple an Carneades/ zoo ons int lesen
Cicero heeft bewesen/ met schoonder collatiē/
Nopt en is hem syn vaste moerjs ontresen/
Nopt en blameerde hy niet/ ten bleef mispresen/
Alsoot bleeck in alle syn alteratiē,
Niet dat ick byu ben der confutatiē/
Als ben ick een die bander konsten spreekt:
Want/ by dat de zelve leert/ te vele spatiē/
Ick ghebiede wel anderen dat my ghebreekt.

231. Ontga ick my ieuers/ int dicht principalick/
Ofte oock verbalick/ ende rigoureuselick/
Ic bidde elcken zonderlinge / en nemes niet qualick/
Want niemande en noyck specialick/
Noch en oberkrifische ick furieuselick.
Te wplen ick de Jonghers diene courajuselick/
Dergetick dat ick audt ben/ naer Marcus sententie/
Den middach lydt t'onsent frauduleuselick/
Het gater op den abont/ dus neemt patientie.

232. Ick bens Lucilius/ in sinen tijt de gheheerdste/
In konsten de vermeerdste/ bul onser profiten:
Ick en wille niet (zeyt hy) dat d'alder gheleerdste
Mijn wercken lesen/ noch d'alder appeerdste/
Want sy zoender my te vele toztein in smyten,
Dat oock veel simpel onmoosel subdyten
Mijn werck aengaen zou'n/ ende dat blameren snel/
Dooz haer blonckheit/ zou'n sy hem qualijck qupten/
Dus latickt de middelare bisiteren wel.

233. Dooz mijn jonst heblick om elcs verbzoeten
Materie willen stroeien/ schoone boben sommen:
Waer wote (ghelijck wt den peerde van Troepen/
Welck de Griecken stichten dooz Calchas loepen)
Vele

Dele fraeye discipulen zullen kommen,
 Niet ick en wils my niet berommen:
 Maer ick hoeps in Godt die van al is een wetere,
 Alsoo hy ten vtersten my zal dommen/
 Ick doet om deucht / en ghebe myne om een betere.

234. Pochtans weet ic wel / deur mijn ontbinden
 Datmer zal binden / zoomen opt bonden heeft /
 Die mynen aerbeit zullen berlinden /
 Zegghende: wat wilt hy hem onderwinden?
 Hy en heeft niet al gheseyt dat dees konst aenkleeft,
 Ick bent / die hemlien hier ghelijck in gheeft:
 Want / zijn sy goet / die dit boortstel berkiefen /
 Sy zullen zeggen / tberzwojme hem menich die leeft,
 Zijn sy quaet / God zal se qualick berliesen.

235. Hoedantich sy zijn / oft van wat conditie,
 Die in de suspitie / dese konst berhaten /
 Moesten sy ondernemen chaerliedex officie,
 Al dit te makene / midts hende en inicie /
 Sy haddens meer vergheten ende achter:
 Maer tproberbie gaet achter straten /
 Welckmen hoorz zegghen groot ende kleene:
 E'en bindt meer dan d'andere / tsonder baten /
 Maer niemant en bindet al alleene.

236. Minen Martiael zeit van zulcke drijbers /
 Der konsten bekibers / die tvolck zoo quellen:
 Men bindt veel begripers / maer luttel schrijpers
 Die costumelick visschen in ander vijbers /
 Ende en konnen een reghel dichts nauwe stellen.
 Dit is een bitie niet om berfellen /
 Voor wien datt ghebeurt tzu aude oft jonghe /
 Ick den d'eerste die dit bestont voor de ghezellen /
 Hoyt en waer: ghedriht inde Vlaemsche tonghe.

237. Ben ick te obscur na iemants ghebough/
 'Tis my ghenough/ dat ickt wel versinne:
 Pepnst dat my dit pack te swaerder wough/
 Ende dat hem last te laborieuser dzough:
 Den rechten keest der konsten heeft dat uure.
 Middell ende dhende/ metten beghinne/
 'Tis al myne. Niet stelick ghelijck den wolbe:
 Ic en pluustere niemants lochting/ te minē gewinn
 Maer spele ghelijck Hercules met myns zelfs kolbe

238. Ende al ist dat wy al ditte tracteren/
 Den Jonghers adscriberen/ met bluder seesten/
 Nochtans en willick niemant prejudicieren/
 Goede Midders moet ick obtempereren/
 Ende alle artisten minsten metten meesten:
 Biddende alle iugienen ende sine gheesten/
 Dat sy tot dees scientie staut onberbaert terden:
 Want ick begonste dit metten eesten/
 Om dat dees edel konst zdu meuge verklaert werde.

239. Dus dan ghy konstenaers vol konstiger leerē
 Die de konst vermeeren/ ende in u handt bekleben/
 Tot den ont fanc mijns aerbeits/ wilt u-lien keeren/
 Ende pepnst/ ick hebt ghedaen ter eeren
 Van allen konstenaers/ der konst toegheschzeben.
 Zoo Esculapius dede/ doet my weder leben/
 Ziedp my verbyten van nyders die tsamen krijben:
 Oft als Plato/ wilt mynen boeck Vulcanus gheben/
 Indien sy met en mach vol eeren. en famen blyben.

¶ ¶ ¶ ¶ S.

Saladen van Doornijcke / ghe-
maect door h. Matthys de Casteleyn
Priester / ende excellent Poete
moderne.

Incarnatien.

Notabel Ingienen / Edel Artisten /
Wien ich hier naer wensche Christus Choor rijcke
Reent in dancke / als Philomercuristen /
Sis kleen Boecyken / ghedieert op Doornijcke.

Andreas occubuit Tornacum Praefule Carlo.

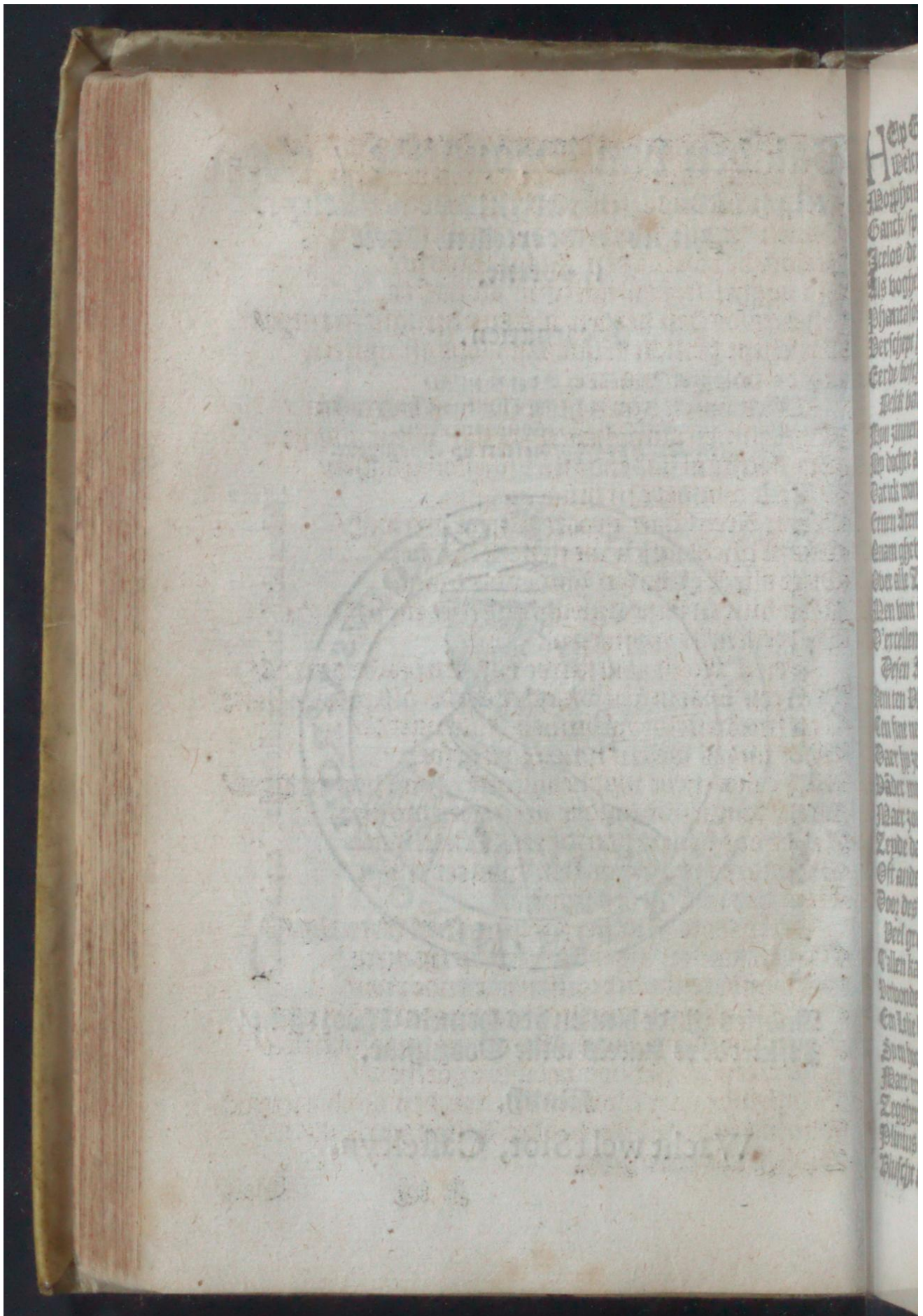

Iesibus absq; tribus cecidit mala Nervia Carlo.

Andries zijnde binnen des Hemels Choor rijcke
Fiskierde te harels wille Doornijcke.

Matth.

Wacht wel t Slot, Casteleyn.

Hely
 Hoop
 Ganc
 Zelos
 Als
 Phant
 Besch
 Erde
 Niek
 Ten
 No
 Patric
 Gern
 Enam
 Over
 Den
 Vertell
 Drien
 Ten
 En
 Dact
 Vader
 Naer
 Zende
 Of
 Son
 Deel
 Galen
 Vermonde
 En
 Symb
 Hart
 Zegge
 Plinius
 Dufcy

Help Goden des drooms/ghy zyt ghy drie/
Welcx fantasie/ heeft my dus betraept,
Morphens conterfeit/ twolcx fisionomie/
Ganck/ sprake/ kleeders/ alst ten besten slaept,
Acelos/ de tweede den Slaper knaept/
Als boghel/ serpen/ kattinne oft katere,
Phantasos den derden/ als dier bzeught in raept/
Verschept hem in kruut/ tzo ysoppe oft matere/
Gerde/ bosch en watere,

Welck van u dzyen heeft my dus bedrogghen/
Myn zinnen ontogghen/ meer dan noeyt plagh:
My dochte al slapende met ghesloten ogghen/
Dat ick wondere in visioene zaggh.
Enen Arent daer groote felheyt aen laggh/
Quam gheblogghen wt tleste besperien/
Ober alle Zee-baren zonder verdraggh/
Men vint in slape bzeughdigh met myserien/
D' excellentste mysterien.

Desen Arent zouchende bast een haude gaerde/
Hem ten Vlaemischē waude paerde/ als moe en mat:
Ten sine nestelde hy binnen Audenaerde/
Daer hy zes weken synen nest besat:
Vader moetheyt wat bekomme / syns niet en Dgat/
Maer zouchende synder zichten medicijne:
Zepde dat hem behoufde een Lelien blat/
Oft anders moeste hy kommen ter ruigne/
Dooz des moetheyts pijn.

Weel groote Meesters stonden den Arent by/
T' allen kanten by/ by achten by thienen:
Verwonderende der causen hoe ende t'woy/
Een Lelie boeten mochte t' moetheyts ingtien:
Syn en hoordens noeyt Medicijns vercombienen/
Maer/ een wasser doe/ vol alder goetheyt/
Zegghende naer d' wtgheben vanden Herbariennen:
Plinius ende andere/ dat der Lelien zoetheyt/
Bluscht alle moetheyt.

A iij

Dan

Haer medeblommen doet sy groote onghesonde
Tot eeuwigher stonde/ als balsche partye.
Want het verwelckert deur haer al int ronde/
De Gaultblomme/ Roose/ ende de Acolije/
De Distelblomme/ met de Kerffauwe blijje/
Titeloose/ Meiteliebe/ ende Violette/
Koozenblomme/ ende Violiere/ draecht sy inbye/
Mitsgaders der Penscen/ trectse al int nette/
Krijght al van haer smette.

Ten anderen / als dunckt u dat ick wonder zing/
Daer ick dy met t'onder bringhe/ haerde zaeu.
Des Arents ionghen zullen onderlinghe
Eck anderen doot biten laetmense staen.
Als den Arent hier af hoorde tbermaen/
Verschudde syn plumen/ als haer bustels de zuegen/
De borst wtstekende/ met de bleercken ont daen:
Ende boughede hem zelven/ naest syn vermueghen/
Aldersnelst ter blueghen.

Zeer hooghe zwaeremde hy om syn ghewin/
Ten hemelwaert in/ zonder eenigh ghesucht/
Ghelijck den Speerewer/ meer noch min/
Slaende naer syn proye/ hanght in de lucht.
Popt bzeckaert en zochte zoo den bucht:
Ghelijck desen Arent wte om syn bejach/ lach/
Dooz de faute en haddu bzeese noch ducht:
Maer verlangde gelijc naer de Sonne de dach/ plach/
Tot hy synen slagh/ zagh.

Ten hende/ alst pas gaf/ tijt/ en huere/
Derwecte syn natuere/ als dier naer haecte:
Gelijc Juppiter Asterien de maeghdelijcke figuer/
In forme van eenen Arent ont schaecte.
Also desen Arent/ de wel gheraecte/
Schoon Lelie ziende/ bekleben tranwen/
Pareerde syn bleercken als dier naer waecte/
En vieler bolle slaeghs op/ wien tmochte rauwen/
Met syn scheerpe klautwen.

R h

Dus

Dus hilt hy de Lelie bet lude en stille/
 Met kleenen gheschille/ zoo hyse begheerde:
 Als hy volkommen hadde synen wille/
 Bloogh hy recht toe recht an synder beerde,
 Mercurius syn roede doen van my weerde/
 Daer hy tvolck met slapen doet/ alst hem belicft,
 Lucina naer dien oock myn ooghen smeerde/
 En peins de wacker als banden droom ghegriefst/
 Wat hy bebyest,

Inet nam ick/ pampier/ ende penne mede/
 En schreef duer de bede/ van hem diet riet:
 Dinckende op Doornijck de schoone stede/
 Die haer kortz banden keuser winnen liet:
 Als eist dat ick Doornijck een schoon Lelie hiet/
 Alleene in Vlaendren zijnde/ weest niet verwondert:
 Want sy es een schoon stede/ en twijfeleg niet/
 Als waer zo name ick onder zondert/
 Tusschen steden hondert,

Dellef
 Du sp
 Zijn Com
 Condeit
 Luse
 Staet
 Dura
 Onder
 Of hy
 Dille
 Zuden
 C
 Die den
 Danc
 Lat
 Bar
 Als
 Toog
 Den
 Gier
 Con
 R
 En
 Cap
 F
 H
 En
 Bar
 Den
 O
 D
 Van
 Van
 C

D'elke steden rontomme Doornijck t'elcker zij
Die sy niet inbye/ doet groote pine,
Zijn Coortijcke/Lanoout/Wijffele/Ozchije/
Condeit/Duwaey/ende Valenchiyne/
Luese/Lessene/Sheerds berghe/ten sijne:
Staet Audenaerde ter volmaecter sommen/
Opnct waer een hase bos oft Auwine/
Onder zoo beel bzacken en winden gheklommen/
Oft hys mochte ontkommen.

D'elke blommen daer ghy af hoorzet tbermaen/
Zuden droom nu zaen/recht boren hier
Comparerick biden steden dier rontomme staen/
Die den edelen Duuc d'Alba schilderde int papier/
Daer wasser die zeiden twas zonder dangier/
Laet Doornijcke staen ent datmē met stadē wrochte:
Maer d'Hertoghe boozzeit keerde al haer bestier/
Als hy sin papier boozt t'kepers ghenaden brochte/
Tooghende wat schaden mochte.

Doen nam d'edel keper niet meer raet/
Niet waghende naer staet/oft parlameten broos:
Tbergaderden booz Doornijcke goet en quaet/
Menich Blamijnc/menich westcater/menich gatroos/
Menich Brabanter ende ander diemer toe koos/
Om den keper te brenghen t'sinen principale sijn:
Capiteinen waren oock op haer sticken loos:
Pienes/Damele/Fletres/wilden daer ter zalen zijn/
Midts Isegheen en Halewijn.

Menich Campioen daer siege nam/
Op Doornijcke gram/bul woede vlegghen:
Maer also zaen als d'edel Nassau quam/
Wilden sy thoost int schoothen legghen.
O schoon stadt Doornijcke ghy mueght wel zeggen/
Dat ghy d'ongheluckichste zijt van allen steden:
Want Mars heeft op u verscherpt sin wogghen/
Van dat ghy ghemaect waert vol alder onbreden/
Tot den dagh van heden,

Dijnck:

Offickt : datmen dy aldereerst fondeerde/
Als de Mare regneerde in Leonus teeckene/
Wies man also noyt institueerde,
Paeps/ruste ende welbaert die besweeckene/
Noyt en was accoozt t'uwent te berreeckene/
Sichtent dat ghelept was den eersten steen:
Discoozt hebdu begonnen op te queeckene/
Dies zuldū eeuwich hauwen d'zuck en gheween
Dooz uwelieder leen.

Int jaer der hiene waerdu bast toeghesloten/
Als hebet u verdzoten/was zonder bestant:
Vanden Inghelschen Apostels sellick beschoten/
Op vier daghen gaefdu u in behauwer hant,
Doen waerdu gheknocht an d'Inghelsche lant/
End doen weder Fransoons/mids den penninc root;
Nu moetdu dy hauwen an den Bourgoenschen kant/
Tzijn goe kinders die doen datmen hen gheboot/
Zonder s'ach oft stoot.

Mars in Scorpio syn huys berwaremt/
Bloedigher verdaremt/boorzeyde dit quaet,
Saturnus in Aquario die niemants en ontfaremt/
Mits den steert der Draken inden derden graet
Van Sagittarius int derde climaet:
Dā Aries en Scorpius daer Mars af gouberneur/
De derde tripliciteyt hilt doen oock raet/ (is:
Taurus/ Virgo en Capricornus die den fleur/is/
By wien menich erreur/ is.

Van Mars en Saturnus was dees conjunctie
Dokans ter defunctien/van elcx officien/
Eickanderen oppresserende niet zulcker punctie/
Dooz tsel beroeren van Mars malitien,
Venus en Mercurius dooz alsulcke bitien/
Verbandt van Sol/ bertrocken te dier spatie:
De debilitatien/d'aspecten/ende d'oppositien/
Twas al teghen u Tornistsche natie/
Ja gheheel de constellatie,

E' Mude

E' Mude
Eick nam
Mensch
Cooghe
Ong edel
Zaghe
Zoo wie
En behou
Zonder m
Eijns
Fray als
Eick teek
Ende alle
Zulck ter
Dat en b
Dredighe
Dā ons
Zoo wie
Int ja
Dreht en
Dinghe
Licht
De luy
Eick is
Dooz
Dat pu
Dorn te
Dart
Dit so
Ende wa
Eick
Dat is
Zonder
Eick
Die al
E' Mude

T' Aude naerde binnen/ daer t' gulden Dites/ lach/
Elck naer synen kies/ zach/ prodigien schoone/
Menich Bourgoignons krupte op S. Andries/ dach/
Tooghde Godt den volcke aen t' Hemels throone.

Ons edel Keyser Carolus zelbe in persoone
Zaghse langhe en vele hooghe inde lucht.
Zoo wie hem aentrect der Franckscher kroone/
En behoort niet te lebene dooz zulck gherucht/
Zonder ancxr of ducht.

Thijs van Castilien macher in verkoenen/
Fraey als Gryphoenen zonder eenich treuren/
Tis teecken Godt jont den Bourgoignoenen/
Ende zalse loffen van allen doleuren.
Zulcke teeckenen en zachmen nopt ghebeuren/
Daer en volchde ramp ende aen d' een zije strijt.
Beducht u dan tewers af/ die anders speuren/
Da ons Keyser's welbaert/ weer ghy grã of blye blye
Zoo wie syn partije zyt.

Int jaer vier duyst/ vier en dertich daer ontrent/
Bleek een experiment/ booz diet aensaghen stranch/
Vierighe scharen worden klaer bekend/
Recht boven Jerusalem/ beertich daghen lanck:
De lucht was al bul/ dies nam t' behaghen kranck
Elck spectateur/ diet schauwen begoeste/
Dooz Hannibal op Roome/ kortz zo veel plagen sate
Dat puer t' onder was : en Jerusalem moeste
Doen worden woeste.

Daer naer zachme een teecken van quaen trooste/
Drie Sonnen int Ooste/ baerblyckelick staen/
Ende worden drie een : dat was noch t' booste/
T welck p'figureerde een deerlick vermaen/
Dat Asien/ Europeen ende Afriken zaen
Zouden ghebrocht werden tot een Monarchije.
T welck ghebeurde ten tyde van Octaviaen/
Die alder weereit d' wanck niet sellen strije/
Te spuen tye.

Weyt

Doort aen als Godt hem op t'bolck verstoorde/
Zaghmen int Noorde/ groot wonder blijcken:
Tgheluchte wiert vierigh/ twelcmen zelden hoorde/
Men zagh t'allen kanten beblireinde pijcken/
Al omme befsden zeer d'eerderijcken:
De Mane verdupsterde/ Cometē t'bolc belaeghden/
Lanck bloet by Coloefoen vallen / mocht elc kijcken/
Eenen gheheelen dagh lanck/ en doen vertraegghden
D'elief dupsent Maegghden.

Int jaer der weereit vijf dupst zeven hondert/
Elij. onderzondert/ zoo d'Historiciens weten/
Een sterre bebacht de Mane wiets wondert/
Op blienberen wiesfen dooznen door Gods secreten/
Den Hemel zachmē brandē/ het bloedē de Planeten/
Honger/ kaut/ groot watre/ ende ander onbzo dinck:
De moeders moesten haer kinders eten/
En t'Germain Paris Biffchop recht alst also ginck/
Wacht teghen den Francks koninck.

Daer naer zaghmen int Roomfche g'huchte/
Wier ballen wt tgheluchte / als oft al zou duerbraen:
En zo groot eenen reghenboghe dat t'volc al duchte/
Dat de heel weereit subijt zou bergaen.
De lebende verdooghden ende worden onghedaen/
Duer bliem ent dander van grooter breefen:
Zoo duet groot watere heefte Roome beftaen/
Datmer niemāt naer rjcdom zach treckē noch teefen
Overbranck booght en weefen.

Te Roome mids der Planeten influentie/
Rees zulcke pestilentie/ duer Gods beheer:
Dat een quaet Enghel t'funs zelfs fententie/
Eicken intoueninck viel goeds aerdes oft wreet/
Zo veel kloppen als hy t'fnachts op de dueren smeet/
Storben daer lieden wt: elck anders beminders
Mans/ wijs/ broeders/ fusters/ wien lief wien leet/
Het starf al: en men groeffse t'famen al vol inders/
De baders biden kinders.

Daer

Daer
Dauwen
Was wt
Men za
Oer ze
Onghel
Affen
In den
Ere
Lijer
Zach
Stede
Ede w
De
Jude
Ere
Als
En den
Daer
Ere
Ere
Dien
Biden
Een
Dien
Zoo
Goor
By la
Ere
In
Ere
So
Hare
Ere
Ere

Daer naer als de mensche Gods dienst ontbeert/
Dauwende van ontweerden/zijn goet herwecken;
Was wonderlicke groote bevinghe der eerden/
Men zacher uten beerghe steden betrecken,
Ober zeven milen verre/op platte plecken/
Ongheschent/duer de zonde die doe ghebuerde:
Afschen uten Hemel bielen mid's der sterren drecken/
In Mesopotamien d'eerde twee milen schuerde/
Twelck menich betruerde.

Achter dees teekenen die God daer gaf/
Zacharias niet straf/maer Daus dibijn:
Stelde Henderic den Koninc van Brankerijcke af/
Ende in syn stede den huerbuerlicken Dypijn,
De Turcken die laghen op dien termijn
Inde beerghe van Caspien en murmureerden/
Trocken ute/dies menich dede sinen sijn/
Als sy gheheel Armenien destrueerden/
Ent den Kerstenen gribeerden.

Daer dien tijt was daeromme zebentstien dagen/
Datse gheen lieden zagghen/berdonckert swart/
Teekenen van kruisen op der lieden kleeders lagen:
Bten Hemel bielen sterren datmer op tact/
Biden welcken den Roomschen Stoel hadt hart/
Een leeck man wart footchelick Daus te dien tje:
Dies alsulck erreur ind gheestelike wart/
Zoo datter uut rees twee stonden of drie
Gzooete heresije.

By loope des tijts tvolc verhardtte als ee kemele/
Tremde bloet uten Hemele drie dagē teir schanden;
In Italien zagghen menighe bloedighe stremele/
Ontallicke Speltanen quelder der Gallen landen/
Sy hadden zes bleercken/zes boeten/twee tanden/
Harter dan steenen/bliegghende zeer stijf/ras/
End genereerden een steerfte niet om banden/
Tē tijde vā Dape Janne/noyt man zulc bedryf las/
Eck Gods wzake op dlijf was.

Binnen

Binnen in Genuen de stadt niet kleine/
Spzoot een fonteyne/ van bloede root/
In mysterien dat Sarazinen daer ten pleine
De stadt bederben zoen/ ende slaent al doot,
Het wat naer dien tijt ansagh elck bloot/
De Mane in bloet verkeeren/ en groote eertbevinge/
Eenen bernenden bzant uter maten groot
Zaghmen/ die tvolck meest bzaght ter snevinghe/
Noet armer levinghe.

Goek zaghmen doen eenen blixem dozre/
Die grootelick eenen tozre/ viel plat ter eerden/
Gzooete klaerheyt gebende onblusscheuck met bozre/
Waer af al tvolck liep synder beerden,
Beste ende dier tijt elckerlicken deerden/
Hitte ende drooghete hilt elcken belaeen/ waer:
Sarazinen wonnen Hierusalem groot van weerden/
Tgraf Gods moest onder de Turckē vermaen/ staet/
En Baudewijn bleef ghebaen/ zaen.

Passerende den tijt/ mits der zonden ghepynsele/
Nopt swaerder benijnsele/ als tsonne ontfinck:
Dze Manen zaghmen/ en dzierande schijnsele/
Ende een teecken des krupen int midden den rinck/
Goek wasser drie Sonnen/ nopt bzemder dinck/
Doen wert d' Sonne weder duyfsterc vast/
Dijftich duyfent volcx int water t' onderghinck.
Antiochien viel in flus/ mits der eerden ontpast/
Met Tripolts en Damast.

Ontrent Clermont om tsmenschen berheenen/
Vielen vierkante steenen/ ten grooten dangiere/
Alsoo groot als eperg wildese God verleenen.
Goek vieler blixem bernende menighertiere/
Bele Haben inden beck droeghen kolen met biere/
Men zacher een Comete/ dies hadde elck onbrede/
Cartarienen wonnen Constantinopolen dier/
Ende bele van s' keysers lande mede/
Mits Arhon de stede.

Zoe

Zoe
Dinde da
Dauere
Man mo
Gologh
Dier tij
Gods l
Leggij
Gier /
Zodew
Hij leide
Spak w
Dat de
Si brant
Mar den
Om hup
Gover
Sijn bij
Dulle
Bant G
Wand
Tid hem
Dud bl
Gider
Ware h
Dat da
Turr h
Ong
Wons h
Wien
Bande
Hond
Hirt
Dier d
Dier d
Arh d

Zoo wie de Chronicken wel oerkercken/
Vindt dat hier blyckt/effect ende waer/
Wanneer God syn teekenen iewers stryckt/
Men moet d'abenture verwachten daer:
Oorloghe ende ramp kounter gheerne naer/
Dier' tydte/ende daer toe pestilentie/
Gods heyligh Woort tucht datte klaer:
Zegghende/dat den mensche staet ter obedientie/
Onder s Heeren sententie.

Lodewijck den Keyser ziende eens een Planete/
Noyt leelicker Comete/dies hy hem verbaerde:
Sprack tot Egmard den Philosophhe int secrete/
Dat de Comete eenich Princens lys beswaerde/
Of veranderinghe eenichs Rijck openbaerde.
Maer den Philosophhe als hem ghebende troost/
Den Keyser dese propheette verklaerde/
Op de teekens des Hemels niet en gloost/
Ghy blijft onghenoost.

Du bleef oock onghenoost mits dat hy obedierde/
Want Godt tlast stierde op de Italtenen:
Wien de Sarazijnische natie pillierde.
Wel hem die Godt obedient kan dienen!
Dus blycket hier boven wel by zeshienen
Onder landen en koningen mits d'oberdaet swaer/
Waer hem Gods teekenen noyt onder spiener/
Dat daer nemmermeer ten besten en staet/maer
Daer volght altoos quaet naer.

Dus dan edel Koninc vander Francker hende/
Wiens zin God wende/in s deuchs vermeerden.
Als ben ick niet weerdigh dat ick my zulck kende/
Van dy te schryven ten is niet t'over oneeren.
Hy en doelt niet al die thalf weghe kan keeren.
Men magh quaet opstel wel eenpaer bzen:
Niet dat ick dy eenighsins wille verzeeren/
Ofte du in ghepeynsen grof en swaer steken/
Nicht d'ij Edelheit te naer spreken.

Ⓞ

Maer

Maer wilt by dincken ende zijt te breden lot/
Op den tijdt voogleden ziet/ ootmoedich blije:
Dees Bourgmoens kruck en zachme zonder te den
Alle zaken veranderen metten tije. (niet/
Men zeght: ghy draeght onsen keiser inbye/
Ick en weet of ghy by zaut willen aentrecken/
Daer schijnt nochtans een specie zijnde van nye:
Want men u d'ozloge ziet met menigē man wecken/
Teg quaet met Gods ban ghecken.

Robert de la marche begonste de stridinghe/
E was ons droebe tidinghe/ ende swaer bertoghen/
Want wy ontbeerdens wel en dadens berundinghe:
Diet min: ghy moepdet u der ozloghen.
Van Ludeke quamen nieuwaren gheblaghen/
Dat aldaer op handen was een faict van blamen/
Eft waer/ het en is niet wel gheploeghen/
Den Nutheer mach hem beur zulck een onbetamen
Wel eenwelick schamen.

Sinisterlick nommen wy grooste supitie/
Deur de malitie/ van dijn Tozmsienen:
Teg goet te peisene dat by dijn monitie
Ghegoten waren alle die horribel angienen:
Eck wet wel dat zulcke sticken niet en dienen
Om Doozijkke eenich beschut te verwerbene.
Maer God helpt den goede/ en schaet den ruffsiene/
Want su waren ghegoten om ons t'onteerbene/
En gheheel Vlaendren te bedeerbene. (gene/

Ghy pennet det wel dē Vlaming is quaet te dwijn
Dres reeddet ghy dijn hinghene/ na dijn adbijs/
Soven maten lastich hadt gherweest te bzinghene/
In dees landen dijn artillerie van Parijs:
Dus maectet ghy dijn zaken al propijs/
Peel Vlaendren af loopen waren de secreten dijn.
E viel anders: diese af waan ghebe God prijs:
Daer by zommich mochte wel naer tbermeten mijn
Maet spns zelfs roe ghesmeten zyn.

En

Een konnrick behoort edel van daden t'pne/
Goet leedsman ten fine/dat syn volck wel vare:
Tyrannische der Wincen bringt dickwils ter ruine/
De subdyten/ also ick hier verclare,
Dooz den quaden Pharao/al t'bolck te gare
Van Egypten: ja zelve Egypten gheheel/
Quam al op niet/en d'Israelsche schare/
Die al by van vare/ondertrack een zeel/
Behilt daert'rybeel.

Hoe was t'schamel volck dooz Hoboam beffiert/
Vermoozt/ghepiliert/ als d'ouders om Susannen:
Dooz hem was t'rijcke van Israel ghesthiert,
Hoe warē d'Assurienē met Sennacherib gespannt/
Gods Ingel verflouch hem/ met 85 dusent mannt/
D'onnoosele bekochten syn felle martyrien.
Deur Antiochus: hoebeel wasser vermoozt/gebannt/
Wien de wozyng aten/naer beel suspyrien/
En bedarf t'landt van Syrien.

Babuchodonosoz vander weerelt de meeste/
Ouerdadich van gheeste/hoe quelde hy de lieden:
Ende zelve wart verkeert in een beeste/
Hop etende als ezels diet te belde wieden.
Byzulcken/ translatten des rijcx gheschieden/
Den eenen maect Godt arm/ d'ander wart berijct/
Ende dit bekoopen al de schamel mesneden/
Alsoot inde vier boucken der koninghen blyckt/
Dese wel overkijckt.

Quade Wincen vantmen ooc als eist onbesoorzte/
Maer Gods gheboozte te minigher stede.
Pero ende Decius waren een quade soozte/
Marcencius/Anthonijs ende Veracius mede/
Daer d'aerne ghemeente hy hadde onbrede/
D'eerde wart verzaedt niet haren bloede,
Noch est helaes hedens daechs de zede/
Dat sus bekoopen al spys sus moede/
De quade met de goede.

¶

¶

Hier by behoort een Koninck zijne bescheedich/
Sins volck wel beleedich/ bin alder virtuten.
Niet ghelijck Phalaris overdadich en wreedich/
Die den werckman sin werck eerst de begrieten/
Den Tyrant boozeyt dede den werckman sluten
In eenen metalen stier/ dien hy zelf gemaect hadde:
Tgheskrysch als koepen loeffel moest hy wten
Inde zied: ndk stier/ als hy naer loon gehact hadde/
Door dat hy twerck wel gheraect hadde.

De goede mach elck volghen/ en niet de quade/
Ende altht bu rade/ van goede bassalen:
Edel Koninck/ dyn boozaten zonder gherade
Moertu schuwen: ende van haer werken falen.
Agobertus Koninck van uwen palen/
Verzoochde d'Engelse/ niemāt mochtse vrbdinge
Ende berloech groot en kleene/ zoo wyt verhalen/
Die de langhde syns sweerts te boben ginghen/
Elck moest ghehanghen.

Bu dien zegghe Chronijcken al met allen/
Dat tusschen den Gallen/ ende d'Engelische natie/
Thuot eben gram zal altht berwallen/
Ende eeuwich den nydt zal hautwen statte/
Nochtans des almogheden Gods groote gratie
Mach u bee ber verchten haest ontladen ziet:
Volght ghu de goede/ schuurwt qua inspiratie/
Als hebben zulcke quade vrel quaets beraden tet/
Volght ghu haer paden niet.

Volght hem die de dochter vā Bourgoigne traude
Clodoveus zonder fraude/ was synen name/
D'erste kercken koninc vanden Byzantschen wande
Was hy: ende kreech een eeuwelicke fame/
Kerstendom ontfinck hy/ en wert God bequame/
Door de bede van Clotildis sin wijf expeert/
Zoo denchdelick leefdu zonder blame/
Dat hē d'Engel wte hemel bracht d'ampulle wete
Dacrimen dy noch niet smeert.

Volght

Volghe ende p̄hnt hem in deuchden te knapene/
Dien God zam dijn wapene/ wt t̄ hemels hooone/
Ende die ghynck om de Turcken te betrapene/
Verre ober t̄ Zee bechten zelbe in perjoone:
Hy en maecte hem te goet noch oock te noone/
Om wyken Gods passie/ die daer noue eere hadde/
Ende wert daer verghen: dies droefde de kroone
Van Brantkenlant. en d̄yt met grootz zeere hadde/
Want sy noue beteren Heere hadde.

Volghe Carolus Magnus/ wien God verlichte/
Dat hy Turcken sichte/ ende byde dijn lanc:
Die also vele soleme kloosters sichte/
Wisser leeters zyn in d' abeets verstant/
Dooz elck klooster stelde hy een letter plasant.
Hy wan Hierusalem nits byomen verrechtene:
Gods dooznen kroone bloepde in syn hant:
De Soune stont d̄ze dagē stille om hem te bechtene/
Ende syn byanden te sechtene.

De zulcke mach elck koninck te rechte volghen/
Want sy soo verbolghen den hoochsten hegent/
Hoe vele guade byncen heeft d' Helle verswolghen/
Woot inden Byble klaer is bekent:
Maer Paulus in t̄ et newwe Testament/
Zegt ons/ op dat niemāt met sich t̄ verlijcke m̄sse/
Tgheschiet hemlien in figueren tot zulcken hende/
Dat wy dat teecken zoen booz een rijcke lisse/
Tot onser ghelijckeneffe.

Dus dan edel koninck laet ons tot niet el sporn/
Dan altijt wel doen/ ende God obedieren:
Mathematicienen wanende aen zulck spel broen/
Zeyden dat de Duitschen met u zoen alieren/
Mids welcken de kercke zoude faeigieren/
Metten krupce op t̄ schaudere vol lamentatien:
Berraders zoudē onderlinghe be soignerē/
Zoo dat den Paus syden zou/ te zulcker spatien/
Veri tribulacien.

In't jaer duyst/ hier hondert/ lxxxvij. mede/
Zo hadde stede/ dees conjunctie swaer/
Ende dierde byder calculanten zede/
Niet luttel minuten : maer menich jaer.
Saturnus ende Jupiter vergaderden daer
Vreesselyck int huys van Mars vol ontrauwen:
Ende Jupiter die Heere is bandē geestelicken pilare
Wert gheheel gheoppresteert est t'onder ghedauwen
Van Saturnus klauwen.

Of de Mathematicien wel ghestudeert hebben/
Of sy gheerrecht hebben/ in haer lieder liet/
Of sy wel oft qualck ghecalculeert hebben/
En weet ick : maer Methodius schryft dit bediet/
Of oock den tydē gheexpireert is oft niet/
Committet ick eenen anderen te discernere:
Niet min : als eist dat constellatie riet/
God gaf u uwen wille byz vranck te userene/
Om te resisterene.

Zo wie zo niet en resisteert daer hy kan/
In't sweerelts ghespan/ ware beter doot.
Dese redene daer wy nu spreken van/
Blyckt in de lxxxvij. distinctie bloot:
Wy behoort syn privilegien kleen en groot
Te verliesene/ die mes byuut zyn ghegheben macht:
Dus moedty der inclinatie leberē stoot/
Ende voorzichelick te wederstane zyn bedacht/
Met al uwer kracht.

En weest niet verwondert biddick al boren/
Denn die anhooren/ ick en zegs te geender schanden:
Als hebby Doornijcke nu verloren:
Theest meer gheweest in des Blamijner handen/
Sigilbertus en Vincentius diepe verstanden/
In't jaer duyst vierēbystich of daer ontrent:
Schryfē dat Henricus Rooms keuser in dees landē
Gozloghende/ veel Blamijnghen sloot int convent
Van Doornijche bekenē.

Blodert

Bloden sy in Dooznijcke ten tijden van desen/
De stadt moeste wesen in haerlieder van doen:
In jaer 1571, te Keulene zo wy lesen/
Vrechte den zelven Henrick sijn parwelenen,
Papa Victor wasser op dat seiscen/
Ende van Rijffel den vromen Gzabe Waude wijn:
Wien Henrick in gracen nam als Keyser koen/
Maké de Robrecht de Driese/ wil dy hu zonder frau
Gzabe vanden Dooznijcschen waude sijn. (De zgn/
Int jaer duyst twee hondert ende veertiene
Was tzelbe te ziene/ den Blamijnck te lone:
Onder den Koninck Philips stont dit te gheschene/
Op Marien Magdalenen nuchter stont schone/
Als hu sijn heuz bracht van Verone/
Naer de stadt van Dooznijcke by zonder treuen:
Oe Blamijnck lettelt passende op de Driische kroone/
Liep Dooznijcke af: elck zacht ghebeuren/
Rechts djaer daer benten.

Wies ander dichtē vander stadt van Dooznijcke/
Hier met ick mijn de booz strijcke/ telcks memorien:
Andries vander Meulē nu int Hemels choor rijke/
Wiens ziele God bringhe ter hoochster glorien/
Collegierde vele uten fleur van Historien/
Eenen boeck zoo gheheeten/ men vinten publiick;
Hem bebelick Gods moeder der reynder ciborien/
In dat cas: maer anders doe ick hem beswijck/
Want ten is niet authentijck.

Zo wie wilt dichten (als goe defenseurs)
Moet nopen dijn Autheurs/ van allen houcken:
Principalick daer beel twijfels valt oft erreurs/
Moet ghy stercke allegatien zoeken/
Weder goe of qua Autheurs moetty roucken:
Apocrijf/ of anders als doedyt noo:
Int blockieren en geloofst gheen Vlaemische boeckew/
Want sy meest valsch sijn: pastet niet op een stroo/
Het is best alsoo.

Daer af al ghenough nu op dit pas/
Ende keere daer ick was/ op t' Doozrijcksche plein:
Dat mi booz ons is/ doet fortune kas/
Die den eenen milde valc/ en den anderen vilein:
Dies is niet te beindene d' alder edelste grein/
Karel ons Roomsche Keyser/ dat hy die kuere bede/
Oft om dat hy daer stelde zulcken Capitein
Die dlast nam: en Godt bat menighe zuets bede/
Ong wilde d' aventure mede.

Dus edel Brancy Koninck/ wilt niet fantaseren/
In fortune murmureren/ noch in zulck pleit:
Dat zoo menighe Koninckrijcken declineren/
Dat doet: des tijts mutabilitet.
Vanden translatien/ is voren gheseyt/
Dat komt bider quaden Brancen zonden sel/
By zulcken eist dat God de rijcken verleit.
Men ziet ghebeuren als noch ten stonden sne/
Ick macht vermonden wel.

In Darius tijdt/ der Perssen monarchije/
Vertrack der Grieken zije/ door Gods monities/
Ende te Philips des Koninck van Sirien zije/
In contrarien cesseerde der Grieken ditie:
Doen begonst te rijzen van spinder bitie/
Alst langhe gheslagen hadde t' Rijke van Indien/
D' een rijst/ d' ander daelt/ dats Fortune officie/
En sy hant insghelijcx alsulcke zeen
Van Dopen en Steen.

Fortune wilt dat fortune tharen dancke blijcke/
Wars is met el krancke pijcke/ quaet om stremme.
Te Arturus tijde d' waelde heel dijn Brancker ijcke/
Denemarcke/ Noozwegen/ het liet hem al temmen/
Achter an zagme weder den Brancsman klemmen/
Fortune wildet hunkien also passen.
Ten is niet goet in trouble watten swemmen:
Sy wonnen Italien/ twilder al toe wassen.
Spaignien/ Quatant en Sassen.

Langhen

Langhen tijt en mocht ghy niet verliefen/
Ghy mocht oorloghe kiezen/naer dyn verstant:
Weder wordy geworden bande Roornas en Driescen
Ende doen quaemdy weder an huwelieder lant/
Nu verlies dy weder/an den eenen kant.
Van winninghen hoozmen lettel vermanen/
Dus gheeft ende neemt Fortune haren pant/
Alsoot bijckt an de Pont Arabijtsche banen/
Doozngeli en Melanen.

Maer al eist dus nu : niet segghenstaende/
Ewert eens anders gaende/gheliebet Gode:
Vernebert u zelven/weeft niemant versmaende:
Wint niemant syn landt af/ of doedet rode,
Inde oberwildicheyt staet te verbode/
Oberwillicheyt niet veel Landen en Steden.
Dwinght u zelven oft u charitate ontblode:
Nu is rijke die op den tijt van heden
Merten synen is te breden.

Verfacht u/eist dat ghy te boren sel waert/
Ziet dat ghy dy snel paert/ter hooghster zaten,
Gotmoedicheyt is cause van alder welbaert/
Ende bought groote Dincen wel boben maten/
Gotmoedicheyt gheminghelt met charitaten/
Vede den Gods Sone wt t' Hemels palen/ dalen/
Syn rijckelicke weunsten heeft hy g'helaten:
Om dat hy ons zou binnen spinder regalen/ zalen/
Oter helscher qualen/ halen.

Nieuers toe ter weert en dient hooberdie/
Maer stijnt lyck een prie/int Hemels bandoen:
Lucifer verlooffet met d'hooghste heerschappie/
En moeder God om deerben op elck saeisoen.
Volght den goeden Godefroot van Dvylloen/
Wien de lieden Koninck binnen synen throone zagen
Te Hierusalem dzaghende altoos doornen hoen.
Ende noeyt en wildy onder al syn schoone maghen
Sen gauden kroone dzaghen.

Ⓞ

Volght

Dolghet den goeden Kesper Octavian
Diens ootmoedich vermaen / wart lanck zo goddere /
Zichtent dat hem was den Hemel ontdaen /
God ziende ende syu ghebenedide Moedere /
Noeit en wildy Heere heeten / zo elck is broedere /
Om dat hy eenen Heere zach boven alle Verren /
Dus was hy des ootmoedicheyts een boedere,
Synder zielen behoedere / in allen keeren /
Dooz thelsch verzeeren.

Wat wil wy hoobere dich zyn oft by wat sticke /
Een ander oft icken / daer weet elck bdescheet /
De ziele ontslypnt ons niet eenen snicke /
Wy en draghen niet ons maer een blaffen kleet.
D'urwe mach ghestooft zyn met substantien heest /
Ende dlichame vol aromatyscher specerien /
Meer dan dmyne / dwelck my niet en is leet /
Want elcken zal loon ten laetsten tpen /
Naer meerck ghechien.

Dat wy beel oft lettel met bulle fasschen rommen
Oft met idel tassen sommen / op fortuneen brancke /
Wat is ter weerelt : het moet al in asschen konnen /
Dus laet ons God best dienen te dancke.
Also wel valt een steercke stadt als een krancke.
Wleek an Babylon / die de steercke en d'erste was /
Op eenen nacht viel sy in / vol der hoobere dē francke /
Ten hulp haer niet dat sy fier van ghere was /
Oft dat sy d'alder meeste was.

Hiericho de stadt als was sy onwinnelick /
Van Mars niet ontginnelick / keerck zonder letten /
Om dat sy bekleef vol zonden zinnelick /
Viel op eenen nacht deur den soon der trompetten.
Waar op zul wy dan ons betrauwen zetten /
Thoochste God mach ons niet blyem en dōder slaē
T'allen huerē / t'allen wilē : elc wacht hem vā smettē
Kesper / koninc / onder hem moet al byzonder staen /
Dooz hem moet si t'ender gaen.

Dus

Dus dan edel Koninck ghemerckt alle zaken/
Die d'oozloghe maken/doen quaet onghemeren,
Quade valsche opynen maghmen wel saken/
Eer men van Gods handen wert ghesmeten.
Ghy maect den dier tijt/zo de vele wel weten/
En wert cause van veel zietten telcks ontspoede:
Want de schamel lieden en weten wat eten/
Dies zuldij ghesleghen zyn bul van quaden bloede,
Wetter pesten roede.

En benijt onsen Keyser niet nu in synen fleur/
Als is hy Gouverneur/bander weereit wijt/
Ghelijck t'ijck Israel was in syn bigeur/
Ten alder besten in Salomons berijt/
Also eist nu in ons edels Keyseris tijt,
Thuis vā Bourgoignen mach wt alder plage bisen
Want hy in synen spruit is/bol alder solijt.
Eñ nemmermeer:hoewel wy fortunē behagē pisen
En zullen zulcke daghen risen.

Dus elck hauwe t'syne: leeft zonder ambitie/
Weerd nicts suspitie/die hatge zien/maeise/
Doet ghy d'uwe/laet anderen syn officie.
Hebdy onghelijck/maect tractaet van paeise.
Ick hope dat God uten hooghsten Palaeise
V beeden haest zal wt allen twisten bzinghen/
Ende maken menighen meinsche wil te aeise/
Zo dat (Te Deum) zullen alle choristen zinghen/
Laet rancours listen dwinghen.

D'Imperie gaet veur de Francksche kroone/
d'Imperie is schoone/excellent met allen,
d'Imperie heeft nu tot synen loone
Een Grabe vā Vlaendren / tes hem schoon geballe,
Maer daerom en laet dijn bloet niet berwallen/
Als en viel op dy niet dat edel Imperie.
Ghelijck tgaut passeert alle ander metallen/
Zo passeert d'Imperie elck anders imperie:
Want tes een imperie.

Dat

Dat een myfterie is/ ende een wt berckoren fchijn
Nach elck anhooren fijn/ tot finen luffte/
Onder d' Imperie wilde God gheboeren zyn/
Ten tijde vanden keifer Octaviaen Augufte.
Esbentich jaer hadden de Romeynen ruffte/
Alle rijcken/ alle natien/ hoe hooghe ghepeerekt/
Octaviaen boozfeit alle twiffen ruffte:
Want hy was Monarche vud denghden befpeerekt/
Van alder weerelt.

Eendzacht ende paeis/ doen also regneerde/
Dat Efaias propheeteerde/ alft blyckt tot heden.
Den tijt zal kommen naer dat Mars t'volt bereerde
Dat fu haer fweerden zullen in kauters verfmieden/
Ende haer lancken in feimchenen/ zoo fu doen deden.
Ende als alle zaken in fientien waren/
Ent den nacht in fynē loop / quā uter hoochfter ftede
Chriftus den ghebenediden Godes Sone ghebareit/
Hem in Marien paren.

Hy die van paeife is den rechten bemindere/
Was des paeis een bundere/ als vzu van nyde/
Onder d' Imperie tot t'vants indere
Wilde hy gheboeren zyn/ in paeisveien tijde/
In reecken dat hy wilde an eicke zyde
D' Imperie gheheert hebben ende ghebenerereert:
Dus dan edel keifer ghy meught woefen blyde/
Dat God dinen ftaet aldus illuftrereert/
Ende u hier toe promobeert.

By fulcken waert beter paeis eft eendzachticheyt/
God zelbe als warachticheyt / fpreect zonder fictien:
Ick peufe ghepeinfen van paeife en zachticheyt/
Ende niet van toozie ende van a fliccien.
Waer dy bec met paeife/ Godes benedictien/
Zouden in u beeden zeer oberbloedich dalen.
Remmermeert en ftondu te gheender debictien:
Ende de Sarazinen die ons liden bloedich fkalen/
Zouden laten moedich d'walen.

In

Inouden tyden van Antiochus den grooten
Zachmen deucht verblooten mid's synē Procurer/
Als sy int spyt der Kerstenen ghenooten/
Jerusalem brochten in zo groot labeur.
Sy ontwijdden den Temple mid's bloedighen geur/
Der Kerstenen: en steldene hul afgoderpen.
Maer Judas Machabeus goet solicitateur/
Dit giedet al weder ten zelven tyen/
Mit zellen stryden.

Ghelycker wijs Jerusalem de schade dier quam/
By Antiochus vernam/ ende synen ghezelle/
Ende ghehegcht ghepurgiert wart by Judas gram/
Alsulck zandt wesen by uwelieder opstelle/
De schade die ons doen de ober felte
Sarazinen ende Turcken ober de Zee.
Zandt ghylien bliffchen mit kleenen ghequelle/
Purgierende de Kerstenen van alsulcker wee/
Want r'out machtrigher twee.

Cesserende nu laet ick myn verklaren baren/
Als oft quade jaren waren/ zoo elck tbediet ziet.
Seker als zietmen nu Mars syn scharen paren/
Twert anders als God wilt dat elc dit verdriet blit
Ende anders en werdtter boete gheschiet niet:
Lof hem die syn vrienden berheugen den moet doer/
Effer een die braeght wie dit dichte/ oft riet iet/
In d'hoost letter's deser balade vindyt nietter spoet/
Neemt dit in dijn behoet broet. (goet/

Hier meend' ick te stutene byn byn van treurene/
Zonder iemant te bereurene/ veu een gemeen zoge/
Maer Doortman ende Heer Isaac van Beurene:
Meester Wilck del Meere/ en broet Jan steenweghe
Zeyden dat ick de eere zeer kleen kreghe/
Steld' ick d' messit niet banden Doornijcschen laten.
Niet dat ick als Zoilus te knagen iemants heen plege/
Maer dat ick hemlien geben zou als volc berwaten/
Daerliedder p' dicaten.

Dus

Des keer ick tot u-lien ghy **Tornisienen/**
Verhertte **Ruffienen/** ghy zyt te goelick leden:
Dan dies ghy weert zyt/ moet ick u-lien dienen/
Latende dynen edelen **Dzans** koninck niet vreden/
Want hy ghezalft is naer **Dabids** zeden/
Zo ist wel reden/ dat ick hem niet berisnade,
Maer op u-lien die nouit goet en deden/
Webb'icht : de goe latende in **Gods** ghenade/
Ick hebt alleen op de quade.

Ghy zyt een natie van **God** out weucht/
Vol alder ondeucht/ ick zeght tis nu pas:
Van **Capias** bloede ghy wel heeten meucht/
Dijn opset van alle deuchden opt schu was/
Ropt meinliche eenich edel werck van u las.
Wt **Benjamins** broetsel zyn gheheel dijn zaken alle/
Wreeder dan **Nero**, en valscher dan **Judas**:
Ja/ ghy zyt/ dies ic dy an niet scherpen spraken valle/
Denhugher dan **Dzaken** galle.

Dijn drie padden wildy noch onderhauwen
Met haer dubels klauwen/ als dubelische soorte:
D' **Oli** flamme metten drie **Zelien** is al geschrauwen/
Die **God** dynen koninck zant/ wt s **Hemels** poozte/
Dat ghy de drie padden begeert naer dijn behoorze/
En versteect **Gods** ghifte/ mach elck klaer mercken:
Want nouit dedy deucht zichtent dijn gheboorze/
Verstekende de gheboden en **Gods** eerbaer kercken/
In alle dijn swaer wercken.

Dwer elck is alder nieuwen zonden een zouckere:
Een sweerer/ een blouckere/ anders tzeffene ick ont-
Gyt hieft ghy **racar/ simonie** en wouckere/ (beers
Rivmant deucht doende / dan den buyc end den eers:
Ick hel waerdy out/ obstinaet en perbeers/
Schoon toogēde / niet meenēde int dōcker int klare:
Als wy goet van u hoopten / ons quam quaet ober-
Dies zudy wel rhyants volck al te gare/ (dweers
En ghemaect van is dubvels hare,

Das

Da C
Der am
Ghijck
Het ghy
Nede bo
Het doet
De bocht
Ende zult
Alens ha
Gut wa
Alwaert
Van uicht
Dylen m
Ten hyn
Gherwill
Ken zach
En terdu
Thy her
Zijn da
Wilt dat
Zijn dan
Da al no
Pou. Tu
Oft jyn
Dat men
T was
Het hijn
Int lae
Hoes tou
Wijck al
Ghy n
Dylich
Ende y
Zietmen
Zo sal
Pol v

Dat Christus niet en reyt/ neemt t'wont de fisch
Der aerden dusch/ zietmen u pueren/
Gheijck dat pestilent dier den Basiliſch
Met gheenr ande dieren en kan gheparckeneren/
Aerde/ boomen/ gherſ/ zietmen hem maculeren/
Het doet al verdzooghen/ midts ſyn quade bitien
De boghels metter lucht/ kant corrumperen/
Ende zuick zuden gholten in al u officien/
Al eens van conditien.

Opt waerdy t'ons waert naer u maniere
Fel butertiere/ ende bol tyranscheperen:
Wat turckſchap dedy in de reyse van Sptere?
Dupsent marturien/ elke omme ende an nepen/
Ten hiep niet hoe de lieden in ſduer gespan pepen/
Oerwillicheyt was meest in dyn ghedachte:
Men zach u ter scheldē waert/ bee wijf en man ſept/
En verdronctse ghekoppelt menighe achte/
Tſp Peroots gheslachte.

Zijn darte ſaicten van Kerſtenen lieden/
Wilt dat bedieden/ toocht waert gheschreven lach
tZijn/ datmen u levent moet braden oft zieden/
Hy zal noch veel ghebidden/ an u die leven mach/
Hoyt Turck alsulcke vindictie te gheben plach/
Oft hy brack ſyn motyſ/ nochtans hy hadt wel.
Datmen verwonnen volck booz u-lien beben zach/
Twas eē ſchoon ſtic/ want niemant en verbadt wel
Het leijt qualick/ maer het padt wel.

Ine laetſte beleggh noch van uweliet Stadt/
Altoos toochdy wat/ als zoudper spade om waken/
Alsulck alſt in heeft/ gheeft wote tbat:
Ghy en zulles niet laten als zommen u radebraken/
By zulcken zal u nochtans eens schade naken/
Ende zult paufibel zijn/ als berwefen lammen.
Zietmen eenen Prince eens op u ſyn genade ſtaken/
Zo zal hy dyn Stadt ſteken/ niet om bergrammen/
Vol viers en blammen.

Als ons angienen lagden gheaffuscere/
Zoudt ghy onghereffert/ eenen Gode vraghen/
Oyt baruck de Bruyt worde ghepareert:
Midts dat u ons volck dochte te langhe traghē,
Als d'angienē toe quamen/ om dwel behaghen
Bygingdy de Bruyt ghes stropen laner der scheldē/
Heer God wat naect u-lien noch al plaghē/
Is God rechtbeerdich zo de Propheeten vertelden/
Wghy zullet verghelden.

Ons volck en paste in alsidcke sticken
Op geen Doozijsche quicken/ metter tongen stant
De Nachtegale en zou niet zingē al hoorde mē t' sickē
Twas te hooghe op den winter en veel te kaut/
Maer zeght mi Cozmissienē/ biddick menichfaut/
Weetty wel naer wien beyde s' Bruyts bekleeden:
Su beyde naer rechts eenen Ridder baut/
Dats Passau: doen ghinc kinnēse subijt bereeden/
Want sy moestse leeden.

Kortz wasse bereet om uwelieder berdzieten/
Maer hadmer gaen schieten/ t'zou u verbeelt hebbe/
Alst alomme quam en dorst ghy niet ghenieten/
Daer komste: daer sy zom vele af ghequeelt hebben/
Den Nachtegale zou de Bruyt veurē gespeelt hebbe:
Een liet zingende/ daer elc zeer naer heest gebzaecht
Die eerst lunde riepen/ ic meen sy mi geheelt hebben/
Want had de Bruyt hoort gherepft daer sy was ghe-
Zeer vele haddens hem beklacht. (daecht/

Dus keert God alle dinc te synen wille/
t' Slot vanden gheschille/ nam hier syn statie:
Die eerst veel quaets spouwen/ stoughen nu stille/
Niet anders roepende/ dan ghenade en gratie,
Die eerst ten cartrelen t'onser reinitatie
Op de mueren riepen: Besdijn/ Besdijn:
Om dat wot verloren recht op die spacie
Riepen: nu edel keuser ende syn
Ghepeel uwe woz syn.

Dibe

Dibe Bourgogne/te Doornicke al omme
Kiepien t'eender somme/rot ons keysers baten:
Ong Capiteynen waren daer willekomme/
Maer dijn oude costume en konst ghy niet laten,
Querende d'beleggh als velck verwaren/
Verkocht ghy u gebagene s d'eerfche goet gehoopt:
Men zeght ghy parautkerse in midden der straten/
Dies werdy wter maten/in de helische bloet gedoopt
Daer ghy t'kersten bloet verkoopt.

Ten anderen/ ist waer datmen u toe lecht/
En bebintment zomen zecht/ isu heden ofc morgen/
Nchter dat ghy u op gaest/ende naer t'ghebecht
Hebdu de principale angienen gheborghen.
Men zal u alle hanghen en berwozghen
Vintmense in watere/hups oft in eerde:
Ick en ontra u niet wildu leben by van zozghen/
Ghy en maect dat ghy heymelick schijnt te peerde/
En ryt uwer beerde.

Tis niet genouch booz dijn quaet wt ghespannen
Onder wijfs en mannen in dijn misuseringhen/
Als wert d'een hier d'ander daer ghebannen:
Oft a. s bindt hem den derden vol tribuleringhen/
D dient al veel meer persequeringhen/
Men moet u quaet wenschen al ist verloren gonne/
Ghy waert weerdich eeuwigher verstorberinghen/
Teyndene met eenen quaden rotberkoren spue/
Oste ongheboren t'zune.

Hoemen dy kassijdt/ ofte doet verbaren
Portunnen beswaren/hebdu zaen vergheten:
Al hebdu veel roeys ghehadt binnen acht jaten/
Rochtans hebdu u ambitieuselick bermeten:
Ghy hadt ons metten tanden ghesleten/
Hadt moghen naer u-lien gaen als Derwinders.
Lettel beterdu/hoe ghy zijt ghesmeten/
Maer alder quader spraken zijdu Ontbinders/
Als duypels kinders.

My wondert hoe ghy zact u ranckheit wyken/
En ons mit getreut steckē / als niet weert twee spijere
Hadde dynen koninck byn moghen deur byken/
Ende ghulien d'obernant van ons verkrughen:
Ong en hadt gheholpen sluypen noch nypghen/
Midts dat ghy verwonnē / noch niet ons liede oozde
Tot onser schanden hadden wy moeten swyghen:
Want ghy hadt ons zamen ghetrost / ghekoozde/
Verbrandt / vermoozde.

Wy en waren zoo goelick niet gheleden
Olyck ghulien als heden / hebt mogen ont springen
Ghy hadt ons ghebrocht vol alder onbreden:
Maer Godt en wildeet zoo niet ghehynghen.
Ter prophecien meuchdy u wel dwyngghen/
Die ick Hieremiam hoorde vertellen:
Dijn Gunders aten dryuben als onryp die wynggen
Waer af u / die neben zyt / ende jonghe ghezellen/
Nu de tanden kellen.

Midts dat ghy zyt een zoo obstinaet zaet /
Moetty d'oberdaet quaet / dijnder Gunders beget
Int ghelijcken veel beesten / meest dijn ghelaet staet
Te wetene van Heynen ende Crocuten/
Die twee contrefaitten des menschen huten/
Ende al lockende byngen suse in s doot s vermanen:
Alleens gelijc de Crocodillen sausablant ont sluten
Vermoozdende de lieden / als sy leven wanen/
Met haer balsche tranen.

Dijn quaetheit mach dy niemāt genoech verwijte
De qua Crocodyten / passeerdy boven schreben.
Ghy zyt d'een he ft wyedere dan de Schyten/
Die huder menschen bleesche leben.
De Marsen die haer kinders den serpente gheben
Gady te boven: Ja die van Pamphilen,
Metten sellen Restigoren en zjdy bekleben/
Punfert maet wyeder beut t'huys van Castalien
Van een Leeu wt Massien.

Dies

Dies wensch' ick u moest ghy in Thracien wonen
Onder de Gelonen, end' Dagathirsen wzeet:
Dat sy van dyn huyt/ om haer liet verschonen/
Roocken maecten ende haer peerden een oberkleet.
Dat ghy ghelevert waert Chimerats berghen heet/
Of der heesten Manticoren vol onghenaden/
Of moesten u de Indische stieren beraden leet:
Of moesten u de steenrotsen leeren baden/
Diemen heet Sumplegaden.

Waerdu van Monoceros of Pantheren ghegrepen/
Of vanden Catoblepen, die volck door zien/
Of van Circe in eens herts figure gheschepen/
Ende u Dianen honden moesten bespien/
Of waerdu ghelevert in Hircanien.
De wzeede Tygren, die nouc niemâts berlies achten
Of moest ghy ghescheurt zyn vanden Harpien,
Of vanden stier en drake / als sy Iasons kies pachten
Ende t gulden Blies wachten.

Moest u-lien regeren Polyphemus den ketijf
Of luden t gheknif/ welck Pentheus was bevolen/
Erisichtons hunger hebben/ of Nessus hemde an dijf/
Of int huys van Laberinthus verdolen/
Of moest ghy trecken ter Centauren scholen/
Of den Beer van Calidomien gheben cheyns:
Of hadden Salmeus pynen bequolen/
Of moest ghy gheuteten Achitophels ghepeyns/
Of te Midas weyns.

De plaghe van Gyfi ick u lien ghebe
Haedtslien van Eve, om kozt te ghewaghene/
Pirithous wijf te halene in d' helische dzebe:
Of Vrias bzeben subijt te draghene/
Tot mozghen neimmer meec te berdraghene
Cerberus suotte vooz dyn maelbesepe/
Als Zoilus u-lien zelven te berknaghene:
Ick wensche du met Charon vol van gheschrepe/
In Noocs Gallape.

Moest ghy alle zamen in Echnats wal walles
Of Iesabels bal ballen/ elck twee en twee/
Met Chore en Dathan, inder eerden stal stallen/
Of met Pharao trecken deur de roode Zee.
Of moest ghy ghedooghen Titius mee/
Wiens lebere de Ghyeren eten met jolyte fijn:
Of naer Cades barne nemen d'yn ghelee/
Tot ick dy halen zou/ ten appetete myn/
Wy zouden d'yns quyte zyn.

Ick wensche u Tantalus hongherich afgrpsen/
Dats plantep van spysen/ zonder d'ys te papene/
Silyphus steen te draghene/ naer trechts wt wpsen/
Oft eenwelick an Ixions wie/ te dragene:
Naer Promotheus ghesonde te havene/
Of water te scheppen metten Weliden/
Want oyt hebby ghepynt quaet krupt te zapene.
Ende noch en kondy daar gheen kastyden/
Dies niet vermiden.

Dies heerty ten rechte vol zondichs hinder
Helijts Beminders/ deur d'yn valsche vpeen:
Argher dan Pharizeeuschen/ Belials kinders/
Pyghboomen zonder vruchten en hypocripten.
Men betert goe kinders wel deur t'snyten/
Maer hoemen dy staet/ daer en komt geen broetsele
Als Schoepsoenen kondy t'volck verbyten/
Met afdraghen theyt argher deur t'quaet boetsele
Van Gonaes broetsele.

Argher z'yd' dan Massylsche draken
Van daden als van spraken/ in al d'yn gheneerte:
Ghelijct ghebleken heeft onmenighe zaken/
Wat dedy den Hertoghe van Ghelren deerte?
Ghy sleeptet hem (zeytmen) te peerts steerte/
Ghelijck de Turcken Hector en Troylus daden:
T'alder onmenschelickheyt haddy oyt begheerte/
Dies heerty te rechte volck argheraden/
Vol onghemaden.

Als

Als doedy dit den lieben/ten is niet ghenouch
Der Santen ongebouch/zouct elck naer synen kiest/
Het bleeck eens als men t'u went processie dzouch.
Hoe ghetet ghy metten heplighen Sant Andries/
Men en booter gheenen Apostel verlics/
Elck keerse berrende zonder d' Andries alleene.
Janoch meer/daer was een diese wt blies:
Wepnst dat ghy sulck duick nu int ghemene/
Begrapt groot en kleene.

Korts naemdy syn kruyce/elck zach dat bloot/
Menich kersten ghenoot/wasser int bandoen:
Ende als of ghy zegghen wildet Andries is doot/
Weur syn kruyce staect hem an eenen raucapzoen/
Maer nu merchdy weten ende ghebzoen.
Oft Andries van Bourgoignē ter doot is kommen/
Was hy doot hy is berresen/als vroom Baroen
Alsoot blijct/hy brijngt u midts ghecken en rommen
Ter vileynder sommen.

Schimpich dicht ghy alle ons inconbienten
Met neerstighe talenten/tooghende dynen aert:
Het bleeck klaer in dijn leste esbatementen/
Daer d' Apostels op de stellinghe waren vergaert/
Andriesen nemende naer hemlien de baert:
Vracchden sy/waer trect ghy Andries van pryse?
Hy riep: Plus oultre, plus oultre, onghespaert/
Soo ghetet ghy metten Sant/ in zulcker wapse/
En met ons keusers debyse.

Waerdy tbiats volc niet ghy zout zulcke trekē latē
Wat mach quaet sprekē barē/daer elc by is geblaēt/
Dooztan meuchdy wel/die dy beswelen/haten.
Want by faute van ontfette ghy hier toe quaemt/
Maer also langhe als ghy Tournay zyt ghenaeamt
Zuldy dijn oudt quaet altoos wt sweeten.
Nē behoort dy t'herdoopene/wiēt schaet of vracmt
By mynen rade zoudy zonder jegghen bleeten/
Carolopolis heeten.

Oec dat ghy zoos quaset zyt / perbers ende sprekij /
Ticken t'pne verwoytich / ende een schijn zonder zyn:
Samblantich / bedriegich / schoosprakich / hypocritich
Onder u lippen draghende serpentich fensij /
Ende dat niet laten wilt / op gheenen termijn.
In wat houtwer ghy zyt / of in wat vare /
Schijnck' ick u-lien / om te meersene d'ijn ghepjin /
Die menschen ende bloucken hoorsz, al te gare /
T'uwen nieuwen jare.

De quade wel verstaende vol nijs ende thoren
Zoo ghy hoordet boren / ende mi noch meucht /
De gaede die Gods dienst hebben besworen.
Laet ick persebereren in haeriteder deucht /
Als zyn sy deur de quade mi ontcheucht /
Ick hope dat Godt beteren zal / ter langhe spatie:
Deur d'lyden zull'n sy kommē ter hoochster vzeucht
Pacientie te nemene in dees dolatie /
Ghebe elcken God gratie.

Nu scheid' ick banden Toznisienschen state /
In alle d'nick is mate / naer belanck banden tije:
Effer iemandt die begrypich is van ghelate
Leere eer hy schimpt syn Etymologie.
Eest ooc dat dit kome onder S'prenters voochdije /
Toecht diligentie : waldyt cozzet prenten / sweert
Sichtent dat mijns Pyraems en Thisbeets prenterije
Al bedozvē was (duchtic) dus pzet wel of onbeeret /
Casteleyn begheeret.

Wacht wel t'Slot
Casteleyn.

FINIS.

